

Міністерство освіти і науки України

Університет митної справи та фінансів

**«ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ
В ЕКОНОМІЦІ, БІЗНЕСІ, СУСПІЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЯХ
ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ»**

**МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 квітня 2023 р.

Т. 2

**Дніпро
2023**

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

**«ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ
В ЕКОНОМІЦІ, БІЗНЕСІ, СУСПІЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЯХ
ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ»**

**МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 квітня 2023 р.

Т 2

**Дніпро
2023**

УДК 005.591.6:33:316.77:327

Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 20 квітня 2023 р. Т 2. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2023. 194 с.

Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, які включені до збірника, присвячено актуальним питанням: соціальні інновації як фактор сталого розвитку економіки; підприємництво, торгівля, маркетинг: сучасні тренди та перспективи розвитку; актуальні питання міжнародних відносин та регіональних студій; проблематика розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин; комунікаційні технології та інноваційні рішення.

Призначено для науковців, викладачів, фахівців-практиків, аспірантів і студентів.

Організатори конференції: Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Склад редакційної групи: Бондаревська К. В., Бочаров Д. О.,
Гірман А. П., Горященко Ю. Г.,
Даценко В. В., Дерев'яно Т. П.,
Дронова Т. С., Марценюк О.О.,
Приймаченко Д. В., Рождественська І. Є.,
Стеблюк Н. Ф., Ченцов В. В.

Тези доповідей друкуються методом прямого відтворення тексту, представленого авторами, які несуть відповідальність за його форму і зміст.

ISBN 978-966-328-204-6

© Колектив авторів, 2023

© Університет митної справи та фінансів, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 4. СУЧАСНА ФІЛОЛОГІЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ ІДЕЙ І ТРАДИЦІЙ

Briuzghin Pavel, V. Kulko Gothic architecture as a key element of gothic culture (when analyzing the novel “ <i>the turn of the screw</i> ”)	8
Bilovod M., Cherednik M., Biriukova D. Bilingualism	10
Ванжа І., Бірюкова Д. В. Англійські неологізми у сфері інформаційних технологій та їх відтворення українською	12
Волкова Д. В. Гумор як засіб мотивації студентів у вивченні іноземних мов	15
Вторигіна Д. Г. Особливості перекладу корейських графічних романів (махнв) українською мовою	18
Chornobay V. G. Methodological and psychological aspects of learning English as a foreign language	20
Dobrovolska A. O. Passion for the korean language: desire and its sources	22
Животова А. О. Teaching english to economists: overview	24
Kim Jae-Wook, V. Kulko The role of mindset theory	27
Kulko V. A. Innovative teaching methods in the era of internet	28
Маленок А. С., Чухно Т. В. Термінологія туристичної індустрії: формування та способи перекладу	30
Нос Н. М. Історичний принцип українського правопису в умовах розвитку сучасного мовознавства	32
Письменна І. І. Розвиток критичного мислення у студентів під час занять з німецької мови: досвід роботи	34
Smoliana M. I. Non-native speakers and their teaching abilities	36
Чанцева С.-С. О. Some translation features of economic texts	39

СЕКЦІЯ № 5. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ТРЕНДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ ДИСКУРС

Берелет В. В., Шуляк С. В. Концепція міжнародного суспільства Хедлі Булла	42
Vovnenko D. I., Horozhankina N. A. Features of the national culture of Norway	44
Вострикова О. О., Шуляк С. В. Внесок Джона Герца у розвиток теорії міжнародних відносин	46
Гірман А. П. Сучасні конфлікти в локальних цивілізаціях світу	48
Грачевська Т. О. Статус «держави – спонсора тероризму»: особливості отримання та наслідки	50

Дмитрієва Д. М., Тимченко М. М. Вплив Інтернету і соціальних мереж на міжнародні відносини: нові можливості та виклики в епоху цифрової дипломатії	52
Загора А. О. Роль цифрових технологій в публічній дипломатії на сучасному етапі	54
Ісаченко В. Г., Горожанкіна Н. А. Населення Турецької Республіки на сучасному етапі	55
Yeremenko I. O., Shcholokova H. V. Cooperation of the UK with international organizations	57
Ключник Р. М. До питання про фактори широкомасштабного вторгнення росії в Україну: спроба узагальнення	59
Kovalchuk M. O., Shcholokova H. V. Australia's foreign policy: peculiarities of bilateral cooperation	61
Korneyev M. V., Shcholokova H. V. Features of the EU political system	63
Kornieiev V. V., Horozhankina N. A., Girman A. P. Environmental diplomacy in the modern era	65
Lukianenko M. O., Korneyev M. V., Gipman A. P. India's soft power in South Asia	67
Neskoromna A. Ye., Shcholokova H. V., Gipman A. P. Nuclear and radiation safety of Ukraine during the war and the international community	69
Нескоромна А. Є., Шуляк С. В. Ізраїльсько-палестинський конфлікт: сучасний стан і перспективи врегулювання	71
Орел К. С., Шуляк С. В. Теоретичні традиції в міжнародних дослідженнях: погляд Мартіна Вайта	73
Petrovsky O. E., Horozhankina N. A. Characteristics of the population of the French Republic	75
Rymshyna A. Discussion why the European Union pays so much attention to education policy	77
Syvolap D. V., Yeremenko I., Zhuravel V. Key points of Japan's new national security strategy	79
Сліпчук А. А., Гірман А. П. АТЕС в інтеграційних процесах в Азійсько-Тихоокеанському регіоні	82
Сова А. В. Японський досвід у розвитку кібербезпеки та міжнародні практики в цій галузі	84
Тіхвінський Є. О., Гірман А. П. Консолідація світової спільноти щодо підтримки України в умовах неспровокованої російської агресії	85
Umerova S. R., Shcholokova H. V. Features of Ukraine's gastrodiplomacy	87
Sharuda Ye. Yu., Horozhankina N. A., Girman A. P. Technologies for the settlement of international conflicts	89
Шипелик О. О., Шуляк С. В. Саудівсько-іранська «розрядка» та її вплив на регіональну стабільність	91

**СЕКЦІЯ № 6. ПРОБЛЕМАТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ
СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА І МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

Andreev O. A., Horb K. M. Socio-economic innovations as a factor of the sustainable development of the economy and international tourism of Great Britain	94
Bohorodytska H. Ye., Roma D. R., Kliuchnyk R. M. Prospects for the development of new industrial countries of Asia	96
Wang Zhi. The enterprise's resource management design for supporting sustainable development goals	98
Вишнікіна О. В., Озерова С. О. Порівняльний аналіз досвіду управління якістю продукції та послуг в готельно-ресторанному господарстві Китаю	100
Dzhyndzhoian V. V., Malenok A. S. Virtual reality as a modern direction of international tourism development	102
Гавриленко Н. Ю., Левчук Н. М. Фактори привабливості для компаній міжнародного варіанта розвитку бізнесу	104
Горб К. М., Дубенець В. С. Туристсько-рекреаційний потенціал Туреччини	106
Horozhankina N. A., Hashok Ye. M. Involvement of the Republic of Italy in international economic cooperation	108
Губа К. О., Бойко З. В. Стан та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах Західної Європи	110
Дідок А. О., Кучер М. М. Інноваційні підходи до розвитку туризму в Японії	111
Дідух О. П., Лютак О. М. Сучасні підходи до формування національної конкурентоспроможності в контексті сталого розвитку	113
Дячок Ю. С., Бойко З. В. Сучасні тенденції розвитку туристичної сфери в Грузії	115
Yehorova D. The role of information technology in modern transportation systems	117
Загоруйко П. М., Горожанкіна Н. А. Залученість Королівства Швеція до міжнародної економічної співпраці	119
Zakutska Ye. R., Voiko Z. V. Pest-analysis of tourist enterprises of Ukraine in modern conditions	121
Зверєва К. С. Поняття вільно конвертованих та конвертованих валют у міжнародних торговельних угодах	122
Коблянська І. І. Кліматичні зміни як глобальний виклик для світового господарства	124
Кулініч Л. Ю., Небаба Н. О. Особливості торговельно-економічної співпраці України та Німеччини на сучасному етапі ...	126
Kucher M. M., Zasekina I. A., Kliuchnyk R. M. Economic integration and sustainable development: challenges and prospects	128

Матвієвська А. О., Бойко З. В. Чеджудо – гідний конкурент серед острівних туристичних дестинацій	130
Матвієнко Д. Д., Бойко З. В. Міжнародні відносини: тренди інноваційного розвитку Китаю	132
Matukhno O., Shcholokova N. V. Consequences of COVID-19 for the gastronomy industry and the ways to overcome them	134
Mezentseva M. O., Voiko Z. V., Kliuchnyk R. M. The use of innovative technologies in the world excursion activities	136
Новожилова Н. О., Разінькова М. Ю. Аналіз світового досвіду відновлення туристичних дестинацій	137
Норка А. А., Мостова А. Д. Стандарти ISO як гарантія якості товарів та послуг	139
Нуманова К. А., Богородицька Г. Є. Можливості та основні загрози цифровізації	141
Nebaba N. A. Methodological support for increasing the competitiveness of participants in international production and cooperation	143
Остапюк М. В., Горб К. М. Розвиток туризму в країні як один із факторів сталого розвитку економіки держави та міжнародних економічних відносин (на прикладі Польщі)	145
Половинко-Баркар В. В., Разінькова М. Ю. Туристична сфера як фактор розвитку міжнародних економічних відносин Об'єднаних Арабських Еміратів	147
Pukas K. V., Horb K. M. Methods of tour development and its competitiveness (on the example of the author's tour with a visit to Latvia) ..	149
Пугачова А. М., Стеблюк Н. Ф. Тенденції сучасного освітнього ринку ЄС: проблеми та перспективи розвитку	151
Razinkova M. Yu., Moshnyk O. O., Kliuchnyk R. M. Impact of tourism development on a country's economy (on the example of India)	153
Remshu V., Korneyev M. V. International economic relations between Ukraine and Lithuania	154
Remshu V., Razinkova M. Yu. The impact of russia's full-scale invasion on Ukraine's investment climate	158
Рубанова В. І., Горожанкіна Н. А. Сегменти індустрії гостинності країни	160
Руденко М. О., Бойко З. В. Передумови та тенденції розвитку Японії в туристичній індустрії	162
Сайгак Є. Л. Структура та складові фінансової стратегії підприємства	163
Стеблюк Н. Ф., Радиш Я. А. Ринкове ціноутворення в сфері індустрії гостинності: світовий досвід	166
Стеблюк Н. Ф., Степанова Д. В. Новітні тенденції на ринку послуг закладів готельно-ресторанного бізнесу в умовах глобальних економічних змін.....	168

Trifonova D., Korneyev M. V. The role and functional features of the service sector in the modern period	170
Творовська О. В., Бойко З. В. Місце і конкурентоспроможність Китаю на світовому туристичному ринку	173
Чернадчук В. О. Сучасні тенденції розвитку туризму в Естонській Республіці	175
Sharovalova A. A., Bilozubenko V. S., Kliuchnyk R. M. Development of sea cruise tourism on the global market	177
Shtefan D. Development prospects of innovation activity in Ukraine ...	179
Шаєганрад Е. П. Роль міжнародної торгівлі у забезпеченні сталого розвитку світової економіки	181
Щолокова Г. В., Корнєєв М. В. Узагальнююча оцінка рівня фінансової автономії ЄС	183
Yurkova K. O., Bilozubenko V. S. Current state of foreign trade relations between Ukraine and the EU	185
Язіна В. А. Австралійський досвід створення національного готельного ланцюга CROWN	187
Язіна В. А., Хоцевська В. Р. Вплив сучасних технологій на просування послуг у світовій індустрії гостинності	189
Яровенко Т. С., Кравцов І. Б. Офшорні центри як інноваційний механізм ведення міжнародного бізнесу	191
Ясиновська Н., Редько В. Є. Управління рекреаційно-туристичним потенціалом Франції	193

СЕКЦІЯ № 4. СУЧАСНА ФІЛОЛОГІЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ ІДЕЙ І ТРАДИЦІЙ

Briuzghin Pavel, Ph.D. student

Academic supervisor: Senior Teacher

V. Kulko, Pusan National University, South Korea

GOTHIC ARCHITECTURE AS A KEY ELEMENT OF GOTHIC CULTURE (WHEN ANALYZING THE NOVEL “THE TURN OF THE SCREW”)

Gothic novel, Gothic fiction or Gothic horror is a genre of literature that was widely popular in the 20th century, primarily in England and America. The name of this literary genre is derived from a Germanic tribe that was called "Goths" whose culture was flourishing in Europe between the 1st and the 4th centuries AD. One of the key elements of Gothic culture that needs to be taken into account when analyzing *The Turn of the Screw* is Gothic architecture which played an important role in almost every piece of literature classified as "Gothic fiction".

Gothic architecture is often described as old medieval monumental architecture. Such an eerie atmosphere of horror and terror that often can be found in Gothic literature is created due to several factors that when added together create a strong feeling of fear. One of these factors is the medieval history of many buildings that host actions happening in these stories. The main reason why medieval history plays such an important role is that a reader from the Victorian age imagined the medieval era to be scary, violent, painful, and full of suffering. The phrase "dark ages" is often used as a synonym for this historical period. In addition, due to the lack of scientific knowledge, during the medieval era many events, diseases, and natural phenomena were described as the activity of supernatural forces. Such activities as a witchhunt and other rituals were commonplace. In addition, due to the Gothic monumental aesthetics, a human being often feels small, helpless, and insignificant when put in such a setting. The atmosphere of fear and realization of own limitations create very powerful emotions and force the protagonist along with the reader to tremble and flutter in front of the face of the sublime.

This feeling only gets stronger, when the protagonist is a female, which was a common feature in many Gothic novels. Some good examples of female Gothic fiction can be such novels, as *Rebecca* by Daphne du Maurier, *Jane Eyre* by Charlotte Bronte, *Wuthering Heights* by Emily Bronte, and many others. *The Turn of the Screw* features a female protagonist too; hence it can be classified as female Gothic fiction as well. However, what makes *The Turn of the Screw* different from other literary pieces mentioned here is the fact that in contrast to those novels, *The Turn of the Screw* does not have any romantic plot line and it does not develop any passionate relationships. It is important to mention that in literary analysis, it is important to focus not only on what is present in the text, but also on what is omitted. Despite the fact that *The Turn of the Screw* does not have any romantic relationship development, romantic affection remains one of the most important details in this text, because according to many critics,

romantic affection is what the governess desires but never gets. In particular, the governess is believed to have fallen in love with her master:

“This prospective patron proved a gentleman, a bachelor in the prime of life, such a figure as had never risen, save in a dream or an old novel, before a fluttered, anxious girl out of a Hampshire vicarage.” It is made clear that the young woman has become thoroughly infatuated with her employer. He is charming to her and lets her have the job” [1].

Nevertheless, the absence of explicit romantic relationships does not diminish the importance of the fact that the main character is a female because the governess experiences a passionate desire to protect the kids she was assigned to govern. It would be impossible to swap the female protagonist for the male one and expect the novel not to have any distortion of the narrative.

It would be wrong to describe the effects of the Gothic novel as the fear of the supernatural only. In fact, social and human-provoked horrors are also an integral part of Gothic fiction. By social and human-provoked horror here we mean such horrifying things, as suppression, homicide, and rape. Imposing those fears on female protagonists in an unforgiving setting with the colossal medieval architecture adds to the main character's sense of insecurity and this is why Gothic novel in general and female Gothic novel in particular, creates such a strong impact on the reader. Many of the above-mentioned characteristics of Gothic fiction can be found in *The Turn of the Screw* too. One of the most prominent examples can be the description of one of the "ghosts" that Mrs. Grose gives to the governess, she says: "'Quint was much too free.' This gave me, straight from my vision of his face—such a face!—a sudden sickness of disgust. “Too free with my boy?” [2]. This vague description of Peter Quint being "too free" is understood in a sexual context by the governess, hence, becoming an element of social or human-provoked horror. This particular episode of the novella will be discussed later in this study in depth.

Finally, it is important to mention that the Gothic style is not limited to such literary genres as novels and novellas. In fact, one of the best exhibitions of the Gothic style is Edgar Allan Poe and his poetry. Just like other Gothic literary pieces, Gothic poetry creates a very powerful and scary atmosphere. This can be explained by the very nature of poetry itself. Although, novels can be used as "art for art's sake", quite often novels and novellas are used to raise some moral or ethical dilemma, to address some social issues, and to bring light to some underrepresented social groups. Poetry, on the other hand, more often is solely used to convey emotions. Regardless of the emotions that a certain poem conveys, whether it is love or fear, the effect of emotion conveyed by a poem is often multiple times stronger than those conveyed by prose.

Literature:

1. Wilson, Edmund. "Hound and Horn". *The Ambiguity of Henry James*, April 1934, pp. 385–406.

2. James, Henry. *The Turn of the Screw and Other Short Fiction (Bantam Classics)*. NO-VALUE, Bantam Classics, 1981.

Bilovod M., 2nd year student University of Customs and Finance
Cherednik M., 2nd year student University of Customs and Finance
Biriukova D. PhD, Associate Professor of the Department of
Foreign Languages and Vocational Training
University of Customs and Finance

BILINGUALISM

Within the linguistic situation, bilingualism is a specific state of social life in which the functioning and coexistence of two languages within one state is observed and recognized. The source of bilingualism, as a rule, is the ethnic heterogeneity of the society itself, for example, the existence of two ethnic groups in one state that use different languages. Since there are practically no ethnically "pure" states in the modern world, bilingualism as a phenomenon has become widespread. The degree of proficiency in each language in bilingualism, the distribution of spheres of communication between them, and attitudes toward them depend on many factors, including the social, economic, political, and cultural life of an individual or group of people.

That in other words, the phenomenon of bilingualism or multilingualism cannot be called rare. In the modern world, it is becoming more and more widespread. On the contrary, a language situation characterized by monolingualism is uncommon. Monolingual societies practically do not exist in their pure form.

Historically, bilinguals have spoken related languages: English - German, Polish - Ukrainian, Spanish - French, Afrikaans - Dutch - English, Japanese - Korean - Chinese. Since English is now a lingua franca, anyone who speaks English in addition to their native language can be considered as bilingual.

Usually, the phenomenon of bilingualism develops from childhood. It can occur both due to the influence of the languages of society and due to the bilingualism of parents/family members.

Children may become bilingual by learning languages in two different social settings; for example, British children in British India learned an Indian language from their nurses and family servants. A second language can also be acquired in school. Bilingualism can also refer to the use of two languages in teaching, especially to foster learning in students trying to learn a new language [1].

Advocates of bilingual education in the U.S. argue that it speeds learning in all subjects for children who speak a foreign language at home and prevents them from being marginalized in English-language schools. Detractors counter that it hinders such children from mastering the language of the larger society and limits their opportunities for employment and higher education [1].

Bilingualism falls under the wider label of 'Multilingualism', which is the use of more than one language. For that reason, someone who is bilingual could also be referred to as being multilingual.

Types of bilingualism include Individual Bilingualism, which refers to one

individual being able to use two languages proficiently and Societal Bilingualism, which, on the other hand, refers to a whole community or country being able to use two languages proficiently.

In terms of how people develop bilingualism, there are three key types of bilingualism:

- Compound Bilingualism - when an individual develops an understanding of and proficiency in two languages simultaneously in a single context.

- Coordinate Bilingualism - when an individual learns two different languages in distinctly different contexts, often by different means.

- Sub-coordinate Bilingualism - when an individual learns a second language by filtering information through their native language [2].

There are a lot of benefits of being bilingual. As noted above, knowledge and fluency in several languages greatly enhances a person's capabilities. Bilingualism can be acquired from an early age or as an adult, but it still has the same benefits. Some of them are:

- wider communicative ability - the most obvious advantage to being bilingual is the increased ability to communicate with more people and in more countries.

- privacy - people who are bilingual have the ability to code-switch (change of languages).

- increased cultural awareness - culture and language closely linked, being able to speak more than one language could give the speaker greater cultural insight and understanding.

- competitiveness in the job market - as it is obvious now, languages play an important role in business and professional settings.

- ease of learning a third language - as with anything, practice makes perfect.

- creative expression - bilingual people have the unique ability to mix the best parts of the languages they speak. With a bit of creative code-switching, bilingual people are able to pack more punch into their discourse by adding impactful words in different languages [2].

In conclusion, bilingualism is a prevalent phenomenon in the modern world, phenomenon in the modern world, which has large historical, social and communicative implications. Bilingualism, which can develop from childhood or be acquired later in life, has various types and numerous benefits. Being able to speak multiple languages is a valuable asset that can greatly enhance an individual's capabilities, leading to increased opportunities both in personal and professional settings.

References:

1. <https://www.britannica.com/topic/bilingualism>
2. <https://www.studysmarter.us/explanations/english/international-english/bilingualism/>

Ванжа І. Г., здобувач, студентка групи ФЛ-22-1зм, магістр
Університету митної справи та фінансів
Бірюкова Д. В., к.ф.н., доц.,
доцент кафедри філології, перекладу та професійної мовної
підготовки Університету митної справи та фінансів

АНГЛІЙСЬКІ НЕОЛОГІЗМИ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ

Технічна революція як одне з найважливіших явищ сучасності вносить суттєві зміни в мовну модель світу. Існує багато факторів, які впливають на розвиток мови. Зокрема, стрімкий розвиток нових комп'ютерних технологій і методів обробки інформації неминуче впливає на формування нових слів і лексичних значень. Вплив цих факторів зростає, оскільки науково-технічний прогрес зараз відбувається швидше, ніж будь-коли раніше в історії, і особливо зростає вплив технологій на наше життя. Сьогодні екстралінгвістичні фактори впливають на створення неологізмів швидше, ніж будь-коли раніше. Більшість нових слів – це терміни, пов'язані з наукою і технологіями, особливо з найпоширенішим електронним пристроєм – комп'ютером. Найбільшою базою для появи неологізмів є Інтернет, де вони одразу стають інтернаціональними та часто вживаними.

Компанія «Global Language Monitor»[2], основною метою якої є спостереження та фіксація змін у сучасній англійській лексиці, стверджує, що станом на 11 листопада 2022 року, в англійській мові налічується понад 10743724 слів, і ця кількість постійно зростає. За даними GLM, кожні 98 хвилин створюється нове слово, тобто близько 147 слів на день або 5400 слів на рік. Станом на сьогодні, за оцінками GLM, кількість слів становить 10660959 слів. Подібну кількість слів нараховує і Google Ngram Viewer [1], що охоплює мільйони англійських книг. Згідно з дослідженням Гарвардського університету, у 2010 році ця кількість становила 1022 000 англійських слів, що в межах 1,6% від тодішньої оцінки GLM. За оцінками дослідження, до мови щорічно входило близько 8000 неологізмів, тоді як аналіз GLM показав, що ця цифра становить 5400. Тим не менш, це велика мова, яка постійно розвивається.

Найпоширенішими способами творення технологічних та веб-неологізмів є:

1) Складання – слова, утворені з частин двох або більше інших слів. Можна визначити як утворення, що поєднують два слова і включають спільні для них літери або звуки як сполучний елемент, наприклад, **Mindcasting** - *mind* + *broadcasting* (розміщення серії повідомлень, що відображають поточні думки, ідеї, спостереження, читання та інші інтелектуальні інтереси людини).

2) Словоскладання – лексеми, що складаються з більш, ніж однієї основи. Це один з найпродуктивніших типів у сучасній англійській мові, інші два – конверсія та афіксація. Складні слова, хоча їх, безумовно,

менше, ніж похідних або кореневих слів, все ж являють одну з найбільш типових і специфічних особливостей англійського словотвору: наприклад, **Darknet** (Сукупність мереж та інших технологій, які дозволяють людям нелегально обмінюватися захищеними авторським правом цифровими файлами, майже не боячись бути виявленими. Утворено як ідіоматичне словосполучення).

3) Метафори – фігури мови, які описують предмет, стверджуючи, що він, за деякими параметрами порівняння, є таким самим, як інший, не пов'язаний з ним об'єкт: **Cuckoo egg** (пісенний файл у форматі MP3, який містить або пісню, відмінну від тієї, що впливає з назви, або короткий зразок пісні, що супроводжується шумами або повідомленням).

4) Абревіатури – скорочені форми слова або фрази. Цей тип називається початковими скороченнями. Зазвичай вони складаються з літери або групи літер, взятих зі слова або фрази: **Captcha** – повністю автоматизований публічний тест Тьюринга для розрізнення комп'ютерів і людей (комп'ютерний тест, який може пройти людина, але не можуть пройти комп'ютерні програми).

Ми можемо умовно поділити технологічні та веб-неологізми за їхнім лексичним значенням на чотири великі групи:

1) терміни, які називають самі високотехнологічні пристрої. Приклади: **iPhone** (noun) – лінійка смартфонів, розроблених і продаваних компанією Apple Inc. **Tablet PC** (noun) – мобільний комп'ютер, що складається з однієї частини.

2) терміни, пов'язані з програмним забезпеченням і додатками (сукупність комп'ютерних програм і пов'язаних з ними даних, які містять інструкції для вказівки комп'ютеру, що і як робити): **To Alt-Tab** (verb) – перемикається з однієї запущеної програми на іншу. Від комбінації клавіш Alt-Tab, яка циклічно перемикає запущені програми у Windows. **Brogrammer** (noun) – чоловік-програміст, який уникає стереотипних характеристик ботаника, пов'язаних з культурою програмування. **Machinima** (noun) – анімаційний короткометражний фільм або фільм, повністю створений на персональному комп'ютері і «знятий» у реальному часі за допомогою програмного забезпечення для рендерингу комп'ютерної графіки або технології комп'ютерних ігор.

3) терміни, пов'язані з онлайн-комунікаціями: **Civilogue** (noun) – громадянський діалог, особливо той, в якому учасники уникають образ, особистих нападів і негативних узагальнень. *Поєднання громадянського та діалогу.* **Flog** (noun) – блог, який виглядає як написаний приватною особою, але насправді ведеться відділом корпоративного маркетингу або фірмою зі зв'язків з громадськістю. *Поєднання фейку та блогу.* **Lifestreaming** (noun) – онлайн-трансляція щоденної діяльності людини або через пряму відеотрансляцію, або через агрегування її онлайн-контенту, наприклад, дописів у блозі, оновлень у соціальних мережах та фотографій в Інтернеті. **Smexting** (present participle) – надсилання текстових повідомлень під час перекуру на вулиці. *Поєднання куріння та смс-*

повідомлень. **Tweetup** (noun) – зустріч у реальному світі між двома або більше людьми, які познайомилися через онлайн-сервіс Твіттер.

4) терміни, пов'язані з даними та їхньою безпекою: **Cybrarian** (noun) – бібліотекар, який спеціалізується на пошуку, визначенні пріоритетів та організації інформації в Інтернеті. **Поєднання кібер- + бібліотекар. E-wallet** (noun) – комп'ютерна база даних або веб-сайт, який зберігає ім'я, адресу та дані кредитної картки людини, а потім дозволяє легко отримати цю інформацію для здійснення онлайн-покупок. **Narb** (noun) – особиста інформація, розміщена в Інтернеті, особливо якщо вона сприяє, часто мимоволі, створенню особистого нарративу, який особа створює в Інтернеті. Похідне від narrative + bit.

Крім цих великих категорій, можна також виділити набагато більше малих груп або підгруп, як, наприклад, апаратне забезпечення, хакерство, сленг, жаргон тощо, наприклад, **crime-as-a-service** (програмне забезпечення на базі Інтернету, яке уможливорює або посилює злочинну діяльність в Інтернеті – цей термін пов'язаний з хакерством), **fleshmeet** (зустріч у реальності, особливо та, що складається з людей, які зазвичай спілкуються тільки в Інтернеті – цей термін відноситься до жаргону).

Серед технологічних неологізмів ми зазвичай помічаємо іменники (наприклад, **flog**), дієслова у фінітних і нефінітних формах (наприклад, **to alt-tab, smexing**) та іменникові словосполучення (наприклад, **sock puppet**). Іноді з'являються також прикметники (наприклад, **skinnable**). Неологізми можуть бути як лексичними, так і семантичними. Лексичні неологізми з'являються за допомогою афіксації, складання або запозичення (**skin - skinnable**). Семантичні неологізми з'являються, коли вже існуючі слова набувають нового значення (**cuckoo nest** – зозулине гніздо). Інтенсивний розвиток комп'ютерних технологій сприяє винайденню та впровадженню величезної кількості нових слів та зміні значень старих. Основні труднощі, пов'язані з перекладом неологізмів, наприклад, з англійської на українську, полягають у тому, що нових слів немає в словниках, тому перекладачеві доводиться з'ясовувати значення нового слова самостійно. При перекладі неологізмів з однієї мови на іншу можна використовувати кілька прийомів. Найпоширеніші з них – транслітерація та транскрипція, калькування, описовий переклад та пряме включення.

Список використаних джерел:

1. Google Ngram Viewer. URL: <https://books.google.com/ngrams/>
2. The Global Language Monitor. URL: <https://www.languagemonitor.com/globalenglish/1000000th-english-word-announced/>
3. Туровська Л. В. Інтеграція іншомовних лексем у сучасну українську термінологію URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npchdu/Philology.Linguistics/2009_85/85-26.pdf
4. Щерба Д. В. Засоби запозичення та асиміляції англомовних комп'ютерних термінів / Д. В. Щерба // Вісник Житомир. держ. ун-ту. 2004. № 17. С. 260-262.

Волкова Д. В., здобувач, студентка гр. ФЛ-22-1зм
Університету митної справи та фінансів

ГУМОР ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

На даному етапі розвитку лінгводидактики все більше викладачів починають застосовувати когнітивне представлення навчального матеріалу та спрямування запам'ятовування інформації. Проте, з розвитком педагогічної науки та застосуванням даних знань на практиці також було виявлено, що на швидкість і оптимізацію запам'ятовування впливає не лише навантаження на короткочасну та довгострокову пам'ять, а й емоційний спектр, завдяки якому здійснюється засвоєння інформації.

Усе більше науковців почали спрямовувати свій погляд на афективні фактори представлення інформації учням та на емоційні складові, які дані фактори допомагають застосовувати на практиці. Дана робота спрямована на виділення важливості позитивного емоційного запам'ятовування, а саме - гумору, у вивченні іноземної мови (англійської) та наведення практичної доказової бази для підтвердження даної теорії. Беручи до уваги масштабність понять "емоція" та "емоційна пам'ять", можна зазначити, що кількість визначень вищезазначених понять та особливості їх представлення залежать від когнітивних особливостей сприйняття дослідників, що розглядали дані поняття. Тож нижче буде наведено два найбільш структурованих та узагальнених визначення, а саме:

емоція - це реакції, які люди відчувають у відповідь на певні події чи ситуації [3]. Тобто, це реакція організму на певну подію, яка запам'ятовується із позитивним чи негативним підтекстом та допомагає у майбутньому спрямовувати особу у напрямку правильного вибору (в тому числі, сюди належить так звана "інтуїція");

емоційна пам'ять - це пам'ять на емоції та почуття. Вона полягає у здатності запам'ятовувати та відтворювати почуття [4]. Тобто, це те, що допомагає організму в подальшому орієнтуватися на пройдений раніше емоційний досвід, таким чином, полегшуючи своє життя.

Спираючись на наведені вище поняття можна зазначити, що емоція - це одна із ключових особливостей запам'ятовування інформації у вигляді індивідуального когнітивного спрямування. Тож, беручи до розгляду категорію гумору, можна впевнено зазначити, що гумор є однією з категорій емоційної пам'яті. Підтвердженням цього виступає дане визначення з наукової роботи О.М. Шпортун [5], а саме:

Емоція гумору – це стан вищого підйому духовних і фізичних сил людини. Таким чином, розглянувши фізіологічну, нейрофізіологічну та анатомічну емоційні теорії можна зробити висновок, що почуття гумору – це за своєю природою позитивна емоція, яка має величезний вплив на психосоматичне здоров'я людини [5]. Тобто гумор є однією з найбільш основоположних емоцій, які впливають на засвоєння інформації

студентами та на швидкість їхньої реакції на навколишні подразники.

Беручи до уваги "affective filter hypothesis" ("гіпотезу афективного фільтра") [4], можна зазначити, що, як було представлено у дослідженні С. Крашена (S. Krashen), існує три змінних афективного фільтра: мотивація, впевненість у собі та тривожність. Кожен із даних фільтрів несе за собою більший чи менший вплив на особливості запам'ятовування інформації учнями. Так можна зазначити, що учень, який буде знаходитись у стані тривожності, автоматично знизить своє сприйняття інформації майже до нуля, адже не почуватиметься в безпеці. Таким чином, замість емоційного та розумового зростання учень обере безпеку та виживання, з метою збереження себе та свого фізичного/психічного стану. Таким чином, на практичному рівні можна спостерігати, що учні, які були сильно налякані перед тестом, уроком або ж мали певні психологічні проблеми, пов'язані з тривожністю, отримували набагато гірші оцінки на усному та письмовому тестуванні. При тому, що учні, які мали гарну мотивацію та впевненість у собі долали перешкоди значно швидше та з меншою кількістю помилок, що, у свою чергу, привело до ще більшого рівня емоційного задоволення собою. Отже, одним з основних ключів до покращення запам'ятовування та відтворення інформації є повна або часткова ізоляція дитини від негативних емоцій - тривожності, паніки, агресивності та ін. Одним із найголовніших інструментів та медіаторів у даному випадку виступає гумор.

Гумор – це розумова здатність відкривати, виражати або оцінювати смішне або абсурдно невідповідне: здатність бути смішним або розважатися смішними речами [1]. Тобто, з педагогічної точки зору можна зазначити, що гумор - це інструмент, який допомагає виражати емоції у позитивному ключі, бути смішним та допомогти учням покращити емоційний фон під час фізичних чи когнітивних вправ та видів засвоєння інформації.

У даному випадку викладач стає медіатором між учнем та матеріалом, який представляється на занятті та переводить запам'ятовування у абсолютно іншу, позитивну площину, спрощуючи таким чином процес перенесення інформації в короткочасну та довготривалу пам'ять, а також надаючи змогу швидше її відтворювати та адаптуватися застосовувати дані знання на практиці.

Під час практичного дослідження, проведеного серед десяти студентів віком від 10 до 18 років було виявлено, які саме чинники впливають на покращене запам'ятовування учнів та швидшу фізичну відповідь. Серед таких чинників слід виділили такі:

3.1. *Посмішка.* Завдяки усним опитуванням, проведеним серед учнів було встановлено, що, особливо в період дистанційного навчання, учням стало емоційно важче заходити на заняття. Як зазначають самі учні, це також пов'язано з такими чинниками, як погана якість зв'язку або відсутність інтернету, ставлення викладача до учнів та повна відсутність викладача на занятті (так званий "чорний екран"). Багатьом учням стало бракувати зорового контакту з викладачем, адже за його відсутності

набагато важче вгадати емоційний спектр учнів/викладача або ж рівень наближеності до правильного варіанту відповіді.

Вдалим способом налаштування на правильний робочий лад під час початку кожного заняття є наступні кроки: ввімкнена камера викладача та учнів у конференції (Zoom, Meet, Skype та інші), взаємні посмішки та привітання один до одного (бажано звертання на ім'я) та побажання усім гарного заняття (особливо, якщо зробити це незвичайним способом, наприклад: *“Бажаю нам сміховинного заняття!”* і т. п.). Таким чином настрої здобувачів освіти зросте, а рівень запам'ятовування покращиться.

3.2. *Приклади.* Запорукою запам'ятовування нового граматичного матеріалу можуть стати приклади застосування його на практиці. Чим смішніші та оригінальніші приклади зможуть вигадати учні або ж викладач, тим більшою є вірогідність якісного запам'ятовування та відтворення матеріалу на подальших заняттях. Одним із прикладів може стати нижче наведений, вигаданий у процесі викладання особисто зразок вживання форм дієслова “have/has”, а саме:

1. *He has blue nose with yellow stripes on it.* - Він має блакитного носа із жовтими смужками.

2. *We have strawberry costumes with green tails.* - Ми маємо костюми полуниць із зеленими хвостами.

3.3. *Мему.* Масштабною складовою впливу на засвоєння інформації є її представлення. Останнім часом усе більшого розвитку набуває тенденція створення презентацій до лекційних тем за допомогою використання так званих “мемів” - жартівливих зображень, підв'язаних за сенсом до певної тематики. Використання даних зображень може не лише розважити студента, а й переключити його емоційний спектр із змученості або агресії у напрямку захоплення чи радості. А персонажі (коти, актори, герої мультфільмів і т. п.), допоможуть створити так званий ярлик-покликання до певного розділу нової теми, полегшуючи запам'ятовування для студентів. Дане спостереження було підтверджено як під час роботи з учнями на власному досвіді (категорія 10-18 років), так і під час занять, які проводилися для мене та моїх однолітків на ресурсах неформальної освіти (категорія 20-25 років).

Отже, гумор є одним із найнеобхідніших аспектів у розвитку та зростанні здорової моральної особистості. Не зважаючи на те, що Україна зараз знаходиться у стані війни, можу зазначити, що задіяння гумору є обов'язковим і дієвим засобом у сучасному викладанні, адже допомагає студентам перемкнутися з тяжких, іноді абсолютно невирішуваних проблем, на позитивне і яскраве навчання. І, як наслідок, покращити як навчальні результати, так і психологічний стан.

Список використаних джерел»:

1. Merriam-Webster Dictionary. URL: <http://surl.li/gfraz> [дата звернення: 06.04.2023].

2. Kendra Cherry. “Emotions and Types of Emotional Responses. The Three Key Elements That Make Up Emotion”. URL: <https://www.verywellmind.com/what-are-emotions-2795178> [дата звернення: 06.04.2023].

3. Xiaoyue Lu. “Influence of Emotion on Second Language Acquisition”. Atlantis Press, Advances in Social Science, Education and Humanities Research, volume 673 (2022): 696-699.

4. Емоційна пам'ять. URL: <http://surl.li/gfrae> [дата звернення: 07.04.2023].

5. Шпортун О. М. “Психофізіологічні основи гумору як позитивної емоції”. Галицький лікарський вісник, 2016. Т. 23. № 1. С. 139–143. URL: <http://surl.li/gfraa>

Вторигіна Д. Г., здобувач, магістр
Університету митної справи та фінансів

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КОРЕЙСЬКИХ ГРАФІЧНИХ РОМАНІВ (МАХНВ) УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Корейська манхва набуває все більшої популярності в усьому світі, і легко зрозуміти чому. Манхва – це вид коміксів, що походить з Кореї, який часто відрізняється унікальними художніми стилями, захоплюючими історіями та переконливими персонажами [1]. Він став популярним серед читачів різного віку та походження, оскільки забезпечує повне занурення в історію.

Дана робота спрямована на виділення особливостей перекладу манхв українською мовою.

Доступність манхви є одним із найважливіших чинників глобального зростання її популярності. Завдяки цифровим платформам, таким як веб-сайти, додаткам та стрімінговим сервісам, читачі з усього світу можуть легко отримати доступ до манхви. Це дозволяє людям відкривати для себе нові історії та досліджувати різні стилі мистецтва без необхідності чекати на фізичні копії книг або подорожувати до Кореї [2].

Окрім своєї доступності, корейська манхва пропонує щось для кожного завдяки широкому спектру тематик і жанрів. Існує незліченна кількість історій, доступних для вивчення, від романтичних комедій до пригодницьких бойовиків, кожна зі своїми унікальними художніми стилями, які додають ще більшої глибини оповідам. Таке розмаїття дозволяє читачам з різним досвідом знайти щось близьке до душі та розважитися складними сюжетними лініями, сповненими цікавих персонажів [3].

Переклад корейської манхви українською мовою викликає певні труднощі через значні відмінності в граматиці та лексиці між двома мовами. Наприклад, тоді як корейська мова є аглютинативною мовою з відносно простою структурою речень, українська мова має складнішу структуру речень і багато флексій, що вимагає точного перекладу, який залишається вірним як вихідному текстові, так і цільовій мові. Крім того, корейська мова багата різними формами почесних звань і титулів, тоді як

українська мова не має еквівалентної системи. Це означає, що прямий переклад цих термінів може бути неприйнятним, і перекладачі повинні знайти способи передати їх значення мовою перекладу.

Крім того, вживання певних слів може суттєво відрізнитися в корейській та українській мовах. Наприклад, при перекладі з корейської на українську мову може існувати кілька потенційних еквівалентів для одного терміну, але кожен з них може мати дещо інші відтінки та конотації, які перекладач повинен враховувати. Так само деякі поняття, які є невід'ємною частиною корейської культури, можуть не мати еквівалентів в українській мові або потребувати додаткового пояснення, щоб читачі зрозуміли їх належним чином.

При перекладі корейської манхви українською мовою однією з головних проблем є збереження вірності першоджерела. Хоча обидві мови мають свої унікальні культурні та лінгвістичні особливості, важливо, щоб ці елементи не були втрачені при перекладі. Прагнучи створити порівнянну версію українською мовою, перекладач повинен пам'ятати про такі елементи, як вибір слів, синтаксис і граматична структура, які можуть змінити тон і зміст твору. Крім того, будь-які алюзії та каламбури, що містяться в оригіналі, також повинні бути збережені, якщо це можливо - це може бути особливо складним завданням, оскільки в мові перекладу не завжди є еквівалентна метафора або порівняння.

Для того, щоб забезпечити достовірну передачу сенсу оригінального тексту, перекладачі часто повинні враховувати інші фактори, такі як відмінності між суспільством, релігією та політикою. Прикладом може бути те, як по-різному представлені поняття честі у східній та західній культурах: якщо в корейській манхві деякі персонажі можуть демонструвати повагу, схиливши голову, то в українській мові цей самий вчинок може сприйматися як надмірна покірність або навіть непокора. Це може ускладнити завдання перекладача передати належний рівень ввічливості чи поваги, не втративши при цьому первісного задуму. Крім того, певні табуйовані теми, такі як смерть і сексуальність, можуть відрізнитися в різних культурах, а отже, вимагають додаткової уваги при перекладі. Прикладом цього може навіть стати колір одягу, в Кореї прийнято надягати білий одяг на похорони, бо білий символізує смерть, траур, жалобу та старість. В той час як в нашій культурі, цей колір асоціюється із життям, чесністю, радістю, шлюбом [4].

Загалом, переклад манхви з корейської на українську мову вимагає великої майстерності. Для забезпечення успішного перекладу важливо глибоке розуміння обох мов, а також історичних та культурних відмінностей. Розуміння норм та умовностей кожної культури допоможе перекладачеві зберегти оригінальність думки і водночас точно донести її суть до аудиторії.

Список використаних джерел:

1. Manhwa URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Manhwa> [дата звернення: 15.04.2023].

2. Manhwa & Cultural Exchange. URL: <https://web.archive.org/web/20210415113854/http://capcold.net/eng/blog/?p=10> [дата звернення: 15.04.2023].

3. Introducing 'Manhwa': The World of Korean Comics URL: <https://capcold.net/eng/blog/2006/03/introducing-manhwa-the-world-of-korean-comics/> [дата звернення: 15.04.2023].

4. Про що говорять кольори URL: <https://ij.ogo.ua/suzh/pro-shho-govoryat-kolori/> [дата звернення: 16.04.2023].

Chornobay V. G.,
Senior lecturer of Philology department
Dnipro State University of Agriculture and Economics

METHODOLOGICAL AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF LEARNING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

English has been an international language for many years, acts as a leading means of intercultural and interlingual communication and is the most studied foreign language in the world. English (by specialty) as a discipline is mandatory for studying both in college and at the university.

The problem is that many learn English, but only a few really speak it well. Despite the fact that the importance of good language training in modern conditions is recognized by everyone, a person with a non-linguistic education who speaks English well is not a very common occurrence in our country. Among the main psychological aspects of learning English, the most following are important: motivation and interest in learning the language; language learning abilities; the ratio of language and speech in the study; the language barrier.

Motivation is a major factor in language learning. As in any other activity, if a person does not want to do something or does it through force, high he/she won't get the result. The result in learning a language can only bring the motivation to achieve success. The motivation to avoid failure can provide a one-time result. For example, a student is afraid of failing an exam with a demanding English teacher. He will pass the exam, quite possibly, not bad, but there will be no long-term effect from such local success. The fact is that a foreign language skill needs to be formed and developed gradually, and then maintained throughout life, obviously, this cannot be done through force. For people learning English, an important motivational factor is the demand in the labor market. [1]

During learning a language, there should initially be an attitude that English itself is only a means of receiving and transmitting this or that information. If a person is interested in the information (that is, materials in English) with which he works, he/she will also be interested in the process of learning English. Here the psychological component is closely intertwined with the most important methodological component, namely with the content of teaching English, which should be selected in accordance with the interests and age characteristics of students in order to maintain a high level of motivation.

Abilities for learning English, as well as other areas of human activity, are

interconnected with interest and motivation. If the motivation to learn English does not come primarily from the language itself, but is due to some other external factors, student can develop his/her language abilities, primarily through regular and deliberate practice. In mastering English, abilities are an objective advantage, while this advantage must be developed through constant practice, otherwise it leveled out. Constant practice is the key to success from a purely methodological point of view. Indeed, all the rules of English grammar can be stated in an hour. Several thousand words can also be learned in a fairly short time, if you specifically set such a task for yourself, however, it is important not only to study the language material once, but also never forget it, and this is the most difficult thing. Searching for the most effective methods and approaches in teaching English should be aimed specifically at people with average abilities. It is necessary to ensure that in the learning process these abilities will develop, since one of the goals of learning is developing. Poor quality of teaching (both the methodology and the work of the teacher) can kill interest in the language and reduce the motivation to master it for any student.

Learning from speech to language is called communicative. In it, the highest value is not the formal correctness of what was said, but its meaning, communicative motivation of the student and the speech act itself, and not its linguistic content. With such learning, the language should not be an end in itself, but should act as a means of receiving and transmitting information. [2]

Communicative learning appeared in the 1970s and 1980s, when a pronounced pragmatic orientation of scientific research manifested itself as a general conceptual position of the methodology both in science and in the technology of teaching foreign languages. Methodological approaches have acquired a pronounced communicative character. This led to a radical turn to natural communication in the language learning process, focus of this process on the formation of communicative competence, and later – the ability to communicate in the target language, carried out taking into account situational and personal factors that determine the specifics of foreign language speech behavior. In communicative teaching of English, the object of formation is not only specific knowledge, skills and abilities, but also communicative competence, which allows a person to effectively interact in situations of verbal communication in English. [3]

Communicative learning is perceived in a simplified way as a process when a person is simply spoken to in English and does not practice grammar, vocabulary, etc. at all. This view is a misinterpretation communicative technique. It has a place to work on all aspects of the language, including grammar, however, this happens on the basis of real situations of speech interaction that arise due to certain didactic forms, methods and techniques. Here psychology is very closely intertwined with didactics and methodology.

In modern pedagogical practice, foreign language teachers often face a situation where a person who successfully learns a foreign language is lost, getting into a situation of social interaction in this language in everyday life or in professional activities. At the same time, he can cope well with it if it is modeled

by the teacher in the classroom. In real communication, the language barrier prevents him from realizing his linguistic knowledge, skills and abilities.

References:

1. Заболотська О.О. Методика викладання іноземних мов у ВНЗ. Херсон : Айлант, 2010. 288 с
2. Самойленко Н.Б. Міжкультурна компетентність майбутніх фахівців гуманітарного профілю : монографія. Севастополь : Рібест, 2013. 412 с.
3. Гришкова Р.О. Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. 220 с.

Dobrovolska A.O., 3rd year student
University of Customs and Finance

PASSION FOR THE KOREAN LANGUAGE: DESIRE AND ITS SOURCES

Why is Korean so popular for learning nowadays? The aim of this study is to answer to the question of why people want to learn foreign languages, and more specifically, why Ukrainian women want to learn Korean and its culture.

Where does the desire to learn a foreign language come from? Why would girls want to learn Korean? Where did the motivation and desire to learn the language and culture of a foreign country come from? For a more detailed and accurate study of this topic, six Ukrainian-speaking girls who are currently learning Korean were interviewed.

The analysis was based on the article by Ingrid Piller and Kimie Takahashi [1].

Each of the interviewed girls has been studying this foreign language for three years at university. However, several of them had the desire to imbibe the culture and learn Korean long before entering the university.

When it was asked how long they had been studying the language, most of the girls said they had been doing it for three years (at university). And when it was added if this language was not compulsory in the list of those studied at the faculty, would you study it on your own, five out of six girls answered that yes, of course!

It was decided to find out the reasons for learning this language, so the next stage of this survey was a question about why girls would learn Korean, even though it was not on the curriculum.

One of the girls who answered "no" explained her position by saying that she would most likely not study Korean outside of university because she considers Korean to be a difficult language to learn, which is why it needs to be taught by native speakers or professionals. And finding someone who is fluent in grammar and conversation is not so easy.

Here is what the first two girls who answered this question positively said:

- 1) Yes, I think I would study more because it is a specialized language.
- 2) I am currently in Korea, so I need this language.

The next three girls answered as follows:

3) Yes, I have been interested in Korean culture, history and language since childhood.

4) I would learn it because I have always been interested in Korea and the Korean language.

5) Yes. It was my dream to learn this language. At school I started to get interested in Korean culture and after a while I had dreams related to Korea. I wanted to start working there and connect my life with this country. It is incredible!

Analyzing these several answers to the question, we can conclude that most girls are interested in Korea because of its multifaceted culture, interesting history, and language.

Also, knowing that Korean music and movies are actively promoted and gaining popularity on social media, I decided to ask a few questions about such preferences.

So, the first question I asked was "Do girls have a social media account with an actor or singer in the main photo? If so, why?" Four girls answered "no," and the other two said:

1) Yes, I have an avatar with Kim Jae Wook, he is an actor. I like his acting, so I chose him. He's also handsome.

2) No, I don't have one yet. But Lee Soo Hyeok should be my avatar! His acting is incredible, he has stolen my heart with his charisma.

Then the participants were asked the question: why do you think most (specifically) girls who learn Korean are fascinated by these characters?

Those girls who do not have avatars with Korean stars made roughly the same judgment: most likely, it's because of the appearance of Korean guys and their energy.

And it's worth noting that those who do have avatars confirmed this and also added their own detailed justification for it:

Idols, actors, and Koreans in general, unlike our stars (most of them are men), are polite. Ours can be rude. Koreans support their fans. They support all of them. Unfortunately, there are fans who demand too much from idols and because of this they (the idols) suffer. Such fans are usually Korean, but our fans are not like that. We care about our bias (favorites) and want to support them. In addition, Korean culture is very colorful. You can even compare how our artists and idols perform. There is a huge difference.

So, analyzing these answers, we understand that the desire to learn the language and culture of another country may directly depend on the fact of liking or disliking the appearance of the opposite sex, the behavior of the representative of this sex and his/her attitude towards, for example, fans.

Finally, two questions were asked: 1) what has Korean culture taught you?) what has it disappointed you with? (perhaps you have a negative experience of some situations).

The girls answered the first question as follows:

-Koreans have a very interesting mentality, which may be worth imitating, they value their history, they are polite, friendly, and always want to help.

-You should always take responsibility for yourself and your actions.
-To value certain traditions even more, to be a more friendly person and to be more diligent in my studies and work.

-I learned a lot from the Korean culture. The most memorable is the respect for elders.

-Treat everyone with respect.

-Everyone needs support; there is pain behind the smile; everyone should rest; we need to take care of our health (do not forget and solve the problem immediately when it appears); we need to defend ourselves (Korea was attacked by China and Japan before and Korea resisted and preserved its identity); support loved ones; do not give up and follow your dreams; appreciate loved ones who support you.

When it was asked about disappointments, three girls said they had no disappointments. The other three said the following:

-I am disappointed by collective thinking (the collective opinion will always be more important than your own).

-People work very hard.

-Koreans are sometimes difficult to read (emotions, behavior); they work very hard and hardly rest, which is very bad; Korean fans are sometimes scary.

Summarizing all of the points above, it can be noted that in order to learn a foreign language or culture of another country, there must be some connection to something that will appeal to you in that country. Some girls would like to move to Korea because of the good financial and career opportunities, some people like the mentality and respect for elders, but most of them admire guys from various industries, such as music and film. For them, they are the epitome of politeness, support, and a reverent attitude towards fans. But despite all the positive aspects, there are also some negative ones, such as inadequate attention to their physical and moral health caused by workaholism, as well as a desire to do better for everyone, but not themselves.

References:

1. Piller, I. & Takahashi, K. (2006). 3. A Passion for English: Desire and the Language Market. In A. Pavlenko (Ed.), *Bilingual Minds: Emotional Experience, Expression, and Representation* (pp. 59-83).

Животова А. О., студентка 4 курсу факультету економіки,
бізнесу та міжнародних відносин
Університет митної справи та фінансів

TEACHING ENGLISH TO ECONOMISTS: OVERVIEW

English has become the international language of communication in the modern world, and economists are no exception. Given the nature of their work, it is particularly important for economists to have a good command of the English language. There are certain specificities to teaching English for

economists, including specialized vocabulary and concepts, the use of authentic materials, the development of critical thinking and communication skills, as well as the use of modern technology in language instruction.

The purpose of learning a foreign language is to develop communicative competence in that language. This involves not only knowledge of vocabulary and grammar, but also the ability to use them appropriately in different situations, taking into account verbal and nonverbal cues, as well as sociocultural aspects.

When learning English, it is advisable to use materials that allow for the most effective extraction of key information from foreign sources. These materials teach students to rely on language structures, help create essays and annotations, and develop the ability to analyze information. Overall, this is high-quality authentic material that can be used in classes to develop skills and abilities in all types of speech activities, for their monitoring and self-monitoring.

One of the key features of teaching English for economists is the need for specialized vocabulary and concepts. Economists work with specific economic terms and concepts that are necessary for effective communication with colleagues and partners. Therefore, it is important to pay special attention to the study of professional vocabulary and concepts in English language courses for economists. For example, the concept of “Gross Domestic Product” (GDP) is a fundamental concept in economics and its understanding is crucial for any economist. In English language courses for economists, students should learn not only about the meaning of GDP but also how to use it in context, how to calculate it, and how to interpret its value [1].

In addition, there are many other specialized economic terms and concepts that economists need to know, such as “inflation”, “deflation”, “monetary policy” and “fiscal policy”. English language courses for economists should provide students with a deep understanding of these concepts and the ability to use them accurately and effectively in written and oral communication.

Another important feature of teaching English for economists is the use of authentic materials. Economics and business use specific documents such as financial reports, business plans, and contracts, and these materials provide students with the opportunity to learn to use the language in context [2].

Using authentic materials also provides students with exposure to real-life situations, allowing them to develop their language skills in a practical and meaningful way. For example, students may be given financial reports to read and analyze, or they may be asked to create a business plan in English (case study). Such activities allow students to use specialized vocabulary and concepts in the context of the real world and develop their language skills in a more practical and meaningful way.

In addition to professional vocabulary and the use of authentic materials, English courses for economists should also focus on developing critical thinking

and communication skills. Economists must be able to analyze and interpret economic data and effectively communicate their findings. Therefore, courses should be designed to help students develop these skills.

One way to develop critical thinking skills is to engage students in discussions and debates on economic topics. This can include analyzing economic policies or studying different economic theories. Such activities give students the opportunity to develop their critical thinking skills and apply them to real-world economic problems [3].

Similarly, communication skills are essential for economists. Students must learn how to articulate their ideas and findings effectively both orally and in writing. This may include writing reports, giving presentations, and participating in group discussions. English courses for economists should aim to develop these skills to prepare students for effective communication in their future profession.

Finally, the use of modern technology is an important feature of teaching English for economists. In today's world, economists cannot do without computers and the internet, so it is important to use modern technology in language learning. Online courses, videos, and digital tools can be used to supplement traditional classroom teaching, providing students with additional opportunities to learn and practice their language skills. For example, online courses can be used to teach specialized economic vocabulary, while videos can be used to demonstrate economic concepts and provide examples of real-world situations.

In conclusion, knowledge of the English language is crucial for success in economics and business, and language courses should be designed with the unique needs of these professionals in mind. Students must learn how to effectively communicate their ideas and conclusions both orally and in writing. Economists must have a deep understanding of technical terms and concepts related to finance, accounting, and economics. English is the primary language of international business and finance, so it is important for economists to be able to communicate effectively in English.

Список використаних джерел:

1. Borenko S. Teaching English Grammar to senior students of the department of world economy. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/38548928.pdf> (дата звернення 10.03.2023).
2. Лавриненко Т.П. Вивчення ділової англійської мови студентами економічного університету як засіб розвитку професійної комунікативної компетентності. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/43283003.pdf> (дата звернення 24.03.2023).
3. Лащенко М.А., Коваль О.Ю. Новітня методика викладання англійської мови студентам економічних спеціальностей. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/79/part_1/28.pdf (дата звернення 24.03.2023).

Kim Jae-Wook, Ph.D. student
Pusan National University, South Korea
Academic supervisor: Senior Teacher V. Kulko
University of Customs and Finance

THE ROLE OF MINDSET THEORY

Why do some students seek merely to be proficient in a subject, while others seek to master it and outperform their peers? Why do some people react to challenges and setbacks with twice the effort, while others become paralyzed and helpless? Can our intelligence and other personal characteristics ever change? The human brain is complex and research on mindset theory seeks to answer these and other questions related to how individuals view their personal attributes.

A recurring theme through mindset theory is the notion that individuals' attitudes and beliefs about their personal attributes have profound effects on their motivation, decision-making, learning, and performance levels. Mindset theory asserts that desiring something enough does not guarantee achieving it. The corollary is when things don't work out as planned, the failure doesn't mean they weren't wanted enough. Thus, rather than focusing on desire, mindset theory focuses on the extent to which people believe they can improve certain personal attributes such as intelligence.

Mindset theory proposes that people have different perspectives about the malleability of personal attributes, and these mindsets predict key outcomes in both achievement and interpersonal domains. The theory dives deep into the analysis of the incremental theory of intelligence, which suggests personal attributes can be improved, and the entity theory of intelligence, which proposes that personal attributes are fixed and innate, to determine the implications of both theories for individuals. Thus, within the realm of mindset theory, people vary in their beliefs about whether their attributes are fixed or can be modified over time.

Mindset theory posits that individuals who believe attributes can be improved set goals measured by learning, whereas individuals who believe personal attributes are fixed and innate set goals measured by performance. Individuals who believe their attributes are capable of improvement report a high level of confidence during the goal-setting process and have higher expectations for themselves when measuring their ability to succeed. Individuals who believe personal attributes are fixed and innate seem to stumble seriously when they encounter challenges during the pursuit of their goals, and they report feeling high levels of anxiety when measuring past and future success. One major differentiator between these two groups of individuals is their response to failure. When individuals who believe personal attributes are fixed and innate fail in the classroom, they are likely to feel helpless and attribute their failure to something they cannot control, whether that be a lack of ability or poor teaching techniques. On the other hand, when individuals who believe personal human attributes can be improved fail in the classroom, they welcome failure as a challenge to learning and growing. Unlike individuals who believe personal

attributes are fixed, these individuals attribute their failure to a lack of effort, rather than a lack of ability or poor teaching.

Individuals who believe human attributes are fixed tend to be swallowed up by a desire to perform based on a fixed set of standards, which leads to disappointment and despair as they limit themselves and become more harshly self-critical. Individuals who believe personal attributes are variable and can be improved, on the other hand, lean into opportunities to improve their attributes and, thus, attain higher levels of achievement.

These different beliefs among individuals about personal attributes (variable vs. fixed) are the point of origin of the growth-mindset and fixed-mindset theory. Next, we elaborate on the importance of having growth-mindset over fixed-mindset beliefs.

Literature:

1. K. Bernecker, V. Job Mindset theory. K. Sassenberg, M. Vliek (Eds.), *Social psychology in action*, Springer, Cham (2019), 10.1007/978-3-030-13788-5_12
2. C.S. Dweck, D.C. Molden. Self-theories: The construction of free will
J. Baer, J.C. Kaufman, R.F. Baumeister (Eds.), *Are we free? Psychology and free will*, Oxford University Press, Oxford (2008), pp. 44-64
3. C. Healy. Mindset theory. *Mallow primary healthcare centre* (6 Dec. 2017)
Retrieved from: <http://www.mphc.ie/2017/12/mindset-theory>
4. A. Mahmud. Understanding Dweck's mindset theory. *Changing Mindsets* (17 Oct. 2017), Retrieved from: <http://mindsets.port.ac.uk/?p=80>

Kulko V.A., Senior Teacher
at the Department of Foreign Languages
and Vocational Training
University of Customs and Finance

INNOVATIVE TEACHING METHODS IN THE ERA OF INTERNET

In the traditional teaching mode in the past, teachers have adopted the method of full irrigation, only know to inculcate knowledge into students, but do not pay attention to whether students can accept it. Too much knowledge indoctrination, which causes many students cannot fully absorb the knowledge taught by teachers, cannot achieve learning results, cannot achieve teaching goals. In the era of Internet, teachers can teach according to students' different age characteristics, different interests and hobbies, different acceptance ability, and teach according to their aptitude.

Teachers should be good at using multimedia technology and network resources to enrich classroom teaching content and improve teaching effect. Teachers can guide students to explore knowledge actively by improving students' participation in class. The teaching resources of micro-class video, admiration class and open class video under the background of Internet provide

more possibilities for enriching classroom teaching methods. In practical teaching, teachers can introduce electronic whiteboard, multimedia and other equipment into teaching links, and integrate rich teaching methods and advanced teaching ideas into discipline construction and education, so that the classroom presents the characteristics of the times and the network.

In addition, teachers can also organize students to carry out online learning through the construction of cloud platform, so that the transfer of knowledge becomes more timely and accurate. With the promotion of mobile terminals, college students can complete the learning tasks of online platforms anytime and anywhere through mobile devices. Teachers should also combine students' interests and professional needs and actively develop more teaching resources. In daily communication, teachers should encourage students to make good use of fragmented time and learn online anytime and anywhere.

In order to ensure the information teaching environment, colleges and universities should strengthen the construction of infrastructure through the optimal allocation of resources. Colleges and universities can provide a good network teaching environment for teachers and students by introducing advanced multimedia teaching equipment and high-quality online teaching platform. Teachers can obtain all kinds of curriculum resources in the network teaching platform, combine with the actual curriculum teaching needs, and introduce effective resources into the teachers' own curriculum construction, so as to enrich the teaching content of the curriculum to the greatest extent. At the same time, teachers can also through the resources of the teaching platform to retrieve, download and read learning, constantly improve their knowledge reserves, through the appreciation of other college teachers' excellent teaching video, constantly improve their teaching skills, so as to achieve the overall quality of teachers.

In the traditional education mode, the teacher's position is the dominant position, is very important in the teaching. In the era of Internet teachers' places have changed obviously, and teachers play an auxiliary role in education. Teachers are no longer the only owners of educational resources, students themselves can obtain the learning resources they want in the network, students have more learning methods to choose, no longer limited to a teaching model. The change of this teaching mode has influenced the authority of teachers' status. Then it is necessary for teachers themselves to constantly improve their comprehensive ability and cultural literacy under the background of the Internet era, learn to innovate, no longer blindly follow the rules, integrate with modern society, and do not be abandoned by society. This also has higher requirements for teachers. With the continuous development of the Internet era, first, teachers should master the skills of Internet teaching and be able to skillfully use all kinds of teaching resources in the classroom. Second, teachers should also learn to collect all kinds of materials and information in the Internet, sort out the useful parts of education and teaching, and innovate the teaching mode.

Third, teachers should integrate into students, discover students' interests

and hobbies, communicate with students in the way of students, such as WeChat, QQ and other ways, can be better integrated into the student collective, and then use the Internet to actively and correctly guide students, so that students can distinguish between right and wrong. Fourth, under the background of the Internet era, the requirements for teachers will become higher and higher. Therefore, teachers should also continue to learn and develop, set up the concept of lifelong learning, as an example of students, and continue to learn. Be a developmental teacher and achieve self-innovation and development.

Literature:

1. Yang, D. Zhao and X. H., "Innovation of Higher Education Discipline Construction Paradigm Leading the Transformation and Development of Higher Education in the New Era - Summary of the First National Academic Forum of Graduate Students of Higher Education[J]", China Higher Education Review, 2019.

Маленок А. С., магістрантка гр. ФЛ-22-1з
Чухно Т. В., к.філ.н., доцент кафедри іноземної філології,
перекладу та професійної мовної підготовки
Університету митної справи та фінансів

ТЕРМІНОЛОГІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ: ФОРМУВАННЯ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ

В кожній країні однією з найприбутковіших галузей економіки вважається туристична індустрія, яка з роками все активніше розвивається. Безсумнівно, такому швидкому зростанню попиту на туристичні послуги сприяє розширення економічних, культурних і наукових зв'язків між країнами. Невід'ємною складовою цих відносин виступає англійська мова як мова міжнародного спілкування. Варто відзначити, що з розвитком туристичної галузі суттєво поповнюється і словниковий склад англійської мови. Протягом останніх десятиліть лінгвістами було зафіксовано появу цілої низки нових реалій, які потребують адекватного перекладу на українську мову.

Загальновідомо, що переклад фахових текстів туристичного спрямування вимагає знання цієї галузі, розуміння змісту термінів англійською мовою і знання термінології рідною мовою. Адже від рівня сформованості термінологічної компетенції буде залежати якість опрацювання фахової літератури і документації. Отже, необхідною умовою для успішної реалізації своєї професійної діяльності є опанування спеціалістами у сфері міжнародного туризму саме термінологічної бази.

До термінологічної лексики відносимо слова та словосполучення, що об'єднуються в мові під загальною назвою – терміни. По своїй будові усі терміни в англійській туристичній термінології поділяються на:

– прості терміни, тобто ті, що складаються з одного слова. До цієї групи відносяться непохідні та похідні терміни. Непохідні терміни – це

кореневі слова: *ticket* – “білет”; *guide* – “гід”; *visa* – “віза”. Похідні терміни – це ті, які утворюються за допомогою суфіксів та префіксів: *landing* – “висадка”; *conductor* – “провідник”; *navigator* – “мореплавець”; *tourism* – “туризм” [2];

– складні терміни складаються з двох слів і пишуться разом або через дефіс: *phrasebook* – “розмовник”; *seashore* – “морське узбережжя”; *check-out* – “виселення з готелю”; *part-time* – “неповний робочий день” [2];

– терміни-словосполучення складаються із декількох компонентів: *exchange voucher* – “обмінний ваучер”; *fam tour* – “родинний тур”; *green tourism* – “зелений туризм”; *hollandaise sauce* – “голландський соус” [2].

Аналізуючи склад термінологічного апарату галузі міжнародного туризму, доцільно звернути увагу на характерні появи лексичних одиниць на позначення видів туристичної індустрії та понять, пов’язаних з цим. В ході нашого дослідження було виділено наступні термінологічні одиниці:

– види туризму та їх назви: *literary tourism* – “літературний туризм”; *health tourism* – “оздоровчий туризм”; *sports tourism* – “спортивний туризм” [1];

– назви на позначення видів туристичного транспорту: *car rental* – “прокат автомобілів”; *bareboat charter* – “бербоут-чартер”; *camping trailer* – “кемпінг” [1];

– назви на позначення закладів харчування та їх типів: *high class* – “вищий клас”; *coffee shop* – “кав’ярня”; *brunch* – “бранч”; [1];

– назви на позначення тарифів за послуги, складені за моделями N+N та Adj+Adj+N: *cancelation charge* – “плата за скасування”; *departure tax* – “податок на виїзд”; *hotel bill* – “готельний рахунок”; *average daily rates* – “середньодобові ставки” [1].

Для перекладу термінологічних одиниць використовують такі перекладацькі способи:

– транскодування, що являє собою передачу значень термінів за допомогою транскрипції або транслітерації. Інколи в процесі транскодування відбувається поєднання транскрипції та транслітерації: *snorkeling* перекладають як “сноркелінг”, *shuttle bus* транскрибується як “шатл-бас” [1];

– заміна контекстуального значення термінологічної одиниці. Наприклад, термін *to downgrade* (“знижувати статус”) в економіці має значення: *to give something a lower grade, value or status* що означає: “занижувати цінність або статус”. В туристичній сфері ця термінологічна лексема має таке значення: *to move to a lower grade or quality of services or accommodations*, тобто “перейти до нижчого класу або нижчої якості послуг чи розміщення” [1];

– «гібридний переклад», в процесі якого може зберігатись латинське написання: *VIP service* та *VIP tourism* відповідно перекладають на українську мову як “VIP-сервіс” та “VIP-туризм”. Іншими популярними «гібридами» виступають типи номерів та послуги у готелях, що також можуть використовувати латинський варіант у своїх назвах: *room-service* – “рум сервіс”; *president suite* – “президентський люкс” [1];

– дослівний переклад з однієї мови на іншу, при якому максимально точно зберігається синтаксична структура, порядок слів та слівформ вихідної мови: *all inclusive* – “все включено”; *travel check* – “дорожній чек”; *shore service* – “берегове обслуговування”; *arrival card* – “картка прибуття” [1].

Отже, проаналізувавши систему англомовних термінів туристичної індустрії та шляхи їх перекладу, можна констатувати неоднорідність їх будови та вживання, що є вкрай важливим для розуміння під час роботи з туристичною документацією.

Список використаних джерел:

1. Способи перекладу англійських туристичних термінів українською мовою. URL:http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v52/part_2/45.pdf
2. Modern Dictionary of Tourism. URL: https://books.google.com.ua/books/about/Modern_Dictionary_Of_Tourism.html?id=2vufVmE5B2IC&redir_esc=y

Нос Н. М., старша викладачка кафедри історії та мовознавства
Українського державного університету залізничного транспорту

ІСТОРИЧНИЙ ПРИНЦИП УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МОВОЗНАВСТВА

Сучасний український правопис базується на чотирьох принципах: фонетичному, морфологічному, історичному (традиційному) та смислового (диференційному). Кожен з цих принципів має відповідні вимоги та правила. За фонетичним принципом ми розрізняємо наголос у словах і тому правильно їх вимовляємо, морфологічний встановлює єдність між спорідненими словами, смисловий принцип пояснює написання однозвучних слів, що мають різне значення. Історичний принцип, його ще називають традиційним, є одним із найскладніших серед інших і охоплює різні етапи розвитку мови. Правопис деяких слів за історичним принципом потрібно запам'ятовувати, тому що вони пишуться за усталеною традицією і це викликає складнощі у засвоєнні певних правил їхнього написання.

Історичний принцип полягає в тому, що за традицією ми пишемо:

- **я, ю, є**, що позначають один або два звуки: *зап'ястя, моя, в'юн, доля* і т. ін.;

- букву **ї**, що позначає два звуки: *солов'їний, країна*;

- м'який знак: *стань, дядько, літнього*;

- букву **щ**, яка позначає два звуки: *кущовий, дощ*;

- букви **е, и** в словах на зразок *мереживо, кишеня*;

- подвоєні букви в іншомовних словах: *Голландія, Марокко, тонна, вілла, мадонна*.

- буквосполучення **-ри, -ли** між буквами на позначення приголосних звуків у корені українських слів: *тривога, глибокий* [5, 117].

Сучасна українська мова постійно розвивається, зазнають змін її норми.

Такі рухливі зміни ми можемо спостерігати у редакції Українського правопису 2019 року, особливо це позначилося на правописі слів іншомовного походження. «Пошук балансу між системними параметрами сучасної мови, з одного боку, й різночасовими прикметами української мовної традиції, з другого боку, – найскладніше із завдань, що поставали перед творцями національного правопису на кожному з етапів його розвитку. Нова редакція правопису є кроком до розв'язання цього завдання з позицій історичної й етнографічної соборності української мови й української нації» [3, 5].

Розглянемо деякі моменти перекладу та правопису слів іншомовного походження, орієнтовані на традицію. Отже:

- у деяких загальних і власних назвах буквосполучення **-aille, -ille, -eille** за традицією передаємо, як **-аль, -іль: ваніль, Марсель;**

- подвоєння приголосних зберігається у деяких загальних назвах, правопис цих слів потрібно запам'ятати: *аннали, бонна, білль, брутто, булла, ванна, вілла, донна, мадонна, манна, мулла, панно, пенні, тонна, дурра, мірра, Аллах.*

У власних назвах іншомовного походження подвоєння приголосних зберігається, але приміткою подаються назви, у яких за усталеною традицією подвоєння не зберігається або частково зберігається, як то *Пенсільванія та Міссісіпі*. Також окремою приміткою і посиланням на традицію пояснюється правопис бусвосполучення **-ck** в таких власних назвах, як *Маккартні, Маккензі, Маккенна, Маккінлі* [3, 127]. Зазначимо, що в попередній редакції правопису акцент на традицію здебільшого не робився і написання слів, відмінне від положень правила, подавалося, як виняток.

Окрема група змін у новій редакції Українського правопису 2019 року пов'язана з варіантними доповненнями до чинної норми, тому що варіативність є органічною частиною «правописного кодексу і тією чи іншою мірою вона притаманна кожній мові на різних етапах її історичного розвитку» [3, 5]. Тому, опираючись на традицію, ми маємо орфографічні варіанти:

- буквосполучення **-au**: *аудієнція та авдієнція, лауреат та лавреат* і т. ін.;

- буквосполучення **-th**: *кафедра та катедра, ефір та етер* і т. ін.

- літер **-и** та **-і** на початку деяких слів: *ірій та ирій, ірод та ирод* і т. ін.

Отже, проаналізувавши деякі випадки написання слів на основі традиційного принципу українського правопису, можна зробити висновки, що сучасне мовознавство реагує на виклики мовної практики. Йде постійний «пошук балансу між системними параметрами сучасної мови, з одного боку, й різночасовими прикметами української мовної традиції...» [3, 5].

Список використаних джерел:

1. Вихованець І. Теоретична морфологія української мови. Київ: Університетське видавництво «Пульсари», 2004. 400 с.
2. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова. Київ: Вища школа, 2002. 439 с.
3. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 282 с.

4. Шевелєва Л.А., Дудка О.О. Український правопис. Практикум: навч. посіб. Харків: Парус, 2004. 464 с.

5. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: навч. посіб. Київ: Вища шк., 2007. 249 с.

Письменна І. І., старший викладач кафедри іноземної філології,
перекладу та професійної мовної підготовки,
Університет митної справи та фінансів

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ДОСВІД РОБОТИ

Останні роки критичне мислення є одним з найголовніших трендів сучасної освіти. Без нього неможливо виховання думаючої, самостійної та творчої особистості. Але саме з початку повномасштабної війни розвиток критичного мислення у молоді набув неабиякого значення. Велика кількість людей в наш час майже не працює з інформацією. Вони можуть її прочитати чи переглянути. Однак часто вони не можуть або не хочуть її осмислити і зрозуміти, сприймають все на віру. Бернард Шоу писав: «2% людей думають, 3% думають, що вони думають, а 95% краще помруть, ніж будуть думати».

На щастя, критичне мислення не є уродженим, його цілком можливо розвинути. Тому опанування звички мислити критично має бути невід'ємним складником занять з іноземної мови у вищій школі.

Для розвитку критичного мислення у студентів на заняттях з іноземної мови дуже важливо правильно підібрати підручник. На наш погляд, для занять зі студентами з німецької мови ідеально підходить автентичний підручник *Aspekte Niveau B1+ von Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag* видавництва *Klett-Langenscheidt (München)*, який включає в себе багато вправ для розвитку критичного та креативного мислення.

Дискусія та дебати – неймовірно корисні формати спілкування, які дозволяють по-новому поглянути на проблему. А ще цей формат цікавий своєю універсальністю, адже у вас з'являється можливість обговорити будь-які теми. Створіть під час заняття ситуацію обмірковування та розв'язання певної проблеми. Матеріалами для такої дискусії можуть бути тексти, відео та аудіозаписи, які можна знайти в підручнику *Aspekte*. Підручник містить десять глав: *Leute heute; Wohnwelten; Wie geht es denn so?; Freizeit und Unterhaltung; Alles will gelernt sein; Berufsbilder; Für immer und ewig; Kaufen, kaufen, kaufen; Endlich Urlaub; Natürlich Natur*. Тему кожної із цих глав вже можна взяти, як тему для дискусії. Втім кожна глава також включає в себе багато цікавих завдань для розвитку критичного мислення. Наприклад, друга глава *Wohnwelten* включає в себе наступні завдання:

- *Modul 1. Wichtige Informationen aus einem Text über Baumhäuser verstehen;*

- *Modul 2. Informationen aus Radiointerviews über Obdachlosigkeit vergleichen;*

- Modul 3. Eine Grafik über Wohnen und Wohnfühlen beschreiben;
- Modul 4. Aus einem Text Argumente für und gegen das Wohnen bei den Eltern sammeln. Eine Meinung äußern und Ratschläge geben (in einem Brief und in Gesprächen) [1].

Так, проходячи кожну главу підручника, ви проходите всі три етапи формування критичного мислення у студентів від актуалізації (виклика) через осмислення (реалізацію) до рефлексії.

Невід'ємною часткою розвитку критичного мислення є читання різноманітної літератури. Людину, яка багато читає, не так просто ввести в оману. Запропонуйте студентам аналітичні матеріали (навчальні тексти, наукові статті, художні чи публіцистичні твори). Тут знову на допомогу вам може прийти підручник *Aspekte*. В кінці кожної глави підручника розташована рубрика *Porträt*, яка містить в собі біографію якоїсь відомої особистості Німеччини. Після тексту йде наступне завдання (наприклад, завдання до другої глави "Wohnwelten"): *Sammeln Sie Informationen über Persönlichkeiten aus dem In- und Ausland, die für das Thema "Wohnen" interessant sind, und stellen Sie sie im Kurs vor. Sie können dazu die Vorlage „Porträt“ im Anhang verwenden. Beispiele aus dem deutschsprachigen Bereich: Walter Gropius – Friedensreich Hundertwasser* [1].

Ігри чудово розвивають критичне мислення. Саме формат гри дозволяє у невимушеній формі розповісти про важливе. Прес-конференція, ток-шоу. Специфіка викладання іноземних мов взагалі передбачає охоплення різноманітних сфер спілкування, тем, ситуацій. Тому, на наш погляд, доцільно використовувати на заняттях сюжетно-рольові ігри та інсценування на теми «Знайомство», «У ресторані», «У готелі», «У магазині» тощо. Рольові ігри допомагають здобувати життєву компетентність та розвивати критичне мислення. Також на заняттях з іноземної мови актуальними є словесні ігри. Наведемо декілька прикладів словесних ігор для розвитку критичного мислення на німецькій мові, які можна використовувати на своїх заняттях:

1. *Продовж ряд* (студенти мають з'ясувати закономірності у рядках із літерами чи лексемами та продовжити ряд):

- E, Z, D, V, F (1, 2, 3, 4, 5) – дано перші літери числівників;
- Apfel, Birne, Melone, Orange, Zitrone – назви фруктів розташовані в алфавітному порядку;
- Stuhl, Schrank, Tisch, Couch, Tafel – всі назви меблів чоловічого роду.

2. *Знайди та підкресли зайве слово:*

- das Schlafzimmer, das Bad, der Spiegel, der Flur, die Küche;
- der Sessel, der Teppich, der Tisch, der Stuhl, der Schrank;
- die Pflaume, die Wassermelone, die Birne, das Orange, der Zwiebel.

3. *Знайди та запиши родові поняття:*

- der Rock, die Hose, das Kleid, der Anzug, der Mantel (die Kleidung);
- das Kochbuch, das Wörterbuch, das Lehrbuch (...);
- der Sessel, das Sofa, das Bett, der Tisch, der Stuhl (...).

Підсумовуючи вищесказане, варто зазначити, що вдале впровадження технології розвитку критичного мислення під час занять з іноземної мови у закладах вищої освіти сприяє набуттю навичок та знань у студентів, що виходять за межі предмету іноземна мова. Критичне мислення дає не лише комплексні знання із сукупності тем, а й формує особливий світогляд.

Під час практичного використання даної технології на заняттях з німецької мови нам вдалось активізувати навчальний процес, викликати інтерес у студентів до вивчення певних тем, підвищити мотивацію. Студенти без нудьги та втоми засвоювали великі обсяги інформації завдяки різноплановості завдань. В умовах спільної творчої праці між студентами і викладачем склалися партнерські стосунки.

Список використаних джерел:

1. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R. Aspekte. Mittelstufe Deutsch. Niveau B1+ / U. Koithan, H. Schmitz, T. Sieber, R. Sonntag. – Klett-Langenscheidt GmbH, München, 2013.
2. Пометун О. Критичне мислення як педагогічний феномен / О. Пометун // Український педагогічний журнал. – 2018. - № 2. – С. 89-98.
3. Терно С.О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти / С.О. Терно // Запоріжжя: Просвіта, 2009. – 268 с.
4. Тягло О.В. Критичне мислення: Навчальний посібник / О.В. Тягло // Харків: Основа, 2008. – 189 с.

Smoliana M.I., student
University of Customs and Finance

NON-NATIVE SPEAKERS AND THEIR TEACHING ABILITIES

It is not surprising that, since globalization and the Internet, non-native speakers prevail those who are native ones. Our cultures and languages are no longer closed systems, but rather a tool that everyone can inquire and use that in some way makes it completely open to anyone.

In terms of speaking about English language, which basically became a lingua franca, there are multiple options for its acquisition: studying in different format with teachers and books, self-studying and using authentic materials, being exposed to a language due to moving to a society where it is spoken the most or is official. Furthermore, there are a lot of extrinsic and intrinsic motives why people decided to learn a foreign language: personal development, job and studying opportunities, intercultural communication. As a result, the percentage of English speaking people who are native speakers is around 20 % of all those who can communicate in English fluently.

It is worth mentioning that in concept of English as a lingua franca, there shouldn't be any inequality between native speakers and non-native-speakers. Both of them might use English on the same level and with the same purposes, therefore we cannot actually judge people efficiency or achievements by what is their L1. When they use English effectively, accent or small mispronunciation

does not play a big role. And all of this depends on the linguistic features of their own place of birth or where they grew up.

The notion of “native speaker” is widely used in applied linguistics, but it is by no means clear what term actually stands for. Despite this uncertainty, Adolphs in his studies (2005) says that learners often state the “native speaker” as their aim in language learning and as Piller states (2002), many L2 users measure their performances against their concept of “native speaker”. While the uncertainties in linguistic definitions of the notion “native speaker” have been addressed previously, we do not know for sure what kind of features this concept entails for NS and NNS of a particular language, for example English. Moreover, the worldwide use of English as a lingua franca poses further challenges to defining the “native speaker” [3, p. 120].

As we see this notion of “native speaker” is quite vague, since there are different situations in which people learn and master the language. For less than half a million people in the world English is a native language which they were exposed to from childhood and which they use as their first language during the whole life. Then there are those who grew up in bilingual families and were in the environment of a few languages, which leads to some changes in their accent or perception of the language. Other people could master English being exposed to it all the time due to different reasons, for example, some countries have English as a L2 that means that people might not learn it from the very childhood, but they still might be native speakers, the same goes for immigrants and people with different nationalities.

And here comes the most difficult question: different accents that native speakers have. As a lot of studies show, people associate native speakers with “BBC English”, “Queen’s English”, or “Standard American English”. As we can conclude from this, people consider native English speakers as those who have only these accents and they admit only these types of them. But others are just neglected, starting with those multiple ones that are there in different regions on English Isles, finishing with accents of Australia and New Zealand. The last ones are hardly considered by people as correct accents and as those that they would learn themselves. Even though these accents differ from Standard English, there are many more different variations and dialects that people might even forget about.

But then there is another question, referring to those people who want to learn English as EFL and are looking for best options of inquiring it. Therefore we can talk about some special criteria by which teachers of English are chosen by employers and learners. Due to people thoughts that to learn a language they need to study with a native speaker and with “right” accent, there is a noticeable discrimination and many prejudices that are connected to this question. There is a bias for native speakers, since are convinced that their speaking skills and accuracy is the thing everyone will need, though there is no evidence that being native speaker gives you a variety of linguistic knowledge and oral proficiency. Unfortunately, this bias is really harmful to non-native speakers who are experienced in their field of working.

One of the main things, where non-native speakers might concede in comparison with natives ones, is pronunciation. This is a field of learning the language in which it might be the hardest to succeed due to our physiological features and nationality. Each linguistic system has its own peculiarities that shape how we pronounce words and what sounds we can make. This is why mastering pronunciation is so challenging, especially when you started to learn the language in the older age. Some more things, for example, difference between L1 and L2 influence us a lot, and this is why to be native-like we need to practice a lot.

While in some contexts native speaker status had long been held to be the optimal (and sometimes sole) criterion for entrance to the English language teaching profession, Phillipson's (1992) discussion of the "native speaker fallacy" sums up the weakness of this position. Indeed, it is evident that non-native speakers not only can and do possess the same professional attributes and qualifications as native speakers, but, as it is described in Sammimy & Brutt-Griffler studies (1999), they can further contribute to a healthy learning environment by displaying great sensitivity to the needs of L2 learners and serve as more realistic role models than native speakers [2, p. 58].

Without a doubt, NNS can understand their students' feeling much better, since most of them went through the same thing and are experienced in the language acquisition process, so they can completely relate to their students and enable them to face their fears and overcome them. Moreover, they have an opportunity to communicate with learners in their native language, what is one the most important criteria for the efficient teaching of lower levels. The other convincing advantage is that there can conduct better learning program, since they can predict difficulties and questions ahead, and take more suitable learning materials.

In addition, a lot of native speakers, who work as educators, don't have the right degree and originally are not taught or even ready to be teachers. They might lack a lot of methodological knowledge and experience, so lessons can become simple conversations and speaking practice without real language learning process involved. And we shouldn't forget that methodology is one of main keys of effective teaching. On the other hand, those who are NNS have a higher chance of having specific certifications and knowledge that enables them to conduct effective class work.

In conclusion, choosing between NS and NNS depends on personal goals of students, their language level and whether they have developed social and communicative skills. We all are different and it also means that studying systems that are the most suitable for us differ too. There are a lot of different options to choose for learning and language acquisition that we just should get rid of our prejudice and create equal possibilities both for non-native and native speakers. As a result, there definitely shouldn't be any exaggerations and devaluation of people who are NNS and their educational work. In lots of cases it all depends not only on knowledge of the language, but also on professional and personal skills.

Literature:

1. Medgyes, Peter. When the teacher is a non-native speaker. *Teaching English as a second or foreign language* 3 (2001): 429-442.
2. Santana-Williamson, E., and K. Kelch. "ESL students' attitudes toward native and non-native speaking instructors' accents." *CATESOL journal* 14.1 (2002): 57-72.
3. Waniek-Klimczak, Ewa, ed. *Issues in accents of English*. Cambridge Scholars Publishing, 2020

Чанцева С.-С. О., студентка 4 курсу факультету економіки,
бізнесу та міжнародних відносин
Університет митної справи та фінансів

SOME TRANSLATION FEATURES OF ECONOMIC TEXTS

International cooperation among countries of the world is more and more integrated into each other every year. We can observe trading and exchange connections, investment projects, insurance and business relations within many countries.

Document flow of economic and financial projects, business communication in the economic sphere, research and analytical activities give rise to a demand for economic translation, which has its own characteristics. For example, specific terminology.

It is a well-known fact that each area of translation services requires specific, highly specialized knowledge. A translator of economic texts should have an understanding of various segments of the economy and be aware of the trends of its development. In addition to linguistic knowledge, economic education is encouraged.

First of all, as a rule, economic texts are full of definitions and terms and may contain a large number of numbers and figures. The translation of such "dry" texts is rather difficult. It is necessary to preserve the relationship between numbers and concepts, convey the exact meaning of the text, exclude the substitution and ambiguity of concepts. The content should be clear, concise and logically structured. In a certain sense – strict and formal. These characteristic features are inherent in the oral speech of this area.

e.g. agile manufacturing – a manufacturing methodology that places an extremely strong focus on rapid response to the customer

best-practice benchmarking – a systematic process for evaluating the work practices of organizations, which are recognized as representing best practices, for the purposes of organizational improvement

cellular manufacturing – a method of process improvement

downsizing – making a company smaller by eliminating staff positions

zero defects – a system that tries to make certain that a company's products or services contain no problems

The next thing is the presence of abbreviations and omission of articles which is not always a standard or consistent manner of presentation. All abbreviations in the translated text are deciphered in accordance with generally accepted concepts in a target language. Additional search engine systems and dictionaries can be used to understand the conventions.

e.g. ANOVA (analysis of variance)
ANSI (American National Standards Institute)
BPR (business process re-engineering)
COQ (cost of quality)
ISO (International Organization for Standardization)
JIT (just-in-time)
MBO (management by objectives)
SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound)
TQM (total quality management)

One more thing to mention is a large number of the names of institutions, units and departments of organizations, positions and titles of officials in the texts that are also subjects to translation.

e.g. WTO – World Trade Organization
GATT – the General Agreement on Tariffs and Trade
IMF – International Monetary Fund
UNCTAD – United Nations Conference on Trade and Development
LAIA – Latin American Integration Association
COMESA – Common Market for Eastern and Southern Africa
FTA – Free Trade Area

Then, a wide use of phraseological equivalents of the word and the ambiguity of terms, polysemous words and expressions which are used in a foreign text and can be translated correctly only in context. To obtain an adequate translation and concretize the information that needs to be conveyed to the reader or listener we need some special techniques such as: compensation, addition, omission, descriptive translation.

e.g. black money – money made from illegal trade or criminal activity
dodgy money – illegal money
The Trojan-horse strategy – a triumph of competitive strategy

Furthermore, companies, operating internationally, often use the services of interpreters to negotiate. It can be an economic translation of business plans, contracts, agreements or audit reports. An interpreter, providing simultaneous interpreting in business negotiations, requires significant experience and perfect language skills.

To sum up, the success of an enterprise (translation process) can literally depend on the correctness and accuracy of the translation. Only professional translators can guarantee a high-quality result.

Список використаних джерел:

1. Translation. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Translation> (дата звернення: 02.02.2023).
2. <https://languages.oup.com/google-dictionary-en/>
3. Economics. URL: <https://www.collinsdictionary.com/word-lists/economics-economics-terms> (дата звернення 20.02.2023).
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Видавництво при Київському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа»: Київ, 1982. 162 с.
5. Переклад термінів. URL:https://pidru4niki.com/1754090640672/dokumentoznavstvo/pereklad_termini_osoblivosti_redaguvannya_naukovogo_tekstu (дата звернення: 24.02.2023).

СЕКЦІЯ № 5. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ТРЕНДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ ДИСКУРС

Берелет В. В., здобувачка,

Університет митної справи та фінансів

Шуляк С. В., к.політ.н., доц.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

КОНЦЕПЦІЯ МІЖНАРОДНОГО СУСПІЛЬСТВА ХЕДЛІ БУЛЛА

Хедлі Булл (1832–1985) – один із найбільш яскравих представників так званої «англійської школи» у теорії міжнародних відносин. Його найбільш відома праця – «The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics». Вона була видана у 1977 р. але тоді привернула увагу лише небагатьох фахівців в галузі теорії міжнародних відносин. Особливо прохолодно її сприйняли в США, адже ідеї автора не відповідали підходам, що переважали тоді в американській політичній науці. Сьогодні ж ця книга є визнаним класичним текстом в університетах і коледжах багатьох країн. Вона містить виклад концепції міжнародного суспільства, яке утворюють між собою держави, і подальший аналіз проблеми порядку в світовій політиці.

Порядок у міжнародних відносинах став однією з центральних проблем, що перебували у центрі уваги Х. Булла. Що це? Які теоретичні інструменти придатні для його вивчення? Як він змінюється у часі та просторі? Як можна примирити міжнародний порядок зі сприянням справедливості, якщо це взагалі можливо? Це центральні питання, які він розглядає у своїй праці [2, с. 213].

Найважливішим у головній книзі Х. Булла є системне дослідження концепту «порядок» на основі чітких визначень і теоретичних категорій. Булл визначає порядок, у загальному вигляді, як модель діяльності, яка підтримує деякі елементарні соціальні цілі в суспільстві, такі як забезпечення безпеки для його членів від свавільного насильства, забезпечення угод і захист прав власності. Далі він адаптує ці цілі до специфічних характеристик міжнародного суспільства, де вони постають як збереження суверенних держав, які є його членами, і миру як нормальної умови їхнього співіснування.

Надалі Х. Булл висуває концепцію міжнародного суспільства. Він проводить важливу відмінність між міжнародною системою і міжнародним суспільством, яке він розуміє як суспільство держав (society of states). «Суспільство держав (або міжнародне суспільство) існує, коли група держав, що усвідомлюють певну спільність інтересів і цінностей, утворюють суспільство, у тому сенсі, що вони вважають себе пов'язаними спільним набором правил у стосунках одна з одною, і беруть участь у роботі спільних інститутів» [1, с. 13]. Булл вказує, що хоча міжнародному суспільству не вистачає всеосяжного суверенітету, міжнародні відносини є

чимось більшим, ніж просто місцем постійної конкуренції держав, що переслідують свої інтереси. Міжнародне суспільство, в цьому сенсі, передбачає наявність міжнародної системи, проте міжнародна система може існувати і не як міжнародне суспільство [1, с. 13].

Значну увагу Х. Булл приділив аналізу інститутів міжнародного суспільства, які, на його думку, не зводяться до міжнародних організацій, а стосуються «комплексу звичок і практик, що сформувалися задля досягнення спільних цілей» [1, с. 71]. Йдеться, зокрема, про баланс сил, міжнародне право, дипломатію, війну (за певних умов) і управлінську функцію, що виконується великими державами. При цьому Х. Булл розрізняє ролі, які ці інститути відіграють у підриві міжнародного порядку та в його підтримці. Він ретельно аналізує роль кожного інституту, як ця роль змінилася з плином часу і як ми повинні оцінювати цю роль у світлі нашої моральної стурбованості стосовно того, що він називає «світовим порядком».

Х. Булл підкреслює, що світовий порядок є чимось іншим, ніж міжнародний порядок. Порядок серед людства в цілому – це щось більш широке, ніж порядок між державами, щось більш фундаментальне і первинне, щось, що морально передує йому. «Світовий порядок є більш фундаментальним і первинним, ніж міжнародний порядок, оскільки кінцеві одиниці великого суспільства всього людства – це не держави (або нації, племена, імперії, класи або партії), а окремі люди, які є постійними і незруйновними, в тому сенсі, що такої якості не мають їхні угруповання будь-якого типу» [1, с. 21].

Наприкінці свого життя Х. Булл став приділяти все більше уваги питанню світового порядку і зростаючої крихкості основних інститутів міжнародного суспільства. Значною мірою це пояснювалося крахом політики «розрядки» і відновленням гонки ядерних озброєнь на початку 1980-х рр., що ставило під сумнів право наддержав вважатися відповідальними керівниками міжнародного суспільства. Якщо вони не можуть відігравати ту роль, яку їм відвів Х. Булл, то важко уявити як інші інститути можуть функціонувати, щоб запобігти руйнації міжнародного суспільства. Крім того, його хвилював той факт, що інститути міжнародного суспільства були свого часу імпортовані з Європи до решти світу, а тому їхня сила залежала від нових (постколоніальних) держав, зацікавлених у їхній стійкості. Звідси будь-яке «повстання проти Заходу», зокрема на ґрунті поширених уявлень про економічний неоколоніалізм і зростання нерівності між багатими та бідними, призведе до пошкодження цих інститутів тими, хто отримує від них найбільшу користь.

Список використаних джерел:

1. Bull H. The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics. Third Edition. Basingstoke: Palgrave, 2002. 329 p.
2. Griffiths M., Roach, S.C., Solomon, M.S. Fifty Key Thinkers in International Relations. 2nd edition. New York: Routledge, 2009. 416 p.

3. Miller J.D.B. Hedley Bull, 1932–85. *Order and Violence: Hedley Bull and International Relations* / Edited by J. D. P. Miller and R. Vincent. Oxford: Clarendon Press, 1990. P. 1–12.

Vovnenko D.I., student of the University of Customs and Finance
Horozhankina N.A., Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor of the Department
of International Economic Relations and Regional Studies,
University of Customs and Finance

FEATURES OF THE NATIONAL CULTURE OF NORWAY

Norway, one of the northernmost countries in the world, has shaped its customs over the centuries, including ancient Viking traditions, medieval tales and unique rural culture. The cold climate, harsh nature and medieval laws have formed special traditions in Norway, which are preserved with particular trepidation by Norwegians today.

In the warm season, Norwegians of all ages enjoy going outdoors, fishing and barbecuing. During the colder months, some travelers are lucky enough to see the spectacular Northern Lights (Aurora Borealis). Norwegians tend to have a strong sense of history and civic activism, and on special occasions many Norwegians wear traditional clothing. In Norwegian culture, tolerance, respect and equality are among the most important values [3].

According to the Norwegian tradition, forbidden topics in communication are called material. It is unusual to ask about the amount of income or salary, it is impossible not to mention the material goods of other people. Norwegians do not visit unannounced and uninvited, and upon arrival or arrival they must inform their hosts of the exact date of departure [1].

The main holiday for the descendants of the Vikings is Constitution Day. It is celebrated on May 17, and although this holiday is official, it is all about family and family. Bragging about one's wealth and the size of one's bank account is not traditional in Norway. Even very rich people live here modestly, without expensive cars or luxurious jewelry.

As in most Scandinavian countries, Norwegian weddings are imbued with a certain practicality. So, for example, upon death, it was customary to bequeath property to the eldest son or daughter, but not to give a dowry to the bride. It was believed that a married girl should be independent enough to support herself.

As for New Year's traditions, in Norway, children expect gifts from a goat. She was greeted with festive food - dried ears of oats, which were put in children's shoes on New Year's Day. In the morning, instead of ears of corn, children and boys found New Year's gifts in boots and shoes. In this country, goats are given a privileged status. In fact, there is a local legend that King Olaf II of Norway rescued an injured goat from a cliff. The animal was brought to the palace, cured and released from official duties. As a sign of gratitude, she brings rare healing plants to the Savior every evening [3].

The national cuisine of Norway is quite diverse. In the south of the country, agricultural production lasts 190 days a year, and in the mountains and in the north – only 100 days.

That is, if the agricultural season begins in the south of the country, it is still snowing in the north. The short summer and pasture seasons require the preparation of various types of meat and fish products: dried and canned. In Norwegian cuisine, it is customary to use products that can be stored for a long winter. This is the basis of the national tradition of Norwegian cuisine. Because of the length of Norway's coastline, fish and seafood are naturally a staple food for people living along the coast. Meanwhile, for the population in the interior of the country, it is freshwater fish and meat.

Residents of the coast traditionally cook and eat fresh cod. In eastern Norway, the most popular snacks are pork dishes: ribs, sausages and meatballs. On the west coast – marinated lamb chops. These traditions have very deep roots. Traditionally, very few vegetables and herbs are grown in Norway, but despite this, Norwegians eat a lot of vegetables. Norwegians consider garlic an exotic product.

In the 21st century, a third of Norwegians consider it necessary to have national costumes in their wardrobe, despite the high cost, and wear them on national holidays. The production of individual traditional clothing can last from two to three years. The more fasteners, buttons and other metal elements, the more prestigious the clothes themselves. Historically, thanks to the belief that a silver fibula can ward off evil spirits, a large number of metal elements appeared on clothing [4].

In many ways, the culture of Norway was formed under the influence of geographical location and climatic conditions. For indigenous peoples, deer and fishing are the main areas of life. Residents of the country respect their national characteristics, musical works, works of local masters and painters.

Norway is an attractive country in Europe that has preserved natural and cultural riches that have reached us after many centuries. These monuments are protected by the government, as well as communities and municipalities. There are eight UNESCO sites in the country, seven of which are listed according to cultural criteria, and the eighth – according to natural ones.

List of references:

1. Берстад О. Роль Норвегії у світовому політичному та економічному просторі. *Економічний часопис-XXI*. 2018. № 1–2. С. 18–20.

2. Михайлюк Т.С. Політико-системний вимір інформаційно-комунікаційних стратегій скандинавських країн (Швеція, Фінляндія, Норвегія): автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. К., 2018. 19 с.

3. Norway: Exploring Norwegian Culture. URL: <https://www.afsusa.org/countries/norway/>

4. Open Government Partnership : Norway Self Assessment Report. 2022. URL: <https://www.opengovpartnership.org/members/norway/>

Вострикова О. О., здобувачка,
Університет митної справи та фінансів
Шуляк С. В., к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних
економічних відносин та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів

ВНЕСОК ДЖОНА ГЕРЦА У РОЗВИТОК ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Сьогодні дослідження міжнародних відносин продовжують існувати та розвиватись завдяки зусиллям, працям та спостереженням науковців минулого. Одним з таких, безумовно, є Джон Герц, який зробив вагомий внесок у розвиток міжнародних відносин як науки та сприяв, поряд з Е. Х. Карром, Х. Моргентау, Р. Нібуром появі та розвитку школи реалізму в 1950-х рр. Проте, на тлі інших, він є відносно невідомою фігурою. Хоча його «дилема безпеки» регулярно згадується в підручниках і широко використовується дослідниками, весь спектр його праць в галузі міжнародної політики лише нещодавно став об'єктом постійної уваги [2, с. 367; 5, с. 441].

Наукова спадщина Дж. Герца складається з праць з порівняльної політології (переважно з німецької проблематики) і міжнародної політики (теорії міжнародних відносин). Його праці відображають широкий спектр питань, таких як міжнародне право, геополітика, взаємодія між країнами, конфлікти та безпека. Серед найбільш значних його книг: «Political Realism and Political Idealism» (1951), що отримала премію Вудро Вільсона від Американської асоціації політичної науки і визнана величезним внеском у політичну теорію; найбільш цитована «International Politics in the Atomic Age» (1959); збірка його найважливіших статей «The Nation State and the Crisis of World Politics» (1976). Окремо слід згадати статтю «Idealist Internationalism and the Security Dilemma» (1950), в якій вперше розглянуто проблему «дилеми безпеки» [4, с. 411-412].

Розробка проблеми «дилеми безпеки» мабуть найбільш відомий внесок Дж. Герца у теорію міжнародних відносин. «Дилема безпеки» виникає з усвідомлення індивідом того, що інші можуть намагатися знищити його, тому завжди існує потреба в самообороні, що, у свою чергу, може зробити інших незахищеними [3, с. 157-158]. Це твердження стосується й розуміння поведінки груп. Більш того, Герц стверджує, що дилема безпеки є більш гострою серед груп, адже групи можуть розробляти засоби самозахисту, які набагато більш руйнівні, ніж ті, що доступні для індивідів. Дилема безпеки буде існувати доти, доки існують групи, що не підкоряються вищій владі. У сучасному світі ці групи – це суверенні держави [1, с. 25]. Кожна держава має стурбованість щодо своєї безпеки, але захист своїх інтересів може призвести до послаблення безпеки інших держав. Таким чином, існує дилема між забезпеченням власної безпеки і захистом інтересів інших держав. Ця дилема виникає тому, що держави розглядають одна одну як потенційну загрозу для своєї безпеки.

Кожна держава може прагнути збільшити свою військову потужність і розширити свої території з метою забезпечення своєї безпеки. Однак, такі дії можуть спричинити побоювання та дії у відповідь інших держав, що знову ж таки погіршить безпеку першої держави. На думку Дж. Герца, найкращим способом вирішення «дилеми безпеки» є створення міжнародної системи, яка забезпечує колективну безпеку. Така система передбачає співпрацю між державами в питаннях безпеки та вирішення конфліктів шляхом переговорів та дипломатії.

У своїй класичній праці «Political Realism and Political Idealism: A Study in Theories and Realities» (1951) Дж. Герц досліджує дві основні школи у теорії міжнародних відносин – політичний реалізм та політичний ідеалізм. Його основна теза полягає в тому, що міжнародні відносини залежать від взаємодії держав, а не від ідеалів та принципів. Герц наголошує, що ідеалістичні теорії міжнародних відносин не відображають реальності та не враховують інтересів держав.

У 1959 р. Герц опублікував свою другу класичну роботу «International Politics in the Atomic Age», в якій виклав погляди на зростання і неминучу кризу суверенної держави в ядерну еру. Якщо перша книга Герца фокусується на ролі політичної філософії в формуванні нашого ставлення до міжнародної політики загалом, то друга є застосуванням «ліберального інтернаціоналізму» в конкретному контексті ядерної біполярності та холодної війни.

Хоча Дж. Герц скаржився на гонку озброєнь між двома наддержавами, він пізніше стверджував, що рівновага страху була більш стійкою, ніж він думав десять років тому. У 1968 р. він стверджував, що для контролю за гонкою ядерних озброєнь у майбутньому необхідна низка заходів таких як «контроль над озброєнням, демаркація сфер впливу блоків, уникнення розповсюдження ядерної зброї ... та зменшення ролі ідеологій комунізму та антикомунізму» [1, с. 28]. У цьому контексті Дж. Герц активно захищав політику розрядки наприкінці 1960-х на початку 1970-х рр.

Список використаних джерел:

1. Griffiths M., Roach, S.C., Solomon, M.S. Fifty Key Thinkers in International Relations. 2nd edition. New York: Routledge, 2009. 416 p.
2. Hacke C., Puglierin, J. John H. Herz: Balancing Utopia and Reality. *International Relations*. 2007. Vol. 21, №3. P. 367–382.
3. Herz J. Idealist Internationalism and the Security Dilemma. *World Politics*. 1950. Vol. 2, № 2. P. 157–180.
4. Herz J. H. The Security Dilemma in International Relations: Background and Present Problems. *International Relations*. 2003. Vol. 17, № 4. P. 411–416.
5. Sylvest C. John H. Herz and the Resurrection of Classical Realism. *International Relations*. 2008. Vol. 22. № 4. P. 441–455.

Гірман А. П., к.політ.н, доц., доцентка
кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

СУЧАСНІ КОНФЛІКТИ В ЛОКАЛЬНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЯХ СВІТУ

У науковому просторі сформовано теорію цивілізацій, яка у ХХІ столітті динамічно розвивається у рамках досліджень з історії економіки, політекономії, геоекономіки, глобальної та транснаціональної економіки, соціальної економіки. Розгляд цивілізаційних аспектів дозволяє виокремити відмінності, визначити особливості функціонування та оптимізувати розвиток глобальних економічних суб'єктів.

Під цивілізацією розуміють культурний розвиток людства. Країни, народи, регіони – все це має дещо своє в культурі, що відбиває різні рівні культурної неоднорідності.

Проблемами вивчення та аналізу цивілізаційного підходу до аналізу світової історії займалися такі відомі світові дослідники, як С. Хантінгтон, А. Фергюсон, М. Вебер, Е. Дюркгейм, О. Шпенглер, А. Тойнбі, П. Сорокін, В. Вернадський та ін.

Потенціал цивілізаційного підходу починає застосовуватися при дослідженні соціально-економічних аспектів інтеграційної та дезінтеграційної взаємодії цивілізацій, а також конфліктів у локальних цивілізаціях світу.

Нині можна виділити силові види конфліктів (вирішуються із застосуванням сили) та несилові конфлікти (вирішуються переважно шляхом дипломатичних переговорів).

Якщо в ході конфлікту використовується насильство, в залежності від ступеня його застосування виділяють такі його види: воєнні та ті які засновані на тероризмі і захопленні заручників. У свою чергу, залежно від масштабності конфліктів виділяють наступні види: усередині держави (локальні), на території одного або декількох регіонів (регіональні), світові (глобальні). Конфлікти можуть мати свої мотиви і в залежності від мотивів розрізняють територіальні, екологічні, економічні, ідеологічні та інші конфлікти.

Конфлікти сучасного світу мають свою специфіку. Західна цивілізація зараз знаходиться на піку своєї потужності. Воєнний конфлікт між західними країнами немислимий, військова сила Заходу не має рівних собі. За винятком Японії, Захід не має економічних суперників. Проблеми глобальної політики та безпеки ефективно розв'язуються під керівництвом США, Великобританії та Франції, а глобальні економічні питання – під керівництвом США, Німеччини та Японії. Всі ці країни мають найтісніші стосунки між собою, не допускаючи до свого кола менших країн (майже всіх країн незахідного світу).

Протистояння євразійської та західної цивілізацій – один із основних сучасних геополітичних конфліктів, під час якого росія намагається відновити і розширити контроль над частинами світу і утримати за собою

світову гегемонію, втрачену через розпад СРСР і економічний занепад.

Не можна не згадати й те, що китайська цивілізація також вже багато років веде прикордонні суперечки з Індійською цивілізацією. Кордон між Китаєм та Індією на сьогоднішній день не визначений. Ще у 1962 р. між країнами спалахнув воєнний конфлікт, в результаті якого загинуло кілька тисяч солдатів. З тих пір Індія підраховує, що Китай займає 38 000 кв. км його території. Будь-які зміни ландшафту території – повені, зміна потоку річок або озер – тільки загострюють конфлікт. Сутички посилюються за останні роки.

На додаток до суперечок з Китаєм, індійська цивілізація конфліктує з Пакистаном з 1947 р. Держави на початку ХХІ ст. почали інтенсивно нарощувати армію та оснащувати себе ядерною зброєю – це загострило протистояння. Сьогодні постачання зброї та техніки до Пакистану здійснює США, а до Індії – росія. На цьому тлі Пакистан має інтерес до військово-технічного співробітництва з росією, а США намагається відсторонити Пакистан від росії.

Однією із загроз національній безпеці індійської цивілізації є також тероризм, особливо в Джамму та Кашмірі, на північному сході Індії, а на початку нашого століття – у таких великих містах, як Делі та Мумбаї. Найяскравішим прикладом є теракт на парламент Індії в Делі в 2001 році. Восени 2008 року було здійснено напад на найбільше місто країни Мумбаї, в результаті чого було вбито понад 100 людей. Незважаючи на велику кількість скоєних терактів в Індії, більшість з них обходиться без жертв серед мирного населення: за 2001–2010 роки в країні здійснений 13 001 теракт, в ході яких загинули 3986 мирних жителів і 855 представників сил безпеки.

Ще одним прикладом міжцивілізаційного конфлікту є проблема власності на південних Курильських островах. Це територіальна суперечка між євразійською та японською цивілізаціями, яка не була вирішена з кінця Другої світової війни. Після війни всі Курильські острови були включені до складу СРСР, але право власності на острови Ітуруп, Кунашир, Шикотан та групу островів Хабомай оскаржується Японією, вважаючи їх окупованою частиною країни.

І насамкінець, ураховуючи викладене, зазначимо, що зіткнення цивілізацій є одним із головних факторів розвитку світової політики. Війни між цивілізаціями неминучі, оскільки існують такі чинники, як відмінності між цивілізаціями. Процеси економічної модернізації і соціальних змін в усьому світі руйнують традиційну ідентифікацію людей, послаблюючи при цьому роль національної держави як джерела ідентифікації.

Список використаних джерел:

1. Huntington S. P. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order / Samuel Phillips Huntington. United States: Simon & Schuster, 1996. 576 с.

2. Ерман Г. Конфлікт Індії та Китаю: азійські гіганти прямують до війни? URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-53106562>

Грачевська Т. О., к.і.н., доц.,
доцентка кафедри міжнародних відносин,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

СТАТУС «ДЕРЖАВИ – СПОНСОРА ТЕРОРИЗМУ»: ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ ТА НАСЛІДКИ

У ХХІ ст. міжнародний тероризм продовжує міцно тримати свої позиції серед найбільш небезпечних загроз безпеці як окремо взятої держави, так і міжнародного співтовариства загалом. Саме тому у сучасному світі держави та міжнародні організації спрямовують на боротьбу з ним потужні ресурси, піклуючись про гарантування безпеки. Втім серед держав світу існують й такі, що задля досягнення певних цілей надають підтримку та сприяння терористичним угрупованням. Для визначення таких держав використовуються такі дефініції як «державо-терорист» та «держава – спонсор тероризму». Варто наголосити, що ці дефініції не є тотожними. Зокрема, доктор юридичних наук, голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва О. Мережко наголошує на тому, що принципова різниця між державою-терористом та державою-спонсором тероризму полягає в тому, що держава-терорист безпосередньо займається здійсненням терористичної діяльності, в той час як держава-спонсор тероризму надає підтримку терористичним угрупованням шляхом їх фінансування, матеріального забезпечення [1].

Поняття «державо-спонсор тероризму» закріплене у праві США й використовується щодо тих держав, які неодноразово вдавалися до практики підтримки терористичної діяльності певних угруповань. Варто наголосити, що практика надання цього статусу у США розпочалась у 1979 р.

Статус «держави – спонсора тероризму» належить до найбільш потужних зовнішньополітичних інструментів США, оскільки він практично унеможливорює будь-яку присутність держави на міжнародній арені, автоматично перетворюючи її на державу-парію. Зважаючи на наслідки, до яких призводить надання даного статусу, як правило, його отримують тільки ті держави, які мінімально залучені до процесів розвитку світової економіки, міжнародних економічних відносин. Обережне та виважене надання статусу «держави-спонсора тероризму» Державним Департаментом США обумовлюється небажанням призвести до суцільного колапсу на міжнародній арені, оскільки нехтування його іншими державами призводить до запровадження вторинних санкцій проти них.

За період існування статусу «держави-спонсору тероризму» його отримали такі держави як Куба, Іран, КНДР, Сирія, Ірак, Лівія, Судан, Південний Ємен [2]. Доцільно звернути увагу на те, що Сирія має цей статус ще з 1979 року, тобто з часу укладання першого списку «держав-спонсорів тероризму», через те, що її керівництво підтримує різноманітні терористичні угруповання, наприклад «Хезболлу», погоджується з

зовнішньою політикою Ірану, що різко виступає проти сирійської опозиції.

У практиці застосування даного статусу США також є випадки поновлення держав у ньому. Це стосується такої держави як Куба, яка була позбавлена цього статусу у 2015 році, а у 2021 році знову його отримала, оскільки була звинувачена у систематичній підтримці міжнародного тероризму та наданні притулку повстанцям з Колумбії [2].

Запровадження статусу «держави-спонсору тероризму» передбачає застосування до цих держав різних видів санкцій, що може суттєво позначитись на розвитку цих держав. Санкції у цьому випадку передбачають наступні обмеження: заборона на отримання допомоги від США, запровадження заборони на експорт оборонного озброєння; запровадження посиленого контролю над торгівлею з іншими державами товарами, які можуть бути використанні для виготовлення зброї; запровадження суттєвих фінансових обмежень, наприклад припинення надання позик від Світового банку та інших міжнародних фінансових організацій. Важливо, що надання означеного статусу також передбачає можливість зняття дипломатичних імунітетів та привілеїв зі співробітників дипломатичних установ цих країн, що дозволяє владі США застосовувати стосовно них широкий спектр дій у випадку наявності доказів їх злочинної діяльності. Наразі гостро стоїть питання щодо визнання РФ «державою-спонсором тероризму». У травні 2022 року. Сенатори Л. Грем та Р. Блюменталь підготували законопроект, який підтверджує позицію Сенату США щодо необхідності надання цього статусу РФ [3]. Однак, Державний Секретар США не поспішає здійснити цей крок, адже він може призвести до непередбачуваних наслідків, зважаючи на те, що РФ володіє ядерною зброєю. Запровадження цього статусу стосовно РФ може гіпотетично призвести також до припинення реалізації «зернової угоди», що не відповідає інтересам США, України та решти держав світу.

Отже, отримання статусу «держави-спонсору тероризму» призводить до фактичної міжнародної ізоляції держави. Окрім радикальних кроків, які здійснюються США у зв'язку з його запровадженням, він також має важливе символічне значення, адже є індикатором того, що певна держава порушила основоположні принципи та правила міжнародного співробітництва й співпрацювати з нею не варто.

Список використаних джерел:

1. Мережко О. Росія як держава-терорист. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/rosiya-yak-derzhavaterorist.html>
2. Смуток Б. Країна-спонсор тероризму: що означає такий статус і хто у світі його вже отримав. URL: <https://chas.news/current/yak-kraini-sponsori-terorizmu-otrimali-svii-status-ta-chi-priednaetsya-do-nih-rosiya>
3. Pelosi to Blinken: Label Russia as terrorist state, or else Congress will. URL: <https://www.politico.com/news/2022/07/20/pelosi-to-blinken-label-russia-as-terrorist-state-or-else-congress-will-00047076>

Дмитрієва Д. М., студентка кафедри політології
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
Тимченко М. М., доцент кафедри політології
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТУ І СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

З розвитком Інтернету як однієї з найважливіших масових технологій останнього століття відкрилося безліч нових можливостей у багатьох галузях життя. Міжнародні відносини не стали винятком. При цьому з'явилися нові виклики, тому що вплив Інтернету на дипломатію і міжнародні відносини стає все вагомим. На сьогоднішній день майже кожен інститут державної влади в багатьох країнах має свій офіційний сайт та активну сторінку в соціальних мережах, що можна використовувати для демонстрації та здійснення зовнішньої політики. Окрім цього, представники державної влади також активно користуються соціальними мережами задля залучення електорату, висвітлення своєї діяльності. Одночасно з цим зростає легкість формування публічної думки як організаціями різних рівнів, так і окремими громадянами. Таким чином, вплив Інтернету на міжнародні відносини у XXI ст. є темою, що набирає все більших обертів і вимагає більш детального дослідження.

Епоха глобалізації характеризується зростанням та інтенсифікацією політичних, економічних і культурних взаємодій за межами територіальних кордонів. Зараз міжнародна політика має велику різноманітність акторів. Це можуть бути держави, етнічні групи, транснаціональні корпорації, міжурядові організації, неурядові організації, різні транснаціональні рухи та мережі, або навіть окремі особи. У сучасну епоху дипломатія набула нових характеристик та проявів. Ідея надсилання емісарів до іншої держави була спільною для багатьох культур, але вже є застарілою [2]. Важливо зауважити, що цифрова дипломатія не замінює традиційну, але вона може швидко та ефективно посилити роботу держави в міжнародних відносинах. Сьогодні це важливий елемент для реалізації зовнішньої політики. Пряма громадська взаємодія та залучення недержавних акторів змушує країни використовувати соціальні медіа та цифрову дипломатію як спосіб для підтримки легітимності і розвитку чи зміцнення відносин у мінливому світі [1]. Прикладом цього може слугувати Україна та її інформаційні кампанії під час війни, створені рекламними агентствами, брендами або навіть простими громадянами, які прагнуть донести до західного суспільства важливість продовження підтримки нашої країни у боротьбі проти нападника. Цікавим спостереженням є те, що за допомогою цифрової дипломатії між країнами ніби зменшилася відстань. На певну кількість рішень дійсно можна вплинути за допомогою твіту у Твіттері, який за короткий час може поширити велика кількість людей [3].

Окрім можливостей, які надає нам цифрова дипломатія, існують ще серйозні виклики та загрози перед суспільством. По-перше, за допомогою

інтернету і соціальних мереж дуже просто мобілізувати суспільство. Іноді це спрацьовує зовсім не на користь держави. Не можна заперечувати той факт, що дипломатія за допомогою своєї цифровізації набула нових швидкостей. При цьому зростає кількість фейків, які запускаються і швидко поширюються, спростування яких до кожного може так і не дійти. Таким чином можуть створюватися фейкові сайти, акаунти в соціальних мережах державних інститутів або їх діючих на міжнародній арені осіб і публікуватися неправдива та дискредитуюча інформація. Це дає змогу псувати репутацію держав, їх інститутів та окремих її представників. Критики цифрової дипломатії порівнюють свободу в інтернеті та соціальних мережах з «троянським конем». Інтернет збільшує кількість голосів та інтересів, залучених до розробки міжнародної політики, ускладнюючи міжнародне прийняття рішень і зменшуючи винятковий контроль країни в цьому процесі.

Ще одним викликом для сучасного суспільства стала так звана «культура анонімності», коли перевагою з одного боку є те, що приватні дані людини можуть бути захищені, а з іншого – це може розв'язувати руки та призводити до конфліктів і криз в результаті публікації суперечливих матеріалів або інформації, що є неправдивою. Отже, використання різних технологій та інтернету є кроком вперед у розвитку дипломатії. Вони змінили вектор розвитку дипломатичної практики, публічної дипломатії та міжнародних переговорів. Всі ці можливості використовуються цифровою дипломатією для зміцнення дипломатичних відносин між державами. Таким чином, інтернет та ті можливості, які він дає для розвитку комунікації між державами, не можна зневажати. Це дає широкі можливості для розвитку комунікації між державами. Крім цього, використання таких технологій не обтяжує держави додатковими витратами. А ефективність може бути достатньо високою.

На противагу цьому важливо розуміти, що загрози та недоліки використання інтернету та соціальних мереж у міжнародних відносинах роблять їх більш уразливими. По-перше, це відбувається через те, що ці інструменти достатньо складно унормувати або обмежити. Відповідно через це, свобода, що притаманна соціальним мережам та інтернету загалом, приваблює тих, хто хоче використати ці можливості задля дискредитації державних інститутів, політиків, внесення змін до міжнародного порядку денного тощо. Тому важливо і далі боротися з ризиками, що постають перед цифровою демократією та працювати посиленням політики безпеки задля якомога ефективного використання переваг цифрової дипломатії.

Список використаних джерел:

1. Bjola, C., and M. Holmes (Eds.) *Digital Diplomacy: Theory and Practice* / Abingdon and New York: Routledge, 2015. 237 p.
2. Chan S. *Meditations on Diplomacy: Comparative Cases in Diplomatic Practice and Foreign Policy* / Stepfen Chan. Bristol: E-International Relations, 2017. 121 p.
3. Using Twitter to target key decision makers. 2017. URL: <http://twiplomacy.com/blog/using-twitter-to-target-key-decision-makers/>

Закора А. О., студентка кафедри міжнародних відносин
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПУБЛІЧНІЙ ДИПЛОМАТІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Сучасний світ у технологічну еру постійно змінюється, де цифрові технології відіграють важливу роль, сприяючи виконанню дипломатичних завдань та досягненню зовнішньополітичних цілей держав. Застосування новітніх технологій, таких як соціальні мережі, медіа та гаджети, дає можливість покращити комунікацію між державами та забезпечити обмін інформацією. Основна мета цифрової дипломатії – підвищення ефективності зовнішньополітичних інтересів, зміцнення міжнародних відносин.

Тобто цифрові технології в сучасній публічній дипломатії в широкому розумінні – це використання можливостей мережі Інтернет і інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення певних дипломатичних завдань.

Основними напрямками цифрових технологій є:

Використання соціальних медіа. Соціальні медіа дозволяють державам спілкуватися зі своїми партнерами та громадянами, просувати свої інтереси та формувати свою репутацію.

Розробка цифрових інструментів.

Кібердипломатія. Кібердипломатія – це використання кіберпростору для досягнення зовнішньополітичних цілей держави, зокрема, з метою боротьби з кіберзагрозами та кіберзлочинами.

Культурна дипломатія в інтернеті. Цифрові технології дозволяють державам просувати свою культуру та мову через медіа-ресурси та інтернет-платформи, зокрема, через відео та аудіо-контент [1].

Цифрові технології дозволяють створювати інтерактивні веб-платформи та інструменти для залучення громадськості до дипломатичного процесу. Онлайн-опитування та віртуальні обговорення можуть допомогти зрозуміти думку та погляди широкої громадськості на питання зовнішньої політики. Ці технології дозволяють збирати та аналізувати великі обсяги даних про зовнішню політику і різні аспекти міжнародних відносин. Це дозволяє виявляти тенденції та здійснювати аналіз, що дає можливість розробляти кращі стратегії в зовнішній політиці. [2]

Пандемія коронавірусу значно змінила спосіб взаємодії держав та міжнародних організацій. У зв'язку з обмеженнями на міжнародні подорожі та особистий контакт, публічна дипломатія майже повністю перейшла до онлайн-формату. Цифрові технології стали незамінним інструментом в публічній дипломатії в умовах пандемії. Зокрема, вони використовуються для проведення відеоконференцій, вебінарів та інших онлайн-заходів, що дає змогу зберегти комунікацію між державами та міжнародними організаціями.

Підсумовуючи, зазначимо: розглядаючи основи цифрової дипломатії, можна виділити різні напрямки, де вона може бути дуже ефективним

інструментом. По-перше, цифрова дипломатія може використовуватись в управлінні великим обсягом інформації. По-друге, вона дозволяє проводити аналіз великих обсягів інформації, що може бути корисним для політичного прогнозування та стратегічного планування.

Цифрові технології можуть суттєво впливати на публічну дипломатію та підвищувати її ефективність. Вони надають можливість швидко та безпосередньо спілкуватися з аудиторією, збирати та аналізувати великі обсяги даних, відстежувати та реагувати на зміни в глобальному соціальному та політичному середовищі. При цьому, важливо дотримуватися принципів етики та безпеки використання цифрових технологій, адже вони можуть мати значний вплив на сприйняття публічними діячами та їх аудиторією. Таким чином, використання цифрових технологій у публічній дипломатії може бути корисним інструментом для підвищення ефективності та ефективності комунікації між державами та громадськістю.

Отже, можна стверджувати, що цифрові технології та публічна дипломатія взаємопов'язані та можуть допомогти змінити спосіб взаємодії між державами та громадськістю. Однак, для ефективного використання цифрових технологій у публічній дипломатії необхідно дотримуватися принципів етики та безпеки їх використання, а також розробляти та застосовувати ефективні заходи для їх захисту.

Список використаних джерел:

1. Buleha, K. I., Charskykh, I. Yu. Tsyfrova dyplomatiia yak element zovnishnopolitychnoi diialnosti derzhav. Visnyk NADU – Bulletin of NAPA. Ser. «Derzhavne upravlinnia». 2020. P. 9–12. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/download/5447/5474> [in Ukrainian].

2. Stepanov, V. Yu. Tsyfrova dyplomatiia v informatsiinomu prostori. Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy – *Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 3, 2020. P. 5–10 [in Ukrainian].

Ісаченко В. Г., студентка Університету митної справи та фінансів
Горожанкіна Н. А., к.геогр.н., доц.,
доцентка кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

НАСЕЛЕННЯ ТУРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Станом на 31 грудня 2022 року чисельність населення Турецької Республіки становила 85,2 млн. осіб із темпом зростання 0,55% на рік [2]. Турки є найбільшою етнічною групою, за ними йдуть курди. Офіційною мовою в Туреччині є турецька. Близько 85% населення розмовляє цією мовою. Також є менші мовні групи, такі як курди, з арабською, грецькою

та вірменською мовами. Природний приріст населення в Туреччині становить близько 1,2% на рік. Це означає, що країна має стабільний приріст населення. Туреччина займає площу близько 780 тис. км². Густота населення складає близько 109,2 осіб на км². Вікова структура населення країни має наступний вигляд [2]: до 14 років: 23,8%; від 15 до 24 років: 15,7%; від 25 до 44 років: 36,2%; від 45 до 64 років: 16,8%; 65 років та старші: 7,6%. Це означає, що в Турецькій Республіці переважає молоде населення, приблизно 40% якого віком до 25 років. Однак, частка людей віком від 25 до 44 років також є значною – більше 36%. Це свідчить про те, що в країні працездатний вік вважається важливим для економіки. В той же час, частка людей віком від 65 років та старших складає менше 8%, що може викликати певні виклики у забезпеченні пенсійної системи та медичного обслуговування.

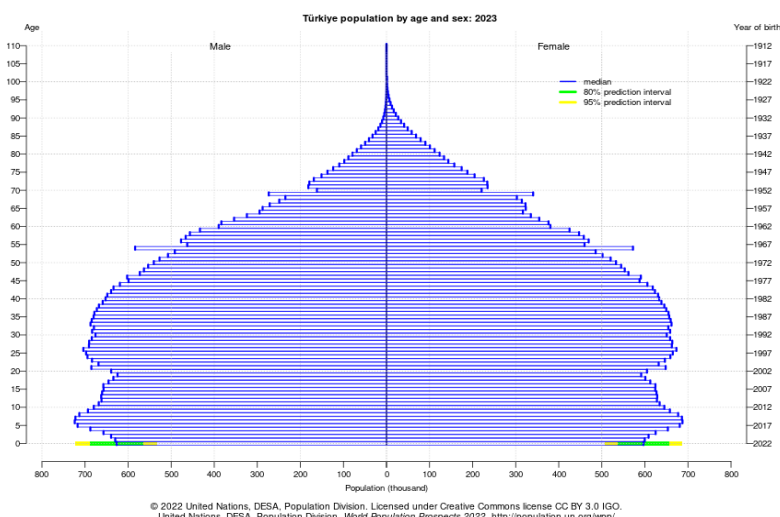

Рис. 1. Статеві-вікова піраміда населення

Джерело : [1]

Статеві-вікова піраміда країни має прогресивний або зростаючий тип. Такий тип піраміди зазвичай мають країни, що розвиваються. Для демографії таких країн характерна відносно коротка очікувана тривалість життя, в результаті високої смертності і народжуваності. Високі показники смертності і народжуваності обумовлені, поряд з іншими причинами, низьким рівнем охорони здоров'я та освіти. Народжуваність в країні становить 14,8 народжень на 1000 населення; сумарний коефіцієнт народжуваності становить 1,96 народжених дітей на жінку; смертність становить 6,1 смертей на 1000 населення. Середня очікувана тривалість життя в Туреччині дорівнює 75,7 рокам; для чоловіків цей показник становить 73 років, для жінок – 78 роки.

Туреччина має різноманітний етнічний склад. Близько 70-75% населення є турками, близько 18% – курдами, а решта – з інших малих етнічних груп, таких як араби, балкани, туркмени, грузини та інші. Більшість населення Туреччини є мусульманами. Близько 99% населення

відносить себе до мусульманської спільноти, зокрема, до сунітського і шіїтського напрямів. Також є християни, зокрема православні та вірменські церкви, євреї та інші релігійні групи.

Туреччина – це країна з розвинутою економікою, що забезпечує стабільний рівень доходів для свого населення. За даними Всесвітнього банку [3], у 2022 році середня заробітна плата в Туреччині становила приблизно 455 доларів США на місяць. Проте, рівень доходів в країні неоднаковий, з великою кількістю населення, яке живе за межами міст та займається сільським господарством, де заробітна плата значно нижча.

Українська діаспора в Турецькій Республіці є невеликою та складається переважно з емігрантів, що прибули в країну для працевлаштування або навчання. За даними українського посольства в Туреччині [4], кількість українців, що проживають в країні станом на 2022 рік складає близько 35 тисяч осіб. Після 24 лютого 2022 року до Туреччини заїхали близько 420 тисяч українців, але більшість із них або повернулися додому, або виїхали до інших країн світу.

Таким чином, Турецька Республіка – це країна з різноманітним етнічним та релігійним складом населення, яка має стабільний приріст населення та розвинуту економіку, що забезпечує стабільний рівень доходів для населення.

Список використаних джерел:

1. United Nations. World Population Prospects 2022. URL: <https://population.un.org/wpp/>
2. Turkish Statistical Institute. URL: <https://data.tuik.gov.tr /Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=2>
3. World Bank. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators#>
4. Embassy of Ukraine to the Republic of Turkey. (n.d.). Ukrainian community in Turkey. URL: <https://turkey.mfa.gov.ua/en/ukrainian-community-in-turkey>
5. Central Intelligence Agency. The World Factbook: Turkey. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/turkey/>

Yeremenko I. O., Student of University of Customs and Finance
Shcholokova H. V., Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

COOPERATION OF THE UK WITH INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Today the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland is one of the most influential international actors.

The United Kingdom is one the most important and influential members of the United Nations. Its efforts in establishing the organization at the early stages

have contributed to relative stability in world affairs for many decades. However, the power shifts at the regional and global level, development of new technologies, the rising question of presence in space, progressing climate change and emerging health challenges have shown the need to reconfigure and reform the United Nations and adapt it to the modern age, which Britain supports. Since the UK witnessed the birth of this multinational entity and has contributed many resources to its development, it would be no surprise if the reconstruction of this organization would begin under the British umbrella.

At the present day, the United Nation is the key international body in the system of global governance, which aims to ensure peaceful coexistence of its members using all available resources at its disposal. It has, however, been receiving heavy criticism for its inability to resolve multiple conflicts, crises and other kinds of international issues. The primary tasks of United Nations are enshrined in the Article 1 of its Charter: to maintain international peace and security, to develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, to achieve international cooperation in solving international problems of different character, and to be a center for harmonizing the actions of nations [2].

As a part of the “Global Britain” vision, the UK aims to reassure its commitments to the Charter, by “playing a more active part in sustaining an international order in which open societies and economies continue to flourish and the benefits of prosperity are shared through free trade and global growth” [1; 3].

The most influential international body within the structure of the UN, the primary responsibility of which is preservation of international peace and security, is the Security Council (UNSC). The decisions taken by the UNSC have the power to directly affect any state in the organization. The UK is one of the 5 permanent members of the United Nations Security Council. As a permanent member Britain possesses the power of veto.

NATO is the cornerstone of British security. The UK was a founding member of the organization and has been defending and promoting its values for over 70 years, assuring its rock-solid commitment to the principles of collective security. Britain brings a strong set of modern capabilities to the collective efforts of the alliance, including a nuclear deterrent, which only boosts UK’s value and importance. London is one of the top contributors to the organization, accounting for 11% of the total budget [5]. Aside from that, the United Kingdom’s foreign policy aims to boost its cyber capabilities and play a much greater role in the space sector.

The Commonwealth of Nations is a unique organization that has a significant importance for the United Kingdom. It includes 56 states (mostly former colonies) from Africa, Asia, Caribbean and Americas, Europe and the Pacific [4]. The organization was formed in 1926 during the Imperial Conference, when the British Dominions and Britain itself agreed on equality within the community of the British Empire. While the United Kingdom did not rule over the dominions, they all owed allegiance to the British king or queen.

Since 1949 Commonwealth members have been allowed to choose their heads of state. The nations with the British monarch as their head of state are collectively known as the Commonwealth Realm (as of 2022 there are 15 Commonwealth realms). At the meeting in London in 1949, the London Declaration amended the rules of participation, with republics and other countries having an opportunity to be members of the Commonwealth. The membership today is based on free and equal voluntary cooperation with members having an ability to choose the head of the association. There is also a requirement for a country wishing to join to share the values of the Commonwealth charter that was adopted in 2012 [6].

It is evident that the Commonwealth of Nations is another great asset for Britain to expand its global reach and engage in a multiregional environment. The forum helps the UK to coordinate actions with other member states and to discuss the topical issues as well as to ensure close relationships with such influential nations as India, Canada and Australia.

List of references:

1. Butchard P. The UK at the United Nations: How the UN Works. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9210/CBP-9210.pdf>
2. Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf>
3. Global Britain in a Competitive Age: The Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/global-britain-in-a-competitive-age-the-integrated-review-of-security-defence-development-and-foreign-policy#full-publication-update-history>
4. Member countries. The Commonwealth. URL: <https://thecommonwealth.org/our-member-countries>
5. NATO budget. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2021/8/pdf/210813-NATO_common_funded_budgets-2021.pdf
6. The Commonwealth. URL: <https://thecommonwealth.org/>

Ключник Р. М., к.політ.н., доц., доцент кафедри глобальної економіки
Університету імені Альфреда Нобеля

ДО ПИТАННЯ ПРО ФАКТОРИ ШИРОКОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ: СПРОБА УЗАГАЛЬНЕННЯ

Політичний режим сучасної росії можна охарактеризувати як персоналістську автократію. Режим, який практично не зважає на громадську думку та існує у своїй реальності, не може адекватно реагувати на зовнішні виклики. Російські політичні лідери, заявляючи про небезпеку розширення НАТО, навіть не передбачали, що вторгнення в Україну підштовхне до вступу в Альянс Швецію та Фінляндію. Членство останньої в НАТО збільшує протяжність кордону між блоком та росією вдвічі. Тим не менш, росія не планує завершувати бойові дії та повертатися до

переговорного процесу, незважаючи на санкції, політичні протести та інші негативні наслідки. Що ж уможливило широкомасштабне вторгнення росії в Україну? На нашу думку, тут можна виокремити декілька факторів.

По-перше, падіння рейтингу політичної еліти на тлі пандемії коронавірусу та економічних невдач змусили керівництво росії шукати можливість провести «маленьку переможну війну». Одна з таких війн, Російсько-японська, призвела у 1905 р. до революції та в кінцевому рахунку до розпаду імперії, яку будували два століття. Інша, Зимова війна, формально завершилася перемогою, але на момент підписання миру у 1940 р. СРСР втратив настільки велику кількість убитими, що відторгнення частини території у Фінляндії не змогло компенсувати ці втрати. До того ж, Фінляндія, яка до 1939 р. була нейтральною країною, стала відверто ворожою до СРСР, що далось взнаки вже влітку 1941 р. російська федерація наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. вдавалася до експансіоністських дій на тлі зниження свого ВВП після періоду економічного зростання впродовж кількох попередніх років [1, с. 79]. Імовірно, що широкомасштабне вторгнення в Україну цілком вписується в цю закономірність. Російське керівництво навіть не припускало такого варіанту розвитку подій, за якого війна триватиме довше, ніж кілька днів. По-друге, росія протягом останніх восьми років не була ізольованою на міжнародній арені. Вона була глибоко інтегрованою у світове господарство та міжнародну політику. Війна у Грузії з подальшим визнанням маріонеткових режимів Абхазії та Південної Осетії практично не змінила ситуацію, репресії проти опозиції, розгін мітингів, фальсифікація виборів – усе це не сприймалося західним світом як щось таке, що може загрожувати світовій безпеці. Навіть анексія Криму та підтримка збройних формувань у східних областях України (гібридна війна) майже не змінили ситуацію. Незначні санкції та виключення Росії з G8 мало вплинули як на економіку, так і на політичну ситуацію. Росія приймала Чемпіонат світу з футболу у 2018 р., брала участь у всіх змаганнях, у тому числі Олімпіадах. На момент широкомасштабного вторгнення росії в Україну залишалося лише декілька бюрократичних процедур до запуску «Північного потоку – 2». По-третє, у росії створено потужну систему масової дезінформації та пропаганди. Вона включає відверту брехню, підтасовку фактів, мову ненависті, цькування тих, хто не погоджується з офіційною позицією влади. Російська влада ніколи не визнає ані військових злочинів, ані військових поразок. Збиття малайзійського літака (за характером дуже подібне до збиття південнокорейського літака у 1983 р.), обстріли мирних міст та сіл, викрадення мешканців окупованих населених пунктів, взяття заручників та багато інших злочинів або не визнаються, або «приписуються» Україні. При цьому очевидні поразки інтерпретуються як успіхи (відступ з північних областей України) або навіть як «жести доброї волі» (втеча зі Зміїного). Щодо приховування втрат, це цілком відповідає ставленню російської політичної еліти до своїх громадян (можна згадати долю екіпажу підводного човна «Курськ»). Цінність життя людини в умовах

російської автократії близька до нуля, натомість чільне місце посідають надцінні ідеї (захист російськомовного населення, протистояння з НАТО тощо). По-четверте, сили та ресурси російської опозиції абсолютно неспівставні з силами та ресурсами влади. Усі органи державної влади, місцевого самоврядування, вже не кажучи про силові структури, повністю контролюються режимом. Убивство Б. Немцова, замах на С. Скрипаля, переслідування О. Навального, І. Яшина, Є. Ройзмана та інших опозиціонерів – це лише найгучніші приклади репресій. Режим путіна делегітимізується настільки стрімко, що владна верхівка нездатна витримати будь-яку критику на свою адресу. Слід зазначити, що в українському політичному дискурсі російська опозиція також піддається критиці та не завжди сприймається як сила, з якою слід налагоджувати діалог, а hate speech часто спрямовується проти росіян, які підтримують Україну чи принаймні не підтримують війну.

За останні роки було створено пул «кремлівських» вчених, акторів, шоуменів, журналістів, блогерів, які використовували свою популярність заради легітимації режиму. Опозиційні діячі науки та культури часто позбавлені можливості виступати на федеральних телеканалах, а соціальні мережі в російських умовах не дають такого ефекту, як центральне телебачення. Якою б неправдоподібною не була новина, російським медіа вдається її зробити популярною за допомогою армії інтернет-тролів, проплачених «експертів» та потужного фінансування [2, с. 273]. Вже згадані репресії проти опозиції змушують людей утримуватися від критики режиму. К. Шульман зазначала, що громадяни, які виїхали, перебувають у безпеці, але їх слова мають меншу цінність з-за кордону [3].

Список використаних джерел:

1. Кузьмінов С.В., Геращенко С.О., Мішина В.О. Макроекономічне підґрунтя російської агресивності. *Академічний огляд*. 2022. № 1 (56). С. 74–83.
2. Савич А.С. Комунікативні інструменти протидії інформаційної агресії Росії: світовий досвід. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2015. Вип. 12. С. 270–277.
3. Foreign agents and their whereabouts: talking to CNN Live on the year of displacements. Youtube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=zWuEjONcPHA&ab_channel

Kovalchuk M. O., Student of University of Customs and Finance
Shcholokova H. V., Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

AUSTRALIA'S FOREIGN POLICY: PECULIARITIES OF BILATERAL COOPERATION

Being one of the most economically developed countries in the world, Australia is rapidly developing and adapting to global changes in the modern world. The country is the 13th largest national economy in terms of GDP, has

high key demographic indicators and living standards, and is a member of major international organisations (UN, Commonwealth of Nations, G20, Organisation for Economic Cooperation and Development, APEC Forum, MIKTA, etc.) Australia's foreign policy is based on multilateralism, regionalism, and building strong bilateral relations with its allies.

Australia's development goals involve cooperation and collaboration with international partners, countries and organisations. Australia develops effective partnerships to maximise the synergies, geographic reach and impact of development activities, learn from and leverage experience and innovation, ensure best practice and programme delivery, and effectively represent Australasia in international forums.

Australia works with other countries to promote sustainable economic growth and prosperity, focusing on areas such as trade, humanitarian needs, health services, gender equality, sanitation and hygiene, infrastructure, private sector finance, education, food security, and civil society development. Australia's partners in bilateral cooperation are the European Union, Canada, France, Germany, Japan, New Zealand, India, Malaysia, Indonesia, the Philippines, the Republic of Korea, Singapore, the United Kingdom, the United States of America, and others [1].

A state's strategic partnership is defined as cooperation with other governments on the basis of mutual interests, economic ties and affinity between peoples. Australia's cooperation with other countries can also take place within the framework of the Comprehensive Strategic Partnership. It is based on mutual understanding, trust, shared interests and values, democracy and the rule of law. The conclusion of such an agreement is possible if there is an existing bilateral strategic partnership agreement and a commitment to strengthening Australia's ties with other countries in the long term [3].

Oceania is a strategic region for Australia in the security sense, as the country seeks to ensure regional security. Thus, Australia is implementing a number of initiatives to further deepen its engagement with the region through cooperation with partner countries. For example, the state is implementing the Defence Cooperation Programme, which has made a significant contribution to Australia's international defence engagement since the 1960s. The programme promotes capacity development of international partners, improves Australia's ability to work with partners in response to common security challenges, and creates strong ties with regional partners at the tactical, operational and strategic levels [2].

Australia's economic cooperation with other countries is carried out through the conclusion of Free Trade Agreements, Trade Cooperation Agreements, Strategic Partnership Agreements, and other forms of agreements in various economic sectors.

For example, the Strategic Partnership Agreement between France and Australia of January 2012, in economic terms, sets out the intention of the states to promote bilateral trade and investment and deepen dialogue on international economic policy. The agreement defines the following objectives [3]:

1. To organise exchanges between French and Australian officials on bilateral and multilateral economic and trade issues, in particular to establish closer cooperation on the G20 agenda, including the exchange of experience and views on current issues;

2. To organise exchanges between the regulatory authorities of the two countries in areas of common interest, such as market regulation and competition, either within existing multilateral structures or on a bilateral basis;

3. To encourage investment between the two countries and business partnerships, including in the Pacific region, through the work of L'Agence Française pour les Investissements Internationaux (AFII) in Australia and Austrade in France, as well as business organisations and communities.

Australia's national interest is to provide a secure environment for its citizens, to protect sovereignty (independence in decision-making and authority over its territory and resources), to protect assets, infrastructure and institutions including physical assets, supply chains, intellectual property, information technology, communications networks and natural resources, to promote an international environment that will enable it to influence and shape the regional and global environment in ways that advance Australia's interests and values.

List of references:

1. Dašek, Josef. Foreign Policy of Australia in the Asia-Pacific Region: Major Influencing Factors. Praha. Master's thesis (Mgr.). Charles University, Faculty of Social Sciences, Institute of Political Studies. 2019. P. 88. URL: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/118654/120359990.pdf?sequence=1>

2. Defence Pacific Engagement. Australian Government – web-site. URL: <https://www.defence.gov.au/programs-initiatives/pacific-engagement>

3. Joint Statement on Strategic Partnership between Australia and France. Prime Minister of Australia – web-site. URL: [https://www. pm.gov. au/media/joint-statement-france-and-australia](https://www.pm.gov.au/media/joint-statement-france-and-australia)

Korneyev M. V., Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of International Economic Relations and
Regional Studies of University of Customs and Finance
Shcholokova H. V., Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

FEATURES OF THE EU POLITICAL SYSTEM

The success of European integration is beyond doubt. Starting with the first steps taken shortly after the end of World War II to create the European Coal and Steel Community, the European integration project has moved from a limited form of industrial cooperation to an economic and monetary union that has no analogues elsewhere [3].

The issue of the nature of power of the EU institutions has always been controversial, primarily due to the nature of the EU itself as an interstate sui generis entity. Scholars who advocate the position that the EU has certain features of federalism or confederalism emphasise that its bodies are built on the principle of separation of powers. Other scholars note that the doctrine of separation of powers in its classical form has not been implemented in the EU.

The Lisbon Treaty lays the foundations for the established institutional and political architecture of the united Europe. The proposed model confirms the dual essence of the European Union as a union of states and, at the same time, a supranational community that derives its democratic legitimacy from the joint expression of the will of citizens (represented by the European Parliament) and EU member states (represented by the EU Council and the European Council) [1; 4].

As a result of a complex compromise between intergovernmental and supranational factors, large and small member states, the Lisbon Treaty relies on two basic postulates. First of all, nation-states remain the indisputable and indispensable basis for the socio-political organisation of the peoples of Europe. At the same time, a united Europe needs to preserve supranational institutions that protect the common interests of the Union and balance large and small member states.

Thus, the European Union is a unique political and economic partnership that currently comprises 27 member states. The principle of uniting countries within the EU is considered truly unique. The EU is not a federal state or a confederation, and at the same time, it is not a classical international organisation aimed at interstate cooperation (such as the UN).

In the process of its long-term formation, the EU has created a developed unique system of institutions and developed its own system of joint decision-making, which should take into account both the interests of each member state and the needs of the association as a whole [4].

At the same time, the contradictions between the national interests of individual EU countries and the supranational development needs of the association continue to affect the EU's activities. This contradiction can provoke political and economic crises and at the same time serve as a powerful incentive to find ways to resolve them.

Another feature of the European project is its simultaneous focus on deepening integration processes within the EU and expanding through the accession of new member states. A gradual increase in the number of members has accompanied European integration processes from their very beginning.

The system of EU institutions was formed gradually, and as a result, an extremely branched structure has emerged that, on the one hand, preserves the continuity of the current European institutions with those established at the founding of the EU, and, on the other hand, must meet the complexity of the modern tasks of managing a huge association of 27 countries.

The entry into force of the Lisbon Treaty (Reform Treaty) on 1 December 2009 marked the beginning of a new period in the development of the European

Union. In general, the Lisbon Treaty is the result of a balanced institutional equilibrium between intergovernmental and supranational factors, large and small member states, which objectively enables the enlarged EU to act more effectively and coherently in the implementation of common policies and in the international arena [2;3].

Everything has been done to ensure that countries seeking to further deepen integration within the EU are not bound by restrictions imposed by the unwillingness of other member states to follow this path. The Lisbon Treaty opened up broader prospects for building a multi-speed European Union.

List of references:

1. Європейський Союз у мінливому світі / В. В. Копійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова та ін.; за ред. В. В. Копійки. К.: О. Зень, 2022. 219 с.
2. Begg I. The European Union and regional economic integration. Creating collective public goods – Past, present and future. European Parliamentary Research Service. March 2021. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689369/EPRS_BRI\(2021\)689369_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689369/EPRS_BRI(2021)689369_EN.pdf)
3. Dinan D. (ed) Origins and Evolution of the European Union. Second Edition. Oxford University Press, 2014. 442 p.
4. The official site of the European Union. URL: https://european-union.europa.eu/index_en

Kornieiev V. V., student, University of Customs and Finance

Horozhankina N. A., Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies, University of Customs and Finance

Girman A. P., Candidate of Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies, University of Customs and Finance

ENVIRONMENTAL DIPLOMACY IN THE MODERN ERA

Environmental diplomacy is a critically important aspect of modern international relations. Climate change is a global problem that requires collective efforts to mitigate its impacts.

The analysis shows that international cooperation is important for promoting sustainable development and solving global environmental problems. Environmental diplomacy involves the use of various tools and approaches, including negotiations, treaties and agreements. These instruments provide a framework for countries to cooperate and work towards common goals. However, there are several challenges in implementing environmental diplomacy initiatives.

The Paris Agreement is an example of the importance of international cooperation in solving global environmental problems. The agreement aims to limit global warming to well below 2°C compared to pre-industrial levels and provides financial support to developing countries to help them transition to low-carbon economies. However, the implementation of the Paris Agreement has faced several challenges, including the withdrawal of the United States in 2017. The United States is one of the largest emitters of greenhouse gases, and its withdrawal from the agreement has significant implications for global climate efforts [5].

Despite the difficulties faced in the implementation of global environmental agreements, there are examples of successful environmental diplomacy initiatives. The Montreal Protocol is a vivid example of successful international cooperation in solving environmental problems. The Protocol successfully ended the use of ozone-depleting substances, demonstrating that international cooperation can lead to successful results. The protocol is considered one of the most successful environmental agreements that led to the restoration of the ozone layer [1].

Another successful environmental diplomacy initiative is the REDD+ program. The program aims to reduce emissions from deforestation and forest degradation in developing countries. The program provides financial incentives for developing countries to reduce emissions from deforestation and forest degradation. The program has successfully reduced emissions from deforestation and forest degradation in several countries, including Brazil and Indonesia [4].

The analysis also shows that there are several challenges in the implementation of environmental diplomacy initiatives. One of the main problems is the lack of political will in countries to take action on climate change. Political will is crucial to the implementation of environmental initiatives and requires the commitment of all countries. The withdrawal of the United States from the Paris Agreement is an example of the difficulties faced in the implementation of global environmental agreements. The United States is one of the largest emitters of greenhouse gases, and its withdrawal from the agreement has significant implications for global efforts to combat climate change [2].

Another problem is the limited financial resources available to developing countries to implement environmental initiatives. Developing countries often lack the financial resources to implement environmental initiatives and need financial support from developed countries. The Green Climate Fund was created to provide financial support to developing countries to implement environmental initiatives.

The lack of technology transfer is another challenge in the implementation of environmental initiatives. Developing countries often lack access to technology and need technology transfers from developed countries. Technology transfer is critical to the implementation of environmental initiatives and requires a commitment from developed countries to transfer technology to developing countries.

Another problem is the limited capacity of developing countries to implement environmental initiatives. Developing countries often lack the technical capacity to implement environmental initiatives and need technical assistance from developed countries.

Environmental diplomacy plays an important role in ensuring sustainable development and combating global environmental problems. This requires active cooperation between different countries and international organizations in order to ensure effective coordination of measures aimed at preserving natural resources and combating climate change. Such cooperation can help reduce the impact of human economic activity on the environment and ensure the vital sustainability of the planet. International cooperation provides a framework for countries to cooperate and work to achieve common goals. However, there are several challenges in implementing environmental diplomacy initiatives, including lack of political will and limited financial resources. Overcoming these challenges requires the collective efforts and commitment of all countries. It is vital that countries work together to tackle climate change and promote sustainable development for future generations.

List of references:

1. About Montreal Protocol. URL: <https://www.unep.org/ozonaction/who-we-are/about-montreal-protocol>
2. Armstrong, A. Environmental Diplomacy. *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*. Oxford University Press. 2018. P. 557–570.
3. Green Climate Fund. URL: <https://www.greenclimate.fund/about>
4. REDD+Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation. URL: <https://www.fao.org/redd/overview/en/>
5. The Paris Agreement. URL: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>

Lukianenko M. O., Student of University of Customs and Finance

Korneyev M. V., Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance

Girman A. P., Candidate of Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance

INDIA'S SOFT POWER IN SOUTH ASIA

South Asia is a peculiar region marred by interstate hostility, development problems and a number of paradoxes. Despite the civilisational, historical and ethnic ties between the countries, it is one of the least integrated and most unstable regions in the world. One of the key features of South Asia is the asymmetry of relations between the region's states, created by India's obvious dominance in terms of every parameter – population, territory, economy or

military. India is the largest country in the region, and it is the only one that shares borders with all South Asian countries except Afghanistan. The rest of the countries share borders only with India, with the exception of Pakistan, which also shares borders with Afghanistan.

India's enormous size and potential used to be a constant source of fear and mistrust among other South Asian states and between regional partners. Over the decades, the country has used different strategies to cope with its turbulent neighbourhood and define its distinctive role. One of the most common approaches has been the use of hard power in terms of military buildup, intervention (e.g., during the East Pakistan crisis in 1971 and the ethnic conflict in Sri Lanka during 1983–1990) and economic pressure (e.g., the blockade of Nepal in 1989) [1]. Over the past two decades, India has also used more soft power strategies towards its neighbours to increase cooperation by enhancing its own attractiveness and credibility.

The concept of soft power has been increasingly discussed since the end of the Cold War. Joseph Nye first used the term "soft power" in his book *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power* [2]. According to him, soft power means the ability to get what you want through engagement rather than coercion or payment. In fact, soft power arises from the attractiveness of a country's culture, political ideals and policies, which are "real but intangible".

India has been using its own potential and capabilities in terms of culture, religion, economy and politics since the Indus-Nimna civilisation (approximately 2500–1700 BC) as a means of its soft power. History, the Indian film industry (Bollywood), yoga, Ayurveda, pluralistic diversity, the Indian diaspora, democracy, etc. can be defined as elements of soft power.

The beginning of the 21st century has seen new, renewed and ever-increasing instruments of India's soft power, such as deep and powerful cultural diplomacy and engagement with foreign nationals, scholarships and training programmes, economic diplomacy (through improved bilateral trade and investment, grants, development assistance, unconditional loans), humanitarian aid, diplomatic support, constructive engagement and more frequent visits by the Prime Minister, Cabinet Minister and State Ministers, Secretaries, important officials, etc.

India, which is the world's largest democracy, considers its well-functioning democracy to be its greatest asset in terms of soft power, which has thrived despite many issues and challenges. Unlike many other developing countries, India has established a tradition of democracy. A democratic country will always have more soft power than a country with a military dictatorship or authoritarian regime. One of the main components of soft power that can be applied in all cases is non-violence. We can say that Mahatma Gandhi, an advocate of non-violence, used it during India's freedom struggle for independence.

Indian culture, which includes festivals, food, religions, spirituality, yoga, films and music, has a significant impact on the international market, especially

in Asia, Europe, Africa and West Asia. It is also the world's largest exporter of the information technology (IT) industry, which India uses not only to drive its economic development but also to demonstrate its soft power around the world.

Thus, if India is to emerge as a strong nation on the South Asian subcontinent and become a major power on the world stage, it needs to think seriously about the soft power capital it has and how it can build favourable relations by using soft power tactics with neighbouring states.

List of references:

1. Mandal S. T., Jambhulkar V. K. India's Soft Power Diplomacy in South Asia. URL: <https://www.ijcrt.org/papers/IJCRT2102192.pdf>
2. Nye Jr. J. S. Bound to Lead: The Changing Nature of American Power. New York: Basic Books, 1990. 370 p.

Neskoromna A. Ye., Student of University of Customs and Finance
Shcholokova H. V., Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance
Girman A. P., Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

NUCLEAR AND RADIATION SAFETY OF UKRAINE DURING THE WAR AND THE INTERNATIONAL COMMUNITY

One of the numerous signs of Russia's misconduct since its full-scale invasion of Ukraine in 2022 has been the aggressor state's disregard for nuclear safety principles.

The quintessence of Russia's complete irresponsibility in this regard was the seizure of the Zaporizhzhia Nuclear Power Plant, the largest nuclear power plant in Europe, in March 2022. Due to military operations near the ZNPP, it experienced episodic losses of external power supply, which is critically important for the safe operation of the plant. In addition, the aggressor state seized the Chernobyl zone, carried out mass attacks on radiation storage facilities, backup power lines and the entire energy infrastructure, which endangered the reliability of the external power supply of Ukrainian nuclear power plants [1; 5].

Thus, Russia violated the UN Charter, international agreements on the peaceful use of nuclear energy, and the seven basic principles of nuclear safety and security [3].

These manifestations of nuclear terrorism are not only unprecedented in military history, but also a serious threat of radioactive contamination. In the context of constant enemy attacks and violation of all principles of nuclear and radiation safety by him, an accident at the ZNPP could make half of Europe uninhabitable, that is, the consequences could be worse than the Chernobyl disaster.

Since the beginning of the war, the International Atomic Energy Agency – a specialized international inspection body – has been in no hurry to take the

necessary urgent steps to preserve nuclear and radiation safety in Ukraine [2]. An emergency UN meeting failed to provide the IAEA with access to Ukraine's nuclear facilities. During the visit of the organisation's director, R. Grossi, to Ukraine in March 2022 [4], no progress was made in ensuring the safety of Ukrainian nuclear facilities. It was proposed to supply equipment and monitor nuclear materials, which the IAEA did in peacetime, but due to the occupation of the NPP, it is not currently doing so.

In general, there are several main steps, the implementation of which would be significant in reducing nuclear risks: creating a demilitarized zone around nuclear facilities, demanding that representatives of Russia's Rosatom immediately leave Ukrainian NPPs. Equally important measures are the introduction of sanctions against the Russian nuclear industry and the prevention of representatives of the aggressor state from influencing the implementation of decisions in the IAEA structure.

In January 2023, the IAEA expanded its presence in Ukraine [1], declaring its intention to send permanent missions not only to the ZNPP, but also to all Ukrainian nuclear plants: Rivne, Khmelnytskyi, Yuzhno-Ukrainian, Chornobyl. The International Atomic Energy Agency's support also includes informing the international community about the situation at Ukraine's nuclear facilities in more than 140 web updates, four reports and numerous briefings, including for the General Assembly and the UN Security Council.

Work is ongoing to conclude an agreement on the protection of Zaporizhzhia NPP, which is still located near the zone of intense enemy attacks. Having met with the President of Ukraine in March 2023, R. Grossi announced his intention to negotiate with the aggressor state on an agreement that would focus specifically on the safety of the nuclear facility [4]. However, the question of the reliability of concluding agreements with a state that has violated all principles of nuclear safety remains open.

In general, the experience of Ukraine since 2022 in many aspects should remain a reference point for progressive changes not only for us, but also for the international community. The crimes committed by the aggressor state in Ukraine have called into question the reliability and sustainability of the entire international security system. Ultimately, the war in Ukraine should trigger a process of transformation for the better in the IAEA itself: the emergency preparedness of the organization should be raised to a higher level. It is important that Ukraine's support from international partners does not weaken over time. If the world has failed to prevent nuclear terrorism, then it is worth at least preventing a nuclear catastrophe.

List of references:

1. МАГАТЕ розширює свою місію в Україні для недопущення ядерних катастроф. УНІАН: website. URL: <https://www.unian.ua/economics/energetics/magate-v-ukrajini-agentstvo-rozshiryuye-misiyu-na-vsi-ukrajinski-aes-12110934.html>

2. МАГАТЕ та АЕС: як війна в Україні має змінити принципи ядерної безпеки світу. *Суспільне Новини*: website. URL: <https://suspilne.media/224810-magate-ta-aes-ak-vijna-v-ukraini-mae-zminiti-principi-adernoj-bezpeki-svitu/>

3. Ядерна безпека, санкції та інновації в енергетиці. Міністерство енергетики України: website. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yaderna-bezpeka-sanktsii-ta-innovatsii-v-enerhetytsi>

4. Latest in Ukraine: IAEA Chief Says Deal to Protect Nuclear Plant Could Be 'Close'. *VOA News*. URL: <https://www.voanews.com/a/latest-in-ukraine-iaea-chief-says-deal-to-protect-nuclear-plant-could-be-close-/7024933.html>

5. Russia's Disregard for Nuclear Safety and Security in Ukraine. *National Nuclear Security Administration*. URL: <https://www.energy.gov/nnsa/russias-disregard-nuclear-safety-and-security-ukraine>

Нескоромна А. Є. здобувачка

Університет митної справи та фінансів

Шуляк С. В., к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій

Університету митної справи та фінансів

ІЗРАЇЛЬСЬКО-ПАЛЕСТИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВРЕГУЛЮВАННЯ

Ізраїльсько-палестинський конфлікт є одним з найбільш застарілих конфліктів у світі, гострота якого, незважаючи на нескінченні спроби світової спільноти його врегулювати, не зникає. Більш того конфлікт між палестинськими арабами та Державою Ізраїль є невід'ємною складовою більш широкого арабо-ізраїльського конфлікту, що до останнього часу визначав політичну ситуацію на Близькому Сході. У цьому сенсі він виступає своєрідним каталізатором для багатьох інших конфліктів в регіоні.

Після чверті століття від моменту підписання угод Осло (1993 р.) між Ізраїлем та Організацією визволення Палестини, досягнення остаточного вирішення конфлікту і реалізації «права палестинського народу на самовизначення» так і не сталося, що й залишило конфлікт у стані, який ми спостерігаємо сьогодні. Спроби відновити процес врегулювання, що ініціюються, час від часу, різноманітними міжнародними акторами неодмінно зазнають невдачі. Події «арабської весни» та спричинені нею політичні катаклізми в багатьох арабських країнах, а також загострення ізраїльсько-іранського та саудівсько-іранського протистояння дещо відсунули ізраїльсько-палестинське протистояння на другий план, воно постійно нагадує про себе спалахами насильства. Каталізатори конфлікту пов'язані із міжрелігійною напругою, проблемою палестинських біженців і єврейських поселень, питанням поділу Єрусалиму та створення палестинської держави поруч із Ізраїлем. Останній спалах насильства стався у квітні 2023 р. – Ізраїль завдав ударів по цілях, що належать

палестинському угрупованню ХАМАС у південному Лівані та секторі Газа, після того, як десятки ракет були випущені з південного Лівану по території Ізраїлю, в чому ізраїльські військові звинуватили палестинських бойовиків [5]. Ця ескалація сталася після того, як ізраїльська поліція провела жорстокі рейди в єрусалимській мечеті Аль-Акса. Слід зазначити, що загострення конфлікту тісно пов'язані з перебігом політичної боротьби в самому Ізраїлі, учасники якої активно використовують палестинське питання для мобілізації своїх прибічників. Так, цьогорічне загострення конфлікту відбувається в умовах підбурливої риторики щодо палестинців з боку деяких ультраправих міністрів ізраїльського уряду. Попередня ж ескалація (2021 р.), коли спалах насильства був значно інтенсивнішим, значною мірою була викликана наростанням внутрішньополітичної напруги протягом років правління уряду Бен'яміна Нетаньягу [1]. Відповідно, потенціал для подальшої ескалації залишається значним в той час, коли Ізраїль є розділеним та поляризованим на тлі внутрішніх суперечностей.

За період розгортання конфлікту були запропоновані два варіанти можливого врегулювання: або створення двох окремих держав для двох народів, або побудова єдиної двоетнічної держави на всій території колишньої підмандатної Палестини [2]. Обидва варіанти мають суттєві перешкоди для реалізації. Перший стикається з низкою проблем, що створюють основу конфлікту – проведення кордонів, в умовах існуючого розміщення єврейського та арабського населення, статус Єрусалиму, проблема палестинських біженців. досить складним, ідея двох окремих держав не була реалізована. Другий негативно сприймається ізраїльським суспільством, яке вважає що створення спільної держави знищить її єврейський характер та підірве безпеку Ізраїлю [4]. Надання громадянства всім палестинцям перетворило б євреїв на меншість і фактично ліквідувало б єдину єврейську державу в світі. Крім того, питання підтримування миру між двома народами, які воюють понад півстоліття, все ще залишиться на порядку денному.

Остання спроба зробити «прорив» у вирішенні палестинської проблеми була зроблена адміністрацією президента США Д. Трампа. Офіційно його «мирний план» був опублікований у січні 2020 р. під назвою «Від миру до процвітання: бачення покращення життя палестинського та ізраїльського народів» [3]. У документі знайшли відображення проізраїльські настрої Трампа і він враховує переважно ізраїльські інтереси, особливо у сфері безпеки. В його основу покладено модель «двох держав». Ключові положення плану є такими: створення Палестинської держави зі столицею в Східному Єрусалимі; Ізраїль зберігає переважну більшість Єрусалиму як свою визнану столицю; палестинці не отримують права на повернення; визнання єврейських поселень на Західному березі річки Йордан ізраїльською територією; Палестині не дозволяється створити бойові сили для самооборони. Натомість

палестинцям пропонуються інвестиції для реалізації інфраструктурних проектів у майбутній державі. Не дивно, що план був категорично відкинутий палестинцями. Президент Палестинської адміністрації М. Аббас назвав його «ляпасом століття».

Таким чином, можна зробити висновок, що врегулювання конфлікту можливе лише у випадку фундаментальної зміни балансу сил, що або призведе до капітуляції Палестини, або фундаментально перетворить Ізраїль.

Список використаних джерел:

1. Сиротюк Ю., Олійник Ю. Палестино-ізраїльський конфлікт: поточні тенденції. *Українські Студії Стратегічних Досліджень*: веб-сайт. URL: <https://usd.org.ua/2021/06/15/palestyno-izrayilskyj-konflikt-potochni-tendentsiyi/>

2. Muasher M. Any Israel-Palestine Solution Must Put Rights First. *Carnegie Endowment for International Peace*: web-site. URL: <https://carnegieendowment.org/2023/03/20/any-israel-palestine-solution-must-put-rights-first-pub-89314>

3. Peace to Prosperity: A Vision to Improve the Lives of the Palestinian and Israeli People. *The White House*: web-site. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/peacetoprosperty/>

4. Rabbani M. Israel-Palestine is a State of Permanent Conflict Punctuated by Periodic Carnage. Only the Watching World Can Stop It. *Time*: web-site. URL: <https://time.com/6048366/israel-palestine-conflict-world/>

5. The situation in Jerusalem is boiling over. Here's how it all happened. *CNN*: web-site. URL: <https://edition.cnn.com/2023/04/07/middleeast/israel-palestinian-hamas-conflict-escalation-explained-mime-intl/index.html>

Орел К. С., здобувачка, Університет митної справи та фінансів
Шуляк С. В., к.політ.н., доц., доцент кафедри
міжнародних економічних відносин та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів

ТЕОРЕТИЧНІ ТРАДИЦІЇ В МІЖНАРОДНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: ПОГЛЯД МАРТИНА ВАЙТА

Мартін Вайт (1917–1972) – провідний теоретик в галузі міжнародних досліджень, представник так званої «англійської школи» в теорії міжнародних відносин. Велика частина його робіт була опублікована вже після смерті автора. Серед них три його основні праці: «Systems of States» (1977), «Power Politics» (1978) та «International Theory: The Three Traditions» (1991).

У 1966 р. М. Вайт видав одну зі своїх найвпливовіших статей з промовистою назвою «Чому не існує міжнародної теорії?». Його аргумент (повністю конкретизований в лекціях, опублікованих лише в 1991 р.) спирався на припущення, що «найбільш фундаментальне питання, яке ви можете задати в міжнародній теорії, це: що таке міжнародне суспільство?»

так само, як головне питання в політичній теорії – що таке держава?» [2, с. 222]. Це твердження спиралося на його переконання, що «якщо політична теорія є традицією спекуляцій про державу, то міжнародна теорія може розглядатися як традиція спекуляцій про суспільство держав, сім'ю націй, або міжнародне співтовариство» [4, с. 38]. Натомість, у західній традиції, на думку М. Вайта, просто не існувало текстів з міжнародної проблематики еквівалентних корпусу текстів Платона, Гоббса, Локка, Мілля і Руссо. Причина цього, з одного боку, в тому, що західні політичні теоретики традиційно концентрували увагу майже виключно на державі, як на зосередженні прогресу і «завершенні політичного досвіду». А з іншого – своєрідний опір міжнародної політики теоретичному осмисленню. «Причиною цього є те, що теоретизування має здійснюватися мовою політичної теорії та права. Але це відповідає контролю людини над своїм соціальним життям... Міжнародна теорія – це теорія виживання. Те, що для політичної теорії є крайнім випадком (революція або громадянська війна) для міжнародної теорії – звичайна справа» [4, с. 53].

Таким чином, у розумінні М. Вайта не існує самодостатнього комплексу міжнародної теорії. Натомість він виокремлює три достатньо широкі історичні традиції думки, «втілені та передані письменниками і державними діячами». Залежно від того, як і чому вони відповідають на головне питання, М. Вайт позначає їх як реалізм, раціоналізм і революціонізм (так звані «три R» – realism, rationalism and revolutionism) [1, с. 242].

Згідно з реалізмом, міжнародне суспільство – це протиріччя. За відсутності договору між державами, вони перебувають у досуспільному природному стані. У відносинах між окремими людьми – це стан війни. Ця традиція, заснована на гоббсівських припущеннях, розглядає міжнародну політику як боротьбу за владу з нульовою сумою, а мир – як крихкий результат взаємної незахищеності та екзистенційного стримування. Держава є вищою формою політичної влади, і її інтереси не допускають якого-небудь врахування інтересів інших держав, за винятком інтересів, продиктованих розсудливістю і раціональними міркуваннями у ворожому середовищі. Міжнародна політика – це вічна сфера насильства, виживання і стратегічної необхідності.

Протилежністю реалізму є революціонізм, класичними попередниками якого є Данте і Кант. Ця традиція передбачає необхідність створення міжнародного суспільства людства, яке не може бути повністю реалізоване системою держав, патологічна динаміка якої суперечить реальним інтересам справжніх членів цього суспільства. Визнаючи скептицизм реалізму відносно міжнародного суспільства держав, революційна традиція, разом з тим, не визнає необхідності виживання в цій системі самопомогі й вимагає її радикального перегляду.

Слід зазначити, що розрізнення реалізму та революціонізму нагадує більш ранню схему Е. Карра з протиставленням реалізму та утопізму. Але, разом з тим, М. Вайт виокремлює ще й третю традицію – раціоналізм, що

знаходиться між реалізмом і революціонізмом й протистоїть їм. Вона заснована на ідеях Дж. Локка, Г. Гроція та Д. Г'юма, а її прибічники стверджують, що людей слід розуміти як соціальних тварин, що постійно взаємодіють з іншими. Форми суспільного життя на будь-якому рівні краще всього розуміються шляхом з'ясування історичної еволюції їх звичаїв і норм. У тому вигляді, в якому вони сформульовані і кодифіковані через авторитетні суспільні інститути управління, вони забезпечують принципи поведінки, за допомогою якої суспільства регулюються взаємними правами і обов'язками їх членів. Міжнародна політика розглядається як поєднання конфлікту та співробітництва, в умовах яких існує спільнота держав, в якій наявні та виконуються певні правила поведінки.

Отже, М. Вайт є одним з авторів ідеї, що реалізм і ідеалізм, про які писали Е. Карр, Г. Моргентау і Дж. Герц, не вичерпують історію міжнародної думки, і що раціоналізм (який інколи називають «гроціанською школою») заслуговує на те, щоб його також брали до уваги. Його точку зору поділяють багато дослідників, яких він надихав в 1950-х і 1960-х рр., зокрема Хедлі Булл. Незважаючи на те, що схема М. Вайта не позбавлена вад, С. Сміт у своєму аналізі дисципліни, визначає її як одну з десяти найвпливовіших самопрезентацій дисципліни в ХХ ст.

Список використаних джерел:

1. Griffiths M., Roach, S.C., Solomon, M.S. Fifty Key Thinkers in International Relations. 2nd edition. New York: Routledge, 2009. 416 p.
2. Wight M. An anatomy of international thought. *Review of International Studies*. 1987. Vol. 13, 3. P. 221–227.
3. Wight M. International Theory: The Three Traditions / Edited by Gabriele Wight and Brian Porter. New York: Holmes & Meier Publishers, 1992. 286 p.
4. Wight M. Why is there no international theory? *Diplomatic Investigations: Essays in the Theory of International Politics* / Edited by Herbert Butterfield and Martin Wight. Oxford: Oxford University Press, 2019. P. 37–54.

Petrovsky O. E., student of the University of Customs and Finance
Horozhankina N. A., Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies,
University of Customs and Finance

CHARACTERISTICS OF THE POPULATION OF THE FRENCH REPUBLIC

The French Republic is one of the most developed countries in the world. For many centuries, it has influenced and continues to influence European and world politics, economy and culture. The contours of the modern world order were formed under the influence of ideas born in this country.

In the first half of the 20th century, France sheltered refugees, most of whom were Armenians, Poles, and Russians. In the second half of the 20th

century, there was a wave of immigrants from Africa – Algerians, Moroccans and Tunisians (1.5 million people), refugees from Indochina.

It should be noted that immigrants from overseas departments (Martinique, Guadeloupe, Guyana, Reunion Island, New Caledonia and Polynesia) have French citizenship and do not need a work permit [1].

Muslim immigrants often face discrimination. Patriotism is a strong feature of the French. The government and people defend the national interests of France, but strong conservatism prevents the achievement of rapid changes in the social structure [2].

The population of France grew from 62.7 million people in 2010 to 67.8 million people in 2022, i.e. 1.09 times (Fig. 1). As of 2022, the birth rate in the country is 10.4%, and the death rate is 9.4%.

It should be noted that the total population is based on the actual population definition, which takes into account all residents regardless of legal status or citizenship, with the exception of refugees who do not live permanently in the country of asylum, who are usually considered part of the population of their country of origin.

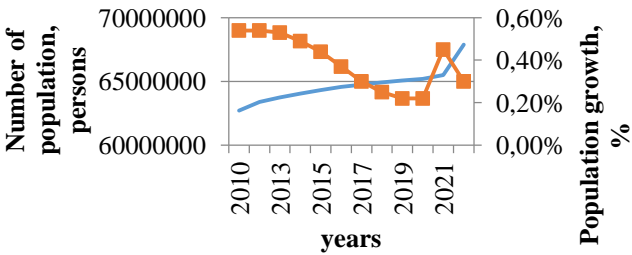

Fig. 1. Population of the French Republic for the period 2010–2022
Source: [1–2]

Ethnically, France is 85% French, so the country is homogeneous in this sense. The indigenous population is represented by Burgundians, Visigoths and Franks. Ethnic groups of Flemings, Alsatians, Bretons, Corsicans, and Catalans live on the outskirts of the country.

About 100,000 immigrants receive French citizenship every year. The official language of the country is French. Which is also the official language of the UN and the second language of diplomatic relations (after English).

Schoolchildren learn a second language (usually English) from the age of 9. The former emphasis on grammatical theory has been replaced by an emphasis on spoken language skills. Education in schools is free and compulsory for 10 years, from the age of 6 to 16. Almost a fifth of children attend Catholic schools, which are partially funded by the state. Secondary education (from the age of 11 to 18) is provided first by colleges (four years) and then by lyceums (three years).

The country is divided into 27 educational districts ("academies"). The education system is highly centralized, with a national curriculum strictly enforced by schools. France has 69 state universities, 3 national polytechnic institutes, the Catholic University of Paris, the Louvre School, etc.

In the company, the French are always cheerful and will sit in lively arguments all night until morning. The French, both in drinks and in food, loves purity and moderation and pays attention not so much to quantity as to quality.

A firm handshake when meeting and parting is generally accepted in France. Among women's friends, both men and women often kiss on both cheeks; in truth, they only touch the cheeks and "kiss the air". Family ties and loyalty remain strong, but family size has decreased and the number of people who do not wish to have children has increased [3]. The average family has fewer than two children, the number of children per woman decreased to 1.8, and the average household size to 2.9 people.

Thus, without claiming world leadership, France remains a member of the "club" of the world's great powers, as it did several centuries ago. The ethics of the country's global social, economic and political responsibility is inextricably linked with the peculiarities of the national history, which for centuries influenced the life of the whole of Europe and the surrounding countries.

List of references:

1. France Population. URL: <https://worldpopulationreview.com/countries/france-population>
2. France Population. URL: <https://knoema.com/atlas/France/Population>
3. French culture: Customs & traditions. URL: <https://www.livescience.com/39149-french-culture.html>

Rymshyna A., Student, International Economic Relations,
Alfred Nobel University

Rymshyna A. Student, Alfred Nobel University

DISCUSSION WHY THE EUROPEAN UNION PAYS SO MUCH ATTENTION TO EDUCATION POLICY

The European Union places a lot of emphasis on educational policy and believes that education is one of key factors for implementing strategies for economic growth. In spite of the fact that the majority of European Union's countries have distinguished systems of education, they follow basic standards of education policy, which allow them to boost their economy and become more competitive on the world market. The better position on the market, the better the economy, which leads to higher population's standard of living and satisfaction of life in general. In addition, it is accurate to claim that the EU attaches importance to education policies because of the EU's issues with unemployment and the economic crisis. In this context, the EU seeks to increase the number of people enrolling in higher education because the EU believes graduates from higher education are better able to withstand the effects of economic crisis and are more likely to obtain employment [1]. Therefore it is crucial from the side of the European Union to give due consideration to the education policy to prevent unfavorable global tendencies. In order to be effective, present education policy has been divided into several main directions

that are important for achieving educational and economic goals in European countries. Below are the main goals towards which this policy is directed. In spite of ongoing initiatives at all governmental levels, 115 million Europeans faced the threat of poverty or social exclusion in 2010. Unsurprisingly, there is a significant link between a household's risk of poverty and the head's degree of education. The EU is aware of the importance of promoting social inclusion and reducing inequality and poverty, where all citizens can have access to high-quality education and training, regardless of their background or circumstances. There should be no division between who is better to obtain a degree, everyone should have the opportunity to become a well-educated person and ensure a financially secure life and prosperity, regardless of their nationality, race, physical disabilities etc. Therefore, social inclusion is included in the education policy of the EU. Environmental problems are a growing concern worldwide, and there is a tendency for them to become more severe over time. Population growth, climate change, consumerism – are those issues that are vital to pay them due attention. And as the tendency shows, those individuals who have a degree of education, express more environmental concerns. Thus, the European Green Deal has a policy to develop a framework for teaching environmental sustainability in the European Union. This framework, called GreenComp, outlines a set of competencies that can help learners develop knowledge, skills, and attitudes to promote responsible and caring actions for the environment and public health. Many educational programs have been created to raise awareness about environmental issues [2]. Improving cooperation among EU countries is vital for achieving a wide range of benefits, including economic growth, political stability, social harmony, and global influence. By working together more closely, EU member states can boost trade, investment, and job opportunities that allow them to strengthen their position on the world market. Besides, they can delve into each other's cultures, fostering better communication and understanding of various cultural aspects. For this reason, the EU attempts to carry out its educational policies, through its educational programs. There are a lot of programmes created to support cooperation among countries, nevertheless the most popular is ERASMUS +. ERASMUS+ is the EU's programme, which offers mobility and cooperation opportunities for higher education, vocational education, school education, adult education, youth and sport. The number of participants in mobility activities has reached 12.5 million since 1987 [4]. Europe confronts a number of challenges that can only be overcome if it has entrepreneurial, innovative, and educated citizens who, no matter what their profession, have the spirit and curiosity to think in new ways as well as the courage to face and overcome the challenges they are faced with. The entrepreneurship education is essential for Europe's economy to continue to develop and to remain competitive. The European Commission has suggested "A New Skills Agenda for Europe: Working together to strengthen human capital, employability, and competitiveness" to address the skills challenges that Europe is presently facing. These competencies include reading, writing, math,

science, and foreign languages in addition to more interdisciplinary abilities like digital proficiency, entrepreneurship proficiency, critical thinking, problem-solving, and learning-by-doing [3]. In conclusion, there are a number of factors, such as economic development, social inclusion, environmental sustainability and modern tendencies that outline the European Union's focus on educational policy. Since education enables people to work more effectively and creatively and equips them with the skills to add to the growth of the economy, it is seen as a crucial component in the implementation of strategies for economic growth. The constant development of education policies is very smart and reasonable because it has given Europe confidence in the future and has demonstrated in practice how the development of this area can drive the country's economy and solve important global issues. The EU's efforts in the area of education policy are vital for a prosperous future of European countries and their leadership positions on the world market. This is because education is essential in addressing issues that society faces and, moreover, the application of education policies can result in a thriving and sustainable future.

List of references:

1. Cankaya S. ScienceDirect – core. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/82131073.pdf>
2. Bianchi G., Pisiotis, U. And Cabrera, G.I.R.A.L.D.E.Z.M. GreenComp the European Sustainability Competence Framework, JRC Publications Repository. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040> (Accessed: April 4, 2023).
3. Eurydice. Entrepreneurship education – AEDE. France. URL: <http://www.aede-france.org/Entrepreneurship-Education.html>
4. What is Erasmus+. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/about-erasmus/what-is-erasmus>
5. Entrepreneurship in education. European Education Area. URL: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality-equity/key-competences-lifelong-learning/entrepreneurship>

Syvolap D. V., assistant of the Department of International Economic Relations and Regional Studies, University of Customs and Finance
Yeremenko I., fourth year student, University of Customs and Finance
Zhuravel V., fourth year student, University of Customs and Finance

KEY POINTS OF JAPAN'S NEW NATIONAL SECURITY STRATEGY

The new National Security Strategy (hereinafter – NSS), adopted by the Japanese government, has drawn a lot of attention, due to its revolutionary nature. It provides strategic guidance for various national security policy areas (including diplomacy, defense, economic security, technology, cyber, maritime, space, intelligence, official development assistance, and energy), sets out national security objectives, and identifies ways and means by which it can deliver on the set objectives [3]. Along with two complementing documents

(National Defense Strategy and Defense Buildup Program), this policy paper aims to broadly readjust Japan's defense capabilities through a complex of investments and structural changes in the country's security sector.

The NSS begins with a recognition of the worst security situation for Japan since the end of WWII, in particular because of the war in Ukraine and reasonable fears of such conflict arising in the Indo-Pacific or East Asian region. During the Shangri-La Dialogue security summit in Singapore the Japanese Prime Minister Fumio Kishida stated that "Ukraine today may be East Asia tomorrow", implying China's ambitions of "great reunification with Taiwan" [4]. Active military buildups in the Indo-Pacific, gray-zone situations over territories, cross-border cyberattacks on critical civilian infrastructures, and information warfare with the use of disinformation campaigns have also become an every-day reality and present a threat to Japan's national security. Furthermore, such regional actors as the PRC, DPRK and Russia have been addressed as key security challenges.

The People's Republic of China has been identified as the greatest strategic challenge for Japan. China's rapid non-transparent military development, its ambitions to change the status quo in the East and South China Seas and its firm ties with Russia have become a matter of serious concern. Hence, it is crucial for Japan to ensure a "constructive and stable relationship" with the PRC, using communication links on multiple levels. The NSS stresses the importance of continuing dialogue and cooperation on issues of common interest, as it will contribute to peace and stability in the Indo-Pacific. Overall, Japan's diplomatic efforts regarding China will be aimed at encouraging the state to act more transparently and predictably, while simultaneously securing and preserving strong communication ties in the field of security. North Korea poses an even more grave danger today than ever before. Its advancements in nuclear research and missile-related technologies have enabled the country to now reach the mainland United States. The constant missile and nuclear tests violate the norms and rules of international law and present a serious threat to its neighbors. Moreover, North Korea plans to swiftly increase its nuclear capabilities in quality and quantity, likely as a consequence of its recent successful ICBM test. For this reason, Tokyo will enhance Japan-ROK and Japan-U.S.-ROK strategic coordination as well as use its diplomatic resources to urge the DPRK to denuclearize and its political means to implement relevant sanctions. The Russian Federation presents another major strategic challenge. The NSS highlights Russia's acceleration of military activities in East Asia and in the Northern Territories as well as the country's utterly reckless threats of use of nuclear weapons. The unacceptable and illegal actions taken by a permanent member of the United Nations Security Council have not only shattered the regional and global security environment but also discredited the authority of the United Nations and UNSC in particular. It is evident that Russia is not willing to obey the international rules and norms and does not hesitate to use force in order to achieve its cynical goals of territorial conquest. On the grounds that missile related technologies have been on the rise in the region, with constant tests from DPRK and China posing a serious threat, the government in Tokyo has concluded that the ability to launch a

counteroffensive in case of an attack would be imperative. Thus, an unprecedented decision to acquire counterstrike capabilities in the form of long-range missiles capable of hitting strategic ground targets in the adversary's territory has been taken. This is a major development, as such technology will enable Japan to strike targets way over a thousand kilometers away. Nonetheless, the possibility of “preemptive strikes, namely striking first at a stage when no armed attack has occurred, remain impermissible [3].” Furthermore, as cited in the National Defense Strategy, the very nature of such powerful power projection ability will act as a deterrent in itself, making a potential aggressor to think twice before taking any action [2]. Another groundbreaking development in the new security policy is a historic increase in defense spending. Japan is aiming to raise its investments in security (previously capped at 1%) to 2% of GDP by FY 2027. With this level of expenditure Tokyo plans to boost its domestic defense production, reinforce the research and development system of new equipment and promote policies across government in various fields to develop a complex and multilayered system of national security [3]. The decision seems to be heavily influenced by the Russian war in Ukraine, which marked the return of territorial invasions in the XXI century. The achievement of the 2% spending target follows NATO’s recommended guidelines and is expected to place Japan on the third place in world ranking of defense expenditure [5]. The NSS has also solidified United States as Japan’s most crucial strategic partner. The Japan-U.S. Security Treaty along with the Yoshida Doctrine signed after the end of WWII, ensured Japan’s security, and post-war economic recovery [1]. This paved the way for the country’s rapid economic and technological development and at the same time opened a new door for the United States in the region. For many decades cooperation and partnership in the defense sector between the U.S. and Japan have been based on the principle of “Spear and Shield,” respectively. Yet now, with the new security strategy, the relationship will be more equal in terms of defense capabilities.

Therefore, Tokyo is willing to prioritize its diplomatic resources to tackle a wide range of global and regional issues, including engagement into dialogue with its problematic neighbors, while simultaneously ensuring strong and durable means of conventional defense. The most pivotal alliance for Japan will remain the central pillar of its national security doctrine. However, the United States will no longer serve as the only “spear” in ensuring security of its East Asian partner.

List of references:

1. Maizland L., Cheng N. The U.S.-Japan Security Alliance. Council on Foreign Relations. November 4, 2021. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/us-japan-security-alliance#chapter-title-0-1>
2. National Defense Strategy. MFA of Japan. 2022. URL: https://www.mod.go.jp/j/policy/agenda/guideline/strategy/pdf/strategy_en.pdf
3. National Security Strategy of Japan. MFA of Japan. 2022. URL: <https://www.cas.go.jp/jp/siryoku/221216anzenhoshou/nss-e.pdf>
4. 'Ukraine today could be East Asia tomorrow': Japan PM warns. France

24. URL : <https://www.france24.com/en/live-news/20220610-ukraine-today-could-be-east-asia-tomorrow-japan-pm-warns>

5. Ye Hee Lee M., Nakashima E. Japan to buy Tomahawk missiles in defense buildup amid fears of war. The Washington Post. 2022. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/12/japan-tomahawk-missiles-ukraine-war/>

Сліпчук А. А., студентка Університету митної справи та фінансів
Гірман А. П., к.політ.н., доц., доцентка кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів

АТЕС В ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ В АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ

Міжурядовим економічним форумом виступає Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). У його складі 21 країна-учасниця Азійсько-Тихоокеанського регіону [1]. Уперше ідею створення публічно озвучив колишній прем'єр-міністр Австралії Роберт Гоук під час виступу в Сеулі 31 січня 1989 р. Уже через 10 місяців, 6-7 листопада в Австралії було офіційно засновано АТЕС, як неформальний форум, де країни-члени могли обговорити вільну торгівлю та економічну співпрацю регіону. На початку форум складався з 12 учасників: Австралія, Бруней Даруссалам, Канада, Індонезія, Японія, Південна Корея, Малайзія, Нова Зеландія, Філіппіни, Сінгапур, Таїланд і США. Поступово приєдналися такі країни: 1991 р. – Китай, Гонконг і Тайвань; 1993 р. – Мексика й Папуа – Нова Гвінея; 1994 р. – Чилі; 1998 р. – В'єтнам, Росія і Перу [2]. Головну мету АТЕС було визначено в Сеульській декларації 1991 р. у такий спосіб: створення лібералізованої зони вільної торгівлі навколо Тихоокеанського регіону. У 1993 р. США провели першу щорічну зустріч міністрів і економічних лідерів. Наступного року в Індонезії учасники поставили за мету досягнення вільної та відкритої торгівлі та інвестицій для регіону. Було встановлено цільові дати: 2010 р. для розвинених економік і 2020 р. для тих, що розвиваються. У 1995 р., під час зустрічі в Осаці, було створено Ділову консультативну раду для включення бізнес-перспективи в обговорення АТЕС і надання порад щодо пріоритетів бізнес-сектору. Отже, кожного року на зустрічах обговорюються питання економічного співробітництва, безпеки, лібералізації торгівлі та підтримки бізнесу [3]. Головним робочим органом форуму з 1993 р. виступає Секретаріат у Сінгапурі, до складу якого входять 23 дипломати країн-учасниць і 20 місцевих співробітників. До функцій Секретаріату належать: консультативне й матеріально-технічне забезпечення; координація діяльності; опрацювання проєктів; відповідальність за їхнє оцінювання та фінансування; виконання інформаційної та громадської функцій від імені форуму [1].

Сьогодні Азійсько-Тихоокеанський регіон є найперспективнішим і динамічним на світовій арені розвитку, не зважаючи на суттєві відмінності в суспільних, економічних та політичних сферах країн-учасниць. Для

забезпечення більшої регіональної економічної інтеграції, учасники АТЕС у 2014 р. схвалили дорожню мапу для Азійсько-Тихоокеанської зони вільної торгівлі. Пришвидшення митних процедур на кордонах, більш сприятливий бізнес-клімат за кордоном, узгодження правил і стандартів у всьому регіоні забезпечує легке переміщення товарів, послуг і людей [4]. Міжнародний валютний фонд зазначив, що у 2021 р. показник ВВП склав 6.1%, в 2022 – 2.6% [5]. Через невизначеність і похмуру економічну перспективу, споживачі та інвестори були більш обережними. Вплив тривалої пандемії, високої інфляції, збільшення процентних ставок і боргів, геополітичні проблеми уповільнив розвиток попиту та інвестиційної діяльності. Не зважаючи на це, на 2023 р. прогнозують посилення в короткостроковій перспективі до 3.1% завдяки повторному відкриттю кордонів і бізнесу, збільшенню приватного споживання та цільовій фіскальній підтримці [6]. Зараз форум реалізує свої дії згідно з планом дій Аотеароа (АРА), який реалізує бачення Путраджаї 2020 р. у такий спосіб: відкрите, динамічне, стійке та мирне співтовариство Азійсько-Тихоокеанського регіону до 2040 року для процвітання всіх людей і майбутніх поколінь [7].

Отже, від дня створення й до сьогодні, АТЕС розвиває свою діяльність та підтримує інтеграційні процеси між країнами-учасницями, що позитивно впливає на бізнес, зону вільної торгівлі, приваблює споживачів та інвесторів тощо. Саме тому, АТЕС є важливою складовою Азійсько-Тихоокеанського регіону, адже підтримує стаке економічне зростання і процвітання, сприяючи регіональній економічній інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво. *Велика Українська Енциклопедія*: вебсайт. URL: https://vue.gov.ua/Азійсько-Тихоокеанське_економічне_співробітництво
2. History. *Asia-Pacific Economic Cooperation*: вебсайт. URL: <https://www.apec.org/about-us/about-apec/history>
3. Asia Pacific Economic Cooperation (APEC), 1989. *Office of the Historian*: вебсайт. URL: <https://history.state.gov/milestones/1989-1992/apec>
4. Regional Economic Integration Agenda. *Asia-Pacific Economic Cooperation*: вебсайт. URL: <https://www.apec.org/about-us/about-apec/fact-sheets/regional-economic-integration-agenda>
5. APEC Regional Trends Analysis, February 2023 Update. *Asia-Pacific Economic Cooperation*: вебсайт. URL: <https://www.apec.org/publications/2023/02/apec-regional-trends-analysis-february-2023-update>
6. APEC Posts Lower Economic Growth, Weaker Trade Activity. *Asia-Pacific Economic Cooperation*: вебсайт. URL: <https://www.apec.org/press/news-releases/2023/apec-posts-lower-economic-growth-weaker-trade-activity>
7. APEC Regional Trends Analysis, February 2022 Update: Multiple Headwinds Derail Recovery. *Asia-Pacific Economic Cooperation*: вебсайт. URL: <https://www.apec.org/publications/2022/02/apec-regional-trends-analysis-february-2022-update-multiple-headwinds-derail-recovery>

Сова А. В., студентка, кафедра міжнародних відносин
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

ЯПОНСЬКИЙ ДОСВІД У РОЗВИТКУ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ В ЦЬЙ ГАЛУЗІ

Японія розглядає кібербезпеку як невід'ємну частину національної безпеки і активно розвиває свої кібербезпечні кадри та технології. В її політиці відображається значний рівень освіти та технологічного розвитку що виступають ключовими факторами у забезпеченні захисту країни від кібератак та кіберзагроз. Уряд Японії співпрацює з урядовими органами, науково-дослідними інститутами та приватним сектором для розвитку інноваційних технологій, безпеки національних інфраструктур та конфіденційності даних громадян. Основними органами, які відповідають за кібербезпеку в Японії, є:

1. Агентство кібербезпеки (Cyber Security Agency). Урядовий орган, створений в 2014 році з метою координації дій з кібербезпеки в країні [5].

2. Міністерство внутрішніх справ та комунікацій (Ministry of Internal Affairs and Communications). Орган уряду, який забезпечує кібербезпеку шляхом розробки політики, стандартів та законодавства [4].

3. Міністерство оборони (Ministry of Defense). Орган, який відповідає за кібербезпеку військових систем та мереж.

4. Міністерство економіки, торгівлі та промисловості (Ministry of Economy, Trade and Industry). Орган, який забезпечує кібербезпеку в промислових системах та критичних інфраструктурах.

Японія також активно використовує різні технології для забезпечення кібербезпеки, такі як: розробка кібербезпечних продуктів та рішень; використання штучного інтелекту та машинного навчання для виявлення кіберзагроз та захисту мереж; розвиток криптографічних технологій для забезпечення безпеки даних; розробка інтелектуальних систем захисту від кібератак, таких як системи виявлення вторгнень [1; 3].

Японія активно співпрацює з іншими країнами у галузі кібербезпеки. Вона є активним учасником міжнародних спільнот з кібербезпеки (Форум кібербезпеки та Група з кібербезпеки G7). Основною метою є підвищення рівня кібербезпеки у всьому світі. Приклади спільних проєктів та ініціатив Японії з іншими країнами у галузі кібербезпеки включають: участь у спільних тренуваннях та симуляціях кібератак, обмін досвідом та інформацією, використання спільних стандартів та методологій, участь у міжнародних форумах та конференціях з кібербезпеки. Така співпраця є важливою для підвищення рівня кібербезпеки в усьому світі та захисту від кіберзагроз.

У Японії підтримується освіта населення з питань кібербезпеки. Японські урядові органи, університети та дослідницькі центри активно працюють над підвищенням рівня кібербезпеки населення шляхом проведення навчальних курсів та інформаційних кампаній. Крім того, у Японії діє законодавство, що передбачає відповідальність за кіберзлочини та захист прав інтернет-користувачів.

Держава активно використовує нові технології у галузі кібербезпеки, такі як штучний інтелект та машинне навчання, проводяться дослідження щодо використання квантових комп'ютерів у галузі кібербезпеки, що може дозволити створити більш ефективні криптографічні алгоритми та зменшити ризик проникнення вірусів у системи [2].

В цілому, використання новітніх технологій у галузі кібербезпеки дозволяє Японії ефективніше захищатись від кіберзагроз та забезпечувати безпеку своїх громадян в інтернеті. Доказом захищеності цієї країни є те, що вона зайняла 7 місце серед держав світу за рівнем кіберзахисту (Згідно з Global Cybersecurity Index (GCI) 2020). Японський уряд недаремно приділяє значну увагу інноваційним процесам, і це є прикладом для інших держав, яким також варто працювати над удосконаленням своїх заходів кібербезпеки, оскільки загрози постійно змінюються.

Список використаних джерел:

1. Cybersecurity Strategy. The Government of Japan. Provisional translation as of September 28, 2021. URL: <https://www.nisc.go.jp/eng/pdf/cs-senryaku2021-en.pdf>.

2. Ogata, W., Arima, H., & Sakuma, J. (2019). A comparative study of quantum-resistant cryptography for securing information systems. *International Journal of Information Security*, 18(1), 1-15.

3. The Basic Act on Cybersecurity. The Government of Japan. Act No. 104 of November 12, 2014. Last Version : Act No. 11 of 2019. Chapter III, Articles 13-16,18. URL: https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3677#je_ch3.

4. Офіційний сайт Міністерство внутрішніх справ та зв'язку в Японії. URL: https://www.soumu.go.jp/main_sosiki/joho_tsusin/eng/index.html

5. Офіційний сайт Національний центр готовності до інцидентів та стратегії кібербезпеки (NISC). URL: <https://www.nisc.go.jp/eng/>

Тіхвінський Є. О., здобувач

Університет митної справи та фінансів

Гірман А. П., к.політ.н., доц., доцентка кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій

Університет митної справи та фінансів

КОНСОЛІДАЦІЯ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ ЩОДО ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕСПРОВОКОВАНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Війна, яка триває в Україні, вже багато років викликає занепокоєння міжнародної спільноти. На восьмому році конфлікту стало зрозуміло, що війна має далекосяжні наслідки за межами України. У цьому дослідженні ми хотіли би розглянути кілька точок зору на війну в Україні та її вплив на світ.

У нещодавній статті, опублікованій в *The Guardian*, стверджується, що війна в Україні змінює світ. У статті йдеться про те, що війна оголила

слабкі місця міжнародної системи та продемонструвала важливість колективних дій для вирішення глобальних викликів. The Guardian стверджує, що війна підкреслила необхідність нового підходу до міжнародних відносин, який наголошує на співпраці та дипломатії, а не на конфронтації та агресії [3].

Подібним чином у статті Bloomberg, опублікованій наприкінці лютого 2023 року, досліджуються мотиви, які стоять за рішенням президента росії Володимира Путіна анексувати Крим і підтримати повстанців-сепаратистів на сході України. У статті йдеться про те, що дії Путіна були зумовлені бажанням відновити статус росії як глобальної наддержави та продемонструвати світові, що з росією треба рахуватися. У статті стверджується, що дії Путіна мали протилежний ефект, ізолюючи росію та завдаючи шкоди її економіці [4].

Водночас у звіті українського інформаційного видання «Радіо Свобода» аналізуються прогнози міжнародних експертів щодо війни в Україні у 2023 році. У звіті йдеться про те, що конфлікт, ймовірно, продовжиться в наступному році з потенціалом зростання насильства. У звіті стверджується, що конфлікт в Україні є не лише локальною проблемою, а перевіркою відданості міжнародної спільноти дотриманню принципів суверенітету та територіальної цілісності [1].

Стаття, опублікована на українському новинному сайті Факти на початку 2023 року, досліджує чотири можливі сценарії другого року війни. Сценарії варіюються від дипломатичного розв'язання до повної війни між Україною та росією. У статті стверджується, що найбільш вірогідним сценарієм є продовження поточного конфлікту з періодичними спалахами насильства та територіальними завоюваннями обох сторін. У статті йдеться про те, що дипломатичне вирішення все ще можливе, але воно вимагатиме готовності з боку росії піти на компроміс і поважати суверенітет України. [2]

Оскільки конфлікт в Україні триває, важливо, щоб міжнародне співтовариство залишалося залученим і відданим підтримці України. Конфлікт уже завдав великої шкоди українцям: тисячі людей загинули, а ще багато людей залишили свої домівки. Конфлікт також мав значний вплив на світову економіку та міжнародні відносини.

Міжнародна спільнота відреагувала на дії росії введенням економічних санкцій і дипломатичного тиску. Ці заходи мали певний вплив на обмеження можливостей росії підтримувати агресію, але їх було недостатньо, щоб покласти край конфлікту.

Підсумовуючи, війна в Україні має далекосяжні наслідки за межами країни. Вона виявила слабкі сторони міжнародної системи, поставила під сумнів принципи суверенітету та територіальної цілісності та продемонструвала важливість співпраці та дипломатії.

Для скорішої перемоги України важливо, щоб міжнародне співтовариство продовжувало підтримувати український народ в боротьбі із державою-

терористом. Це вимагатиме подальшої зосередженості на дипломатичних зусиллях, економічних санкціях та гуманітарній, військовій допомозі народу України. Незважаючи на те, що війна в Україні має глибокий вплив на світ, вона також дає можливість міжнародній спільноті об'єднатися та продемонструвати свою відданість миру та стабільності.

Список використаних джерел:

1. Війна рф проти України: прогнози міжнародних експертів на 2023 рік. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/viyna-rf-protu-ukrayiny-prohnozy-mizhnarodnykh-ekspertiv-na-2023-rik/32205365.html>
2. Чи принесе 2023 рік мир Україні: чотири сценарії завершення війни – від найкращого до найгіршого. URL: <https://fakty.com.ua/ua/longreads/drugyj-rik-vtorgnennya-4-sczenariyi-rozvytku-vijny/>
3. The Guardian view on war in Ukraine: reshaping the world. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/feb/23/the-guardian-view-on-war-in-ukraine-reshaping-the-world>
4. What Was Putin Thinking? URL: <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2023-02-27/a-year-of-war-in-ukraine-what-was-putin-thinking>

Umerova S. R., Student of University of Customs and Finance;
Shcholokova H. V., Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

FEATURES OF UKRAINE'S GASTRODIPLOMACY

Because of russian military aggression against Ukraine, as of December 2022 more than 5 million temporary migrants locate abroad. Most of them want to return home as soon as possible. Because of this, establishments specializing in Ukrainian cuisine began to open in various countries all over the world. In this way, even abroad, Ukrainians can feel the native tastes and aromas of well-known dishes.

Thanks to such a wide and rapid spread of Ukrainian culture throughout the world, a huge amount of people became interested in it. Residents of different countries want to get to know Ukraine better. This is the reason for the great popularity of new Ukrainian restaurants among locals.

For example, the inhabitants of Poland love to taste Ukrainian national dishes, such as borscht, varenyky and others. Of course, Polish cuisine has similar dishes and tastes, so Ukrainian cuisine is more familiar to them. The same as for Hungarians or Slovaks because they are Ukraine's immediate neighbors. However, for Germans or Americans, such dishes are completely unfamiliar and even incomprehensible, so why they cause greater interest and demand.

Many foreigners sheltered Ukrainians in their homes. Thanks to this, getting to know Ukrainian culture, and especially cuisine, is even easier and more accessible. Such families often host friends and neighbors, organize themed Ukrainian evenings with national dishes and observance of hospitality

traditions. Such Ukrainians account for a large part of the spread of culture. They represent the country and perform the role of diplomats at the level of personal relations between Ukraine and the whole world.

Due to the great attention to the preservation and popularization of Ukrainian culture, Ukrainian borscht was included in the UNESCO World Heritage List. This news caused a real boom, because a huge number of housewives around in other countries are now learning to cook this legendary dish.

It should be noted that after the full-scale invasion many restaurants were opened abroad, which have already become must-visit places in the cities. A few of them: «StockPot» – Riga, Latvia; «Mriya» – London, the UK; «Smachnogo» – Tokyo, Japan; «YOY» – Dubai, UAE; «Chernomorka» – Constanta, Romania/Chisinau, Moldova. In these establishments, you can taste the above-mentioned borscht or varenyky, as well as pancakes, Kyiv-style cutlet, syrnyky, and deruny. And in Dubai the owners have adapted to the preferences of locals and serve coconut lard – the analog to traditional in Ukraine pork lard [2].

A lot of Ukrainian cuisine establishments in the world have long been popular and the history of their existence is impressive. For instance, “Ukrainian hata” is located in the food court of the Hudson Green Market in New Jersey. Americans come here from neighboring states just to taste authentic Ukrainian dishes. Restaurant “The Borsch” was born from the idea of borscht evenings for friends of the owners. And now the establishment is one of the best restaurants of Ukrainian cuisine in Prague, Czech Republic [2].

The above-mentioned “Chernomorka”, opened in Romania and Moldova, also plans to open a branch in Warsaw. Founder & CEO of the chain – Ukrainian Olga Kopylova long ago captured the Ukrainian market of fish restaurants and is currently aiming to popularize it in Europe [3; 4].

Analyzing all written above, it can be noted that gastrodiploacy is very important for Ukraine. Implementation of this program at the state level would help encourage new tourists. The preliminary familiarization of foreigners with the country's culture through food will ensure a new flow of travelers. Gastrotourism to countries whose cuisines are spread around the world is a constant phenomenon. Therefore, Ukraine may not be an exception and soon Ukrainian borscht may become a worthy competitor to Italian pizza or Japanese sushi.

Adopting the experience of Thailand, because of the introduction of gastrodiploacy at the state level the following changes have taken place in tourism: Thailand has become the most visited country in East Asia; tourism accounts for more than 10% of the country's GDP; tourists spend one third of their trips eating national food [1].

The experience of other countries also proves that tourists often choose those places whose ethnic cuisine is familiar and impresses them [1]. And it once again emphasizes the need to implement a system of gastronomic diplomacy for Ukraine. After all, even domestic tourism in the country began to have not minimal demand only a few years ago. And the hospitality industry,

which employs a huge number of people, will develop by leaps, and bounds and reach a new level of service quality.

List of references:

1. Thailand`s experience in gastronomic diplomacy. URL: <https://qz.com/1496148/from-governments-to-refugees-food-is-now-diplomacy>
2. Ukrainian cuisine restaurants abroad. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1270/restorani-ukrainskoi-kuxni-za-kordonom-14-zakladiv-u-riznix-krainax-svitu>
3. Interview with Founder & CEO of “Chernomorka” Olha Kopylova. URL: <https://rau.ua/personalii/chernomorka/>
4. Industry of food in Ukraine. URL: <https://nachasi.com/creative/2018/https://nachasi.com/creative/2018/11/01/restoranna-sprava-v-ukrayini/>

Sharuda Ye. Yu., student, University of Customs and Finance
Horozhankina N. A., Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies
University of Customs and Finance
Girman A. P., Candidate of Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies, University of Customs and Finance

TECHNOLOGIES FOR THE SETTLEMENT OF INTERNATIONAL CONFLICTS

In modern world politics, phenomena related to conflicts in one way or another are almost the most visible. And although some regions enjoy long-term peace, the issue of international conflict does not lose its importance. In a world where different countries and peoples have different interests and goals, conflicts become an integral part of international relations. However, with the advent of technologies for their settlement, national states have the opportunity to settle disputed issues through diplomatic efforts and peace negotiations [2, p. 132].

One of the technologies for international conflict resolution is international mediation. A mediator is usually a third party who tries to help the parties to a conflict reaches a mutual agreement. International mediation can be particularly effective when conflicts arise between countries where the parties do not have the opportunity to communicate directly with each other. Such mediation can help resolve the conflict by reducing tension and increasing the level of mutual understanding between the parties. International judicial bodies are another technology for the settlement of international conflicts. For example, the UN International Court of Justice can serve as a mechanism for settling international disputes arising between states. This court considers issues related to the implementation of international treaties, human rights, maritime law and other issues that may become the subject of a dispute between two or more countries.

Relevant decisions made by the UN International Court of Justice may be binding on the parties [1]. The judgments of the International Court of Justice of the United Nations can ensure a peaceful settlement of the conflict and establish an international legal precedent that can be used in the future to resolve similar disputes. The next way of settling international conflicts is diplomacy and negotiations. States can use the diplomatic way to resolve the conflict, communicating directly with each other and agreeing on compromise solutions. To ensure effective diplomacy, it is necessary to attract qualified diplomats and specialists who can provide support in the negotiation process. International missions and operations are another way of settling international conflicts. These missions can be deployed with the consent of the parties to the conflict or by decision of the international community. Peacekeeping missions can help maintain peace and stability in a country where there is a conflict, as well as help ensure security and humanitarian aid for the local population [5, p. 98].

Therefore, international conflict resolution technologies are an important tool for ensuring peace and stability in the world. Mediation, international judicial bodies, diplomacy and negotiations, peacekeeping missions and operations can all be effective in settling international conflicts and maintaining world peace. However, it should be noted that the effectiveness of these technologies depends on many factors, such as the political will of the parties to the conflict, the availability of resources for their implementation, and cooperation between international partners. It is worth noting that technologies for international conflict resolution are not universal tools and cannot solve all problems. Sometimes situations become so complex and threatening that there is a need to apply more severe measures, including military action. They are an important element of international relations and can help ensure peace and stability in the world. However, conflict resolution requires a lot of effort and cooperation between the parties to the conflict, international organizations and other international partners. Also, it is worth considering the effectiveness of various conflict resolution technologies in a specific situation and choosing the optimal way to achieve peace and stability in the world [3, p. 321]. Today's international conflicts are characterized by a number of development trends: asymmetric character; predominance of group interests over national ones; significant spread of ideological conflicts; increase in unilateral violence; emergence of new forms of unarmed conflicts; the disappearance of the border between domestic and international conflicts. The general frequency of international conflicts does not lose its tendency to gradually increase, which is a threat to international security and stability. Due to the ineffectiveness of traditional methods of regulating international conflicts in the modern world, great attention is paid to the search for new and more effective ones. Some of them are actively used, such as multidirectional diplomacy, virtual diplomacy, involvement of new mediators in the process of international conflict resolution (for example, regional organizations).

List of references:

1. Бондаренко О.Г., Бондаренко Я.О. Теоретичні основи державного управління у сфері міжнародних відносин щодо врегулювання конфліктів. *Публічне адміністрування та національна безпека*. №6. 2020. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15934648736788.pdf>
2. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів : навчально-методичний посібник / К. В. Громовенко, М. В. Грушко, К. В. Мануїлова. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 132 с.
3. Набі І.М.А. Специфіка та особливості сучасного миропорядку. *Гілея*. 2016. Вип. 109. С. 321–324.
4. Хоменко Г. Д. Конфлікти в міжнародних відносинах на початку ХХІ століття: зміна парадигм. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2003. Вип. 9. С. 41–50.
5. Шеренговський Д. В. Поняття та сутність міжнародного конфлікту в науці про міжнародні відносини. Актуальні проблеми політики: збірник наукових праць. Вип. 43. С. 98–108.

Шипелик О. О., здобувач, Університет митної справи та фінансів
Шуляк С. В., к.політ.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

САУДІВСЬКО-ІРАНСЬКА «РОЗРЯДКА» ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РЕГІОНАЛЬНУ СТАБІЛЬНІСТЬ

Після багатолітньої ворожнечі Ісламська республіка Іран і Саудівська Аравія, 10 березня 2023 р., домовилися про відновлення дипломатичних стосунків між двома країнами (розірваних у 2016 р., коли через страту в Саудівській Аравії відомого шийтського священнослужителя іранські протестувальники атакували дипломатичні установи Королівства в Ірані). Подія стала шоком для багатьох спостерігачів, адже в останні роки суперництво між Саудівською Аравією та Ісламською республікою Іран значною мірою визначало близькосхідну політику та було одним з головних факторів нестабільності в регіоні. Протистояння Ірану та Саудівської Аравії найчастіше сприймається, переважно, як релігійне – як протистояння двох течій в ісламі (Іран – найпотужніша шийтська держава, Саудівська Аравія – одна з найвпливовіших сунітських країн). Проте протистояння не обмежується лише релігійним виміром і має важливі економічні та геополітичні аспекти, адже йдеться про боротьбу за регіональне лідерство у вкрай нестабільному насиченому конфліктами регіоні. Обидві держави, прагнучі до регіонального лідерства, активно втручаються у внутрішні збройні конфлікти у країнах регіону на боці своїх одновірців, мобілізуючи, таким чином, прихильників за допомогою апеляції до релігійних почуттів. Ця боротьба перетворила Близький Схід в суцільне поле битви між Іраном і Саудівською Аравією. Ключовими

точками протистояння стали Сирія, Ірак та Ємен. Найбільш гострим є протистояння у Ємені, де Іран і Саудівська Аравія підтримують різні сторони у громадянській війні [1]. Гостроти протистоянню додавав той факт, що Саудівська Аравія у своїй протидії поширенню іранського впливу фактично діяла в інтересах США та Ізраїлю – головних ворогів іранського режиму. Відновлення стосунків між двома впливовими регіональними державами має принципове значення для поліпшення безпеки в регіоні та відновлення регіональної стабільності. Спроби щодо цього робилися зацікавленими державами-посередниками. Зокрема, відомо, що протягом останніх трьох років тривали закриті переговори за посередництва таких держав як Ірак, Оман, Франція. Хоча вони не призвели до офіційного відновлення відносин, вони підготували ґрунт до подальших подій [2].

Більш успішною виявилася посередницька місія Китаю, завдяки якій власне й вдалося досягти зазначених домовленостей. Активна участь Китаю у цій справі не є випадковою, адже для обох суперників він є важливим економічним партнером. У свою чергу, Китай зацікавлений у відновленні стабільності в стратегічно важливому для його економіки регіоні. Ця угода розглядається також як можливість збільшити свій політичний та економічний вплив в регіоні де зазвичай домінували США [2].

Стосовно змісту укладеної угоди, слід звернути увагу на такі ключові пункти: обидві країни погодилися відновити офіційні відносини; обидві країни підтвердили важливість поваги до «суверенітету держав» і «невтручання у внутрішні справи» (Саудівська Аравія, зокрема погодилася на менш зневажливе висвітлення Ірану у ЗМІ). Іран погодився припинити озброювати єменських хуситів (хоча це зобов'язання не було включено в коротку спільну заяву країн) [3].

Які можливі наслідки угоди для її учасників та регіону в цілому? Для Саудівської Аравії ця угода створює можливість відновити свої сили, які були підірвані постійною конфронтацією з Іраном, особливо виснажливою війною в Ємені, та диверсифікувати свої міжнародні зв'язки (зокрема зменшити своєю залежність від США). Для Ірану – це величезна дипломатична перемога. Адже угода не просто дає можливість знизити обтяжливу напруженість у стосунках із Саудівською Аравією та її регіональними союзниками, але й значною мірою подолати міжнародну ізоляцію, в якій він опинився через проблеми з правами людини, ядерну програму та підтримку російської агресії проти України.

Для всього ж Близького Сходу це важливий крок до вирішення деяких проблем, що провокували нестабільність в регіоні. Так, зокрема, з'являється надія на початок врегулювання кривавого єменського конфлікту. Ірак швидко привітав угоду, адже для нього це можливість перестати бути ареною боротьби між Іраном та Саудівською Аравією [4]. Для Лівану з'явилася можливість покращити свої стосунки з Саудівською Аравією, що знаходяться на низькому рівні через великий вплив Ірану та проіранських сил (Хізбалла) в країні. Це, у свою чергу, дозволить підняти питання про економічну

допомогу від саудитів, що вкрай важливе в умовах економічної кризи. Нарешті, можна говорити, також, про певні зміни у регіональному балансі сил. Успіх китайського посередництва свідчить про зростання китайського впливу в регіоні і, відповідно послаблення впливу США.

Список використаних джерел:

1. Iran and Saudi Arabia agree to resume relations after years of tension. *NPR*. веб-сайт. URL: <https://www.npr.org/2023/03/10/1162524377/iran-saudi-arabia-resume-relations>
2. The shoots of stability: What the Saudi-Iran deal means for the Middle East and Europe. *The European Council on Foreign Relations*. веб-сайт. URL: <https://ecfr.eu/article/the-shoots-of-stability-what-the-saudi-iran-deal-means-for-the-middle-east-and-europe/>
3. What You Need to Know About China's Saudi-Iran Deal. *U.S. Institute of Peace*. веб-сайт. URL: <https://www.usip.org/publications/2023/03/what-you-need-know-about-chinas-saudi-iran-deal>
4. A Saudi-Iran reconciliation may ripple across the region. Here's why. *CNN*. веб-сайт. URL: <https://edition.cnn.com/2023/03/13/middleeast/saudi-iran-regional-impact-mime-intl/index.html>

СЕКЦІЯ № 6. ПРОБЛЕМАТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Andreev O. A., student, University of Customs and Finance
Horb K. M., Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Tourism and Hotel and Restaurant Business,
University of Customs and Finance

SOCIO-ECONOMIC INNOVATIONS AS A FACTOR OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY AND INTERNATIONAL TOURISM OF GREAT BRITAIN

The world is in a stage of rapid development, including in the field of economy. A large number of countries are putting a lot of effort into sustainable economic development and socio-economic growth. In this context, socio-economic innovations are becoming an increasingly important factor for the sustainable development of the economy. Socio-economic innovation is an important factor in the sustainable development of the UK economy.

Socio-economic innovations are innovations in the economic and social spheres that ensure the development of social capital and increase the country's economic potential. Socio-economic innovations can be implemented in any branch of the economy, including industry, transport, technology, medicine and other areas. They can relate to new products and services, as well as new methods of production, work organization, technologies, etc.

The role of socio-economic innovations in the sustainable development of the UK economy. Sustainable development is an important factor in ensuring social welfare and economic growth. Sustainability requires a balanced approach to economic development that takes into account the needs of society, the natural environment and economic efficiency. Socio-economic innovation can help ensure a sustainable UK economy through:

1) increasing production efficiency and reducing costs. The use of new technologies and innovative production methods can reduce the costs of energy, raw materials and resources, which will contribute to increasing production efficiency and reducing waste;

2) development of ecologically oriented economy. The UK has an ambitious goal of achieving carbon neutrality by 2050, which can be achieved through socio-economic innovation in energy, transport and other areas;

3) infrastructure development. Socio-economic innovations can help improve the infrastructure of Great Britain, in particular in the field of transport, logistics, etc.;

4) development of industries with high potential for development. Socio-economic innovations can contribute to the development of industries with high potential for growth, such as biotechnology, information technology, etc.;

5) improving the quality of human capital. Socio-economic innovations can contribute to the development of human capital through the improvement of the quality of education, the development of professional skills, etc.

So, socio-economic innovation is becoming an increasingly important factor for the sustainable development of the UK economy. The application of new technologies and innovative methods of production, the development of an ecologically oriented economy, the improvement of infrastructure, the development of industries with a high potential for growth and the improvement of the quality of human capital are only some of the opportunities provided by socio-economic innovations.

International tourism plays an important role in the economy of Great Britain, which is one of the most visited countries in the world. Let's consider the current state and peculiarities of the development of international tourism in Great Britain.

According to the UNWTO, the number of international tourists visiting the UK has been steadily increasing (except during the global tourism downturn due to the COVID-19 pandemic in 2020–2021). The most popular destinations for international tourism in the country are London, Scotland and Wales. The average length of stay of international tourists in the country is about 9 days. The main factors that attract tourists to Great Britain are historical and cultural attractions, natural attractions and museums. One of the features and factors of the development of international tourism in Great Britain is the development of technologies and social networks, which contributes to the growth of the number of independent trips by tourists. In connection with the change in demand, the number of minimum price offers for tourists is increasing. Also, the development of green tourism and an ecological approach to travel is an important direction for Great Britain.

However, there are some problems and challenges for international tourism in Great Britain. For example, Brexit and changes in migration policy may affect the number of foreign tourists visiting the UK. An increase in the number of tourists can cause environmental and other overloads of tourist destinations, as well as an increase in the prices of accommodation and other services, which can negatively affect the country's reputation. In addition, it is important to ensure the safety of tourists and increase the quality of tourist services in order to maintain competitiveness in the international market. Given these challenges, the UK needs to make effective decisions and develop strategies to maintain and strengthen its place in the international tourism market. For example, a country can work on increasing the variety of tourism services and products, including developing little-known regions and routes. It is also important to ensure the sustainable development of tourism, reducing its impact on the environment and increasing its social responsibility.

In conclusion, it can be argued that international tourism is an important industry for the economy of Great Britain and has its own characteristics and challenges. Taking them into account, the country must develop effective

strategies and solutions to maintain and strengthen its place in the international tourism market, ensuring the sustainable development of tourism, reducing its negative impact and increasing its social responsibility.

Bohorodytska H. Ye., PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International
Economic Relations and Regional Studies
of University of Customs and Finance

Roma D. R., Student of University of Customs and Finance

Kliuchnyk R. M., PhD in Political Science, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International
Economic Relations and Regional Studies
of University of Customs and Finance

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF NEW INDUSTRIAL COUNTRIES OF ASIA

Despite the threats, the NICs of Asia have a fairly fast growth rate, so the Asian region is able to take the position of a world leader. Like other researchers, Parag Khanna, a geopolitical strategist, believes that "Asia is the future." Hanna, in his book, claims that we are witnessing a tectonic shift in global power. If the 19th century belonged to Europe, the 20th century to the USA, then the 21st century now belongs to Asia [1]. Also, some researchers tend to think of modernity as Asia because demographically we live in an Asian world. Most of the world's population lives in Asia, and it will always be like that. If we measure power from an economic point of view, the economic systems of the North American and Asian systems are already larger than the European ones or are at the level of purchasing power parity. So, in many ways, Asia is not only the future, but also the present. It is worth noting that the "Asian Tigers" will continue to develop, but at a slower pace. Thus, countries that have achieved notable economic success are characterized by a desire for development in the social sphere. The most striking example of the NIC group is the Asian Tigers. The newly industrialized countries in other waves have achieved significant achievements in economic development, having high indicators in terms of GDP growth, exports and technological development. For example, in 2019, China, the country of the fourth wave of new industrialization, took the first place in the world in terms of export volume, and India, the country of the third wave of new industrialization, took the 18th place. According to the research, by 2050 the new "four Asian tigers" will be Indonesia, Vietnam and Bangladesh. Indonesia will take the fourth place in terms of contribution to world wealth. Now the country ranks 8th. The Indonesian national economy is not experiencing high growth rates for the first time: more than 5% per year. Japan's economy is still strong in the Eastern region, and will gradually slow down and move to the fourth place by 2050. There are several objective reasons for this: Japan's aging population, the natural decline of the economic cycle, the banking crisis, etc. Vietnam will most likely become the new leader. Now the country is showing unprecedented enthusiasm, so by 2050, the

international consulting and auditing business network predicts very high rates of economic growth of the country from the 32nd position, Vietnam will rise to the 20th position [2]. The economic fallout from the coronavirus and trade challenges may be felt, but despite the immediate challenges, the global economy is expected to grow at a rapid pace for decades to come.

Thus, the global market is predicted to double from its current size by 2050, although the UN predicts that the world population will grow by only 26% [3]. According to PwC's World in 2050 report, the top 10 economies in 2050 will have two Latin American NICs and three Asian NICs. This growth will bring many changes. Although it may be difficult to predict exactly how the future will develop, most economists agree on one thing: today's emerging markets will become tomorrow's economic superpower [3].

Analyzing the prospects of new industrialization in Asia, one cannot fail to pay attention to the economic confrontation between the two largest economies in the world, which had a certain negative impact on both the US and China. While the US and China are suffering from rising tariffs, a number of other Asian countries are benefiting from new opportunities to increase exports. Argentina, Mexico, Brazil, South Korea, India, Taiwan and Vietnam stand to benefit from a trade war between China and the US. Since China introduced high tariffs on American soybeans, alternative suppliers of this agro-industrial product are the "Latin American cougars" – Brazil and Argentina, which massively export the product. In addition, the "Asian tigers" Taiwan and South Korea produce a large number of manufactured goods that compete with China. Therefore, they can become substitutes, increasing their competitiveness.

It can also be assumed that European companies also have the opportunity to benefit from the US-China confrontation. The French aircraft company Airbus could become an alternative to the American manufacturer Boeing if China decides to refocus on European suppliers. India and Vietnam are likely to benefit the most from the US-China trade war. Vietnam, in turn, has more opportunities to become a substitute for China, since components for the production of industrial products are already produced there. It is noteworthy that China's exports unexpectedly increased by 3.5%, despite the global consequences of the coronavirus pandemic. China exported millions of tons of medicine. Export of medical devices and equipment increased. China's recovery is already evident thanks to significant domestic support measures. Customs data showed that China's trade balance with the US increased by 8.8% compared to the last year.

List of references:

1. Top 25 Developed and Developing Countries. URL: <https://www.investopedia.com/updates/topdeveloping-countries/>.
2. The World in 2050. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/issues/economy/the-world-in-2050.html>.
3. Asian Tigers: Economics and the Development of the Asian Nations. URL: <https://www.thegreatcoursesdaily.com/asian>

Wang Zhi, postgraduate student National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»

THE ENTERPRISE'S RESOURCE MANAGEMENT DESIGN FOR SUPPORTING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Nowadays became extremely crucial the question of why enterprises must prioritize sustainable development as a base for resource management system design. To begin with, it is essential to acknowledge the interconnected nature of the modern global landscape, wherein the actions and decisions of enterprises have far-reaching consequences for the planet and society as a whole. In this context, sustainable development has emerged as a crucial factor for enterprises seeking to ensure their long-term viability and success. The increasing concerns around climate change and environmental degradation, coupled with the demands of stakeholders for greater accountability and responsibility, have made it imperative for enterprises to adopt sustainable practices that minimize their impact on the planet while also meeting the needs of their various constituents.

In this regard, resource management plays a critical role in achieving sustainable development goals for enterprises. Effective resource management ensures that enterprises utilize their resources in an optimal manner while minimizing waste and maximizing efficiency. By adopting resource-efficient technologies and processes, enterprises can significantly reduce their environmental impact, lower costs, and improve their overall performance. This, in turn, enhances their competitiveness and profitability in the long run. Moreover, innovation technology is an essential component of sustainable development for enterprises. It enables them to develop new and improved products, processes, and services that are both environmentally friendly and economically viable. By incorporating innovative technologies into their resource management practices, enterprises can achieve higher levels of sustainability, profitability, and resilience in the long run. Such an approach requires a comprehensive understanding of the latest trends and advancements in technology and their potential applications in resource management. Thus, enterprises that seek to shape their future vision must incorporate elements of resource management using innovative technology within the contours of strategic management. Resource management plays a critical role in the sustainable development of enterprises, enabling them to utilize their resources in an efficient and effective manner while also minimizing waste and maximizing profitability. Integrating innovative technology into resource management practices can enhance their efficacy, providing enterprises with a competitive edge in the marketplace. By proactively investing in these areas and keeping abreast of the latest technological advancements, they can stay ahead of the curve and shape a more sustainable future for themselves and their stakeholders.

In order to design resource management system enterprise have to go through a series of steps. Each of these stages should be adjusted to take into account the goals of sustainable development within the framework of the author's hypothesis.

So, we could start with planning on the first stage. In this stage, the organization identifies the business needs and goals for the enterprise resource

management (ERM) system and begins to outline the project plan and budget. It is crucial here to understand the interdependence between resource management and sustainable development in organizations. Under this stage enterprise have to explore the intricate relationship between resource management and sustainable development, emphasizing the importance of efficient resource utilization in achieving long-term organizational goals, and how the conjunction of these two aspects leads to overall organizational success.

The second step of resource management system design involves the requirements gathering. This stage involves working with stakeholders and end-users to gather detailed requirements for the system, including functional and technical specifications. It is crucial here to examining the role of leadership in promoting resource management for sustainable development. It is proven at all levels, that strong leadership and effective resource management strategies can contribute to the overall sustainable development of an organization.

The third main step is directly related to resource management system design. Such type of design involves creating the architecture of the ERM system, including database schemas, user interfaces, and workflow diagrams. Important part here to identify the key resources for achieving the organizational sustainability. Main afford have to be oriented on determining the critical resources that contribute to the sustainability of an organization, including human, financial, and natural resources, as well as technological assets, and how the effective management of these resources, in conjunction with their availability, plays a crucial role in driving sustainable development.

After getting the design of ERM system became important to identifying the barriers to effective resource management in organizations. It is true due to tremendous amount of challenges that organizations face in implementing resource management strategies for sustainable development, including financial constraints, lack of awareness, and resistance to change, and how the conjunction of these challenges can hinder the overall sustainability of an organization. Existence of such a barriers increase importance of ERM system testing. Indeed, Once the ERM system has been developed, it must be rigorously tested to ensure it meets all of the functional and technical requirements and is free of bugs and errors.

Thus, the fifth step connected to ERM system deployment, In this stage, the ERM system is rolled out to end-users and integrated with existing enterprise systems and processes. It is necessary to access the impact of resource management policies and practices on organizational sustainability before and after deployment. Under this stage enterprise management have to investigate the various resource management policies and practices employed by organizations, and how the conjunction of these policies and practices with organizational sustainability goals can lead to improved resource efficiency and long-term success. Also crucial here to explore the role of technology in enhancing resource management for sustainable development. The deployment team have to examine the potential of technological advancements in facilitating resource management within organizations, and how the conjunction of technology and resource management strategies can contribute to sustainable development.

The last step of ERM system design is maintenance and support. After deployment, the ERM system requires ongoing maintenance and support to ensure it continues to meet the needs of the organization and remains up-to-date with changing technology and business requirements. Such maintenance according to the author point of view should be based on the assessing the future prospects of resource management for sustainable development in organizations. Enterprise management should continuously look on future of resource management for sustainable development in organizations, discussing the emerging trends, opportunities, and challenges, and how the conjunction of these factors will shape the future of resource management and sustainable development in organizations.

To summarize, the outlook for resource management for sustainable development in organizations is a complex and dynamic one. While there are exciting opportunities to be seized in the realm of sustainable resource management, such as advances in technology and new models of collaboration, there are also significant challenges that must be overcome, including regulatory frameworks and resource constraints. To be successful in this endeavor, organizations must proactively pursue sustainable resource management strategies that incorporate environmental, social, and economic considerations. This will require not only technical expertise but also a commitment to stakeholder engagement, ethical decision-making, and a long-term perspective. Ultimately, the future of resource management for sustainable development in organizations will depend on the ability of leaders to anticipate and adapt to changing circumstances, and to incorporate sustainable principles into all aspects of their operations. With the right approach, however, the potential for positive impact is significant, and organizations have the opportunity to contribute to a more sustainable future for generations to come.

Вишнікіна О. В., к.х.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів
Озерова С. О., здобувач,
Університет митної справи та фінансів

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ КИТАЮ

Управління якістю в готельно-ресторанному бізнесі – це система управління, яка забезпечує надійність та якість продукту та послуг, які надаються в готельно-ресторанному комплексі, і задовольняє вимоги та очікування гостей [1].

За останні десятиліття Китай став однією з найбільш привабливих туристичних локацій у світі. За офіційними даними Міністерства культури та туризму Китаю, у 2019 році в країні було понад 5 мільйонів готельних номерів, більше 500 тисяч ресторанів та кафе [2]. Найбільшими готельними мережами в

Китаї є HUAZHU, Jinjiang та GreenTree, а також представлені міжнародні готельні ланцюги, такі як Hilton, Marriott та InterContinental.

Таблиця 1

Переваги та недоліки управління якістю в Китаї

Переваги управління якістю в Китаї:	Недоліки управління якістю в Китаї:
1. Низькі витрати: низькі витрати на виробництво, що дозволяє компаніям підтримувати високу якість продукції та послуг за менші гроші.	1. Недостатня інноваційність: Китайські компанії зазвичай менше інноваційні, ніж компанії з західних країн. Це може призвести до того, що їх продукти та послуги будуть менш конкурентоздатними на світовому ринку
2. Широкий ринок: Китай є найбільшим ринком у світі, що дозволяє компаніям отримувати великий обсяг замовлень та забезпечувати високу якість продукції та послуг для великої кількості клієнтів	2. Недостатня стандартизація: У Китаї не завжди дотримуються світових стандартів якості продукції та послуг, що може призводити до неякісної продукції та невдалого обслуговування.
3. Ефективне управління: Китайські компанії відомі своєю ефективністю в управлінні виробництвом та послугами, що дозволяє їм забезпечувати високу якість продукції та послуг.	3. Недостатня увага до довкілля: У Китаї не завжди дотримуються екологічних норм та стандартів, що може призводити до забруднення довкілля та шкоди здоров'ю людей.

Джерело: створено авторами на основі джерел [1, 2]

Багато китайських готелів та ресторанів використовують системи управління якістю, щоб забезпечити високий рівень якості продукції та послуг, що є важливим аспектом діяльності готельно-ресторанного господарства, яке має високу конкуренцію і вимагає високої якості продукції та послуг (табл.1). В Китаї, як і в західних країнах, існує система управління якістю, яка допомагає підприємствам покращувати якість своєї продукції та послуг (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльний аналіз управління якістю в Китаї та західних країнах

Спільні риси управління якістю в Китаї та західних країнах	Відмінні риси управління якістю в Китаї та західних країнах
1. Фокус на клієнта: приділяють велику увагу задоволенню потреб та очікувань клієнтів.	Різний рівень розвитку: мають різний рівень розвитку технологій та інфраструктури.
2. Системний підхід: передбачає інтеграцію управлінських процесів та створення системи, яка забезпечує високу якість продукції та послуг.	Різний підхід до нормативної бази: у західних країнах існує більш жорстка система стандартизації та сертифікації продукції, тоді як у Китаї цей процес є менш формалізованим.
3. Застосування стандартів: використовують міжнародні стандарти якості, такі як ISO 9001, щоб забезпечити високу якість продукції та послуг.	Різний підхід до регулювання інновацій та ризиків: у західних країнах інновації та ризики часто вітаються та підтримуються, що може приводити до більшої творчості та інноваційності в бізнесі. У Китаї, з іншого боку, регулювання держави може бути більш жорстким, що може обмежувати інновації та ризики.

4. Стратегічний підхід: управління якістю в обох культурах базується на стратегічному підході, де основним завданням є досягнення максимальної ефективності виробничого процесу та надання якісних послуг для клієнтів.	Різний підхід до взаємовідносин з клієнтами: у західних країнах зазвичай зосереджуються на задоволенні клієнта та його потребах. В Китаї, натомість, великий акцент робиться на збереженні гармонії та взаєморозумінні з клієнтом, що може відобразитися у відсутності прямих відповідей на запитання клієнта або додаткових розмовах, які мають на меті зміцнення взаємовідносин.
5. Інноваційність: управління якістю вимагає інноваційних підходів для досягнення конкурентоспроможності та ефективності виробничого процесу.	Різний підхід до керівництва та управління персоналом: у Китаї, традиційно вважається, що керівник повинен бути авторитетним та відданим своїй роботі, а працівники повинні бути покірними та виконувати вказівки свого керівництва без запитань. У західних країнах, більше уваги приділяється створенню рівних умов для працівників, розвитку їх потенціалу та створенню командної робочої атмосфери.

Джерело: створено авторами на основі джерел [1,2]

Список використаних джерел:

1. Безродна С.М. Управління якістю продукції на основі досвіду радянських та зарубіжних систем. *Сталий розвиток економіки*. 2019. № 17. С. 351–355.
2. Дроботюк О.В. Сталий розвиток китайської народної республіки: інклюзивні інновації. *Китаєзнавчі дослідження*. 2021. № 2. С. 127–132.

Dzhyndzhoian V. V., Doctor of Economics, Professor
of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business
of Dnipro Humanitarian University
Malenok A. S., Student of University of Customs and Finance

VIRTUAL REALITY AS A MODERN DIRECTION OF INTERNATIONAL TOURISM DEVELOPMENT

The Covid-19 pandemic has had a major impact on tourism around the world. Restrictions on travel and accommodation have limited the ability to spend holidays abroad. All these processes led to the massive spread of a new type of tourism – virtual tourism, which was formed under the influence of the development of information technology. Due to the introduction of quarantine measures, people studied, worked, and communicated remotely.

Internet networks can replace the real world for people. All you need to do is log on to the Internet. Those who want to travel do not have to fly abroad, they can do it virtually. Virtual tourism uses special 3D and 4D effects, so that tourists can feel what is happening in reality: traffic, wind, smoke, water splashes, different smells, etc. [1]. If tourists visit a virtual museum, they are granted free access to

historical and cultural heritage. Virtual museums are in great demand and have high attendance ratings. A sufficient number of projects have been created that form and implement a virtual reality model. Thanks to Internet technologies that provide services similar to Google Earth, you can visit different parts of the world. The CGI tool, which was produced by the 3D Planet technology brand, allows users to take a real walk through the streets of a city [6]. A team of scientists from the University of North Carolina has planned a virtual reality of the square near St Paul's Cathedral in London in 1622 [2]. Tourists will be able to use their mobile device at home to try different holidays in 3D.

Over time, virtual tourism will become very popular and will become one of the areas of the tourism industry. The emergence of various virtual tours in the tourism business is primarily a means of advertising promotion. Virtual tours are usually used in the hotel business. Before a traveller books a hotel, he or she has the opportunity to virtually visit the accommodation facility he or she likes. They can assess how comfortable it is and whether it suits the tourist [4].

Today, virtual travel is replacing real travel. People can at least virtually visit places they have never been to before. Virtual tours are a characteristic time travel – to future and past real travel. Virtual tourism can be collective, like group online games. People do not go on real trips alone, usually with friends or family. Experts believe that people need to share the joy of travelling with their family and friends [3].

According to research made by Harris Interactive, visual information is one of the main factors when choosing a holiday destination. Almost 69% of respondents said they choose a holiday or tourism destination online. 73% of respondents believe that the main thing is visual information – photos, virtual tours or videos. 59% of respondents chose 3D virtual tours.

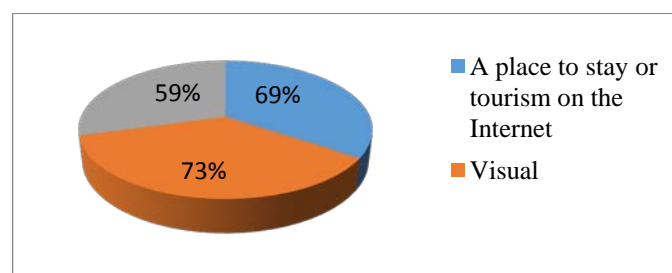

Fig. 1. Factors when choosing a holiday destination

Source: compiled by the author based on [3].

Virtual tours will help travellers to get acquainted with the sights, parks, buildings, and cultural and historical monuments of countries [5].

List of references:

1. Baudrillard J. (1994). Simulacra and Simulation. University of Michigan Press. URL: https://books.google.com.ua/books/about/Simulacra_and_Simulation.html?id=9Z9biHaoLZIC&re

2. Buhalis D. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years after the Internet – the State of e-Tourism Research. *Tourism Manage.* №29 (4). P.609–623. URL: <https://daneshyari.com/article/preview/7420790.pdf>

3. Sussmann S., Vanhegan H. (2000). Virtual Reality and the Tourism Product: Substitution or Complement? *Proc. Eur. Conf. Info. Sys.* URL: <http://www.indjst.org/index.php/indjst/article/view/30515>

4. Virtual Tourism. The sustainable way to see the world. URL: <https://luxiders.com/virtual-tourism-the-sustainable-way-to-see-the-world/>

5. What is Virtual Tourism and is it the Future? URL: <https://tourismteacher.com/>

6. Джинджоян В.В. Сучасні інноваційні технології в менеджменті туризму та гостинності *Ефективна економіка*. 2021. №6 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/7.pdf

Гавриленко Н. Ю., магістр, Національний транспортний університет
Левчук Н. М., к.е.н., доц., доцентка кафедри економіки
Національний транспортний університет

ФАКТОРИ ПРИВАБЛИВОСТІ ДЛЯ КОМПАНІЙ МІЖНАРОДНОГО ВАРІАНТА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Для міжнародного варіанту розвитку бізнесу важливо визначення факторів привабливості, тому що йде процес глобалізації ділових відносин, а міжнародна торгівля стала невід’ємною частиною економічного розвитку. Міжнародний розвиток необхідний компаніям задля отримання доступу до нових ринків збуту, нових технологій та знань.

Розв’язання проблеми виходу компаній на міжнародний ринок передбачає, як правило, з’ясування двох основних питань: мотивів підприємств до виходу на зовнішні ринки і фактори, які сприяють цьому.

Міжнародні та вітчизняні вчені досліджували стратегічні фактори міжнародної конкурентоспроможності підприємств, фактори привабливості іноземних інвестицій для розвитку економіки, міжнародну конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації та інші аспекти міжнародної конкуренції. Серед багатьох вчених можна виділити таких: М. Портер, Р. Кейвс, М. Страшко, Дж. Даннінг, І. Дяченко, Т. Богачкова, Т. Мілованова, Г. Стоунхаус, Т. Перді.

Досліджено основні фактори, можливості та потенційні загрози, які слід розглянути компанії, під час вирішення питання виходу бізнесу на міжнародний ринок.

Ці дослідження стосуються різних аспектів міжнародної конкуренції, включаючи стратегічне управління, вплив міжнародних факторів на конкурентоспроможність компаній, роль держави в розвитку міжнародного бізнесу та ін. Фактори привабливості можуть стати корисною основою для вашого дослідження.

Міжнародний ринок – це глобальна система обміну товарами, послугами, капіталом та інформацією між країнами. Міжнародний ринок відкриває можливості для підприємств здійснювати бізнес в різних країнах та збільшувати свій дохід, а також для країн залучати іноземні інвестиції та забезпечувати доступ до іноземних ринків для своїх товарів та послуг [1].

Вільний міжнародний ринок передбачає вільний обіг товарів, послуг, капіталу та праці без обмежень, тарифів та інших бар'єрів для міжнародної торгівлі. За наявності вільного ринку, країни можуть спеціалізуватися на виробництві та експорті тих товарів, які вони виробляють найефективніше та з найбільшою вигодою, отримуючи з них прибуток. Також, вільна торгівля дозволяє споживачам отримувати доступ до більшого асортименту товарів та послуг за більш низьку ціну.

Однак, на практиці, міжнародний ринок не є абсолютно вільним, існують різноманітні обмеження та бар'єри для міжнародної торгівлі, такі як мита, квоти, технічні стандарти тощо. Ці бар'єри можуть створювати нерівності в доступі до ринків та спричинювати дисбаланс у торгівельних відносинах між країнами. Однак, в міру розвитку глобалізації та інтеграції економіки, багато країн намагаються зменшити ці бар'єри та укласти торгівельні угоди з іншими країнами з метою підвищення економічного зростання та сприяння розвитку.

Окреслені ресурси та здібності, які необхідно мати компанії для виходу на міжнародний ринок, такі як: фінансові ресурси, кадровий потенціал, конкурентоспроможний продукт, здатність адаптуватися, знання мов, підтримка держави, досвід ведення бізнесу [2].

Визначена доцільність виходу на міжнародний ринок компанії, виявлені її необхідні характеристики: готовність до міжнародного розвитку, конкурентні переваги, фінансова стабільність, готовність адаптуватися до певних умов, ефективний менеджмент [3].

Розглянуті деякі переваги виходу бізнесу на міжнародний ринок: розширення ринку, підвищення конкурентоспроможності, розвиток інновацій, диверсифікація, міжнародне партнерство. Усі розглянуті фактори дають змогу компаніям розвиватися в різних напрямках, збільшувати свої можливості і надійність, зміцнювати свою репутацію, покращувати якість своєї продукції, зменшити ризик зниження доходів, збільшити прибуток [4].

Проаналізовані загрози виходу бізнесу на міжнародному арену, це: конкуренція, різниця в культурі, а також ризики – політичні і правові, економічні та технологічні [5].

У підсумку, вихід на міжнародний ринок є важливим етапом в розвитку бізнесу для багатьох компаній. Це може забезпечити їм доступ до нових ресурсів та технологій, збільшити їхні можливості та прибуток, зменшити ризики та збільшити надійність бізнесу. Однак, вихід на міжнародний ринок також пов'язаний зі складнощами та витратами, тому компанії повинні готуватися до викликів та змін, що можуть виникнути в процесі розвитку на міжнародному ринку.

Список використаної літератури:

1. Кушлеєва Л. М. Міжнародний бізнес: навч. пос. К.: КНЕУ, 2018.
2. Хілл Ч. В. Л., Халт Г. Т. М. Міжнародний бізнес: конкуренція на глобальному ринку. МсГрау-Хілл, 2019. 512 с.
3. Стоунхаус Г., Кембелл Д., Хемілл Дж., Перді Т. Міжнародний бізнес: теорія та практика. Routledge, 2018. 680 с.
4. Беловодська Є.В., Страшко М.І. Міжнародний бізнес: підручник. К.: Кондор, 2018.
5. Вайлд Д. Дж., Вайлд К. Л. Міжнародний бізнес: виклики глобалізації. Пірсон, 2018. 624 с.

Горб К. М., к.геогр.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів

Дубенець В. С., здобувач, Університет митної справи та фінансів

ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТУРЕЧЧИНИ

Туреччина є однією з найбільш популярних туристичних країн у світі, насамперед завдяки своєму розмаїттю культурних та природних пам'яток і морських курортів. Туреччина традиційно має тісні економічні, культурні та туристичні зв'язки з Україною, тому розгляд і якісна оцінка її туристсько-рекреаційної бази в сучасних умовах та на перспективу є достатньо актуальними. В цілому Туреччина володіє дуже вигідним геотуристичним розташуванням відносно виїзних туристичних ринків багатьох країн, головним чином Європи та Азії. Вдало розташована країна і стосовно України, з досить зручними та відносно нетривалими повітряними та водними шляхами, з менш зручними, але також доступними, – сухопутним шляхом. Поєднання вигідних кліматичних умов, значної протяжності морських берегів трьох морів двох частин світу, наявність гірських та лісових ландшафтів, висока насиченість різноманітними цінними культурними пам'ятками різних історичних епох, сприяють розбудові у Туреччині туристичної галузі прискореними темпами. Але дещо перешкоджає цьому висока ймовірність настання землетрусів.

Головними елементами туристсько-рекреаційного потенціалу Туреччини можна вважати такі:

– культурні пам'ятки: Туреччина має багату історію, що відображається в її численних культурних пам'ятках. Серед них варто виділити Стамбульський собор Святої Софії, Замок Бодрум, Памуккале, Ефес та ін.;

– морський відпочинок: Туреччина простягається на берегах Егейського і Середземного морів, тому має велику кількість пляжів та курортів. Найпопулярніші серед них – Анталія, Бодрум, Кушадасі, Мармарис та інші, які пропонують різноманітні види відпочинку на морі, від спокійного до активного; гастрономія: турецька кухня відома своєю смаковою різноманітністю та ароматами. Знамениті страви, такі як донер, баклава, чай і багато інших, завдяки яким Туреччина стала знаменитою по всьому світу;

– природні ландшафти: природа Туреччини, зокрема гори, озера, водоспади, каньйони, пропонують відпочивальникам можливість насолоджуватися прекрасними краєвидами та займатися активним відпочинком. Особливо варто відвідати Каппадокію – унікальний природний регіон з відмінним ландшафтом та культурною спадщиною.

– історичні міста: безліч міст Туреччини мають багату історичну спадщину. Стамбул, наприклад, був столицею трьох імперій і має багато історичних пам'яток, таких як палац Топкапи, Блакитна мечеть і Гранд базар. Інші міста з багатою історією: Анкар, Ізмір, Бурса та ін. Загалом Туреччина пропонує широкий спектр рекреаційних і культурних можливостей, які задовольняють інтереси та вподобання різних відвідувачів.

Окремо слід зазначити високий рівень екологічної чистоти окремих курортів та інших туристичних місць, значний рівень комфорту та зручностей не лише в готелях та на обладнаних і доглянутих пляжах, а й в цілому у міському, природному та у значній частині сільського середовища, у т. ч. у тих районах, які не є спеціально підготовленими та обладнаними виключно для відвідування туристами. Тому туризм у Туреччині виступає одним із важливих галузевих напрямів міжнародної спеціалізації країни.

В цілому в останні роки (до початку періоду пандемії Covid 19) кількість іноземних туристичних відвідувань у Туреччині постійно зростала, так само як і збільшувався спектр та розширювалася географія країн, що становлять для Туреччини в'їзний туристичний ринок. На жаль, в останні часи країна опинилась перед певними проблемами у розвитку туризму, спричиненими суттєвими зовнішніми викликами та внутрішніми природними катаклізмами. Крім згаданої пандемії Covid 19, що охопила увесь світ та сильно негативно вплинула на світові туристичні потоки та відповідно на загальний стан світового туристичного сектору, можна відзначити і нещодавній потужний землетрус. Сильний землетрус в країні початку 2023 р. приніс руйнування більше 30 тис. будівель у 10 провінціях Туреччини та загибель більше 40 тис. її громадян, а також ймовірно і гостей, оскільки відбувся безпосередньо поблизу морського узбережжя, в т. ч. і в курортній провінції Анталія, де могли бути й іноземні туристи. У зв'язку з цим ця подія додатково негативно вплинула і на подальший розвиток туризму в Туреччині.

У зв'язку з вищевикладеним туристсько-рекреаційний потенціал Туреччини у світлі останніх подій має бути переоціненим. При цьому варто враховувати поряд із такими складовими такого потенціалу, що виділяються за його генезисом (природний, історико-культурний, інфраструктурний, інституційний тощо), також і частинам потенціалу у відповідності з цільовими напрямками його використання (купально-пляжний, гірськолижний, екскурсійний, розважальний і т. ін.). Так, перспективним для Туреччини можна вважати розвиток медичного туризму, особливо у великих містах країни, де наявний

висококваліфікований медичний персонал та діють престижні клініки із сучасним медичним обладнанням. Близькість до Туреччини країн Європи та деяких країн Азії, а також достатньо високі ціни на медичні послуги та процедури у цих країнах, можуть посприяти формуванню додаткового попиту на туристичні відвідування Туреччини.

Список використаних джерел:

1. World Travel and Tourism Council. Travel & Tourism Economic Impact 2022. URL : <https://wtcc.org/Portals/0/Documents/Reports/2022/EIR2022-Global%20Trends.pdf>

2. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.

Horozhankina N. A., Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor of the Department of International
Economic Relations and Regional Studies,
University of Customs and Finance
Hashok Ye. M., student, University of Customs and Finance

INVOLVEMENT OF THE REPUBLIC OF ITALY IN INTERNATIONAL ECONOMIC COOPERATION

The Italian Republic is a country with extremely developed soft power: Italian language, culture, cuisine, fashion, tourist destinations, etc. Italy has unique mechanisms for implementing its public diplomacy. The Italian Republic is a member of the European Union, which is of conceptual importance for the entire European community.

As a founding member of the G7, the Eurozone and the OECD, Italy is considered one of the most industrialized countries in the world and a leading country in world trade and exports.

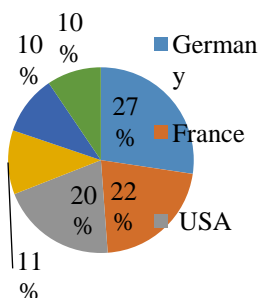

Fig. 1. Main export partners in 2021 in 2021

Source: [1]

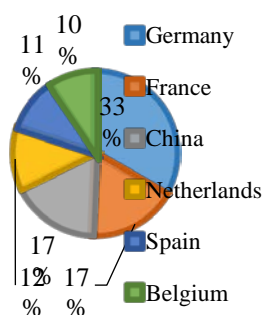

Fig. 2. Main import partners

Italy's main export partners in 2021 were Germany 13.0%, France 10.2%, USA 9.6%, Switzerland 5.3%, Spain 4.9%, Great Britain 4.5% (Fig. 1). Among

the main import partners, we can highlight Germany 16.0%, France 8.3%, China 8.2%, the Netherlands 5.9%, Spain 5.1% and Belgium 4.5% (Fig. 2).

When conducting an analysis of the industry component, we can note that the growth of exports for the period of 2021–2022 is associated with an increase in sales of pharmaceutical, chemical, medical and biological products (+ 72.9%), oil refining products (+ 88%), food products, beverages and tobacco (+ 22.7%), machines and equipment (+ 13.6%) and substances and chemicals (+ 29.1%) (Fig. 3).

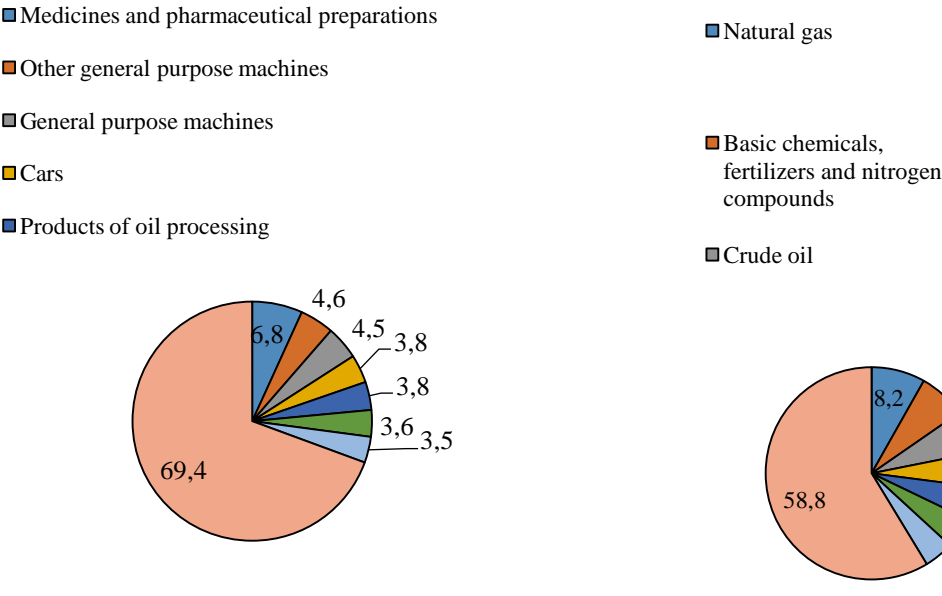

Fig. 3. The main nomenclature of the country's exports as of 2022, %
Source: [3]

Fig. 4 The main nomenclature of the country's imports as of 2022, %

For the period of 2021-2022, according to the geographical indicator, there is an increase in exports, in particular to the USA (+ 43.1%), France (+ 26.4%), Germany (+ 17.1%), Spain (+ 36.6%)) and Turkey (+ 72.8%). The fall in exports to russia is increasing (-16.4%) [2].

When analyzing the sectoral structure of imports, we can say that the first three leaders are occupied by natural gas, basic chemicals, fertilizers and nitrogen compounds, and the purchase of crude oil (Fig. 4). Therefore, Italy has the closest trade relations with other countries of the European Union, with which it carries out about 59% of total trade.

List of references:

1. Italy Indicators. Trading Economics. URL: [https:// tradingeconomics.com/italy/indicators](https://tradingeconomics.com/italy/indicators)
2. Italy: The World Factbook. Washington, D.C.: Central Intelligence Agency. URL: <https://www.worldcat.org/search?fq=x0:jrnl&q=n2:1553-8133>
3. Sezione Italia. Osservatorio Economico. InfoMercatiEsteri. Governo Italiano. URL: <https://www.infomercatiesteri.it/osservatorio-economico-intercambio-commerciale-italiano-mondo.php>

Губа К. О., здобувач, Університет митної справи та фінансів
Бойко З. В., к.геогр.н., доц., доцент кафедри
туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

Лікувально-оздоровчий туризм займає одні з лідируючих позицій в рейтингу туризму в країнах Європи. За даними 2022 року на першому місці найбільшим регіоном в рейтингу медичного туризму була Північна Америка, друге місце посідає Західна Європа. До західної Європи належать такі країни, як: Франція, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Німеччина, Австрія, Ліхтенштейн, Швейцарія. Найбільша кількість лікувальних курортів знаходиться в Німеччині, Франція та Швейцарії. Головними типами лікувальних процедур даних курортів є бальнеологія та клімат.

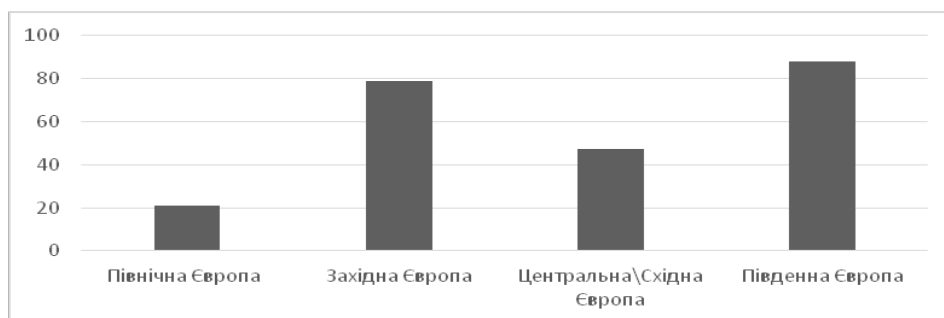

Рис. 1. Статистика туристичних потоків Європи, 2020 р.

Джерело: складено автором за [3].

Дані UNWTO 2020 р. засвідчили, що Західну Європу відвідало близько 79 млн туристів, а це значно перевищує показники іншої частини Європи, окрім Південної рис. 1 [2].

За даними показників топових лідерів країн в Західній Європі, було проаналізовано внутрішнє споживання туризму спортивно-оздоровчих послуг за 2020 рік рис.2. У країнах Західної Європи розміщені такі курорти світового значення: Баден-Баден і Вісбаден (Німеччина); Ніцца (Франція); Бат (Велика Британія); Спа (Бельгія) та інші. Більшість курортів Західної Європи зосереджені в Німеччині, Австрії і Швейцарії.

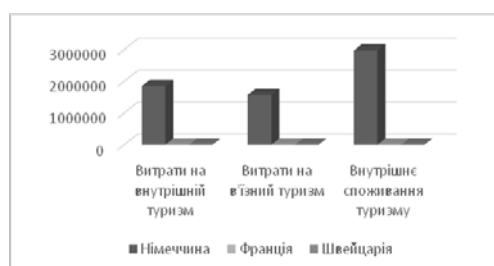

Рис. 2. Витрати країн на спортивно-оздоровчі послуги, 2020 р.

Джерело: створено автором за [3].

За даними рис. 2. можна виділити високий рейтинг витрат Німеччини на оздоровчі послуги, саме в Німеччині найбільш відомі бальнеологічні курорти. До Німеччини щорічно в країну прибуває понад 250 тис. туристів для лікування та оздоровлення в оздоровчих закладах, таких як Мюнхен, бо саме там найбільш розвинений медичний туризм, саме завдяки що п'ята частина медичних установ розташована в Баварії [3].

Отже, розмір європейського ринку медичного туризму перевищив 4 млрд доларів США в 2020 р. і, як очікується, зареєструє темпи зростання на 11,6 % з 2021 по 2027 рр., а також медичний ринок Німеччини становив 21 % частки доходу за 2020 р. [1].

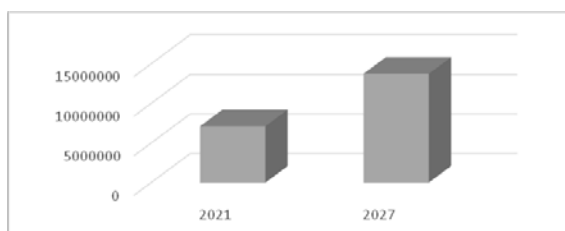

Рис. 3. Перспективи зростання медичного туризму в Європі, 2021–2027 рр.

Джерело: складено автором за [1].

Підвищення обізнаності про медичний туризм серед пацієнтів і зростаюча відповідність міжнародним стандартам хірургічних процедур підвищують попит на медичний туризм (рис. 3).

Отже, спираючись на дані, можна зробити висновок, що лікувально-оздоровчий туризм стає все популярнішим у країнах Західної Європи та стане лідируючим у глобальному рейтингу.

Список використаних джерел:

1. Портал Statista URL: <https://www.statista.com>
2. Офіційний сайт UNWTO URL: <https://www.unwto.org/ru>
3. Статистичні дані лікувально-оздоровчого туризму Західних країн: URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/>

Дідок А. О., студентка Університету митної справи та фінансів
Кучер М. М., к.е.н., доц.,
завідувачка кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЯПОНІЇ

Туризм є однією з найбільш динамічних галузей в світі. Кожен рік мільйони людей подорожують по всьому світу з різною метою – від відпочинку та розваг до культурних та освітніх подорожей. У зв'язку з цим, уряди та туристичні організації шукають нові способи розвитку туризму та залучення більшої кількості туристів. Одним з підходів є використання

інноваційних технологій та рішень для покращення якості туристичних послуг та створення неповторного досвіду для подорожуючих.

Зв'язок інновацій з туризмом стає все більш важливим у світі, де конкуренція серед туристичних місць є дуже високою. Інновації дозволяють підвищити якість послуг, залучити нові групи туристів та створити неповторний досвід для подорожуючих. Сучасні технології можуть бути використані для розвитку туризму в різних напрямках, таких як підвищення безпеки, покращення комунікації та інтерактивного діалогу з туристами, а також забезпечення ефективної маркетингової стратегії. Враховуючи це, інновації мають потенціал стати драйвером розвитку туризму в різних країнах світу.

Японія вважається однією з провідних країн у сфері технологій та інновацій. Уряд Японії активно підтримує розвиток інновацій у різних галузях, включаючи туризм. За останні роки, Японія стала все більш популярною серед туристів з усього світу завдяки своїй унікальній культурі, сучасному стилю життя та величезному розмаїттю туристичних атракцій. Водночас, японські технології та інновації стали визнані у світі, що дає можливості для їх використання в розвитку туризму в країні.

За даними Японського відомства з туризму, кількість іноземних відвідувачів у Японії зростає з кожним роком. У 2019 році Японію відвідали майже 32 мільйони іноземних туристів, що стало новим рекордом для країни. Такий ріст туристичного потоку відбувся завдяки розвитку інфраструктури та інноваційних технологій в галузі туризму, а також підвищенню зацікавленості туристів у культурі та традиціях Японії. Але у 2020 році, через пандемію COVID-19, кількість іноземних туристів, які відвідали Японію, знизилася до 4,11 мільйонів.

Одна з головних тенденцій в інноваційних технологіях для туризму в Японії – це використання розумних технологій. Наприклад, розумні додатки та інші рішення на основі штучного інтелекту використовуються для полегшення подорожей та для забезпечення комфортної та ефективної подорожі. Також популярним є використання роботів у готелях та інших місцях перебування туристів для надання послуг та консультацій [1].

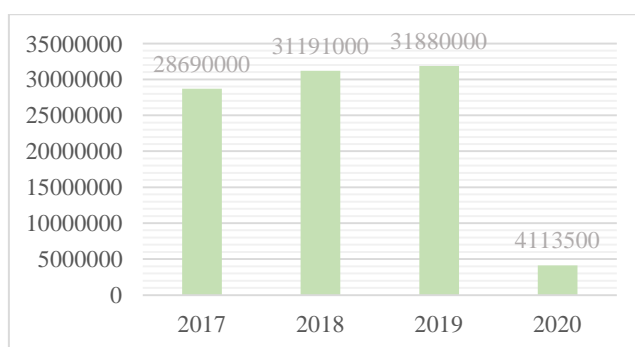

Рис. 1. Статистика туристичного потоку Японії, 2017–2020 рр.
Джерело: розроблено авторами за [3].

Інша тенденція – це використання віртуальної та доповненої реальності. Віртуальні екскурсії та інші рішення на основі цих технологій дозволяють туристам зазирнути у місця, які ще не були відвідані, або побачити їх з нової перспективи. Доповнена реальність використовується для створення інтерактивних експонатів та інших форм розваг.

Крім того, в Японії впроваджуються блокчейн-технології, які дозволяють забезпечити безпеку й ефективність транзакцій і операцій у галузі туризму [2].

Таким чином, можна впевнено сказати, що Японія є одним із лідерів у впровадженні технологій в галузь туризму. Інноваційний розвиток туризму в Японії є важливою галуззю для розвитку економіки країни, а використання різноманітних технологій дозволяє покращувати туристичний досвід для відвідувачів. У світі тренди інноваційного розвитку туризму також вказують на необхідність використання розумних технологій та сталих підходів, що є важливим напрямком для майбутнього розвитку туризму в цілому.

Список використаних джерел:

1. A robot in the field of tourism in Japan. URL: <https://thegate12.com/article/185>
2. The latest technologies used in Tourism x Tech in Japan. URL: https://www.jetro.go.jp/en/invest/attractive_sectors/tourism/government_initiatives.html
3. Trends in Visitor Arrivals to Japan. URL: [https:// statistics.jnto.go.jp/en/graph/#graph--inbound--travelers--transition](https://statistics.jnto.go.jp/en/graph/#graph--inbound--travelers--transition)

Дідух О. П., студент гр. МЕВм-11
Луцького національного технічного університету
Лютак О. М., д.е.н., проф., професор кафедри
міжнародних економічних відносин
Луцького національного технічного університету

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Національна конкурентоспроможність є однією із центральних турбот уряду та промисловості кожної країни. Але незважаючи на всі дискусії, дебати та статті на цю тему, досі не існує переконливої теорії, яка б пояснила національну конкурентоспроможність. Більше того, не існує навіть загальноприйнятого визначення терміну «конкурентоспроможність» у застосуванні до країни, особливо в контексті сталого розвитку, що стоїть в основі подальшого економічного зростання людства. Зовсім нещодавно набув прихильності аргумент, що конкурентоспроможність обумовлена політикою уряду: орієнтація, захист, стимулювання імпорту та субсидії вивели японську та південнокорейську автомобільну, сталеливарну, суднобудівну та напівпровідникову промисловість в світові лідери, хоча при ближчому розгляді виявляється що не все так однозначно. В Італії державне втручання було неефективним, але Італія пережила бум світового експорту, поступаючись лише Японії. У Німеччині пряме державне

втручання в експортні галузі є рідкістю. І навіть у Японії та Південній Кореї роль уряду в таких державно важливих галузях, як факсимільні машини, копіювальні апарати, робототехніка та передові матеріали, була досить скромною [1].

Останнім популярним поясненням національної конкурентоспроможності є відмінності в управлінській практиці, включаючи відносини між менеджментом і роботою. Проблема тут, однак, полягає в тому, що різні галузі вимагають різних підходів до управління. Успішна практика управління невеликими, приватними та слабо організованими італійськими сімейними компаніями у виробництві взуття, текстилю та ювелірних виробів, наприклад, призведе до катастрофи в управлінні, якщо застосувати її до німецьких хімічних або автомобільних компаній, швейцарських фармацевтичних виробників чи американських гігантських концернів з виготовлення літаків. Незважаючи на поширену думку, що потужні профспілки підривають конкурентні переваги, профспілки сильні в Німеччині та Швеції, і обидві країни можуть похвалитися провідними компаніями на міжнародному рівні. Очевидно, що жодне з цих пояснень не є повністю задовільним; жодна з теорій сама по собі не є достатньою для раціоналізації конкурентної позиції галузей у межах національного кордону.

Єдиним змістовним поняттям конкурентоспроможності на національному та галузевих рівнях є продуктивність. Головна мета країни – забезпечити високий і зростаючий рівень життя для своїх громадян [2]. Здатність це зробити залежить від продуктивності, з якою використовуються праця та капітал нації. Продуктивність – це вартість продукції, виробленої одиницею праці чи капіталу. Продуктивність залежить як від якості та особливостей продуктів (які визначають ціни, які вони можуть встановлювати), так і від ефективності, з якою вони виробляються. Продуктивність є головним фактором, що визначає довгостроковий рівень життя нації; це перший і головний національного доходу на душу населення. Продуктивність людських ресурсів визначає заробітну плату працівників; продуктивність, з якою використовується капітал, визначає прибуток, який він отримує для своїх власників.

Рівень життя громадян залежить від спроможності компаній країни досягати високого рівня продуктивності та з часом нарощувати її на засадах раціонального використання ресурсів, збалансованої екологічної політики та соціального забезпечення. Стійке зростання продуктивності вимагає від економіки постійної модернізації. Компанії країни повинні неупинно підвищувати продуктивність в існуючих галузях, підвищуючи якість продукції, додаючи бажані функції, покращуючи технологію продукції або підвищуючи ефективність виробництва. Вони повинні розвивати необхідні можливості, щоб конкурувати у все більш складних галузевих сегментах, де продуктивність, як правило, висока. Вони повинні нарешті розвинути здатність конкурувати в абсолютно нових, складних галузях.

Міжнародна торгівля та іноземні інвестиції можуть як підвищити продуктивність нації, так і загрожувати їй. Вони підтримують зростання національної продуктивності, дозволяючи нації спеціалізуватися в тих галузях і сегментах промисловості, де її компанії є більш продуктивними, і імпортувати там, де її компанії менш продуктивні. Жодна нація не може бути

конкурентоспроможною у всьому. Ідеальним є використання обмежених людських та інших ресурсів країни для найбільш продуктивного використання. Навіть ті країни з найвищим рівнем життя мають багато галузей, у яких місцеві компанії неконкурентоспроможні.

Отже, прагнення пояснити «конкурентоспроможність» на національному рівні через призму сталого розвитку означає відповісти на запитання щодо нарощення продуктивності з врахуванням соціальної складової без шкоди навколишньому середовищу. Тобто ми повинні розуміти основи продуктивності національної економіки та оцінювати її темпи на засадах сталого збалансованого зростання. Щоб знайти відповіді, ми повинні зосередитися не на економіці в цілому, а на окремих галузях і галузевих сегментах. Ми повинні розуміти, як і чому створюються комерційно життєздатні навички та технології, які можна повністю зрозуміти лише на рівні окремих галузей. Саме результат тисяч компаній у боротьбі за конкурентну перевагу проти іноземних конкурентів у окремих сегментах і галузях, у яких створюються та вдосконалюються продукти та процеси, лежить в основі процесу підвищення національної продуктивності в умовах збалансованого зростання еколого-економіко-соціального забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Баула О., Жуков С., Лютак О., Столярчук Я., Корольчук Л. Організаційно-фінансові детермінанти інноваційної складової конкурентоспроможності країни. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. № 5(40). 2021. С. 465–474.

2. Яковлева С. Міжнародна конкурентоспроможність і політика національної безпеки в умовах глобалізації. URL: <http://social-science.com.ua/article/686>

Дячок Ю. С., здобувач, Університет митної справи та фінансів
Бойко З. В., к.геогр.н., доц., доцент кафедри
туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В ГРУЗІЇ

Грузія з кожним роком активно запускає та розвиває нові туристичні можливості в країні, що надають їй заохочувати нових потоки відвідувачів та збільшувати економічний потенціал держави. Грузія має особливо хороші можливості для досягнення успіху в цій галузі, країна змогла досягти вдалих успіхів на туристичному ринку світу за останні десятиліття.

За даними Всесвітньої ради з подорожей та туризму, в 2022 році загальна кількість туристичних надходжень до державного бюджету склала 3,5 млрд грн, що є максимальним прибутком за весь час існування держави [1].

Секції грузинської туристичної індустрії зосереджені виключно на місцевому, регіональному або національному ринку. Тому життєво важливо для компаній бути конкурентоспроможними як на національному,

так і на глобальному рівні. Мобільність зростає, а глобальна конкуренція стає дедалі інтенсивнішою.

За для уявлення про важливість гірського туризму в Грузії Асоціація гірських курортів замовило опитування туристів під час зупинок уздовж підніжжя гір. Аналіз базується на інформації, зібраній від 3 983 туристів та 310 підприємств (рис. 1).

Таблиця 1

Гірський туризм у Грузії

Роки	Кількість відвідувачів, щорічно, чол.	Цінність туриста, ларі	Чисельність комерційної ночі, ларі
2022	5,5 млн	1,4 млн	2,1 млн
2021	4,7 млн	750 тис	1,1 млн

Джерело: складено автором за [4]

Зроблено висновок, що гірський туризм має велике значення для грузинської економіки і зайнятості в Грузії, особливо в містах і селах уздовж східної частини країни, де більша концентрація гірської місцевості.

Якщо врахувати непрямі внески, то за оцінками сектор генерує валовий дохід у розмірі 3 млрд. грузинських ларі і працевлаштує близько 4 200 осіб під час туристичного сезону та 3 100 осіб в інші періоди року, станом на 2022 рік [2].

Дані Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО) свідчать, що кількість туристичних прибуттів до Грузії зросла на 25 відсотків у 2022 році. За останнє десятиліття частка Грузії на ринку серед розвинених країн зросла на 12% [3].

Витрати іноземних туристів у Грузії становлять 30 відсотків від загального споживання, що є новим рекорд, виміряний в абсолютних цифрах. Витрати зросли з 39 мільярдів грузинських ларі у 2021 році до 65 мільярдів грузинських ларі у 2022. Це означає, що частка іноземців зросла з 28 до 43%.

Як наслідок, державна влада купує послуги регулярних авіакомпаній на низці регіональних маршрутів в Грузії, вони гарантують, що приватні і ділові мандрівники матимуть широкий вибір рейсів по всій країні.

За рахунок статистичних даних можемо зробити висновок, щодо основних країн постачальників туристів для Грузії за 2021 та 2022 рік, дані наведені у процентному відношенні один до одного.

Рис. 1. Країни, з яких надходить туристичний потік до Грузії

Джерело: складено автором за [4].

Поїздки до Грузії зросли на 26 % у 2022 році, порівняно з 2021 роком. Частка Грузії в подорожах до регіону збільшилася з 7,3% у 2021 до 33,5% у 2022 роках. Частка Грузії у в'їзних подорожах у світі становила 2% [4].

Головним висновком полягатиме підсумок дослідження сучасного розвитку туристичної сфери в Грузії, що демонструє нам актуальний підхід до залучення туристів до країни. Індустрія туризму Грузії потребує організаційної моделі, яка більш ефективно використовує як державні, так і приватні ресурси. Завдяки вдалому поєднанню організаційних моментів, державних структур та залученню іноземних туристів, Грузія матиме усі шанси на збільшення та вдалий розвиток туристичної сфери в умовах сучасності.

Список використаних джерел:

1. Статистичні дані економіки Грузії. URL: [http:// bizzone. info/articles/1339437168.php](http://bizzone.info/articles/1339437168.php).
2. Розвиток гірського туризму країни. URL: [https://bizzone. info/tourism/2023/1679606282.php](https://bizzone.info/tourism/2023/1679606282.php)
3. Туристичні прибуття до Грузії та особливості туризму країни. URL: <file:///C:/Users/yulia/Downloads/ENG-2020-1.pdf>
4. Потік іноземних туристів до країни за 2022 рік. URL: [https:// theyounggeorgians.wordpress.com/2011/09/13/tourism-in-georgia-statistics/](https://theyounggeorgians.wordpress.com/2011/09/13/tourism-in-georgia-statistics/)

Yehorova D., Student of University of Customs and Finance

THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN MODERN TRANSPORTATION SYSTEMS

Information technology (IT) is playing an increasingly important role in modern transportation systems. From traffic management to vehicle safety and maintenance, IT is being used to enhance efficiency, safety, and sustainability in transportation.

One key area where IT is making a difference is in traffic management. Advanced traffic management systems use sensors, cameras, and other data sources to monitor traffic flow and adjust traffic signals and lane assignments in real-time. This can reduce congestion, shorten travel times, and improve safety by reducing the likelihood of accidents.

In addition to traffic management, IT is also being used to improve vehicle safety and maintenance. Smart vehicles equipped with sensors and connected to the internet can provide real-time data on performance and maintenance needs, allowing owners and operators to address issues before they become serious. This can help reduce the risk of breakdowns and accidents, as well as extend the lifespan of vehicles [1].

Another way that IT is improving transportation systems is by enabling more sustainable transportation options. For example, ride-sharing services like Uber and Lyft are using mobile apps and GPS technology to connect drivers with passengers and reduce the number of single-occupancy vehicles on the

road. Similarly, electric vehicles and alternative fuels are becoming more viable thanks in part to advances in battery technology and charging infrastructure.

Despite the benefits of IT in transportation, there are also challenges. One significant issue is cybersecurity. As transportation systems become more connected and reliant on IT, they become more vulnerable to cyberattacks. This can pose a threat to safety, as well as to privacy and security of personal data [2].

Another challenge is ensuring that everyone has access to IT-enabled transportation options. For example, people in rural or low-income areas may not have access to the necessary technology or infrastructure to take advantage of ride-sharing or electric vehicles.

Overall, information technology is playing an increasingly important role in modern transportation systems. By improving traffic management, vehicle safety and maintenance, and enabling sustainable transportation options, IT has the potential to enhance efficiency, safety, and sustainability in transportation. However, it is important to address the challenges posed by cybersecurity and accessibility to ensure that the benefits of IT-enabled transportation are shared by all [3].

One area where IT is transforming transportation is through the use of data analytics. By collecting and analyzing vast amounts of data from sensors, cameras, and other sources, transportation planners and operators can gain insights into traffic patterns, travel behavior, and other factors that affect transportation efficiency and safety. This can help inform decisions about infrastructure investments, traffic management strategies, and other aspects of transportation planning and operation.

Another way that IT is changing transportation is through the rise of autonomous vehicles. Self-driving cars and trucks have the potential to reduce congestion, improve safety, and lower the cost of transportation. However, there are still significant technical, regulatory, and ethical challenges to overcome before autonomous vehicles become widespread. For example, questions remain about how to ensure that self-driving vehicles are safe, how to regulate their use on public roads, and how to address issues of liability in the event of accidents [4].

Finally, it's worth noting that IT is also transforming the way that people access and pay for transportation services. Mobile apps and online platforms have made it easier than ever to find and book transportation options, from public transit to ride-sharing to bike-sharing. Similarly, digital payment systems are making it more convenient to pay for transportation services, reducing the need for cash and physical tickets [5].

In summary, information technology is having a profound impact on transportation systems and the way people move around cities and regions. From traffic management and vehicle safety to data analytics and autonomous vehicles, IT is opening up new opportunities to improve efficiency, safety, and sustainability in transportation. However, it's important to address the challenges posed by cybersecurity, accessibility, and regulatory frameworks to ensure that these benefits are shared by all.

List of references:

1. Transportation Research. Part C: Emerging Technologies. 2015. Vol. 57. P. 227–263.
2. Integrating Technology in Transportation Planning, American Planning Association, 2020.
3. Computer Science and Mobile Computing. Vol. 3, № 3. P. 64–70, 2014.
4. The Future of Transportation: Emerging Technologies, National Conference of State Legislatures, 2017.
5. The Future of Urban Mobility, McKinsey & Company, 2018.

Загоруйко П. М., здобувач Університету митної справи та фінансів
Горожанкіна Н. А., к.геогр.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

ЗАЛУЧЕНІСТЬ КОРОЛІВСТВА ШВЕЦІЯ ДО МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ

Королівство Швеція приймає активну участь на глобальному рівні в питаннях політики сталого розвитку, зокрема щодо миру та запобігання конфліктам, гендерної рівності та екологічної стійкості.

Королівство надає довгострокове основне фінансування своїм пріоритетним багатостороннім організаціям, включаючи гуманітарних партнерів ООН. Швеція співпрацює з іншими донорами для підтримки ефективності багатосторонньої системи та відіграє активну роль у керівних радах багатосторонніх організацій. Щоб підвищити узгодженість політики щодо сталого розвитку, Швеція вимагає від усіх міністерств розробки планів дій щодо їхнього глобального внеску в Цілі сталого розвитку [1].

Сучасна політика Швеції визначає п'ять аспектів, які створюють всебічну основу для співпраці в галузі розвитку – бідні люди, права, навколишнє середовище та клімат, гендерна рівність і конфлікти. Феміністська зовнішня політика Швеції також підтверджує свою відданість гендерній рівності. Співпраця в галузі розвитку надає пріоритет скороченню бідності, що підтримується багатовимірним аналізом рівня життя населення, проведеним Шведським агентством з міжнародного співробітництва (Sida), який допомагає гарантувати, що ніхто не залишиться осторонь [1].

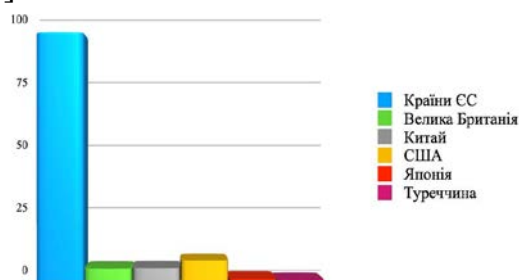

Рис. 1. Основні експортні партнери Швеції

Джерело: [2]

Щодо зовнішньої економічної політики країни, можна зазначити, що вона є експортно-орієнтовною державою, яка має добре налагоджені економічні зв'язки з іншими країнами світу, а особливо з країнами Скандинавії та країнами ЄС (рис. 1) [2].

Основними галузевими спеціалізаціями Швеції є виробництво транспортних засобів, телекомунікації, фармацевтика, промислові машини, прецизійне обладнання, хімічні товари, товари та прилади для дому, лісове господарство, виробництво заліза та сталі [2].

Загалом за 2021 рік прибуток від експорту склав 152 млрд. дол. США.

Імпортні товари надходять переважно з країн ЄС, а також з Китаю та США (рис. 2).

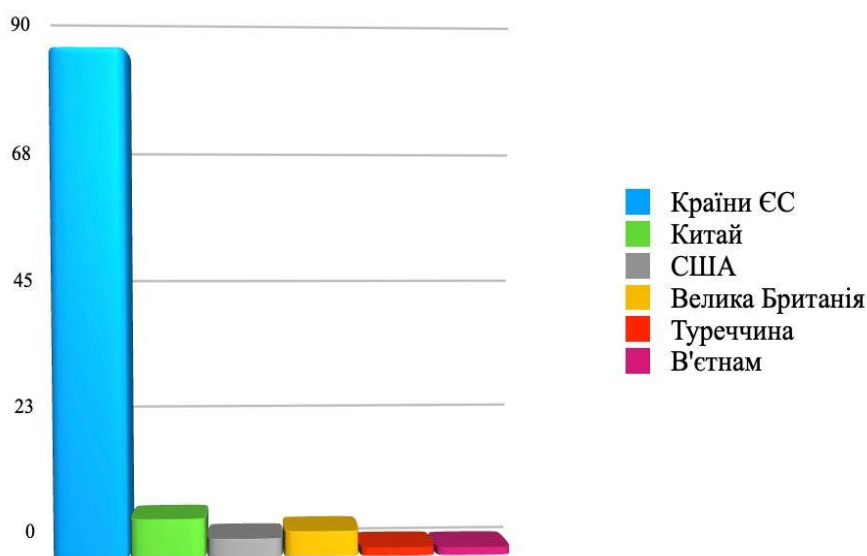

Рис. 2. Основні імпортні партнери Швеції

Джерело: [2]

Переважно Швеція імпортує машини, нафту і нафтопродукти, хімічні речовини, автомобілі, залізо і сталь; продукти харчування та одяг. За 2021 рік сума імпорту сягала 140 млрд. дол. США [2].

На основі вищезазначеної інформації можна зробити висновок, що головними торгівельними партнерами Королівства Швеція є країни ЄС. Серед них найбільш тісний контакт держава має з такими партнерами як: Німеччина, Нідерланди, Данія, Норвегія, Фінляндія, Франція та Італія. Перш за все, це зумовлено географічним положенням країни [2].

Список використаних джерел:

1. Особливості політичної системи Швеції: досвід для України. (n.d.). URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/15769/1/18.pdf>
2. Sweden – OECD. URL: <https://data.oecd.org/sweden.htm#profile-economy>

Zakutskaya Ye. R., Student of University of Customs and Finance
 Boiko Z. V., Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of
 the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business of
 University of Customs and Finance

PEST-ANALYSIS OF TOURIST ENTERPRISES OF UKRAINE IN MODERN CONDITIONS

PEST analysis is a technology for assessing the external environment of an enterprise or business in order to identify factors that affect the enterprise's activities. In particular, these factors include political, economic, social and technological factors. During the PEST analysis, each of the specified factors is considered and, based on certain facts, brief conclusions are drawn [1]. The PEST analysis of tourism enterprises of Ukraine is relevant, because in the conditions of political conflict, tourism activity has radically and rapidly changed. Having analyzed the factors of the external environment of enterprises, it is possible to understand exactly how tourist enterprises of the present and future should act (Table 1).

Table 1

PEST analysis of tourism enterprises of Ukraine

Factor	Characteristic of the factor
Political	The most important characteristic of the political factor is the invasion to Ukraine. This had a significant impact on inbound tourism in Ukraine - according to UNWTO statistics, the number of tourists decreased by 68.2% [2]. Thus, tourism enterprises of Ukraine, which worked for international tourists and organized tours abroad, significantly lost most of their activity. However, on the other hand, Ukrainian tourists still continue to visit foreign countries. For example, the tourist operator "Accord Tour" continues to create tours abroad even in war conditions [3]. Domestic tourism in Ukraine remained, regardless of the political situation, although it acquired a completely different meaning - most "tourists" move around the country forcibly due to various reasons: occupation, loss of home, unstable security, etc.
Economic	An important economic factor is the increase in inflation. The inflation index in Ukraine in February 2023 was 100.7%, while for the whole of last year 2022 the index was 126.6%. For 2022, the inflation index of the hotel and restaurant business amounted to 102.6% [4]. Thus, there are general changes in the prices of goods and services [1]. The weakening of the national monetary unit causes an increase in prices [1]; the minimum wage increased by only 3.1% [4]. This indicates that the purchasing power of tourist services of the population is decreasing, because they are not included in the first necessity. Thus, tourism enterprises lose at least 50% of their customers. In addition, the labor market has completely changed. Among the required employees now: sales consultant, driver, accountant, cook, etc. [5]. Consequently, tourism specialists are disappearing from the labor market. During the first six months of the war, total revenues to the state budget from the tourism industry decreased by 26%, and, for example, in Odesa - by 82.3% [6].
Social	Before the invasion, Ukraine had a relatively even population

	distribution across regions. Instead, some areas are depopulating and others are being overpopulated. Changes in the pattern of settlement have changed the labor market, the demand for professional skills, the structure of employment, the structure of production, and so on. This, along with other factors, also affected tourism businesses. In addition, the number of external migrants from Ukraine is more than 5 million. The decrease in the population level also leads to a decrease in the demand for tourist services [7].
Technological	Despite the martial law and the invasion, technological progress in tourism enterprises did not stop. On the contrary, through forced, mostly remote work, workers learned to use information and communication technologies [1].

Source: [1; 2; 3; 4;5; 6;7].

Thus, it can be concluded that the most important factors for the modern activity of tourist enterprises are political and economic. The social factor partly affects enterprises, while the technological one is in the balance.

List of references:

1. Шелеметьєва Т.В Аналітичний інструмент стратегічного менеджменту: використання PEST-аналізу у туризмі. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип.53. С.38–47
2. Global and regional tourism performance – UNWTO. URL: <https://www.unwto.org/tourism-data/global-and-regional-tourism-performance>
3. Аккорд Тур. URL: <https://www.accordtour.com/>
4. Індекс інфляції в Україні 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>
5. Робота в Україні: як змінилися популярні вакансії за рік, чого очікувати від зарплати. URL: <https://hvylya.net/uk/news/268639-rabota-v-ukraine-kak-pomenyalis-populyarnye-vakansii-za-god-cheho-ozhidat-ot-zarplaty>
6. Подорожі та війна: як змінився внутрішній туризм. URL: <https://www.mandria.ua/ukraine/beach/104340>
7. Як війна змінює українське суспільство. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3527305-ak-vijna-zminue-ukrainske-suspilstvo.html>

Зверєва К. С., адвокатка, аспірантка 3 року навчання кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного торговельно-економічного університету

ПОНЯТТЯ ВІЛЬНО КОНВЕРТОВАНИХ ТА КОНВЕРТОВАНИХ ВАЛЮТ У МІЖНАРОДНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОДАХ

Одним з базових загально-торговельних зобов'язань України є здійснення розрахунків резидентів України з резидентами договірних держав у конвертованій або у вільноконвертованій валюті. Виникає логічне питання, що це за такі валюти?

Важливим поняттям валютного ринку, за переконаннями П.Г. Іжевського, є конвертованість, під якою розуміється здатність валюти обмінюватися на

інші національні валюти. [1, с. 316] Так, Правління національного банку Постановою №34 про затвердження Класифікатора іноземних валют у чинній на дату публікації редакції регламентує, що конвертовані валюти, які широко використовуються для здійснення платежів за міжнародними операціями, валюти країн - членів Європейського Союзу та банківські метали, а саме: австралійський долар (AUD), болгарський лев (BGN), вона (KRW), гонконгівський долар (HKD), данська крона (DKK), долар США (USD), злотий (PLN), євро (EUR), єна (JPY), канадський долар (CAD), куна HRK, мексиканське песо (MXN), новозеландський долар (NZD), новий ізраїльський шекель (ILS), норвезька крона (NOK), сингапурський долар (SGD), ренд (ZAR), румунський лей (RON), форинт (HUF), фунт стерлінгів (GBP), чеська крона (CZK), шведська крона (SEK), швейцарський франк (CHF), юань Женьміньбі (CNY), СПЗ (спеціальні права запозичення) (XDR), золото (XAU), паладій (XPD), платина (XPT), срібло (XAG) [2]. Так, у відносинах між резидентами України та Марокко, Республіки Чилі платежі за експорт і імпорт за домовленістю держав здійснюватимуться у конвертованих валютах.

Проте міжнародні торговельні угоди України у переважній більшості містять норму про розрахунки у вільно конвертованій валюті. У чому різниця цих понять? Які саме валюти ми можемо назвати вільно конвертованими? Так, Рездюк Є.В. до вільноконвертованих валют відносить найбільш популярні у світі резервні валюти країн G7 [3, с. 43].

Пропонуємо звернутися до першоджерела, а саме до міжнародних торговельних домовленостей нашої держави. Зокрема, Угода між Урядом України та Урядом Республіки Сингапур про сприяння та взаємний захист інвестицій термін "вільно конвертована валюта" трактує як будь-яку валюту, яка широко використовується для здійснення міжнародних платежів та котується на основних міжнародних валютних біржах.

Натомість в рамках Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Йорданського Хашимітського Королівства про взаємне сприяння та захист інвестицій під терміном «вільно конвертована валюта» мається на увазі будь-яка валюта, що час від часу визначається Міжнародним валютним фондом (далі – «МВФ») як вільно використовувана валюта відповідно до статей Угоди про міжнародний валютний фонд та будь-яких змін до неї.

Відповідно до пункту f статті ХХХ Угод МВФ вільно використовуваною валютою є валюта держави-члена, відносно якої фонд встановлює, що (i) вона дійсно широко використовується для здійснення платежів по міжнародним операціям і що (ii) вона є предметом активної торгівлі на основних валютних ринках [4]. Відповідно до глосарію МВФ такою валютою є євро, японська єна, фунт стерлінгів і долар США [5].

Тобто в результаті проведеного аналізу видно, що конвертовані і вільно конвертовані валюти це різні поняття, і необхідно бути уважними як при укладенні міжнародних торговельних договорів, так і при їх виконанні, аби через юридичну необізнаність не порушувати правові норми.

Наука не повинна залишатись осторонь сучасних макроекономічних

новацій, ми не можемо оминати увагою і сучасні тенденції, а саме криптовалюти, введення електронних грошових одиниць країнами та міжнародними організаціями (наприклад, країни BRICS). Новина про цифрову валюту останньої не так давно майорила у стрічках новин як щось нове та неординарне. На наш погляд, введення власних, неконтрольованих якоюсь конкретною країною валют мало місце ще до появи навіть біткоіна. Наприклад, SDR від МВФ, який навіть став міжнародним резервним активом.

Резюмуючи вважаємо, що валюти увесь період розвитку людства були механізмом впливу у руках держави. Проте світ стрімко рухається до наддержавних механізмів регулювання тих чи інших явищ, більшість із яких давно існує та навіть отримало статус конвертованих валют.

Список використаних джерел:

1. Іжевський П. Г., Кошонько О. В. Фінанси. Навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006». 2013. 373 с.
2. Постанова правління НБУ від 04.02.1998 №34 про затвердження Класифікатора іноземних валют. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#Text>
3. Редзюк Є.В. Валютно-фінансова політика країн G7 в умовах негативного впливу глобалізації. *Економіка України*. 2020. № 3. С. 42–53.
4. Статті соглашения Международного Валютного Фонда. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/rus/index.pdf>
5. Glossary of Selected Financial Terms : URL: <https://www.imf.org/external/np/exr/glossary/showTerm.asp#F>.

Коблянська І. І., к.е.н., доц., доцент кафедри економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького Сумського національного аграрного університету

КЛІМАТИЧНІ ЗМІНИ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ ВИКЛИК ДЛЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Вплив людини на кліматичну систему є безпрецедентним за останні століття та навіть за тисячі років [3]. Незважаючи на політичні домовленості та загальний контекст руху до зниження емісій парникових газів, що превалює в глобальній політиці, викиди парникових газів продовжують зростати і надалі. Починаючи з 2009 року вчені фіксують проблему збільшення викидів вуглецю внаслідок економічного зростання навіть у розвинених країнах, зумовлену пріоритезацією економічного розвитку понад екологічні цілі після фінансової кризи 2008 року [2]. Для визначення шляхів подолання існуючих проблем слід розуміти їх «природу» та витоки. Цьому й присвячена дана публікація.

П'ятірку країн за викидами парникових газів формують Китай, США, Індія, Росія та Індонезія, а за викидами CO₂: Китай, США, Індія, Індонезія та Японія. Найбільшим емісіонером є Китай, де за останні 30 років обсяг

викидів збільшився у більш ніж 5 разів [4]. Малорозвинені країни лідирують за обсягом викидів на одиницю ВВП, але роль цих країн з точки зору кліматичних змін та глобального потепління є незначною. Сьогодні визнано, що кліматичні зміни – це проблема накопичення викидів, і саме найбільші емісionери відповідальні за 68,4 % загального обсягу накопичених глобальних емісій, а їх доля у 2018 році порівняно з 1990 роком, зросла на 2,2 % [4].

Лідером CO₂ емісій у світі є енергетичний сектор. Обсяги викидів у галузі мають стійку тенденцію до зростання. У даному контексті є очевидним, що перехід на відновлювані джерела енергії міг би бути належною альтернативою, адже не зменшує економічного зростання та не призводить до росту емісій. Втім, цей перехід є не настільки інтенсивним.

В малорозвинених країнах, головним джерелом емісій є землекористування. У період з 1990 по 2010 обсяги викидів у секторі утримувались на рівні 1,2 Гт, а починаючи з 2010 – постійно зростають. Отже, залежність добробуту цих країн від природних ресурсів (лісу, агровиробництва) має катастрофічні наслідки для глобальної кліматичної системи [4].

Загалом, існуючі тенденції є невтішними. Без зміни існуючих моделей виробництва і споживання вже в найближчому періоді на людство чекають кардинальні зміни: з високим рівнем ймовірності, за незмінної ситуації, антропогенна діяльність призведе до підвищення глобальної температури на 1.5°C вже у 2030–2052 [3]. Це призведе до збільшення середньої температури у наземних та океанських територіях, виникнення екстремально високих температур в окремих регіонах, зростання рівня моря до 2100 року. Наслідком цього є подальше зростання бідності та нерівності [3].

Для сповільнення процесу глобального потепління вже сьогодні мають бути забезпечені різке скорочення CO₂ емісій та досягнення чистих нульових викидів у 2040–2055. Заходи з енергоефективності тут не є достатніми, оскільки із застаріванням технологій очікується подальше зростання викидів [2]. Окрім того, проблеми кліматичних змін посилюються через відкритість економіки, міжнародну торгівлю, урбанізацію, що спричиняє підвищений попит на будівельні матеріали. Відкритість економік викриває інший аспект проблеми – «leakage», тобто трансфер виробництв та технологій до країн із менш розвинутою політикою щодо емісій, експорт відходів з розвинених у менш розвинені регіони. Подальше зростання кількості населення створює ризики щодо збереження карбону у ґрунтах через інтенсифікацію та нераціональне землекористування [1; 2; 5].

Отже, людство має знайти компроміс між зростаючими потребами у продовольстві та енергії та необхідністю обмеження площ для сільського господарства, зупинення конверсії природних угідь в сільськогосподарські, потребою у збереженні та консервації біорізноманіття та необхідністю виділення нових площ для біоенергії, життя та інфраструктури. У даному

контексті центральним питанням є скоріша трансформація людської поведінки, зміни у способі життя та звичках. Вчені [1; 2] наголошують на тому, що існує фактично три шляхи зменшення вуглецевого навантаження: зобов'язання бізнесу та осіб змінити їх поведінку щодо вибору технологій; зміна поведінки споживача у бік товарів та послуг з меншими емісіями; ринковий механізм встановлення цін на вуглецеві екстерналиї з тим, щоб сприяти першим двом напрямам через економічні стимули та мотиви.

Список використаних джерел:

1. Aldy, J.E., & Stavins, R.N. (2012). The Promise and Problems of Pricing Carbon: Theory and Experience. *The Journal of Environment & Development*, 21(2), 152-180.

2. Destek, M. A., Shahbaz, M., Okumus, I., Hammoudeh, S., & Sinha, A. (2020). The relationship between economic growth and carbon emissions in G-7 countries: Evidence from time-varying parameters with a long history. *Environmental Science and Pollution Research*, 27(23), 29100–29117.

3. IPCC. (2021). *Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Summary for Policymakers.*

4. IPCC. (2022). *Interactive data.* <https://interactive-atlas.ipcc.ch/>

5. Koblianska, I., Kalachevska, L., & Grenz, J. (2021). Biodiversity Mainstreaming Call or Fall? Evidence of Strategic and Agriculture-Specific Policy in Ukraine. *Ecology, environment, and conservation*, 27(4), 1581–1594.

Кулініч Л. Ю., здобувач вищої освіти,
Університет митної справи та фінансів

Небаба Н. О., д.е.н., доцент

професор кафедри міжнародних економічних відносин

та регіональних студій, Університет митної справи та фінансів

ОСОБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Україна прагне синхронізувати та інтегрувати свою економіку в економічну систему Європейського Союзу (ЄС), і співпраця з Німеччиною в цьому плані набуває особливого значення.

Багато в чому Україна та Німеччина є стратегічними союзниками: вони активно співпрацюють, і підтримка Німеччини має вирішальне значення для наближення України до Заходу та відсічі російському вторгненню [1].

Оскільки зараз Україна зосереджена переважно на обороні та мало просунулася у відновленні економіки та започаткуванні інших реформ, війна звузила сферу відносин між країнами до питань безпеки та військової допомоги.

У свою чергу, війна спонукала Німеччину переоцінити свою роль в ЄС. Довгий час вона була економічним лідером, а тепер вона також прагне

бути лідером у сфері безпеки та оборони. Оскільки будь-яке стримування росії неможливе без активної участі України, це означає, що Київ у тій чи іншій формі буде інтегрований у західні структури [1].

Зростання українського експорту до ЄС стало можливим завдяки заходам з підтримки української економіки в цілому. Зокрема, це податкова лібералізація, дерегуляція, підтримка виробників, страхування експорту за допомогою інструментів ЕСА [1]. Обсяги зовнішньої торгівлі товарами та послугами України з Німеччиною в порівнянні з торгівлею з ЄС загалом у 2021 р. наведено на рис. 1.

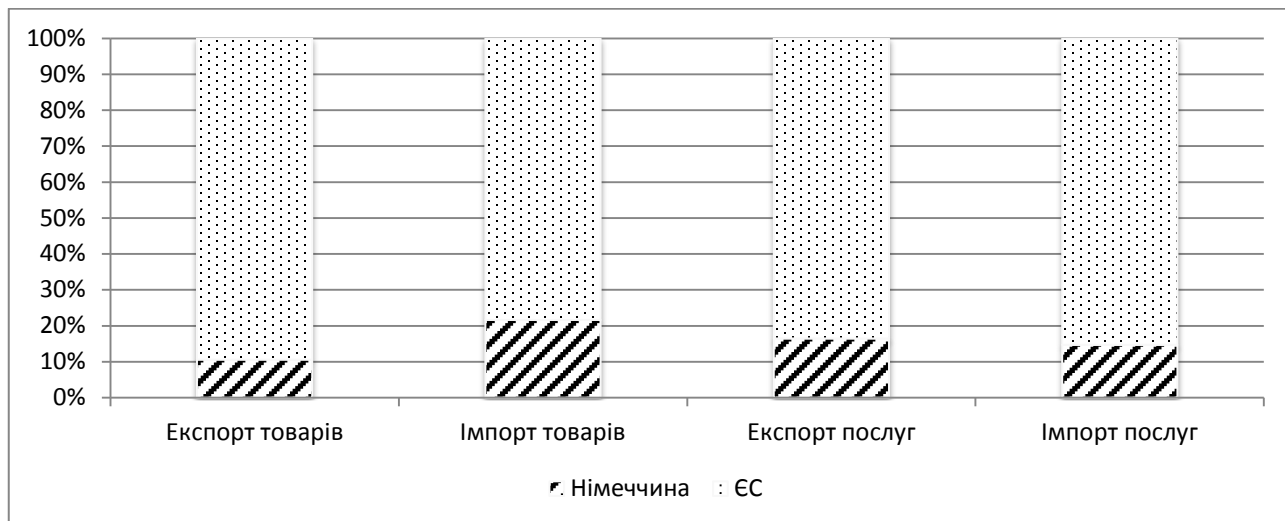

Рис. 1. Обсяги зовнішньої торгівлі товарами та послугами України з Німеччиною в порівнянні з торгівлею з ЄС загалом, 2021, %

Джерело: складено за даними джерела [2]

Отже, Німеччина займає дійсно вагомому позицію серед європейських партнерів України. В торгівлі товарами Німеччина посідає друге місце, поступаючись лише Польщі. За обсягами торгівлі послугами Німеччина є незмінним лідером, посідаючи перше місце.

Масштаб змін, які Україна зафіксувала в торговельному обміні у 2022 році, різний для окремих географічних регіонів. Так експорт України до ЄС зріс на 1,7%, а ЄС закріпив за собою статус основного реципієнта українських товарів (на країни ЄС зараз припадає 64% українського експорту). У торгівлі з іншими регіонами світу було зафіксовано падіння від 20 до 90%. Дещо інша ситуація з імпортом України: на ЄС припадає 51% імпортованих Україною товарів у 2022 році, падіння зафіксовано для всіх інших регіонів світу, окрім Близького Сходу [3].

У сфері імпорту ситуація дещо інша. Хоча у 2022 році обсяг імпортованих товарів був меншим, ніж у 2021 році, зафіксоване зниження не таке серйозне, як у випадку з експортом. Це пояснюється тим, що Україна в основному імпортує товари з високим ступенем обробки, які легше транспортувати автомобільним транспортом [3].

Загалом у 2022 році Україна експортувала 99,8 млн. тонн товарів. Морський транспорт забезпечив 54% загального обсягу експорту, залізничний – 33,5%, автомобільний – 12% [4].

У 2023 р. динаміка показників зовнішньої торгівлі України формуватиметься в напрямку поступового надолуження втрат 2022 р. Бюджет на 2023 рік передбачає зростання експорту товарів і послуг на 7,2% [4].

Проте, на жаль, проблеми у двосторонніх відносинах навряд чи зникнуть найближчим часом. Щоб подолати їх, Німеччині потрібно буде залишити позаду старі ідеї та стереотипи, а Україні – подолати наслідки війни, побудувати нову економіку та представити довгостроковий план розвитку, який зможуть прийняти її західні партнери.

Список використаних джерел:

1. Carnegie Endowment for International Peace. Can Ukraine and Germany Overcome Their Disagreements Over Russia? 2023. URL: <https://carnegieendowment.org/politika/88764>

2. Державна служба статистики України. Зовнішньоекономічна діяльність. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Sławomir Matuszak. A year of war in Ukraine's foreign trade. 2023. URL: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2023-02-08/a-year-war-ukraines-foreign-trade>

4. GMK.CENTER. Ukraine increased exports to the European Union by 4.2%. 2022. URL: <https://gmk.center/en/news/ukraine-increased-exports-to-the-european-union-by-4-2-y-y-in-2022-ministry-of-economy/>

Kucher M. M., PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel
and Restaurant Business of University of Customs and Finance
Zasekina I. A., Student of University of Customs and Finance
Kliuchnyk R. M., PhD in Political Science, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic
Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance

ECONOMIC INTEGRATION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND PROSPECTS

Currently, under the conditions of growing globalization of the world economy, the issue of developing theoretical, methodological and practical ideas regarding the formation of the mechanism of economic integration's influence on the balanced development of the economy, society and nature in the context of the concept of sustainable development is particularly relevant.

Regarding the aggravation of the global environmental problem, the tasks facing the integration associations of countries in the field of environmental

protection should be based on a balanced long-term strategy [2, p. 30]. Implementation of the strategy of exiting the ecological crisis and transition to sustainable development of the entire global community is possible only on the basis of the unity of environmental protection actions of all states [1, p. 69].

All the main components of the global environmental crisis (greenhouse effect, depletion of the ozone layer, soil degradation, radiation hazard, transboundary transfer of pollution, depletion of energy and other resources of the planet's subsoil, etc.) become ecological imperatives and determine new norms and rules of interaction of all states [2, p. 7].

Ways to solve environmental problems are reflected in the concept of sustainable development. This concept is society's response to global challenges that question the effectiveness and "harmlessness" of the existing socio-economic system for future generations.

Gro Harlem Brundtland in the UN report on environment and development formed the clearest definition of the goals of sustainable development: "to meet the needs of the present generations without jeopardizing the ability of future generations to meet their own needs" [2].

The most important recent initiative that aims to achieve the goals of sustainable development is the Green Deal for Europe (EU Green Deal). The Green Pact covers all sectors of the economy: transport, energy, agriculture, construction, etc. The Green Pact for Europe will contribute to increasing energy efficiency and indicators of the closed cycle economy.

According to clause 2.1.3 of this pact: "Digital technologies are a decisive factor in achieving the sustainable development goals of the EU Green Deal in many different sectors. Digitization opens up new opportunities for remote monitoring of air and water pollution or for monitoring and optimizing the use of energy and natural resources. Digitization of the economy, in turn, will be able to contribute to the increase of these indicators due to the best access to information. At the same time, Europe needs a digital sector based on sustainability" [4].

Clusters pay particular attention to sustainability, namely the aspect that "includes" added value and how it can be created from environmental, economic and social aspects. It refers to solving issues in the social and environmental life of society by using business models built on the basis of the goals of sustainable promotion [4, p. 25].

The basis of building such business models is corporate social responsibility, which considers the production of goods (providing services) from social (staff satisfaction), economic (product quality) and environmental (reduction of business impact on the environment) points of view. Its difference from the concept of sustainable development is that corporate social responsibility is aimed at the short-term needs of stakeholders, while the concept of sustainable development is long-term goals affecting several generations [1, p. 5].

European cluster programs are mainly financed by national states and therefore are national clusters, however, funding of cross-border cluster programs has increased recently and every fifth EU cluster initiative is financed by EU funds.

Thus, it can be concluded that there is a need for additional projects in the field of economic integration, creation of powerful production chains and strengthening of cooperation between the countries participating in the integration. Deeper economic integration of the member countries of the European Union on the way to achieving the goals of environmental security for the sustainable development of national societies, as well as more coordinated and transparent work of supranational institutions to minimize conflicts between countries, is expedient. The proper introduction of the international classification of waste statistics and the improvement of these statistics in the EU countries will contribute to international cooperation in efforts to achieve the goals of sustainable development in order to preserve the natural capital of future generations.

List of references:

1. Зайцева Л. О. Інтеграція сталого розвитку в діяльність компаній. *Економіка та держава*. 2019. №1. С. 55–60.

2. Лазоренко Т. В. Сталий розвиток як основа економічного зростання підприємства. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*. 2021. С. 90–91.

3. Лутковська С. М. Сутність системи екологічної безпеки сталого розвитку в умовах глобальної економіки. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. 10 с. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/58.pdf

4. Шкуренко О. В. Інтеграція сталого розвитку та розвитку бізнесу як домінуюча основа моделі циркулярної економіки: теоретичний аспект. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2021. №13. С. 152–165.

Матвієвська А. О., здобувач Університету митної справи та фінансів
Бойко З. В., к.геогр.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

ЧЕДЖУДО – ГІДНИЙ КОНКУРЕНТ СЕРЕД ОСТРІВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ

Південна Корея має різноманітний ландшафт, чим захоплює туристів з усього світу. Ідеальні погодні умови для здійснення цілорічних туристичних подорожей роблять її однією з найпривабливіших дестинацій.

Чеджудо – острів, що належить Республіці Кореї та розташований в Корейській протоці біля південного узбережжя країни [3]. Його називають островом Богів, бо він має все що можна уявити: безліч розваг, природних та культурних пам'яток. Він скарбниця для кожного туриста, саме тому,

шляхом всесвітнього народного голосування, острів увійшов до списку семи найдивовижніших природних місць [5].

Острів Чеджудо поєднує в собі природні та культурні ресурси, курортний відпочинок. Може похизуватися м'якою погодою та мальовничими пляжами, водоспадами, скелями та печерами [1]. Це чудове місце для туризму, де з липня до вересня триває пляжний сезон з помірною спекою (26° – 33°C). Восени сюди приїжджають для поліпшення здоров'я, через суху та теплу погоду, а температура води аж до жовтня знаходиться в тих же показниках що й влітку. Доволі приємна та коротка зима, коли настає час збирати врожай мандаринів. Та відома своєю неймовірною красою – квітуча весна [3].

Завдяки географічному положенню, рельєфу та рослинності на острові розвинута кліматотерапія. Чудовий клімат оздоровлює туристів шляхом купання, приймання сонячних та повітряних ванн [4].

На Чеджудо туристи можуть знайти все на свій смак. Острів пропонує відвідати незвичайні парки, різноманітні музеї, фестивалі та храми [6]. Тут можна зайнятися серфінгом та провести час в центрах розваг. Добре розвинена туристична інфраструктура дозволяє зупинитися в дуже зручних готелях від трьох до п'яти зірок в будь-якому куточку острова. Також не слід забувати, що в Кореї багатий спектр закладів харчування і Чеджудо не є винятком.

Місцева культура острова є незвичною з погляду традицій. Наприклад, тут зберігся своєрідний матриархат, де жінки ловлять рибу та є годувальницями родини, в той час, як чоловіки займаються домашнім господарством. Символом острова стали хеньо – жінки-пірнальниці, які збирають молюсків та водорості на дні моря [3].

Острів спрямований на туризм. 80% населення Чеджудо зайняті в даній сфері. Попит на цей курорт Південної Кореї продовжує рости все більше протягом десятиліть. Тому свідчать туристичні прибуття – понад 4 мільйонів на рік [6].

Головними принадами острова є скульптури із застиглої лави – харубани, які схожі на мініатюри скульптур з острова Пасхи. На острові є ряди вулканічних гротів, скелі, що утворилися 1,5 мільйона років тому, а також головна визначна пам'ятка, що має статус всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, – гора Халласан висотою 1950 метрів. На його вершині знаходиться згаслий вулкан і озеро Бенноктам [1, 2].

Чеджудо приховує в собі набагато більше, ніж здається. Він різнобічний та має багато здобутків. Піший маршрут Олле увійшов до 10 найкращих маршрутів світу, а водоспад Чонбан – єдиний в Азії водоспад, що падає в океан. Також тут відвідують буддистський храм Якчхонса, де знаходяться 80 000 позолочених статуєток Будди [1].

Основні переваги й недоліки острова Чеджудо як курорту

Переваги	Недоліки
Всесезонність	Сусідство із КНДР
Наявність всіх необхідних туристичних ресурсів для здійснення туристичної діяльності	Віддаленість від Європи
Можливості до здійснення багатьох видів туризму	Довгий та дорогий переліт до країни
Широкий вибір розваг	Не знайома культура для європейців
Розвинена інфраструктура	
Доступна ціна на проживання та харчування	

Джерело: складено автором на основі [6].

Згідно з проведеним аналізом (табл. 1) щодо виявлення привабливості острова Чеджудо як туристичної дестинації, можна дійти висновку, що даний об'єкт має більше переваг, а ніж недоліків. Острів є незвичайним та здебільшого вигідним, чим може звернути увагу туристів. За правильного просування цієї острівної дестинації на туристичному ринку можливі його популяризація та збільшення конкурентних переваг.

Список використаних джерел:

1. VisitKorea Destinations by Region. URL: <https://english.visitkorea.or.kr/enu/ATR/mapInformation.kto?md=enu>
2. Where to swim in Korea. South Korean resorts. URL: <https://arealtur.ru/en/belorussiya/gde-kupatsya-v-koree-kurorty-yuzhnoi-korei-otdyh-v-yuzhnoi-koree.html>
3. Мальовничий острів Чеджудо біля берегів Кореї. URL: <https://vsviti.com.ua/nature/13516>
4. Рекреаційний туризм. URL: <https://studfile.net/preview/5461708/>
5. Сім нових чудес природи. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сім_нових_чудес_природи
6. Чеджу, Південна Корея. URL: <https://planetofhotels.com/guide/ru/yuzhnaya-koreya/chedzhu>

Матвієнко Д. Д., здобувач Університету митної справи та фінансів
 Бойко З. В., к.геогр.н., доц.,
 доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
 Університету митної справи та фінансів

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ТРЕНДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ

Китай має довгу і складну історію міжнародних відносин, яка охоплює тисячі років. Разом з тим, у контексті сучасних міжнародних відносин слід виділити деякі ключові події та події, які сформували відносини Китаю з іншими країнами:

1. Утворення Китайської Народної Республіки. У 1949 році Комуністична партія Китаю створила Китайську Народну Республіку (КНР), що ознаменувало значні зрушення у внутрішній і зовнішній політиці Китаю. КНР спочатку прагнула встановити більш тісні зв'язки з Радянським Союзом та іншими комуністичними країнами, дистанціюючись при цьому від США та інших західних держав.

2. Корейська війна (1950-1953): участь Китаю в Корейській війні мала глибокий вплив на його відносини зі Сполученими Штатами та іншими західними державами. Китай втрутився від імені Північної Кореї проти Південної Кореї і США, що призвело до патової ситуації і значних людських жертв.

3. Реформи та відкритість. У 1978 році Китай розпочав період економічних реформ та відкритості, що призвело до значних змін у його внутрішній та зовнішній політиці. Китай почав проводити політику «мирного розвитку», який прагнув до встановлення взаємовигідних відносин з іншими країнами.

4. Протести на площі Тяньаньмень (1989): протести на площі Тяньаньмень і подальші репресії з боку китайського уряду мали значний вплив на відносини Китаю із Заходом. Багато західних країн ввели санкції проти Китаю.

5. Вступ до Світової організації торгівлі. Вступ Китаю до Світової організації торгівлі (СОТ) у 2001 році ознаменував значний поворотний момент у його міжнародних відносинах. Китай став більш інтегрованим у світову економіку і відіграє більшу роль у міжнародній торгівлі та інвестиціях.

6. Ініціатива «Один пояс, один шлях». Ініціатива «Один пояс, один шлях» (BRI), започаткована у 2013 році, є масштабною інфраструктурною та інвестиційною програмою, спрямованою на з'єднання Китаю з країнами Азії, Європи та Африка. BRI розглядається як спосіб для Китаю розширити свій вплив в регіоні і встановити більш тісні зв'язки з іншими країнами.

7. Політика однієї дитини. Політика однієї дитини в Китаї, яка діяла з 1979 по 2015 рік, мала значні демографічні та соціальні наслідки, які вплинули на міжнародні відносини Китаю. Ця політика розглядалася як порушення прав людини багатьма західними країнами, а також сприяла старінню населення і гендерному дисбалансу.

8. Китайсько-радянський розкол (1960-ті): у 1960-х роках відносини між Китаєм і Радянським Союзом погіршилися, що призвело до розколу між двома комуністичними державами. Цей розкол мав значний вплив на зовнішню політику Китаю.

9. Пандемія COVID-19. Пандемія COVID-19, яка виникла в Ухані, Китай, наприкінці 2019 року, мала значні глобальні наслідки та вплинула на міжнародні відносини Китаю. Деякі країни критикували дії Китаю щодо боротьби зі спалахом і звинувачували Китай у приховуванні масштабів вірусу на ранній стадії [1].

Міжнародні відносини та інноваційний розвиток Китаю мають значні наслідки для інших країн та світової спільноти в цілому. Ось кілька способів, за допомогою яких це очевидно:

Швидке економічне зростання і розвиток Китаю зробили значний вплив на світову економіку. Становлення країни як виробничої та експортної потужності створило нові ринки для інших країн, особливо в Азії.

Інноваційний розвиток Китаю зробив його лідером у передових технологіях, таких як штучний інтелект, 5G та квантові обчислення. Це має значні наслідки для інших країн, особливо з точки зору національної безпеки та економічної конкурентоспроможності.

Вплив на навколишнє середовище: Швидкий економічний розвиток Китаю дорого обійшовся навколишньому середовищу. Країна є найбільшим у світі емітентом парникових газів, і її велика залежність від вугілля сприяла забрудненню повітря та іншим екологічним проблемам. Це торкнулося не тільки Китаю, але й інших країн регіону та за його межами.

Політичний вплив: піднесення Китаю як глобальної наддержави зробило глибокий вплив на міжнародну політику. Розширення впливу та наполеглива зовнішня політика країни кинули виклик існуючому міжнародному порядку, особливо в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Це призвело до напруженості у відносинах з іншими країнами, особливо зі Сполученими Штатами, які розглядають Китай як стратегічного конкурента.

Культурний вплив: зростаючий вплив Китаю на світовій арені також мав культурний вплив. Популярність китайської мови, культури і традицій зросла, особливо в Азії. Це також призвело до нових можливостей для культурного обміну та співпраці між Китаєм та іншими країнами [2].

В цілому міжнародні відносини та інноваційний розвиток Китаю мали значний вплив на світову спільноту, створюючи нові можливості та виклики для інших країн. Оскільки Китай продовжує рости і розвиватися, цілком імовірно, що ці наслідки стануть тільки більш вираженими в найближчі роки.

Список використаних джерел:

1. Зовнішня політика Китаю. URL : <http://kimo.univ.kiev.ua/Asia/01.htm>
2. Особливості сучасної політики Китаю. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2305>

Matukhno O., Student of University of Customs and Finance;
Shcholokova H. V., Candidate of Political Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

CONSEQUENCES OF COVID-19 FOR THE GASTRONOMY INDUSTRY AND THE WAYS TO OVERCOME THEM

Since the 2019 our life completely has been changed because of the COVID-19 Pandemic. For instance, hospitality business and tourism met with a lot of difficulty. In our opinion, it's the hardest-hit industry.

Hospitality business includes hotels, food and beverage service, event planning, entertainment venues, and travel. For example, hotels are dependent on number of visitors and clients. Economic factors are very important for this

industry. From the start of the pandemic a lot of consumers just stopped going into restaurants and using others food service. Also, this industry's traffic has decreased due to a lot of factors: lockdowns, operations restrictions, and social distancing. For example, according to statistic only in July 2019 more than 16,000 restaurants in USA were closed [1].

According to the Poster, which is common in Ukraine, after two weeks of quarantine, 2,500 Ukrainian establishments stopped working. This is 63% of all the company's clients in Ukraine [2]. And it was only the start.

The lockdown was introduced due to the virus. This temporarily halted the hospitality industry, as social gatherings had to be stopped and personal contact had to be avoided. According to the UNWTO, the global economy was almost brought to a standstill overnight by the Covid-19 pandemic [3]. Over the next few months, a lot of companies, which gave services in hospitality business became bankrupt.

For continuing earning money hospitality business had to wind down to new behaviour of visitors, to strict quarantine restrictions, met with real threats to lives. According to this we come to such a conclusion, that hospitality industry is influenced by changes both through external factors and through internal ones.

Countries all around the world have different laws about behaving during the pandemic, but in common they have resolutions on sanitary rules, measures to curb the spread of infection. For example, in Ukraine the system of coloured markers was realised. It showed actual pandemic situation in different cities. It could be “green”, “yellow”, “orange”, “red” ones. If restaurant or other representers of hospitality business is in the green one, it has a little restriction, if it's the red zone – nearly nothing is allowed. All places are closed till the change of color of territory.

In Ukraine was implemented system of using certificates, which have information about vaccinations of person. They can be used in digital app or papers ones. From zone-to-zone different numbers of vaccinations needed. From the “yellow” and till the “red” one staff of establishment of hospitality business must check certificates, if costumers are located in restaurant, or hotel, or in another establishment. If client refuses to spread this information, it's impossible for him or her to stay [4]. This rule helps protecting staff and other visitors from the COVID19.

However, because of this laws hospitality industry meets with problems like misunderstanding from clients, loss of revenue and costumers. Business have act like “acrobats” to survive [5]. They invent services, which could be profitable. For example, costumers from Ukraine began to use the food delivery more. Not only restaurants and coffee-shops began to provide a service of delivery, even the possibility of delivery from supermarkets was made. Popular and profitable establishments adapt the menu to process of delivery.

List of references:

1. Nearly 16,000 restaurants have closed permanently due to the pandemic, Yelp data shows. URL: <https://abcnews.go.com/Business/16000-restaurants-closed-permanently-due-pandemic-yelp-data/story?id=71943970>

2. Як впали продажі в закладах України під час карантину. URL: <https://joinposter.com/ua/post/yak-vpaly-prodazhi-v-zakladakh-Ukrayiny-pid-chas-karantynu>

3. The Impact of the COVID-19 Pandemic on the Hospitality Industry. URL: <https://edubirdie.com/examples/the-impact-of-the-covid-19-pandemic-on-the-hospitality-industry-an-essay/>

4. Ознаки для визначення регіону зі значним поширенням COVID-19. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/oznaki-dlja-viznachennja-regionu-zi-znachnim-poshirennjam-covid-19>

5. Бізнес на карантині: статистика від Опендатабот. URL: <https://news.dtkk.ua/society/economics/61843-biznes-na-karantini-statistika-vid-opendatabot>

Mezentseva M. O., Student of University of Customs and Finance

Boiko Z. V., Candidate of Geographic Sciences,

Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Business of University of Customs and Finance

Kliuchnyk R. M., PhD in Political Science, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance

THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE WORLD EXCURSION ACTIVITIES

Excursion activity is an important component of the tourism industry. The relevance of the chosen topic lies in the fact that more and more technologies are appearing in the modern world that can help make excursions more interactive and exciting for tourists. These technologies can help tour guides more effectively convey information about tourist objects, increase the level of interest of tourists and provide a higher quality of service.

Modern excursions already use various innovative technologies that help make excursions more accessible and unusual for tourists. Below there are examples of some innovative technologies used in excursion activities.

1. Use of virtual reality (VR). VR allows you to create an immersive environment for visitors that can be reproduced from anywhere in the world. For example, you can create a virtual tour of a museum or a historical city, where visitors can see various exhibits and sights. An example of the use of this technology can be a virtual tour of the Musée d'Orsay in Paris (Musée d'Orsay) [2]. On Google Arts&Culture page, a large amount of information about the collection and each exhibit is available, and after that you can go to see the tourist objects with your own eyes using virtual reality.

2. Use of augmented reality (AR). AR can help visitors understand information about various objects or attractions by adding digital elements to them [1]. An example of the use of AR in tours is the "HoloTour" application from Microsoft. This application allows users to take virtual tours of famous landmarks and tourist destinations around the world using the Microsoft HoloLens headset [3].

With HoloTour, users can see 360-degree views of famous places like the Grand Canyon, Machu Picchu, and the Roman Colosseum, as if they were actually there. They can also interact with virtual objects and characters, such as

ancient artifacts or historical figures, and learn more about the history and culture of the place.

3. Use of drones. Drones can take videos and photos from the air, allowing you to see different objects from different angles and from a bird's-eye view. For example, you can create a drone tour of landscapes and natural attractions. One of the examples of drone tours is the offer of the travel company "Drone Adventures" in Switzerland [4]. This company offers drone tours of some of Switzerland's most beautiful and scenic locations, including the Swiss Alps, glaciers and lakes.

In conclusion, it can be noted that the use of innovative technologies in the field of tourism and excursions has opened up new opportunities for both tourists and tour guides. Technologies such as AR, VR, drones, etc. allow for more immersive and interactive experiences, as well as improved communication between tour guides and tour guides. Thanks to the use of these technologies, it is possible to make excursions more interesting, memorable and even safer. In addition, these technologies can provide new ways to develop the tourism sector in Ukraine and attract more tourists to our lands after the end of a full-scale invasion. Therefore, the use of innovative technologies in excursion activities is an important step in the development of the tourism industry and the creation of new opportunities.

List of references:

1. Augmented reality and tourism: the new travel experience. URL: <https://www.onirix.com/augmented-reality-and-tourism-the-new-travel-experience/>.

2. Google Arts&Culture: Musée d'Orsay, Paris. URL: <https://artsandculture.google.com/partner/musee-dorsay-paris>.

3. HoloTour. URL: <https://apps.microsoft.com/store/detail/holotour/9NBLG-GH5PJ87?hl=en-us&gl=us>.

4. Yellowplace Drone Adventures. URL: <https://yellow.place/en/drone-adventures-lausanne-switzerland>.

Новожилова Н. О., здобувач Університету митної справи та фінансів

Разінькова М. Ю., к.е.н., доц.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ

Сутність туризму, як форми рекреаційної діяльності, пов'язана з навколишнім середовищем в найширшому розумінні цього поняття. Основна частина споживання туристичного продукту відбувається у територіально-визначеному туристом місці, яку трактують як «туристична дестинація».

Всесвітня туристична організація (UNWTO) розглядає туристичний напрямок як основний пункт туристичної поїздки, територію, відвідування якої має центральне значення для прийняття рішення про подорож [4].

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року вплинуло на соціально-економічні, політичні та глобальні інтереси України, країн ЄС та українських союзників – передових представників світової політичної спільноти. За підсумками 2021 року Україна входила в топ туристичних країн Європи, але внаслідок дій Російської Федерації відбулося уповільнення економічного та туристичного розвитку країни.

Негативний вплив на міжнародний туризм і соціально-економічний занепад України в умовах війни проявляється у наступних факторах: втрата туристичного, культурно-історичного, лікувального, рекреаційного та природного потенціалу країни за рахунок руйнації інфраструктури; встановлення небезпеки для потенційних туристів у зв'язку з активними бойовими діями на значній частині територій та вірогідністю ракетних ударів по всій території України; заборона авіаперельотів в повітряному просторі України тощо.

Військова агресія РФ негативно вплинула на соціально-економічну ситуацію в Україні та туристичний потенціал країн-членів ЄС, зокрема скасування авіарейсів до/з України та унеможливлення відпочинку іноземних громадян в Україні; підвищення цін на послуги авіакомпаній (через санкції проти РФ вартість авіапалива зросла на 20–30%, що, за даними IATA (Міжнародної асоціації повітряного транспорту), призвело до подорожчання авіаквитків); зменшення туристичних потоків через заборону виїзду за межі України значної кількості людей, особливо чоловіків, віком від 18-ти до 60-ти років [1]. Варто зазначити, що функціонування туристичної сфери України наразі переважно відбувається завдяки роботі туристичних дестинацій у Закарпатській, Львівській та Івано-Франківській областях. Встановлено, що у 2022 році міжнародного туризму в Україні де-факто не існує, але поїздки з метою здійснення туристичної діяльності залишаються на власний розсуд іноземних громадян [2].

Велика кількість українців вимушена була переселитись з місць постійного проживання, розташованих у небезпечних зонах, у відносно безпечні зони, де проживання внутрішньо переміщеним особам забезпечили власники багатьох туристичних комплексів, готелей, хостелів тощо. Пристосувавшись до сучасних умов, внутрішній туризм продовжує функціонувати у відносно безпечних регіонах країни, де можна відвідати туристичні об'єкти та прилеглі до них об'єкти туристичної інфраструктури (заклади розміщення, харчування тощо). Крім того, у цих регіонах на відносно високому рівні розвинена інфраструктура, а логістика зазнала менших відхилень.

Повномасштабна війна на території нашої країни вкрай негативно впливає на розвиток туристичної галузі. Проте, виходячи з досвіду країн, на територіях яких за останні 20 років проводились бойові дії (Грузія, Ізраїль тощо), у майбутньому для України мають відкритися нові можливості для розвитку внутрішнього та міжнародного туризму. Вже за деякий час туристи надаватимуть перевагу таким видам туризму як:

«меморіальний туризм» – маршрути вшанування пам'яті загиблих під час війни); «військовий туризм» – висвітлення масштабів війни та руйнувань на території країни; – «патріотичний туризм» – мета якого – захист майбутнього покоління від помилок минулого [3].

Саме організація роботи спеціалізованих туристичних напрямків під час дії воєнного стану та після перемоги сприятиме наповненню державного бюджету, забезпеченню робочих місць, психологічному розвантаженню та зниженню рівня психоемоційного напруження українців.

Список використаних джерел:

1. Як війна в Україні вплине на європейський туризм. URL: <https://globetrender.com/2022/04/28/how-the-war-in-ukraine-will-affect-european-tourism>
2. Вплив міжнародного туризму на соціально-економічний розвиток України в умовах війни. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/le/view/2494>
3. Вплив російсько-української війни на туризм в Україні та перспективи його розвитку в майбутньому. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6403/1325?>
4. UNWTO World Tourism Barometer. Edition 2016. URL: <http://unwto.org/facts/eng/barometer.htm>

Норка А. А., студент Університету митної справи та фінансів
Мостова А. Д., доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних економічних відносин та
регіональних студій Університету митної справи та фінансів

СТАНДАРТИ ISO ЯК ГАРАНТІЯ ЯКОСТІ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

Міжнародна організація стандартизації (ISO) – це незалежна неурядова міжнародна організація, яка розробляє та публікує стандарти для різних галузей промисловості та бізнес-секторів. ISO розробляє та публікує стандарти, визнані в усьому світі та прийняті організаціями для забезпечення послідовності, якості та безпеки продуктів і послуг [2].

Метою стандартів ISO є надання загальної основи та набору вказівок, які організації можуть використовувати для вдосконалення своїх процесів, продуктів і послуг, а також продемонструвати своїм клієнтам, інвесторам, партнерам і зацікавленим сторонам, що вони зобов'язані відповідати міжнародним стандартам якості, безпеки, а також брати відповідальність за стан екології.

Бізнеси, які у своїй діяльності дотримуються вимог стандартів ISO, мають такі переваги: забезпечення якості: ISO стандарти надають рекомендації для розробки та впровадження систем якості, що дозволяє підприємствам забезпечувати високу якість продукції та послуг, які відповідає міжнародним стандартам; зменшення відходів: дотримання підприємствами стандартів ISO зменшує кількість відходів та забруднення

довкілля, оскільки бізнес повинен дотримуватись вимог стандарту щодо управління відходами; підвищення конкурентоспроможності: компанії, які дотримуються стандартів ISO, можуть демонструвати свою відповідальність та здатність до якісного та екологічного управління. Це може допомогти відповідному підприємству зайняти більшу частку на ринку та залучити нових клієнтів; збільшення ефективності: дотримання стандартів ISO може сприяти підвищенню ефективності бізнес-процесів та зменшенню часу на їх виконання, що дозволяє бізнесу скоротити витрати та підвищити прибутковість; залучення інвесторів: наявність сертифікації ISO може зробити бізнес більш привабливим для інвесторів та партнерів, які шукають стабільні та відповідальні компанії для співпраці [2].

Стандарти ISO допомагають покращити процеси виробництва та управління на різних стадіях бізнесу. Найбільш розповсюдженими прикладами стандартів ISO є:

1) стандарти серії ISO 9000 є найбільш відомими та широко використовуваними стандартами для управління якістю. Ці стандарти містять вказівки щодо впровадження та підтримки системи управління якістю для забезпечення постійної якості продукції та послуг. Цей стандарт використовують такі відомі компанії, як: Ford Motor Company, Intel Corporation, Johnson & Johnson, Nestle, Sony Corporation, Apple Inc, Toyota Motor Corporation, Coca-Cola та інші [1].

2) стандарти серії ISO 14000, які забезпечують основу для систем управління навколишнім середовищем і допомагають організаціям мінімізувати свій вплив на навколишнє середовище шляхом зменшення відходів, більш ефективного використання ресурсів і дотримання відповідних екологічних законів і норм. Сертифікати цього стандарту використовуються в різноманітних сферах бізнесу: від виробництва та енергетики до продуктів харчування та напоїв і технологій. Його мають такі компанії, як: Siemens, Walmart, Unilever, IBM, Nike Inc., Coca-Cola тощо.

3) стандарти серії ISO 27000 містять вказівки щодо управління інформаційною безпекою, включаючи конфіденційність даних, конфіденційність і цілісність. Цей стандарт повсюдно використовують компанії в сфері інформаційних технологій такі, як: Google, Microsoft, Amazon Web Services, PayPal, Vodafone тощо.

4) ISO 45001 надає вказівки щодо систем управління гігієною та безпекою праці, щоб допомогти організаціям забезпечити безпечне та здорове робоче місце для працівників. Сертифікати ISO 45001 мають такі популярні підприємства, як: McDonald's, Volvo, Toyota, General Electric, Samsung, British Petroleum, Nestle тощо.

5) ISO 22000 надає рекомендації щодо систем управління безпечністю харчових продуктів, щоб допомогти організаціям гарантувати, що харчові продукти безпечні для споживання. Цей стандарт використовують компанії в сфері продуктів харчування, наприклад: Nestle, Danone, PepsiCo, Kellogg's, Coca-Cola, Heinz та інші.

6) ISO 50001 містить вказівки для систем управління енергією, щоб допомогти організаціям зменшити споживання енергії та підвищити енергоефективність. Сертифікати ISO 50001 мають такі компанії, як: Coca-Cola, Intel, 3M, Tetra Pak, Toyota Motor Corporation, Royal Dutch Shell, Nokia, General Motors та інші.

7) ISO 55000 надає вказівки щодо систем управління активами, допомагаючи організаціям ефективно та результативно керувати своїми активами. Прикладами компаній з сертифікатами цього стандарту є: Chevron, Rio Tinto, Suncor Energy [3].

Список використаних джерел:

1. Certification Standards: веб-сайт. URL: <https://stendard.com/en-sg/iso-standards-list/>

2. ISO standards: веб-сайт. URL: <https://www.iso.org/standards.html>

3. What are ISO standards?: веб-сайт. URL: <https://www.globalsuitesolutions.com/what-are-iso-standards/>

Нуманова К. А., здобувач Університету митної справи та фінансів
Богородицька Г. Є., к.е.н., доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних
студій Університету митної справи та фінансів

МОЖЛИВОСТІ ТА ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Неможливо заперечити те, що цифровізація є безумовним драйвером розвитку сучасного суспільства. Вона має багато переваг для ринку праці та зростання економіки. Інвестиції у цифровий актив є значно прибутковішими, ніж у нецифрові активи. Пандемія COVID-19 ясно показала що, людське життя залежить від цифрових технологій та значну роль можуть відігравати ці технології у боротьбі з глобальними кризами. Ніколи ще життя людей не залежало так сильно від цифрових технологій: від моніторингу та контролю за поширенням пандемії, люди виконують повсякденну діяльність (робота, покупки, спілкування, навчання тощо). Зміни, які відбуваються в економіці та суспільстві, мають свої неприємні аспекти, але є джерелом додаткових можливостей. Так і вплив цифровізації на суспільство та економіку в цілому є досить неоднозначним. Технології, інтелектуальні програми та інші інновації можуть спричинити покращення послуг і допомогти розв'язувати проблеми у найрізноманітніших областях, виключно з охороною здоров'я, сільським господарством, державним управлінням, податками, транспортом, освітою та екологією [1]. На рівні всього суспільства виділяють такі можливості цифровізації: підвищення якості життя шляхом покращення задоволення вже відомих та нових потреб людей; зростання продуктивності всієї праці внаслідок її підвищення на глобальному рівні, а на рівні окремих виробництв та підприємств; поява нових моделей і форм бізнесу, що дозволяють підвищити прибутковість та конкурентоспроможність; підвищення

прозорості економічних операцій та забезпечення можливості їх моніторингу; доступність державних та комерційних товарів і послуг аж до світового масштабу [2]. Однак цифровізація може мати серйозні загрози та проблеми для всіх верств населення: можливий нищівний характер цифрових технологій, що матиме негативний вплив на продуктивність, зайнятість та добробут населення, витіснити з ринку праці багато працівників і посилити нерівномірність у рівні їх доступності та використання, що призведе до зростання нерівності та формування нового цифрового розриву [3]. Серед основних макроекономічних загроз цифровізації зазвичай виокремлюють такі:

1. Повільне зростання продуктивності загрожуватиме прогресу підвищення глобального рівня життя. У світі спостерігається тенденція зниження глобальної продуктивності, збільшення глобальної нерівності та криза глобального управління. На зниження темпів світового економічного розвитку вказують і сучасні міжнародні дослідження [4].

2. Посилення напруженості між державами за технологічне домінування. У минулому розділі було розглянуті так звану “цифрову війну” між США та Китаєм. Переможець цих перегонів отримає перевагу у сфері геополітики, комерції та у військовій сфері, тож науковці не заперечують те, що протистояння Китаю та США продовжиться і стане ще більш активним та напруженим.

3. Кібератаки також становлять важливу небезпеку. З Кіберзагрози характеризуються тим, що вони постійно змінюються і з’являються практично щодня. За останні роки кіберзлочинність зросла у десятки разів. Наразі подібні атаки характерні більше для фінансово-кредитної галузі, але у недалекому майбутньому очікується, що загрози стануть актуальними практично для кожної галузі.

4. Цифрова нерівність, яка стає дедалі глибшою стосовно доступу до соціальних, економічних та інших можливостей внаслідок нерівного доступу до цифрових технологій. Ця проблема має глобальний характер, але може розглядатися і на національному рівні, в масштабах окремих держав, як-от нерівномірність доступу до Інтернет-послуг у містах та селах України.

5. “Цифрова диктатура” – так називають можливість запровадження тотального контролю над громадянами шляхом використання цифрових технологій. Загалом це вживається в контексті Китаю, де декілька років тому було запроваджена жорстка система боротьби з корупцією у всьому суспільстві. Це здійснюється за допомогою цифрових технологій Великих Даних, що дозволяє отримати інтегрований показник стосовно кожного громадянина КНР. Загрози, які містить в собі цифровізація, надзвичайно складні та багатовимірні, а також і глобальні, через що світові потрібні саме глобальні розв’язання цих проблем. Країни, що розвиваються, розбудовуючи свою цифрову економіку та інституції, а також розробляючи свою політику розвитку у контексті Індустрії 4.0, не повинні випускати з уваги міжнародний вимір даних та їх регулювання, які впливають на внутрішній економічний розвиток.

Цифровізація має здатність здійснити вплив величезних масштабів на усе людство, але блага будуть розподілятися нерівномірно, цілком можливо, що цифровізація стане причиною найбільш нерівноправного суспільства за увесь час. Цифровізація є драйвером розвитку сучасного суспільства, покращує надання послуг і допомагає із розв'язанням глобальних проблем.

Список використаних джерел:

1. Digital Economy Outlook. 2017. OECD Publishing, Paris. URL: <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf>.
2. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти: доповідь. Центр Разумкова. Київ, жовтень 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf
3. Key Issues for Digital Transformation in the G20. Report Prepared for a Joint G20 German Presidency. OECD, 12 January 2017. URL: <https://www.oecd.org/g20/key-issues-for-digital-transformation-in-the-g20.pdf>.
4. Navigating the rising tide of uncertainty. 23rd Annual Global CEO Survey. PwC. URL: <https://cutt.ly/WNVsRHG>

Nebaba N. A., Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of the Department of International Economic Relations and
Regional Studies of University of Customs and Finance

METHODOLOGICAL SUPPORT FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS OF PARTICIPANTS IN INTERNATIONAL PRODUCTION AND COOPERATION

In the system of strategies of the network of international production and cooperation, the competition strategy occupies an important place. The mechanism of international production cooperation of enterprises should ensure the choice and optimization of the joint competitive behavior of the participants of cooperative cooperation. In this case, the optimization criterion should be the improvement of the parameters of the target system, since they determine the success in the competitive struggle. This proposal, firstly, implies a corresponding improvement of the tools for increasing the competitiveness of enterprises involved in the network of international production and cooperation interaction. Secondly, it is necessary to substantiate the parameters of competitive behavior of participants in the network of international production and cooperation.

During substantiating the parameters of competitive behavior, it is necessary to provide for possible differences in such behavior in the independent functioning of business entities and their involvement in the network of international production cooperation.

Competitive behavior in this case is also considered through the prism of the properties of emergence (emergence of new options for competitive positioning

due to the acquisition of new properties of the socio-economic system after the establishment of cooperative cooperation), holarchy (differences in competitive behavior for different levels of holarchy, expansion of options for competitive positioning when moving up the levels of systemic holarchy of international production cooperation) and superiority (differences in competitive promotion of the target system in different segments of the global market). The choice of the type of competitive behavior by the participants of international production cooperation is one of the possible strategic choices. The competitive behavior of an individual enterprise and the specific behavior of a production cooperation network may differ significantly, primarily due to the emergence of emergence and the emergence of new properties in the cooperation network that change the methods and patterns of competition.

Competition means the rivalry of several economic agents for a limited resource. Such a resource is the consumer's attention to the target system at the stage of its operation. We note the existence of three key approaches to understanding the content of competition, which must be taken into account by the mechanism of international production cooperation of enterprises.

These are the following approaches: structural (competition takes into account the structure and distribution of market shares between key players), functional (managing the competitiveness of participants in international production cooperation is considered through the ability to form, maintain, develop and use certain competitive advantages) and behavioral (competition through the implementation of mutual actions of several market participants to obtain the desired resource or market position).

The mechanism of international production cooperation of enterprises should apply all three approaches in a coordinated manner when organizing the strategic management of the competitiveness of cooperation participants. Thus, within the framework of the functional approach, competition is considered through the possibility of accumulating a unique combination of organizational capabilities and practices of participants in international production cooperation within the network of international production cooperation (i.e., it is assumed that competitive behavior is associated with the potential and dynamic capabilities of participants in international production cooperation). The structural approach is to recognize the interests of other market agents in relation to the parameters of the target system.

The behavioral approach assumes that the activity (business processes of the participants) of the international production cooperation network is a component and result of the translation of global strategic priorities. Such competitive behavior must accept the requirements of a higher level of holarchy. It is as a result of this perception, through emergence, that competitive advantages arise.

Therefore, the establishment of cooperative relations is proposed to be considered as an additional competitive advantage of the network of international production cooperation and its participants (implementation of this proposal depends on the goal of cooperative interaction). Thus, within the framework of price competition in the market, the establishment of cooperation can lead to the

manifestation of the scale effect and contribute to the reduction of the price of the final product. Such a decrease in the final price can also happen due to a decrease in transaction costs. Thus, awareness of the understanding and parameters of the competitive behavior of the subjects of cooperative interaction allows to improve the tools for increasing competitiveness, which are distinguished as part of the mechanism of international production cooperation of enterprises (to develop its instrumental component), and to form methodical support for increasing the competitiveness of enterprises when they are involved in international production and cooperative cooperation.

Остапюк М. В., здобувач Університету митної справи та фінансів
Горб К. М., к.геогр.н., доц., доцент кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В КРАЇНІ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН (НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ)

Туризм, як тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає, а також як комплексна сфера відіграє важливу роль у сталому розвитку як країни, так і всього світу. Можемо виділити такі фактори впливу: туризм є фактором руху грошових ресурсів до країни, у ряді малих за площею країн туризм є головною галуззю національної економіки; туризм створює робочі місця, у 2021 р. 1 із 11 професій у світі були пов'язані зі сферою туризму; туризм сприяє розвитку підприємницькій активності, широкого спектру галузей національної економіки, наприклад, галузі транспортних перевезень, громадського харчування, закладів розміщення і т. ін.; туризм сприяє розвитку відносин між країнами, посилює культурний обмін між країнами, сприяє глобалізації; туризм сприяє розвитку інфраструктури, адже очевидні грошові прибутки від туризму мотивують владу інвестувати у розвиток місцевої інфраструктури; туризм сприяє розвитку та збереженню місцевих культур; туризм як соціокультурне явище відіграє роль у відпочинку та рекреації населення, що сприяє відновленню та збільшенню сил людини, її працездатності, а отже, і її економічної активності.

Туризм вже традиційно вважається однією із найбільших галузей світової економіки. Так, на піку свого розвитку у 2019 р. частка туризму у загальносвітовому ВВП складала 10,3 % (9630 млрд. USD) із 333 млн. робочих місць. У 2020 р., у зв'язку з пандемією COVID-19, що призвела до колосальних зменшень туристичної активності у світі, частка галузі туризму у загальносвітовому ВВП уже склала 5,3 % (4775 млрд. USD) із 272 млн. робочих місць. З 2021 р. туризм починає поступово

відновлюватися, і його частка у загальносвітовому ВВП склала 6,1 % (5812 млрд. USD) із 289 млн. робочих місць [1].

Згідно з даними United Nations World Tourism Organization (UNWTO), уже в 2023 р. міжнародні туристичні прибуття досягнуть від 80 % до 95 % від рівня 2019 р. У деяких регіонах світу, що показали найбільші темпи відновлення у 2022 р. (Близький Схід та Європа), прогнозується повне відновлення даних показників уже в 2023 р., а отже туризм найближчим часом знову стане однією з найбільших галузей світового господарства [2].

Польща є частиною світового туристичного ринку, тому у туристичних показниках країни спостерігається аналогічна динаміка змін до загальносвітових. Дані з основними показниками туристичної сфери країни представлена нижче у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні туристичні показники Польщі з боку впливу галузі на економіку країни

Рік	Частка туризму у ВВП, %	Частка туризму у ВВП, млрд. USD	Кількість робочих місць у туризмі, тис.	Частка туризму в кількості робочих місць, %	Витрати міжнародних туристів, млрд. USD	Витрати внутрішніх туристів, млрд. USD
2019	4,8	31,5	845,9	5,2	16,2	7,8
2020	2,6	16,8	747,5	4,6	8,7	3,3
2021	2,8	18,6	782,5	4,7	9,0	4,5

Джерело: складено автором на основі джерела [3]

Як можна побачити із даних таблиці, туристична сфера в Польщі формує певну частку економіки та робочих місць в країні, виступає одним із факторів економічного розвитку країни. У структурі міжнародних прибуттів до Польщі серед туристичних регіонів світу абсолютно домінує Європа із 86,923 тис. міжнародних туристів у 2019 р. та 50,683 тис. міжнародних туристів у 2021 р. Найбільше міжнародних прибуттів зафіксовано у 2021 р. з Німеччини (26,239 тис. прибуттів), Чехії (8,903 тис. прибуттів), Словаччини (4,922 тис. прибуттів), України (3,799 тис. прибуттів), Литви (1,824 тис. прибуттів). У структурі виїзного туризму Польщі серед найпопулярніших DESTINAЦІЙ є Німеччина, Хорватія, Греція, Італія та Чехія. Дана інформація співставна з основними торговельними партнерами Польщі, у структурі якої абсолютно домінує регіон Європа та перелічені вище країни [4].

На основні вищезазначених даних ми можемо із впевненістю сказати, що туризм виступає одним із факторів сталої розвитку національної економіки та міжнародних економічних відносин Польщі.

Список використаних джерел:

1. World Travel and Tourism Council. Travel & Tourism Economic Impact 2022. URL: <https://wtcc.org/Portals/0/Documents/Reports/2022/EIR2022-Global%20Trends.pdf>

2. Tourism set to return to pre-pandemic levels in some regions in 2023.
URL:<https://www.unwto.org/news/tourism-set-to-return-to-pre-pandemic-levels-in-some-regions-in-2023>

3. Poland. 2022 Annual Research: Key Highlights. URL:
https://wtcc.org/DesktopModules/MVC/FactSheets/pdf/704/185_20220613165832_Poland2022_.pdf

4. Poland: Country-specific: Basic indicators (Compendium), 2017 – 2021.
URL:<https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.5555/unwtotfb0616010020172021202212>

Половинко-Баркар В. В., студентка Університету
митної справи та фінансів

Разінькова М. Ю., к.е.н., доц.,

доцент кафедри економічних відносин та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів

ТУРИСТИЧНА СФЕРА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТІВ

Сфера туризму є важливим елементом міжнародних економічних відносин, оскільки вона сприяє збільшенню економічного зростання країн та підвищенню зайнятості. Туризм забезпечує заробіток населенню через надання послуг відпочинку, готельних послуг, транспортних та інших супутніх послуг.

Міжнародний туризм забезпечує зв'язок між різними країнами та їх народами, сприяє розвитку культурних та наукових обмінів, та підтримує здоровий культурний та соціальний обмін.

Одним із прямих економічних впливів туризму є створення робочих місць, підтримка малих та середніх підприємств, розвиток інфраструктури, зокрема транспортної та готельної галузей. Крім того, туризм може позитивно вплинути на імідж країни та її привабливість для іноземних інвесторів. Наприклад, відпочинок в гірських країнах може допомогти зберегти природні ресурси та зменшити загрозу глобальному потеплінню. З іншого боку, культурні маршрути можуть забезпечити розвиток і збереження культурних пам'яток, що в свою чергу може сприяти збереженню історичного та культурного досвіду народів. У зв'язку з цим, розвиток сфери туризму може мати великий вплив на економіку країни та її інтеграцію в світову економіку[1].

Туристична сфера в ОАЕ має великий вплив на розвиток економічних відносин з іншими країнами. ОАЕ є однією з найбільш популярних туристичних дестинацій світу, завдяки своїм піщаним пляжам, розкішним готелям, розвагам та іншим факторам.

Туризм є ключовою галуззю економіки ОАЕ, яка сприяє залученню іноземних інвестицій та стимулює розвиток інших галузей економіки,

таких як будівництво, транспорт, харчування та інші. Крім того, туристи з інших країн приносять до ОАЕ велику кількість валютних коштів, що сприяє зростанню економіки країни. Туристична сфера в ОАЕ також підтримує зв'язки з іншими

країнами через обмін культурними цінностями та збільшення кількості міжнародних знайомств. Це стимулює розвиток міжнародних відносин та сприяє збільшенню кількості ділових контактів [2].

Країна має різноманітні ресурси, які приваблюють туристів по всіх видах туризму. Туризм є важливою статтею фінансових надходжень. Об'єднані Арабські Емірати відомі своїми розкішними готелями, шопінгом, пляжами та розвагами. Ось деякі туристичні атракції та рекреаційні ресурси, які приваблюють туристів: Бурдж Халіфа – найвища будівля у світі, яка пропонує незабутні враження від панорамного виду на місто; Пустелі – тут можна відвідати пустельний кемпінг, прокататися на верблюдах або на джипах; Пляжі – велика кількість пляжів, таких як Джумейра Біч, Аль-Мамзар Біч та Шарджа Біч, де можна насолоджуватися турквою та водними видами спорту; Тематичні парки – велика кількість тематичних парків, таких як Феррарі-світ, Леголенд та Водний парк "Водний світ"; Дубайський торговий центр – найбільший торговий центр у світі, де можна знайти все, що тільки побажаєте; Абу-Дабі – столиця країни, де можна побачити шедеври архітектури, такі як мечеть Шейха Зайда або двір Президента; Аквапарки – ОАЕ має багато аквапарків, таких як Акваентура та Дубайський аквапарк [3].

За останні кілька років туристичні потоки до ОАЕ значно зменшилися через пандемію COVID-19 та пов'язані з нею обмеження. У 2018 році країну відвідало більше 15 мільйонів туристів, що принесло понад 11% до ВВП ОАЕ. Однак у 2020 році ця цифра скоротилася до 5,5%, а в 2021 році вклад туристичної галузі був на рівні 8,5% ВВП [4].

За даними Всесвітньої організації туризму, у 2018 році туризм становив близько 10,4% світового ВВП, але через пандемію ця цифра знизилася до 5,5% у 2020 році та може збільшитися до 6,5% у 2022 році в залежності від відновлення туристичної діяльності [5].

Список використаних джерел:

1. United Nations World Tourism Organization (UNWTO). Tourism Statistics and Trends. URL: <https://www.unwto.org/tourism-statistics-and-trends>.
2. The Economic Impact of Tourism in the UAE. URL: <https://www.worldtravelawards.com/article/economic-impact-tourism-uae>.
3. Official tourism board in Dubai. URL: <https://www.visitdubai.com/en/>.
4. Департамент статистики та конкурентоспроможності Дубая (Dubai Statistics and Competitiveness Center). URL: <https://dsc.gov.ae/StatisticalBook>.
5. Всесвітня організація туризму (World Tourism Organization) URL: <http://www2.unwto.org/content/unwto-tourism-highlights>.

Pukas K. V., student, University of Customs and Finance
Horb K. M., Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel and
Restaurant Business, University of Customs and Finance

METHODS OF TOUR DEVELOPMENT AND ITS COMPETITIVENESS (ON THE EXAMPLE OF THE AUTHOR'S TOUR WITH A VISIT TO LATVIA)

Nowadays, tourism has become one of the particularly progressive branches of Ukraine. Over the entire period of its development, the tourism industry has achieved significant development, which has led to the expansion and diversification of the country's tourism market. The main product of consumption in the Ukrainian, as well as in any other market of tourist services, is a tour.

A tour is a complex of tourist services, which is presented in the form of a program, within which the goal of a tourist's stay outside his permanent place of residence is realized, and a set of measures to implement this program at the appropriate quality level [3].

The development of any tour includes 8 stages: the selection of route points, the prioritization of these points, the selection of the starting and ending points of the route, the development of the route scheme, its optimization, software development, organizational and technical measures to ensure the tour, and the calculation of the cost of the tour. Before starting the development of the tour, market research is carried out, market segments are determined in which the tour will be implemented in the future, the target audience is selected, and an assessment of one's own opportunities to develop the selected market is carried out [1; 3].

The development of the tour should be variable, i.e. include the possibility of choosing elements of the program, means of accommodation and transportation, taking into account the individual wishes of the tourist. In addition, this approach increases the competitiveness of products. A map of the territory should be a mandatory element of ensuring the development of the tour [3].

The life cycle of a tour consists of two consecutive periods: the development period and the market period. The development period includes such stages as the search and selection of an idea, the development of a product concept, the development of a marketing strategy and the analysis of marketing opportunities, the actual development of the tour and its trial implementation. In other words, this is a period of commercial testing and introduction of a new tour. The market period begins when the introduction of the tour to the market took place, and it covers the following successive phases: introduction, growth, maturity, saturation, decline [3].

Any tour – even with the best consumer properties – sooner or later is displaced from the market by another, more perfect one. There cannot be an «eternal» tour that does not need to be renewed or replaced by another one, because over time the demand for it will fall and the profit from the sale will become so small that further sale will become economically unprofitable [2].

This means that in order to maintain the competitiveness of the tour, it must be constantly updated, taking into account such factors as the level of income of the population, the political and economic situation in the country, etc.

Taking into account all the above factors, we developed an author's tour with a visit to Latvia. Type of tour: bus, group. The duration of the tour is 15 days (14 nights). The beginning and end of the tour in the city of Dnipro. Countries and main cities covered by the tour: Ukraine (Uman, Lviv), Poland (Warsaw, Lublin), Lithuania (Vilnius, Kaunas, Klaipeda), Latvia (Liepaja, Riga, Sigulda). Excursion provision of the tour consists of 6 main (excursions in Uman, Lviv, Warsaw, Vilnius, Liepaja, Riga) and 3 optional excursions (excursions in Ternopil, Kaunas, Sigulda). Also, the tour has one main and one optional animation event.

Analysis of available tours to Latvia showed that most of the offers are seasonal: in summer or winter. As for the city of departure, the first place is for tours from Lviv, the second – from Kyiv, and the third – tours from Dnipro. As for transport, most tours are a mixture of rail-bus-ferry or air travels, bus offers are mostly available from the travel operator «Accord-tour». It is also worth adding that in most tours, the number of days that tourists spend in Latvia is very small, since not all tours have Latvia as the main country of the tour.

The difference between our tour and the offers of other Ukrainian tour operators is as follows: the purpose of our bus tour is to reveal Latvia to tourists, focusing on it. This goal is achieved by visiting such Latvian cities that are not included in the programs of most Ukrainian tours, as well as by spending most of the tour time in Latvia. In addition, our tour includes in its program visits to Ukrainian cities that are usually not included in the offers of other tour operators, which also distinguishes it from other available offers.

Therefore, the development of tours consists of the selection of route points, the prioritization of these points, the selection of the starting and ending points of the route, the development of the route scheme and its optimization, the development of software, organizational and technical measures to ensure the tour and, finally, the calculation of the cost of the tour. Also, the tours go through such periods as the development period and the market period. Any tour cannot be «forever», and because of this there is a constant need to improve the tour in order to maintain its competitiveness.

List of references:

1. Любіцева О. О. Методика розробки турів: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 104 с.
2. Лютак О. М., Романчук Д. Л. Туристичний продукт як основний елемент забезпечення конкурентоспроможності туристично-рекреаційного кластера *Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси*. 2013. Вип. 10 (2). С. 141–150.
3. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.

Пугачова А. М., здобувач
Університету митної справи та фінансів
Стеблюк Н. Ф., к.е.н, доц.,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
та регіональних студій
Університету митної справи та фінансів

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО РИНКУ ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ринок освітніх послуг у Європі сьогодні найдинамічніша галузь економіки. Найбільш освічені трудові ресурси сприяють процвітанню своєї держави, нарощуванню її економічної сили. Відкритість країн ЄС надає молодим європейцям можливість здобути вищу освіту в будь-якій країні європейської співдружності. Уніфіковані вимоги, до абітурієнтів з будь-якої країни, призвели до того, що кожна держава сама прагне привести свою систему освіти у відповідність до єдиних європейських вимог і зайняти належне місце в європейському освітньому просторі, що інтегрується [1].

Однією з тенденцій сучасного освітнього ринку ЄС є глобалізація всього європейського ринку освіти. Стираються економічні та законодавчі бар'єри між національними системами освіти Європи, відбувається формування єдиного освітнього простору. Глобалізація передбачає надання рівних умов отримання освітніх послуг незалежно від місцезнаходження та громадянства. У контексті глобалізації реалізуються реформи щодо покращення освіти і в країнах Європи, і в країнах з перехідною економікою [2]. З розвитком глобалізації виник інший вид інтернаціоналізації, заснований на узагальненні знань і об'єднанні наукових і соціальних сил у всьому світі. Інтернаціоналізація відбувається завдяки транснаціональній освіті (TNE), яка дає студентам можливість отримати кваліфікацію в установах, розташованих в іншій країні, і дистанційне навчання [3]. Крім того, локдаун продемонстрував, що використання мереж асоціацій із забезпечення якості вищої освіти дозволяє закладам виявляти, адаптувати та застосувати найкращі практики з усього світу.

Гуманізація освіти – це ще одна важлива тенденція розвитку європейської освіти. У разі гуманізації освіти, людина розглядається з точки зору високої соціальної цінності. В цих умовах відбувається передбачення освіти та вихованні особистісного підходу, завдяки якому об'єктом і центром освіти є людина, її здібності, таланти та умови їх

розкриття [4]. Глобалізація та міжнародний обмін студентами та науковцями стають все більш важливими, тому вища освіта в Європі повинна відповідати на ці потреби, забезпечуючи міжнародні стандарти та міжкультурний діалог.

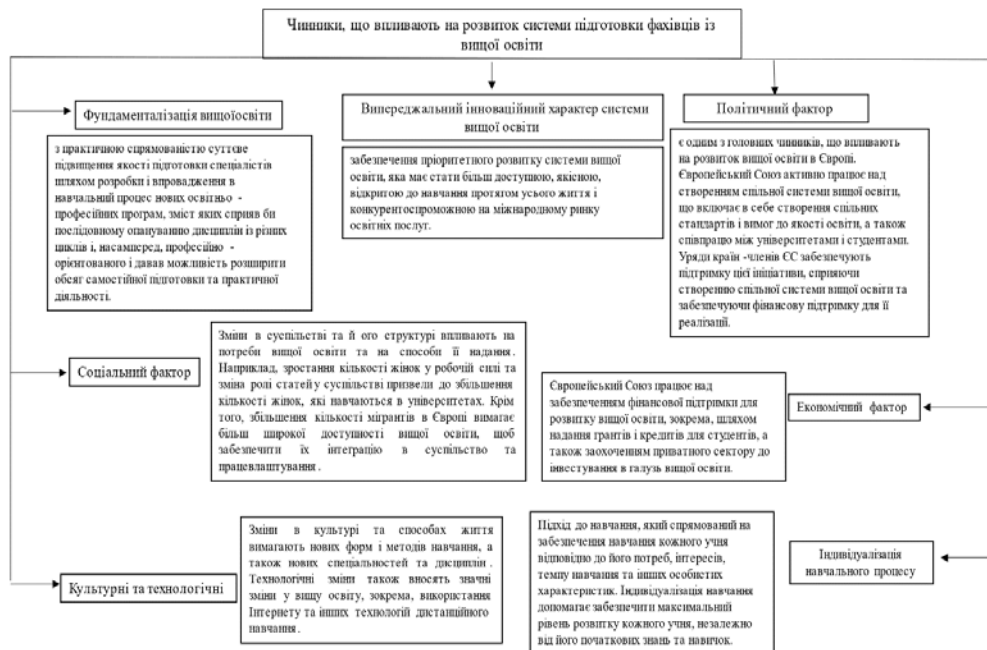

Рис. 1. Чинники, які впливають на розвиток підготовки фахівців із вищою освітою [2, 4, 5]

Основні чинники, які чинять домінуючий вплив на систему підготовки фахівців із вищою освітою з урахуванням освітніх тенденцій зображено на рис. 1.

Тому особливої актуальності набуває теоретичне осмислення виявлення передумов, основ розвитку системи вищої освіти як соціального інституту, як сфери культури, як індивідуального ресурсу особистості відповідно до соціально-економічних, технологічних та соціокультурних змін.

Виражені тенденції – глобалізація, інтернаціоналізація, інтеграція, гуманізація, демократизація, гуманітаризація є основою розвитку європейських освітніх послуг.

Список використаних джерел:

1. Europe 2020-Europes growth strategy URL: <http://ec.europa.eu>
2. Al’Abr K. The impact of globalization on education policy of developing countries: oman as an example. Literacy information and computer education journal. 2011. Vol. 2, no. 4. P. 491–502. URL: <https://doi.org/10.20533/licej.2040.2589.2011.0068>
3. Дудікова Л., Марлова А. Інтернаціоналізація вищої освіти: особливості розвитку. Молодь і ринок. 2020. № 12/179. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.193416>
4. Вавренюк С. А. Історія проведення реформи вищої освіти в Європі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 15. С. 80–84.
5. Сбруєва А. Актуальні проблеми якості викладання у європейській вищій школі: аналіз пріоритетів освітньої політики ЄС. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 5(69). С.49–64.

Razinkova M. Yu., PhD in Economics, Associate Professor,
University of Customs and Finance
Moshnyk O. O., Student of University of Customs and Finance
Kliuchnyk R. M., PhD in Political Science, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

IMPACT OF TOURISM DEVELOPMENT ON A COUNTRY'S ECONOMY (ON THE EXAMPLE OF INDIA)

International tourism is defined as the most important sphere of international cooperation in specific activities, based on respect for the national culture and history of each people and the main interests of each country. In addition, international tourism is called the field of development of mutual understanding between peoples and familiarization with the achievements of other countries in various fields [4].

In the Manila Declaration on World Tourism (1980), tourism is defined as an activity that is important in the life of nations due to its direct impact on the social, cultural, educational and economic spheres of life of states and their international relations. According to the Hague Declaration of 1989, it is noted that tourism has become a phenomenon that today has entered the daily life of hundreds of millions of people, as well as:

includes all free movements of people from their place of residence and work, the sphere of services created to meet the needs arising as a result of these movements;

is a type of activity that has the most important importance for the life of people and modern society, turning into an important form of using free time of individuals (tourists) and the main means of interpersonal and political relations, economic and cultural contacts, which have become necessary as a result of the internationalization of all spheres of life of nations;

should be a common concern. This is both a consequence and a decisive factor in the quality of life in modern society. Therefore, parliaments and governments should pay more and more attention to tourism to ensure its development in harmony with the provision of other basic needs and activities of society.

Today, tourism has become a phenomenon that has become part of the daily life of almost a third of the world's population. Moreover, at the beginning of the XXI century. tourism by the level of profit rightfully ranks third among the leading branches of the world economy. According to the results of 2001, the tourism industry formed 12% of the global domestic product and absorbed more than 11% of consumer spending [1].

Tourism in India is a large sector of the Indian economy. According to the World Travel and Tourism Council, in 2019 tourism brought about \$150 billion to India's budget, which is 6.7% of the country's GDP. Between 1990 and 2011, India's tourism GDP grew by 229%. According to forecasts, in the coming decade, this sector of the Indian economy can grow by an average of 7.7%

annually. In 2011, the World Travel and Tourism Council predicted an annual growth rate of 8.8% between 2011 and 2021 [2]. This would allow India to take the fifth place among the countries with the fastest growing tourism industry. Despite the year 2020, the tourism industry, which was actively developing in the second decade of our century, is gradually regaining its strength. In India, there is medical tourism, which is a good catalyst for the development of tourism in the country and a good support in this field.

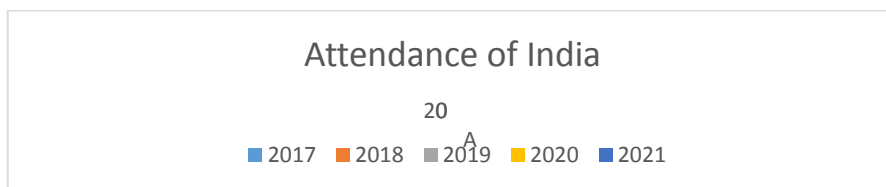

Fig.1. Attendance of India

Source: [3]

The main flows of tourists to India come from the European countries and South Asian countries, these regions account for approximately 18% of each year's number of visitors [5].

So, taking into account the above data, we can conclude that it is international tourism that has a significant impact on the development of India's economy and economic relations.

List of references:

1. Вплив туризму на світову економіку URL:<https://buklib.net/books/22430/>
2. Індія: Окремі країни: Основні показники. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.5555/unwtotfb0356010020172021202212>
3. Індія: окремі країни: прибуття відвідувачів-нерезидентів на національних кордонах за національністю 2017–2021 (2022). URL: <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.5555/unwtotfb0356012120172021202212>
4. Міжнародний туризм. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/tourism/36426/>
5. Рекреаційна географія світу. Азійський макрорайон. Індія. URL: https://tourlib.net/books_ukr/maslyak-rekr11-3.htm

Remshu V., Student of University of Customs and Finance
 Korneyev M. V., Doctor of Economics, Professor,
 Professor of the Department of International Economic Relations and
 Regional Studies of University of Customs and Finance

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND LITHUANIA

The Republic of Lithuania has traditionally been Ukraine's largest trading partner among the Baltic states. Political relations between Ukraine and Lithuania have developed significantly over time and under the influence of many common events that unite these countries historically. Lithuanians

remember how the Ukrainian people supported them when Soviet tanks stormed the Lithuanian parliament in January 1991. Since then, relations between the two countries have been so strong (Table 1) [1].

In turn, Lithuanians supported Ukraine during russia's invasion in 2014 and during the full-scale russia's invasion in 2022. To date, the Republic of Lithuania has been the one of the biggest supporters of Ukraine in this war. Providing a large amount of humanitarian, financial and IDP assistance in its country, and on the global stage, the Republic of Lithuania, already a full member of the EU, has always supported Ukraine in becoming an EU member.

Table 1

Reasons for cooperation between Ukraine and the Republic of Lithuania

Lithuania's interests in Ukraine	Ukraine's interests in Lithuania
reforming Ukraine and implementing laws adopted as part of the implementation of the EU-Ukraine AA;	support for Ukraine in the international arena (EU, NATO, OSCE, UN);
improving the business climate in Ukraine; development of new joint projects in the energy, environmental and IT sectors.	facilitating the final ratification of the AA with the EU, the introduction of a visa-free regime with the EU and other formats of cooperation between Ukraine and the EU;
strengthening economic cooperation;	expanding cooperation in defence and security;
developing the Viking project and increasing the attractiveness of its services in the region;	expanding cooperation in defence and security;
removing customs barriers to intensify transit;	Ukrainian businesses entering the Lithuanian and EU markets; assistance in obtaining loans from international and Lithuanian banks;
restoring the historical heritage of the Grand Duchy of Lithuania in Ukraine;	expanding regional cooperation.
strengthening cooperation between non-governmental organisations and developing student exchanges;	
strengthening multilateral regional cooperation;	

Source: compiled by authors on the basis of: [1]

In 2019, the Republic of Lithuania ranked 11th (after Switzerland and Romania) in terms of bilateral trade in goods between Ukraine and European countries (including the EU) with a share of 3.2% of the total.

In 2019, the volume of trade in goods and services between Ukraine and the Republic of Lithuania totalled a record USD 1 billion 648.9 million (up 27.3%), with exports of Ukrainian goods and services to Lithuania amounting to USD 463.7 million (up 19.7%). Imports of goods and services from Lithuania to Ukraine totalled USD 1 billion 185.2 million (up 30.6%). The balance of trade in goods with Lithuania was negative and amounted to USD 721.5 million.

In 2020, Lithuania ranked 10th (after the Czech Republic and Romania) in terms of bilateral trade in goods between Ukraine and European countries, with a share of 3.6% of the total. By the end of 2021, Lithuania ranked 13th (after the UK and Slovakia) in terms of bilateral trade in goods between Ukraine and European countries with a share of 3.4% of the total (Fig. 1) [2;3].

It should be noted that in 2021, the exchange of goods and services totalled USD 2 billion 004.1 million. This is an increase of 49.5%. Exports of Ukrainian goods increased by 31.8% and imports by 59.7% compared to 2020.

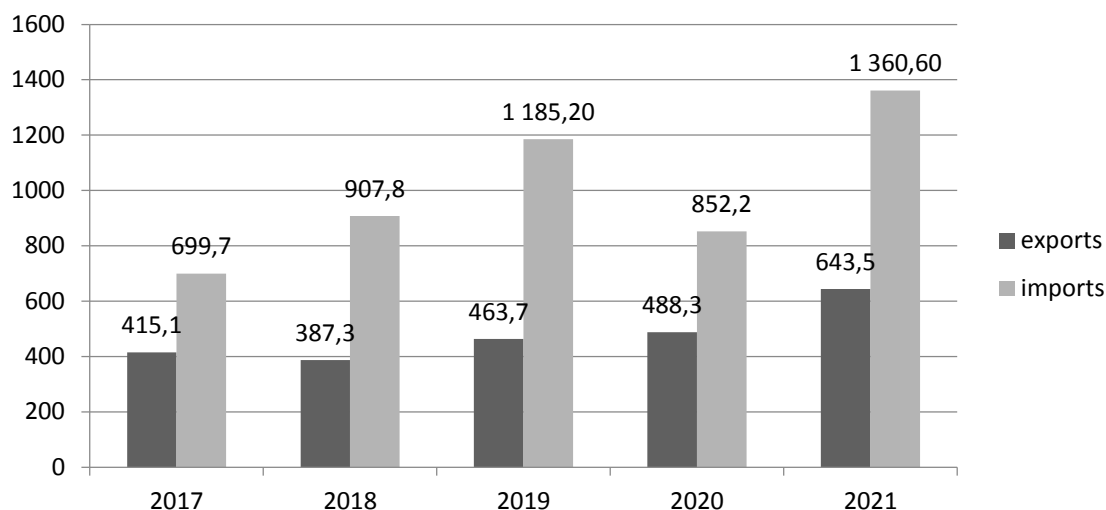

Fig. 1. Exports and imports between Ukraine and the Republic of Lithuania in 2017-2021, mln. USD

Source: compiled by authors based on: [2; 3]

The main goods exported to Lithuania were wood and wood products, ferrous metals, nuclear reactors, boilers and machinery, mineral fuels, oil and oil products, alcoholic and non-alcoholic beverages and vinegar, fats and oils of animal or vegetable origin, plastics and polymeric materials (Fig. 2) [2;3].

The goods imported from the Republic of Lithuania include mineral fuels, oil and oil products, fertilisers, plastics, polymeric materials, nuclear reactors, machinery and boilers, land transport vehicles and electric machines (Fig. 3) [2;3].

In January-April 2022, the trade turnover between Ukraine and Lithuania amounted to USD 403.6 million. This is 10.6% or USD 47.7 million less than in the corresponding period of 2021. This is 10.6% or USD 47 million less than the volume of trade in goods for the same period in 2021. The volume of exports of Ukrainian goods - USD 197.3 million - to Lithuania increased by 28.8% compared to the same period last year. The volume of exports of Ukrainian goods to Lithuania increased by 28.8% compared to the same period last year, while imports decreased by 30.8% and totalled USD 206.3 million.

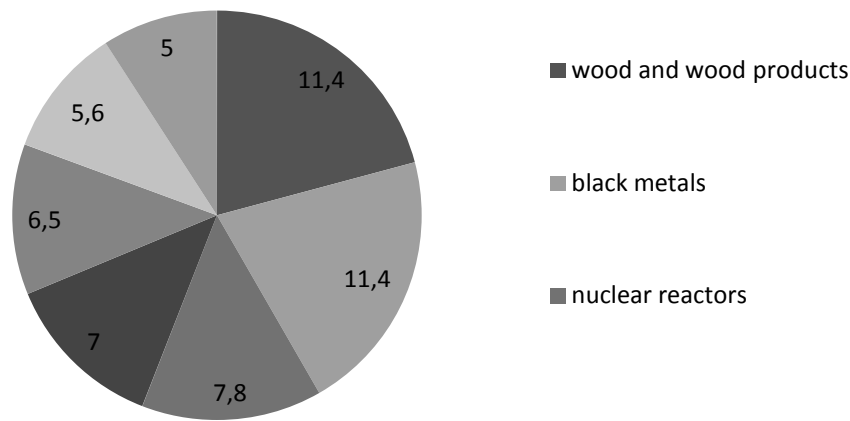

Fig. 2. Goods exported in 2021, %
Source: compiled by the authors based on: [2; 3]

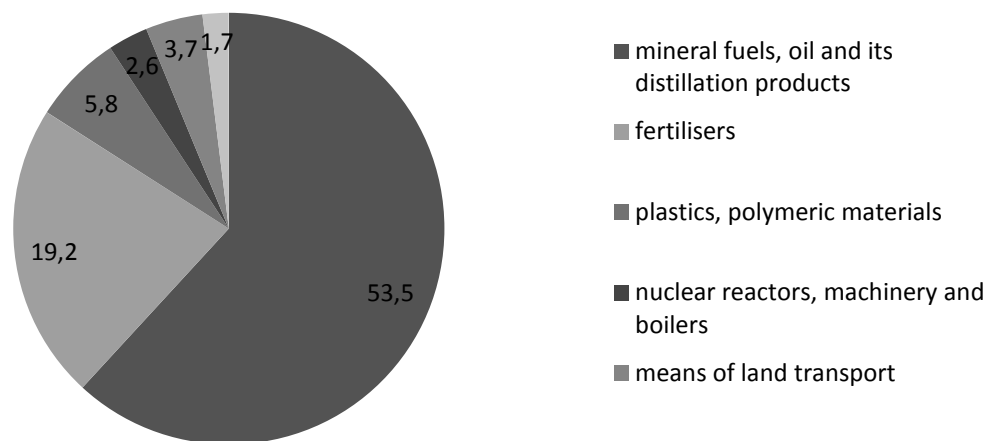

Fig. 3. Goods imported in 2021, %
Source: compiled by the authors based on: [2; 3]

Based on the data of the National Bank of Ukraine as of 31.12.2021, the Republic of Lithuania invested USD 212.7 million in the Ukrainian economy. USD of direct investment. The largest amount of investment was attracted to the wholesale and retail trade, real estate transactions, and financial and insurance activities.

List of references:

1. Foreign policy audit: Ukraine-Lithuania. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/Audyt-zovnishnoyi-polityky_Ukr_Lytva_eng_inet-1-1.pdf
2. Посольство України в Литовській Республіці, Торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво між Україною та Литовською Республікою. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/3542-stan-torgovelyno-jekonomichnih-vidnosin/3546-trade-and-investment>
3. Національний Банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#1>

Remshu V., Student of University of Customs and Finance
Razinkova M. Yu., Ph.D. in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
and Regional Studies of University of Customs and Finance

THE IMPACT OF RUSSIA'S FULL-SCALE INVASION ON UKRAINE'S INVESTMENT CLIMATE

Until February 24, 2022, Ukraine was considered to be a stable and predictable market that has been developing and growing steadily over the past 5 years. However, in 2022, the indicators deteriorated, which is quite noticeable in the data below (Fig. 1) [1].

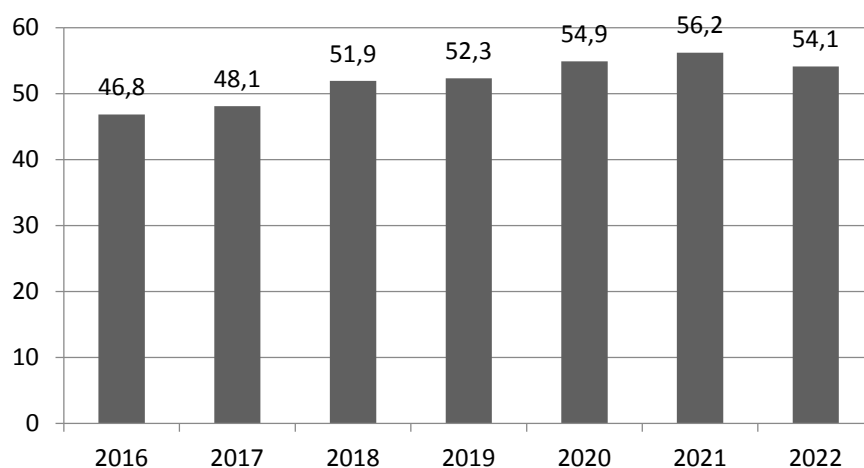

Fig. 1. The heritage Foundation's index of economic freedom of Ukraine, 2016–2022

Source: compiled by the author based on [1]

Ukraine's Economic Freedom score is 56.2 in 2021, making it the 112th freest economy in the 2021 Index, and in 2022, Ukraine ranked 130th with a score of 54.1. Ukraine also ranks 44th among 45 countries in the European region, and its overall score is below regional and global averages.

According to a source from the European Business Association, due to the full-scale invasion, Ukraine's performance in the first half of 2022 was the lowest since 2013, as the integrated index of Ukraine's Investment Attractiveness Index was 2.17, although in the second half of 2022 the index improved slightly and was equal to 2.48 (Fig. 2) [2;3].

Also, according to the EBA survey, 38% of entrepreneurs expect the situation to worsen, 36% believe that the investment climate may not undergo dramatic changes, and only 26% predict its improvement.

Despite all the challenges, Ukraine presented a powerful and comprehensive recovery plan at the Lugano conference in July. The strategy is designed to be implemented over a 10-year period and has received positive assessments and support from international partners. Its main goal is quite

ambitious, but quite realistic, i.e., to make a leap from a transitional (transit) economy to a developing economy by 2032.

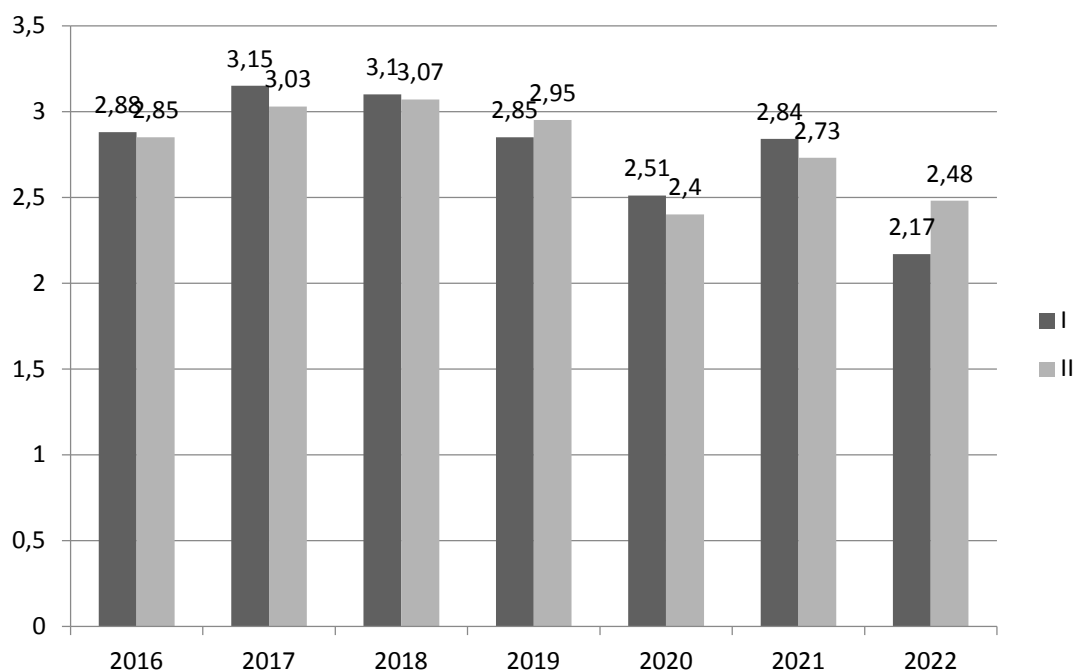

Fig. 2. Index of Ukraine's Investment Attractiveness Index, 2016–2022

Source: compiled by the author based on [2; 3]

In order to attract foreign investment to Ukraine, a special electronic platform Advantage Ukraine was created, which presents more than 500 investment projects and opportunities in 10 sectors of the economy.

Thus, Russia's military aggression against Ukraine expectedly topped the list of factors that negatively affected the investment climate, followed by corruption, and a weak judicial system. But at the same time, Ukraine has a list of positive changes that should improve the investment climate in Ukraine, including accession to the EU, the abolition of duties and quotas on Ukrainian exports and a "transport visa-free regime" with the EU, deferred payment of tax and customs duties and reporting, and deregulation measures.

List of references:

1. Index of economic freedom 2022: Ukraine. URL: <https://www.heritage.org/index/country/ukraine>
2. European Business Association: Ukraine's investment attractiveness index showed the lowest value since 2013. URL: <https://eba.com.ua/indeks-investytsijnoyi-pryvablyvosti-ukrayiny-pokazav-najnyzhche-znachennya-z-2013-roku/>

3. European Business Association: Ukraine's investment attractiveness index has recovered to "covid" value. URL: <https://eba.com.ua/en/indeks-investytsijnoyi-pryvablyvosti-ukrayiny-vidnovyvsvya-do-kovidnogo-znachennya/>

4. Ministry of Economy of Ukraine: Investments in Ukraine and economic recovery. URL: https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62bfd716-8665-4a4c-9e2d-6325ba53b3c8&title=Investitsii_VukrainuTaVidnovlenniaEkonomiki

Рубанова В. І., здобувач Університету митної справи та фінансів
Горожанкіна Н. А., к.геогр.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

СЕКТОРИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ КРАЇНИ

Індустрія гостинності – це глобальна індустрія, що представлена в кожній країні світу.

Виділено шість основних сегментів індустрії гостинності країни (рис. 1).

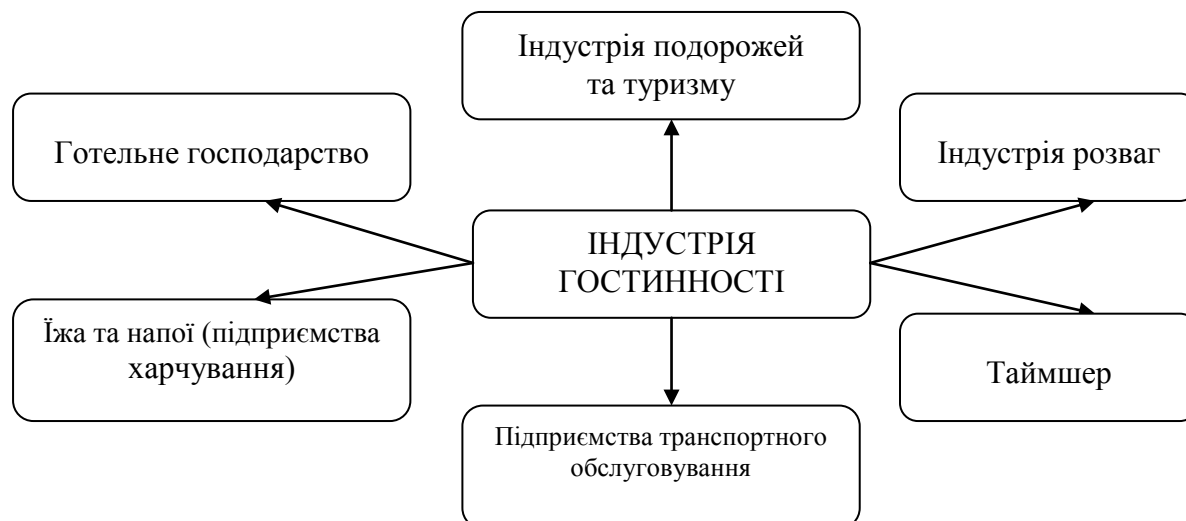

Рис. 1. Структура індустрії гостинності

Джерело: створено автором на основі [1, 3]

Як і багато інших галузей, вона підтримує економіку під час спадів і розвивається в позакризові часи. Інвестиції в майбутні тенденції виведуть галузь на наступне десятиліття прибутковості лише за тієї умови, коли менеджери та власники будуть зосереджені на потребах та бажаннях своїх клієнтів. Індустрія гостинності – це багатомільярдна індустрія, яка залежить від наявності вільного часу, наявного доходу та повного задоволення клієнтів.

Сектор підприємств харчування є найбільшим сегментом індустрії гостинності. Він складається із закладів, які в основному займаються приготуванням їжі, закусок і напоїв для негайного споживання на території та за її межами. Коли ресторан є частиною готелю, послуги, які він надає, можуть

покращати враження гостей, забезпечуючи чудову кухню та першокласне обслуговування клієнтів. Він може симбіотично функціонувати як частина інших підприємств, наприклад, у боулінгу чи кінотеатрах.

Індустрія подорожей і туризму – це важливий сектор індустрії гостинності. Люди подорожують по всьому світу для бізнесу, навчання, розваг, оздоровлення, відпочинку та багато іншого. Як і всі інші різні сектори індустрії гостинності, цей також вимагає орієнтованості на клієнта, поблажливості, управління стосунками та інших інтегрованих маркетингових навичок для безперебійної роботи та розширення [2].

Індустрія розваг – це також ключова категорія індустрії гостинності, оскільки вона включає в себе найважливішу річ гостинності. Цей сектор гостинності активно розвивається.

Транспорт є джерелом життя індустрії гостинності. Без потоків людей у русі не було б подорожей. Без подорожей індустрія гостинності та туризму просто зазнає краху. Сталий транспорт має значення для зростаючої кількості клієнтів, і саме вони очолюють екологічні зміни.

Готельний сектор у структурі індустрії гостинності відіграє ключову роль, оскільки надає комплексні послуги туристам, у формуванні та реалізації яких задіяні всі сектори та елементи готельного господарства. Тому готельне господарство слід розглядати окремо як найбільш складну складову готельного господарства [1].

Історично для визначення діяльності готелів використовувався термін «економіка гостинності». Згодом, у поєднанні з диверсифікацією типів засобів розміщення, це поняття охопило мотелі, кемпінги, туристичні бази та інші підприємства. Отже, готелі відносяться до основного виду засобів розміщення, що і визначає назву цієї сфери діяльності.

Таймшер – це новий, але надзвичайно важливий сектор індустрії гостинності – це володіння місцем для відпочинку. У цій схемі люди, фізичні особи володіють правами на місце протягом певного періоду часу протягом року. Таймшер включений до нашого переліку із шести різних секторів індустрії гостинності через підвищений інтерес любителів гостинності до таймшеру. Є багато місць, якими люди можуть володіти на даний момент згідно з правилом таймеру [2].

Таким чином, індустрія гостинності виступає складною сферою професійної діяльності людей, зусилля яких спрямовані на задоволення різноманітних потреб туристів та місцевих жителів.

Список використаних джерел:

1. Castro H. The 5 Sectors of Hospitality Industry. URL : <https://www.linkedin.com/pulse/different-sectors-hospitality-industry-hector-de-castro>
2. Hospitality Information Guide. URL: <https://www.revfine.com/hospitality-industry/>
3. Premilla D´Cruz, Ernesto Noronha. Workplace Bullying and Negative Behaviour in the Hospitality Industry. URL: https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-981-10-5154-8_9-1

Руденко М. О., здобувач Університету митної справи та фінансів
Бойко З. В., к.г.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

ПЕРЕДУМОВИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЯПОНІЇ В ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ

За статистичними даними за січень 2023 року, Японію відвідало близько 1497300 туристів [1]. За останні десятиліття країна продовжує перебувати на верхівці списків за технологічним розвитком, вкладом у популярну культуру та, безсумнівно, популярністю серед туристів.

Перші згадки про туризм датуються 1689 роком, це задокументовані дані про подорожі Матсуо Бахо, що мандрував по півночі країни. Більше інформації на цю тему є про період Едо (1600-1867 рр.), це записи про роботу заїжджих дворів, громадських купалень, стаєнь та інших. Проте слід зазначити, що це свідчення про внутрішній туризм, адже протягом цього періоду Японія була закрита для в'їзду іноземних громадян. Це своєю чергою суттєво зменшило вплив глобалізаційних процесів, але також сприяло появі системи правил суворого громадського етикету та загальної консервативності [2].

Подальші роки «повернули» країну для світу, реформи Мейдзі посприяли «вестернізації» Японії, країна приєдналася до гонки озброєнь, уряд був реформований згідно з демократичним зразком. Воєнні структури також були модернізовані, що дозволило Японії стати в один ряд із найсильнішими гравцями на політичній арені. Країна воювала у Першій світовій на одному боці з Антантою, що зміцнило її позиції у регіоні. Було проведено кілька успішних геополітичних воєн, через що Японія приєднала кілька нових територій [3]. У міжвоєнний період був відчутний економічний спад, що сприяло підвищенню рівня незадоволеності населення. Туризм відповідно теж був малопопулярним, не сприяло цьому і нестабільна політична ситуація – влада в країні переходила з рук в руки. Початок Другої світової призупинив цей процес і Японія приєдналася до протистояння, цього разу підписавши Антиконтинентальський пакт з Німеччиною. Ця війна закінчилася поразкою для країни з великою кількістю жертв і чималими руйнуваннями, Японія капітулювала після атомного бомбардування Хіросіми та Нагасакі у 1945 році.

У повоєнні роки частина територій перебувала під контролем сил США та СРСР, на початку 70-х років з новою конституцією та з планом підтримки Маршала країна перебувала на роздоріжжі. Геополітичний курс було кардинально змінено, лівова частка бюджету була виділена на розвиток науки, що у майбутньому допомогло зайняти нішу високоточного комп'ютерного обладнання та техніки [3].

У ретроспективі видно як саме Японія зайняла своє місце в економіці світу, таке високе становище надало особливої підтримки бізнес-туризму. Проте сучасна Японія «захопила світ» інакше, більша частина туристів відвідує її саме з культурно-пізнавальних причин. Чинний уряд виділяє

чимало коштів на збереження давньої архітектури, розвиток готелей та ресторанів у традиційному стилі [4].

Особливо важливим у цій сфері є також японський вклад у популярну культуру. З раних 80-90-х на ринок виходять сотні різноманітних культурних проектів, найбільше серед них: аніме. Це цілий жанр та стиль анімації, що прославив Японію в усіх куточках світу. По найвідомішим тайтлам є безліч цікавих екскурсій та музейних експозицій, наприклад, музей Хаяо Міядзакі, що подарував світу «Мандрівний замок Хаула» та «Мій сусід Тоторо». Також діють стилізовані ресторани та кафе, деякі з них сезонні, а деякі діють на постійній основі. Це стосується і манги (японський різновид коміксів), для поціновувачів діють сотні спеціалізованих магазинів, де можна придбати улюблені серії чи прочитати випуски від незалежних авторів [5]. Усе це дуже посприяло міжнародному іміджу в Японії, яка стабільно займає високі місця у списках відвідин туристів.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що історична та природна ізольованість архіпелагу у майбутньому стала корисною для збереження ідентичності. Зміна геополітичного курсу була передумовою для розвитку японського бізнесу, що своєю чергою дозволило розвинути японській популярній культурі. Сучасні тенденції розвитку туристичного бізнесу в Японії - це традиційні мотиви, мистецькі проекти та розвиток інфраструктури, прикладом цього є японська столиця - вже сьогодні Токіо називають: «містом майбутнього».

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт JNTO. URL: <https://www.tourism.jp/en/tourism-database/stats/>
2. Загальна історична інформація про Японію. URL: <https://web.archive.org/web/20181225073542/https://www.japan.go.jp/japan/>
3. Толстих Т. В. Всесвітня історія: історія Японії: (Новий та Новітній час): навчальний посібник; Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара (Дніпропетровськ). Дніпро: Видавництво ДНУ, 2011. С.120.
4. Popularization and Commercialization of Tourism in Early Modern Japan/Shuzo Ishimori. Senri Ethnological Studies.1989. P.185
5. Розвиток аніме-індустрії в Японії. URL: <https://www.statista.com/topics/7495/anime-industry-in-japan/#dossier-chapter4>

Сайгак Є. Л., аспірант, Університет митної справи та фінансів

СТРУКТУРА ТА СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансова стратегія являє собою довгостроковий якісно визначений напрямок дій, реалізація яких дозволяє підприємству вирішувати комплекс задач щодо вибору оптимальної структури капіталу і управління капіталом; вироблення дивідендної політики, що має відповідати цілям максимізації доходу акціонерів і забезпечення підприємства достатнім

капіталом для реінвестування; підтримки матеріально-технічної бази і товарно-матеріальних запасів на рівні, що забезпечує постійне збільшення конкурентного статусу підприємства. Крім того, однією з основних задач стратегічного планування як функції стратегічного управління є забезпечення більш ефективного розподілу фінансових ресурсів. Формування фінансової стратегії допомагає вирішенню питання, які саме цілі є обґрунтовано досяжними при наявних фінансових ресурсах і як саме їх варто використовувати для досягнення цілей.

Для визначення складових фінансової стратегії, по-перше, більш доцільним є застосування терміну «політика», який за змістом точніше відповідає підпорядкованому характерові елементів фінансової стратегії, що витікає з ієрархічності побудови будь-якого стратегічного планового документу (відмінність політики від стратегії полягає насамперед у підпорядкованості завдань реалізації політики цілям більш високого рівня, на досягнення яких спрямовується стратегія). По-друге, на певне спрощення вимагає склад компонентів фінансової стратегії. Так, структуру підприємництва і стратегію заборгованості більш доцільно представити як складові певної політики управління капіталом підприємства, а стратегії накопичення і споживання в сучасних умовах розглядати у межах дивідендної політики. Так само, інвестиційні плани підприємства не можуть вважатися самостійними стратегічними документами, оскільки реалізація цих планів обов'язково має забезпечувати виконання більш широкого кола маркетингових, виробничих, економічних та ін. цілей підприємства, досягнення яких є предметом реалізації стратегій більш високого порядку. Тому у складі фінансової стратегії (як елементу стратегічного набору підприємства) пропонується, в свою чергу, виділяти три основні компоненти, а саме такі: політика управління капіталом; інвестиційна політика (у т.ч. – емісійна політика); дивідендна політика.

Політика управління капіталом підприємства являє собою довгостроковий напрямок, прямуючи яким підприємство вирішує задачі, що стосуються обґрунтування оптимальної моделі поведінки в господарському середовищі щодо вибору цільової структури капіталу (за критерієм вартості капіталу); прийняття окремих фінансових рішень, сумісних з цільовою структурою. Цільова структура капіталу може згодом змінюватися відповідно до перетворення умов господарювання, але у будь-який даний момент підприємство повинно мати певну заздалегідь визначену (сплановану) структуру капіталу, а окремі фінансові рішення обов'язково мають бути сумісні з цією структурою. Дивідендна політика являє собою модель довгострокової поведінки, дотримання положень та вимог якої дозволяє підприємству вирішувати задачі щодо вибору методів і прийомів максимізації сукупного здобутку акціонерів і достатнього фінансування діяльності підприємства. Дивідендна політика, як і управління структурою капіталу, прямо впливає на вартість підприємства (капіталізацію акцій або вартісну оцінку активів). При виробленні інвестиційної стратегії необхідно визначити кращу форму відтворення

(технічне переозброєння, модернізація, реконструкція), кращі періодичності відтворювальних циклів та інших характеристик цих процесів. Інвестуючи власну діяльність як за рахунок внутрішніх, так і за рахунок зовнішніх джерел (таких, як кредити, субсидії і доходи від діяльності на ринках цінних паперів) підприємство вирішує задачі вдосконалення виробничого профілю і посилення позитивного впливу зовнішніх умов на його діяльність. Інвестиції, спрямовані в зовнішнє середовище, здійснюються, як правило, у виді пайової участі підприємства в спільних проектах, у виді прямого кредитування підприємств, від яких залежить успіх підприємства. Інвестиції, спрямовані на внутрішній розвиток, дозволяють підвищити стратегічний потенціал підприємства за рахунок створення необхідної кількості товарно-матеріальних запасів і збільшення таких ресурсів, як технічні, технологічні, просторові та інші, що дають можливість постійно оновлювати продукцію, використовуючи гнучкі виробничі системи і виробничі ресурси підприємства.

Визначаючи фінансову та економічну політику підприємства, забезпечуючи інвесторів і кредиторів достовірною інформацією про його фінансово-економічний стан, фінансова стратегія займає центральне місце в стратегічному управлінні та є одним з основних факторів забезпечення інвестиційної привабливості підприємства. Тому формування фінансової стратегії має ґрунтуватися не тільки на ринковому підході, але й враховувати положення ресурсного підходу, а також концепту ключових компетенції. Іншою передумовою необхідності доопрацювання методичних аспектів стратегічного планування у фінансовій сфері є винятково важлива роль фінансової стратегії у розробці й реалізації ресурсної стратегії та доцільність поширення використання інтеграційного підходу до вирішенні питань формування фінансової стратегії. З цих позицій основні прийоми і правила формування фінансової стратегії можуть бути виражені наступним чином. По-перше, найвища мета (цільовий орієнтир) фінансової стратегії підприємства полягає у створенні фінансового підґрунтя для ресурсного забезпечення (в повному обсязі та з урахуванням вимог щодо виробничо-логістичного розподілу ресурсів у просторі та часі) цілісного комплексу операційних процесів, орієнтованих на створення та підтримку конкурентна переваг. По-друге, фінансова стратегія обов'язково має бути узгоджена (зокрема, в напрямках формування та використання капіталу) із положеннями стратегічних планів у сфері маркетингу та конкурентно-коопераційної взаємодії підприємства із іншими суб'єктами виробничо-збутових відносин на цільових ринках. По-третє, фінансова стратегія має орієнтуватися на створення та посилення стратегічних компетентностей підприємства, що, в свою чергу, являють собою результат здійснення певного ефективного стратегічного вибору, що включає такі рішення: формування ресурсних альтернатив і обґрунтовану їхню оцінку; комбінація ресурсів краще, оригінальніше, швидше за конкурентів; розподіл ресурсів між товарами, що випускаються і т.і. При цьому саме через розробку та реалізацію фінансової стратегії буде здійснюватися ресурсна підтримка зазначеного вибору. По-четверте,

фінансова стратегія підприємства має враховувати ризики та обмеження, пов'язані із впливом трансакційних витрат на формування конкурентних переваг та забезпечення стратегічного успіху. Таким чином, формування фінансової стратегії необхідно орієнтувати також на вироблення та підтримку (на локальному підприємницькому рівні) механізмів оптимізації трансакційних витрат підприємства шляхом впровадження ефективних інституціональних практик здійснення фінансово-господарських відносин із іншими суб'єктами господарювання. По-п'яте, раціоналізація стратегічно визначеної цінової політики слід вважати одним з основних локальних цільових орієнтирів фінансової стратегії. По-шосте, в методичному аспекті формування фінансової стратегії має ґрунтуватися на урахуванні таких обов'язкових положень: наявність системи потоків інформації і коригувальних впливів на принципах зворотного зв'язку; економічний підхід до вибору довгострокових цілей і засобів їхнього досягнення з попереднім визначенням фінансових можливостей підприємства; спеціалізація щодо складових у сполученні з універсальністю (для кожної зі складових існує індивідуальний підхід, що відповідає спрямованості й особливостям конкретної стратегії); простота в розумінні, тобто фінансова стратегія повинна бути проста за своєю побудові для сприйняття всіма працівниками підприємства, тоді всі їхні дії будуть спрямовані на досягнення загальних цілей; захищеність, тобто наявність фінансових резервів, чітка скоординованість складових фінансової стратегії з погляду реалізації стратегічних цілей підприємства; ясне представлення про довгострокові наслідки стратегічних рішень. По-сьоме, формування фінансової стратегії обов'язково має бути засновано на збалансованому поєднанні принципів сталості (у випадку різкої зміни в умовах реалізації цієї стратегії інші складові фінансової стратегії мають зберігати певну незмінність стану, яка буде знаходити відображення у незмінності при цьому ключових параметрів розподілу ресурсів при виконанні поставлених цілей і завдань) та гнучкості (припускає можливість перманентного «поліпшуючого» внесення коректив у раніше прийняті стратегічні рішення).

Стеблюк Н. Ф., к.е.н, доц.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

Радиш Я. А., здобувач Університету митної справи та фінансів

РИНКОВЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ В СФЕРІ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Ринкове ціноутворення є важливим елементом стратегії готельних підприємств, оскільки дозволяє їм максимізувати прибуток та підвищувати конкурентоспроможність на ринку [1].

Світовий досвід показує, що ринкове ціноутворення в сфері індустрії гостинності може бути різноманітним, залежно від типу готельного підприємства, регіону та маркетингових стратегій. Окрім традиційного ціноутворення, існують такі методи, як "бандлінг", "єдиний день за

розумну ціну" та "аукціонні ціни", які також дозволяють готельним підприємствам підвищувати ефективність ринкового ціноутворення [3].

Застосування ринкового ціноутворення в індустрії гостинності дозволяє підприємствам нарощувати власний капітал та розширяти конкурентоспроможність на ринку, а також забезпечувати більш високу якість обслуговування для клієнтів (табл. 1).

Наприклад, якщо готель має вільні номери у певний день, то він може знизити ціни для залучення більшої кількості клієнтів та заповнення вільних номерів. З іншого боку, якщо попит на номери збільшується, готель може збільшувати ціни, щоб отримати більший прибуток [2].

Метод "бандлінг" дозволяє готельним підприємствам продавати пакетні пропозиції, які містять в собі не тільки номер, але й інші послуги, такі як сніданок, вечерю, трансфер аеропорт-готель тощо. Цей метод дозволяє збільшувати середній чек на одного клієнта та забезпечувати додатковий прибуток [1, с. 19]. "Єдиний день за розумну ціну" – це метод, який дозволяє клієнтам забронювати номери за зниженою ціною лише на один день. Цей метод дозволяє готельним підприємствам залучати нових клієнтів, які можуть стати постійними. Аукціонні ціни – це метод, що базується на аукціонах, де клієнти можуть пропонувати свою ціну за певний номер у готелі, а готель може прийняти або відхилити пропозицію. Цей метод дозволяє готелям продати номер за ціну, яка задовольняє їхні вимоги, та забезпечити максимальний прибуток [3, с.7].

Також у світі існує ряд різних підходів до ринкового ціноутворення в індустрії гостинності. Наприклад, у США популярним є метод диференційованого ціноутворення, де ціни на номери в готелі залежать від рівня комфорту, розташування номера та інших факторів. У Європі більш популярним є метод "розумних" цін, який базується на динамічному ціноутворенні та використовує аналіз даних для визначення оптимальної ціни для кожного номера в залежності від попиту та інших факторів [2].

Таблиця 1

Методи ринкового ціноутворення

Метод ціноутворення	Опис
Вартісне ціноутворення	Встановлення ціни на продукт або послугу на основі витрат на її виробництво та отримання прибутку
Ринкове ціноутворення	Встановлення ціни на продукт або послугу на основі попиту та конкуренції на ринку
Конкурентне ціноутворення	Встановлення ціни на продукт або послугу на основі цін конкурентів
Гнучке ціноутворення	Встановлення ціни на продукт або послугу на основі сезонності, попиту, ринкових умов та інших факторів
Диференційоване ціноутворення	Встановлення різних цін на однакові або схожі продукти або послуги залежно від сегментів ринку та споживачів

Джерело: [4]

Отже, підприємства повинні проводити дослідження ринку, враховувати поведінку споживачів та конкурентів, а також прогнозувати зміни в економічному середовищі для визначення оптимальної ціни на свої послуги та продукти.

Загалом, ринкове ціноутворення є важливим інструментом управління цінами для підприємств гостинності, дає змогу забезпечити стійкий прибуток, підвищити рівень задоволення клієнтів та зберегти конкурентну перевагу.

Список використаних джерел:

1. Фогель Р. М., Каймс А. К., Управління доходами готелю: від теорії до практики. *Журнал досліджень гостинності та туризму*. Вип. 41 (1). 2017.
2. Інформаційний портал "Українська готельна асоціація" URL: <https://aigu.org.ua/>.
3. Ванг Д., Ліанг Х. Новий механізм онлайн-аукціону для розміщення готельних номерів. *Системи підтримки прийняття рішень*. 2018. С.1–10.
4. Інформаційний портал «Інвестопедія» URL: <https://www.investopedia.com/>.

Стеблюк Н. Ф., к.е.н, доц.,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та регіональних студій Університету митної справи та фінансів

Степанова Д. В., здобувач Університету митної справи та фінансів

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ НА РИНКУ ПОСЛУГ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН

В умовах сьогодення завдяки глобалізаційним та інтеграційним процесам світовий ринок готельно – ресторанних послуг зазнав істотної трансформації. Сфера гостинності є однією зі складових туристської індустрії, що приносить значні грошові надходження, в тому числі валютні [2, с. 126].

Готельно-ресторанний бізнес досить активно оновлюється, але в останні роки накопичилась низка питань, які потребують кардинально нових підходів у вирішенні. В умовах глобальних економічних змін, що принесли із собою пандемічна та військова кризи, готельно-ресторанний бізнес можна вважати однією з найбільш постраждалих сфер [3, с. 27].

Висока конкуренція та необхідність пристосування до нових умов примусила власників закладів готельно-ресторанного бізнесу приймати заходи для мінімізації втрат та пошуків перспективних напрямків виходу з кризи. Не стали виключенням і маркетингові дослідження: нові тенденції активно впроваджуються власниками готельно-ресторанного бізнесу. Такими тенденціями, наприклад, стали цифрові технології та Digital – маркетинг, які мають необхідний потенціал для реалізації стратегій розвитку бізнесу.

Інформація та комунікація в цифровому маркетингу змінили зміст економічного простору, а Digital – маркетинг довів свою потрібність та ефективність в період економічної нестабільності. Ключові елементи диджиталізації представлено у табл. 1:

Ключові елементи Digital-маркетингу

Україномовний термін	Англомовний термін	Абревіатура	Мета призначення
пошукова оптимізація	Search Engine Optimization	SEO	забезпечують інтерактивність, оперативність та динамічність маркетингової діяльності
маркетинг у соціальних мережах	Social Media Marketing	SMM	
пошуковий маркетинг	Search Engine Marketing	SEM	
інфлюенсер-маркетинг	Influencer Marketing		покликані забезпечити доступність і гнучкість маркетингової складової
контент-маркетинг	Content Marketing		
цифрова реклама	Digital Advertising		

Джерело: створено за матеріалами [1, с. 424]

Digital – маркетинг наразі формує ряд принципів, що актуалізуються в індустрії туризму та гостинності сучасної економіки: інтерактивність, динамічність, доступність, гнучкість та оперативність. Завдяки дотриманню таких принципів споживач отримує послуги незалежно від соціального чи фінансового статусу, можливість змін та корегування послуг, що надаються заздалегідь. Крім того, потенційна аудиторія закладу гостинності повинна мати повний доступ до всіх пропозицій, які він надає. Ідеальною платформою для реалізації стратегій цифрового маркетингу стають у такому випадку соціальні медіа та месенджери, адже можуть охопити велику аудиторію, уникаючи непомірних технологічних витрат. Цифровий формат передбачає вільний обмін думками та враженнями від сервісу, а також можливість модераторів впливати на громадську думку шляхом залучення цифрових ресурсів [1, с. 427].

Перспективним можна назвати кластер прямих трансляцій. Якщо раніше оптимальним маркетинговим форматом був таргетинг, то зараз популярності набирає концепція «маркетингу 24/7», яка передбачає задоволення потреб індустрії гостинності онлайн. Використання live streaming має гарні результати на платформах Douyin, Wechat, Taobao, Weibo в країнах Східної Азії, що мають неабиякий досвід у цифровому маркетингу [1, с. 428].

Водночас діяльність у Digital – маркетингу потребує належної підготовки для подальшого успішного впровадження своїх принципів. Наприклад, одним із важливих питань все ще залишається компетентність кадрового сегмента. Найбільшими труднощами було названо роботу зі штучним інтелектом та віртуальною (доповненою) реальністю. Також не є секретом, що певні заклади є більш цікавими та статусними для гостей завдяки сформованій громадській думці. Отже, виникає необхідність регулювати інформаційні та рекламні

маркетингові потоки, щоб уникати такого явища, як надмірний туризм, що, зрештою, призводить до невтішних економічних показників. Тому цифровий маркетинг повинен враховувати реалії ринку та сприяти балансу в індустрії гостинності [1, с. 430].

Digital – маркетинг поступово завойовує міцні позиції в економічному житті в цілому та у сфері гостинності зокрема. Якщо ця тенденція збережеться, цифровий маркетинг отримає фундаментальний статус у всіх сферах світової економіки.

Список використаних джерел:

1. Балацька Н., Радкевич Л., Робул Ю., Вдовічена О., Стренковська А. Цифрові технології та диджитал – маркетинг: нові можливості для туристичного й готельно – ресторанного бізнесу. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. Вип. 6 (47). 2022. С. 424–432.
2. Ковальчук Т. Г. Перспективи розвитку готельно – ресторанного бізнесу в Україні в умовах глобалізації світового господарства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Вип. 23 част. 1, 2019. С. 126 – 130.
3. Шелеметьєва Т. В. Тенденції розвитку готельно – ресторанного господарства Запорізького регіону у контексті формування стратегії. *Вісник економічної науки України*. Вип.1 (40), 2021. С. 27–34.

Trifonova D., Student of University of Customs and Finance

Korneyev M. V., Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance

THE ROLE AND FUNCTIONAL FEATURES OF THE SERVICE SECTOR IN THE MODERN PERIOD

In today's global economy, the bulk of international trade in services is carried out by developed countries, and this sector accounts for the bulk of the economy in terms of employment. At this stage, the services sector is very important for the global economy and is part of the economy that includes all types of services, commercial and non-commercial. In general, the development of the service sector is the result of a change in society's attitude to the consumption of goods. The emergence of this category is the result of the formation of a post-industrial global economy that is focused on human money rather than the traditional exchange of resources. The service sector is also one of the world's largest economic sectors, along with industry and agriculture.

Over time, the development of communication technologies has led to the emergence of new services in the global economy. As the service sector is one of the main sectors of the economy, the problem of its regulation is no less than in other sectors of the economy. The World Trade Organisation's General Agreement on Trade in Services (GATS) brings the certainty of a global rules-based system to services markets [4]. It defines a service as a transaction between a resident and a non-resident. Depending on the territorial presence of

the supplier and the consumer at the time of the transaction, the agreement classifies trade in services according to the way they are provided, known as "modes of supply".

According to a recent World Bank study, the following results can be seen. Services account for at least 50% of GDP in more than half of the world's countries and about 65% of global GDP. Services account for about 77% of GDP in the United States, the world's largest economy. Despite the fact that the global economy and job growth in the US have slowed down, the service sector is still performing well. The United States is an "exception" from a number of countries in terms of job growth in the service sector, but this does not indicate a general decline in their number and slowdown in development [5].

The above analysis shows that the service sector is a rapidly growing economic sector (globally) that currently has enormous potential and influence on the global economy. In addition, the ranking of the data for all the countries analysed reflects the fact that more than 49% of the world's population works in the service sector. At the same time, the publisher cites the opinion of a number of experts who believe that the service sector will be subject to a slowdown in the near future [5].

There are differences between developed and developing countries in the size of these sectors (in terms of GDP and employment) and the nature of services. Developing countries, due to their lower level of socio-economic development and income, are characterised by a predominance of traditional services, such as trade, transport, construction, etc. Such countries are characterised by a delay in introducing innovative services to the market. However, there are some exceptions - for example, India, where the traditional service sector is developing in parallel with real estate services, as well as information and communication and digital services. The service sector in China is rapidly gaining momentum. Banking services, catering, tourism, finance, insurance, transport, advertising, real estate, information and communication technologies, etc. are actively developing.

In developed countries, the entire range of services has been developed. However, innovative types of services, or service innovations, are developing most rapidly: ICT; mobile communication services, mobile applications; Internet services, including e-commerce; innovative medical services (plastic and cosmetic surgery); network trading; event tourism services and many others. For example, management consulting has developed to its current form precisely because of information and communication technologies and their close integration with the service sector. At the same time, this process is hardly simple - it involves the introduction of structural changes at all levels of business implementation, from adapting technologies to a specific business object to training staff to use software.

Speaking in general about the services sector in developed countries, it can be noted that the largest share of them falls on business and professional

services - those that involve the use of knowledge-intensive high-tech and intellectual services.

In underdeveloped countries, the service sector is often small in terms of GDP and generally underdeveloped. Often, they are just beginning to develop traditional services, while it is difficult to talk about the introduction of innovative services to the fullest extent, as all the necessary conditions do not exist.

Global trade in services is one of the fastest growing sectors of the world economy. It is developing at a faster pace than trade in goods. Among the largest exporters and importers of services, the United States, the United Kingdom, and Germany are the leaders. In recent years, however, China, India, Hong Kong, Singapore, and the Republic of Korea have also joined the ranks. In terms of exports, the leading positions are occupied by the United States, the United Kingdom, and China, and in terms of imports – the United States, China, and Germany [3].

The prospects for the development of the service sector largely depend on the extent to which labour and entrepreneurial activity in this sector are stimulated and how employees are paid.

The service sector can and does make a significant contribution to the increase in gross domestic product at relatively lower costs and shorter payback periods, and contributes to the development of the domestic market as the basis for stable economic growth.

The global experience of social development management convincingly shows that the socially oriented service sector is the core of modern civilisation and the most powerful factor in the development of the country's economy. It is impossible to meet the ever-growing needs of the population without service activities that permeate numerous sectors of the economy and at the same time act as an independent sector. In addition, the service sector contributes to the fulfilment of such an important social function of the state as providing employment, increasing the employment rate of a significant part of the population and performing services that do not require prior licensing of activities or a higher education degree as a prerequisite.

As the practice of developed countries shows, as production becomes more complex and the market becomes saturated with goods, the demand for services grows. The service market is completely different from other markets, mainly for two reasons: first, the service does not exist before it is provided. This makes it impossible to compare and evaluate services before they are received. Only the expected benefits and the benefits received can be compared. Second, services are characterised by a high degree of uncertainty, which puts the customer at a disadvantage and makes it difficult for sellers to market their services.

So, statistics show that the service sector is most developed in developing and developed countries, but this does not mean that it is completely absent in third world countries. It is important to understand that each type of country has its own characteristics [3; 4].

Thus, current trends reflect the fact that the sphere of innovative services, including modern digital services, information and communication services, and

outsourcing services, is gaining in popularity and importance in the global economy. In addition, this list is also growing significantly in terms of volume due to the inclusion of intellectual contributions from various developers.

The analysis shows that developing and underdeveloped countries are partially lagging behind developed countries in terms of the structure and scope of services they provide. In addition, it can be said that the development of the service sector is identical to the overall global development.

Therefore, services are an important part of the global economy, generating more than two-thirds of global GDP, attracting more than three-quarters of foreign direct investment in developed countries, employing the largest number of workers and creating the newest jobs in the world.

List of references:

1. Мальська М. Економіка послуг: суть та управління. *Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини*. 2014. Вип. 34. С. 243–250.

2. Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин ; редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. Київ : Знання України, 2004. Т. 2. 797 с.

3. CIA's World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>

4. The General Agreement on Trade in Services (GATS): objectives, coverage and disciplines. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/gatsqa_e.htm

5. Visualizing The Service Economy Around the World's Economy. URL: <https://howmuch.net/articles/role-services-around-theworld>

Творовська О. В., здобувач

Університету митної справи та фінансів

Бойко З. В., к.г.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів

МІСЦЕ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КИТАЮ НА СВІТОВОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ

У прогнозах на 2030 р., WEF в своєму звіті Euromonitor Internationala Megatrends “Формування майбутніх подорожей” повідомляє про подальше зростання виїзного туризму з Китаю в міру зростання доходів домогосподарств і, як результат, зростає попит на закордонні тури. Китай, незважаючи на те, що знаходиться в центрі епідемії COVID-19, швидко відновлюється після спаду і майже трьох місяців повного карантину, та до кінця року, незважаючи на всі інші зовнішні позитивні фактори, демонструє дедалі більшу динаміку туристичних потоків (табл. 1) [2].

Конкурентні переваги та недоліки Китаю [1]

	Переваги	Недоліки
Компанії	111 китайських компаній входять до Global Fortune 500	Лише 18% прибутку було отримано за кордоном
Фінанси	Має потужну фінансову систему (сучасну банківську систему, другий і третій за розміром ринок акції і облігацій відповідно)	Міжнародні фінансові операції за обсягом в 4 рази поступаються американським, іноземна присутність штучно обмежена
Людські ресурси	Китай є найбільшим у світі джерелом закордонних туристів, як студентів вищих навчальних закладів, так і просто мандрівників	Потоки туристів географічно зосереджені у 3-х напрямках: США, Австралія та Великобританія (біля 60%), а також імміграція до Китаю становить всього 0,2% від глобального обсягу. Старіння населення як основний ризик на ринку праці.
Технології	Китай інвестував значні кошти у свої дослідження та розробки (друге місце в світі за величиною капіталовкладень)	Імпорт технологій все ще на високому рівні (більше половини технологічних контрактів на імпорт надходять з розвинених країн); імпорт інтелектуальної власності у 6 разів більше, ніж експорт
Інформація	У Китаї найбільше користувачів Інтернету в світі (понад 800 мільйонів), генеруються величезні обсяги даних	Обмін даними зі світом обмежений
Вплив на довкілля	На Китай припадає 45% світових інвестицій у альтернативні джерела енергії	Найбільше у світі джерело викидів вуглецю
Культура	Китай інвестує в розвиток культури	Культурний простір все ще відносно обмежений (експорт телевізійних серіалів незначний)

Джерела : [1]

За прогнозами найбільше зростання туризму спостерігається в Китаї, на 2023 планується понад 6 мільярдів внутрішніх туристів. Крім того, значний імпульс для розвитку виїзного та в'їзного туризму визначається використанням мобільних технологій бронювання подорожей [1].

Китайська компанія «Ctrip» змінює світову туристичну індустрію, збільшуючи свій вплив та залучаючи послуги туроператорів з різних куточків світу (британський «Skyscanner», північно-американський «Tour4fun», та індійський «MakeMyTrip»). Посилюючи свої конкурентні позиції на ринку онлайн-бронювання авіа- та залізничних квитків, бронювання готельних послуг у Китаї та Південно-Східній Азії буде відбуватися переважно в Інтернеті.

Створюючи величезний контент та поєднуючи дані пошуку понад 300 мільйонів зареєстрованих користувачів, компанія «Ctrip» надає

можливість створювати персоналізовані пакети для туристів «на замовлення», враховуючи їх потреби, вимоги до якості обслуговування тощо. Останні досягнення платформи включають додавання SOS-чат-боту, який відстежує присутність і пересування туристів у певній країні і дозволяє цілодобово контактувати з оператором [1, 3].

Активізація туристичного сектору через онлайн-платформи створить умови для швидкого розвитку туризму та збільшить кількість мандрівників. Такі тенденції показують, що, окрім інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури та поширення міжнародних стандартів, найважливішими рушіями міжнародної туристичної політики є ініціатива гравців світового ринку щодо зміни попиту та покращення пропозиції за допомогою високотехнологічного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Світовий туристичний ринок: Трансформації після пандемії. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2020/02\(109\)/4.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2020/02(109)/4.pdf)
2. Пандемія COVID-19 та її наслідки в туризмі. URL: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>
3. Тенденції розвитку туризму в Китаї в сучасних умовах. URL: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/e7a26520484e9cd54a92a090beaca386.pdf>

Чернадчук В. О., студентка Університету митної справи та фінансів

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЕСТОНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Розвиток міжнародного туризму в постсоціалістичних країнах Європи відбувається помітно повільніше, ніж у Західній Європі. Проте туристичний сектор у країнах Балтії є ефективним і тому перспективним. Це підтверджується зростаючим інтересом іноземних туристів, а також постійним зростанням туристичних прибуттів протягом останніх 20-30 років.

Тому особливої актуальності набувають питання, пов'язані з оцінкою та аналізом туристичного потенціалу, його ефективним використанням у формуванні та реалізації туристичного продукту, питання сучасного рівня розвитку міжнародного туризму в країнах пострадянської Балтії.

Найпередовішою серед країн Балтії можна вважати Естонію, яка змогла швидко виправити ситуацію і в 2010 році навіть мала найменший дефіцит державного бюджету в ЄС, що допомогло їй безперешкодно увійти в зону євро в 2011 році.

Ринок туризму Естонії орієнтований на Фінляндію та Швецію, тоді як ринок Литви став більш диверсифікованим і більше орієнтований на Центрально-Східну Європу та скандинавські країни.

Естонія посіла перше місце в Європі за зростанням туризму в 2020 році. Такі дані оприлюднила Європейська комісія з туризму. За перші 11 місяців 2020 року іноземні туристи провели в готелях Естонії на 16,6%

більше ночей, ніж у 2019 році, а заповненість готелів зросла на 15,4% [3]. Причиною стрімкого зростання туризму стала ефективна маркетингова стратегія держави.

Порівняно з іншими європейськими країнами, туризм в Естонії продемонстрував найбільшу гнучкість і зростання за останні роки. У 2018 році кількість поїздок до країн Європи зросла в середньому на 0,5%, до Естонії – на 3,8%. У 2019 р. в Європі відповідний показник впав у середньому на 5%, а в Естонії – лише на 3,7% [3]. Естонія не тільки залишила далеко позаду своїх балтійських сусідів, але й увійшла до ТОП-30 світового рейтингу туристичної конкурентоспроможності, посівши 25 місце. На основі офіційної статистики Національного статистичного управління Естонії ми відстежили динаміку туристичного потоку до Естонії в період 2019-2022 років. Отримані результати наведені в табл. 1.

Слід зазначити, що наведені вище дані не можуть відобразити реальну та повну картину туристичного потоку в країну, оскільки йдеться про кількість офіційно зареєстрованих туристів, які скористалися послугами готелів. Якщо додати транзитних туристів і тих відвідувачів, які віддали перевагу або не скористалися іншими варіантами проживання, то ця цифра зростає в рази. Так, за неофіційними даними, кількість туристів, які відвідали Естонію в 2019 році, склала 5,3 млн осіб. У 2020 році незважаючи на карантинні обмеження через Covid-19 загальний приріст туристичного потоку склав 13% або 6 млн туристів. Така ж динаміка зростання характерна і для 2021-2022 рр., що призвело до того, що у 2022 р. було відвідано близько 7,6 млн туристів [3].

Таблиця 1

Динаміка туристичного потоку Естонії

Роки	Кількість туристичних прибуттів, млн. осіб	Приріст туристичного потоку, %
2018	1,36	-
2019	1,56	+13
2020	1,79	+13
2021	1,87	+4
2022	2.15	+15

Джерело : складено автором на основі [3]

Кількість європейців в Естонії за останній рік зросла на 12%. Порівняно з 2021 роком також зросла кількість туристів з Литви, Польщі. У перші місяці 2023 року зросла кількість туристів з Латвії, Німеччини, Данії та Польщі, а зменшилася кількість туристів з Іспанії, Китаю, Великої Британії та Фінляндії. При цьому кількість гостей готелю з країн Азії зросла більш ніж на чверть порівняно з попереднім роком.

Найпопулярнішим напрямком в Естонії є короткострокові поїздки до столиці з пізнавальною та екскурсійною метою. Тут зупиняється 70% усіх іноземних туристів.

У столиці Естонії налічується 190 готельних закладів, у тому числі 57 готелів різних категорій. За даними Департаменту статистики, у червні 2022 року в Естонії було 1074 готелі, 20600 номерів і 46900 місць.

За даними Департаменту державної статистики, місцеві туристи вважають за краще відпочивати на півдні і заході Естонії, а іноземці воліють їхати не тільки на південь, а й на північ і схід країни. У той же час, щоб подолати розбіжності в розвитку туристичної сфери, Естонія намагається залучити туристів в інші регіони шляхом проведення численних виставок і фестивалів, організації гучних національних свят і гулянь [2].

У наш час країни приділяють велику увагу розвитку туристичної інфраструктури, особливо транспортної.

Найближчим часом Естонія може стати центром розважального туризму Північної Європи. Мініатюрний Лас-Вегас може з'явитися в Нарві або навколо неї. Така ідея була озвучена на конференції з розвитку регіону Іда-Вірумаа: на думку учасників форуму, подібний об'єкт, який будується в Нарві або Нарва-Йієсуу, міг би сприяти оновленню туристичного ринку Естонії.

Список використаних джерел:

1. Чала В. С. Порівняльний аналіз ринкових реформ в Естонії та Австрії: уроки для України. В. С. Чала, К. Вибла, І. Білова. Економічний простір. 2016. № 116. С. 89–103.

2. Бейдик О. О. Туристські ресурси Естонії: позиціонування в Україні та світі. О. О. Бейдик, Ю. С. Бондарчук, Н. О. Мішеніна. Географія та туризм. 2014. С. 112–118.

3. International Tourism Highlights, 2020 Edition. URL: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2020.pdf

Shapovalova A. A., Student of University of Customs and Finance
Bilozubenko V. S., Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance
Kliuchnyk R. M., PhD in Political Science, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance

DEVELOPMENT OF SEA CRUISE TOURISM ON THE GLOBAL MARKET

Cruise tourism is one of the special types of tourism, as it is a rather large and time-consuming type of tourism, which combines the following types of tourism: leisure, sports, therapeutic, cognitive, recreational tourism.

Cruises are one of the fastest growing market segments. The cruise fleet is growing, passenger ship designs are being improved, the level of comfort is increasing, and new routes are being opened. A cruise is a trip in which the price

includes full service on board. especially: sailing on board, accommodation in a cabin (depending on the chosen class), 3 meals a day, entertainment, special events on board (holidays, festivals, competitions, concerts, etc.). In addition, a cruise as a journey on water transport includes shore excursions, sightseeing, as well as various and interesting entertainment on board river liners, which makes it especially attractive [1].

Because cruises are very comfortable, they are also one of the most expensive vacations. Prices for domestic transport are 3-5 times lower than world prices due to lower delivery rates and cheaper services. For this reason, competition in the domestic cruise market is limited to domestic travel agencies, and there is almost no competition from foreign travel agencies. Currently, the main trend in the development of the cruise business is to increase the quality and quantity of services on board ships, some of them are 12-14-deck "floating cities" with the capacity of 2-2.5 thousand passengers. The quality of services is ensured by a sufficient number of service personnel (the ratio of 1 person to 2-3 passengers). The two main categories of employees on board are the ship's crew, which are on any vessel, and the hotel staff. Usually, cruises are built according to the following principle: at night there are transitions, during the day parking and excursions are organised. There are long crossings, a day or two are spent at the sea, then a few days ashore. This is a rather convenient and tireless form of travel organization [2].

The cruise industry is one of the largest growing sectors of the tourism industry. It grew steadily, even during the economic downturn of the 2000s. Between 2011 and 2019, the number of tourists traveling on ocean cruises increased significantly from 17.8 million passengers in 2011 to 30 million in 2019. This industry continues to develop and cover new areas. Europe is the fastest growing travel market and the second largest cruise market in the world after North America. From 2012 till 2019, the number of cruise passengers departing from European ports increased from 6.1 million to 7.2 million. In terms of passenger traffic, the two most important European cruise markets are Germany and the combined market of Great Britain and Ireland. Together, they accounted for almost 60% of all European cruise passengers in 2019. The rest of the cruise tourism markets in Europe's top six are Italy, Spain, France and Switzerland. All of these countries show an increase in passenger traffic between 2016 and 2020, with the largest growth seen in Italy and Spain [3].

Various companies are emerging to meet the demand for cross-border sea transportation with various means to attract customers. According to the infographic, 239 vessels entered commercial service in December 2021, a 15-fold increase since December 2020. Of the 239 cruise ships that will sail in December, 105 are represented by the top 10 cruise brands. MSC Cruises tops the list with 13 active ships and 50,316 seats, followed by Carnival Cruise Line with 17 ships and 54,354 seats and Royal Caribbean International with 20 ships and 71,700 seats.

The cruise market is developing rapidly, but it is far from being saturated.

The promotion of cruises on the market largely depends on the work of tour operators, mainly related to advertising and price policy.

List of references:

1. Все про морські круїзи. URL: <https://lowcost.ua/sea-cruises-about/>
2. Доулінг Р., Віден К. Туризм на круїзному судні. Егам, Великобританія: САВІ., 2017.
3. Rink В. Liminality at-Sea: Cruises to Nowhere and Their Metaworlds. Tourism. Geographies. 2020. URL: <https://doi.org/10.1080/14616688.2019.1637450>.

Shtefan D., Student of University of Customs and Finance

DEVELOPMENT PROSPECTS OF INNOVATION ACTIVITY IN UKRAINE

The current economic situation in Ukraine is characterized by a low level of use of scientific knowledge and a slow growth of innovation production [2]. Despite the fact that Ukraine belongs to the eight countries in the world that have the necessary scientific and technical potential for the creation and production of the most modern aviation models, the world's top 10 shipbuilding countries, and the Ukrainian products of machine-building occupy one of the leading places in Europe, Ukraine is far behind the European Union countries in the overall level of innovation activity. Because this is a complex of problems of various types that has developed historically and has grown in the last year of political instability.

For a more comprehensive analysis of Ukraine's innovation activity, we will consider the percentage ratio sources of funding for 2017–2021 (fig. 1). How we can see that funding is at the expense of funds private, state budget, non-resident investors and other sources. One can conclude that it is own the funds have 93% compared to the state budget, which has 4%. This shows that the state is not interested in financing innovation activities.

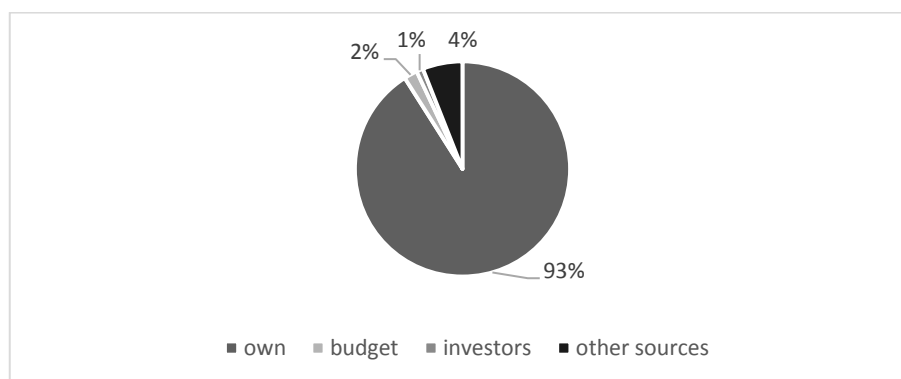

Fig. 1 Financing of innovation activity, million UAH
Source: [1]

Unfortunately, the company cannot overcome all barriers to innovation. However, some of them are subject to influence and liquidation only with assistance from the state [1]. Thus, solving these problems requires finding alternative sources of financing, such as: wide attraction of bank credits; provision of loans with reduced credit the rate of enterprises that carry out innovation activity; implementation of significant benefits for innovative businesses; increase of program-target efficiency forms in the system of financing; introduction of various forms of financial leasing and state subsidies to innovative enterprises.

Following that, we will examine the share of innovative enterprises during the investigated period (fig. 2). The percentage of active enterprises varies from 17,1% to 19,9%, which indicates that 81,1% are not at all engaged in innovative activity.

The specific weight increases with each year that enterprises introduce innovations.

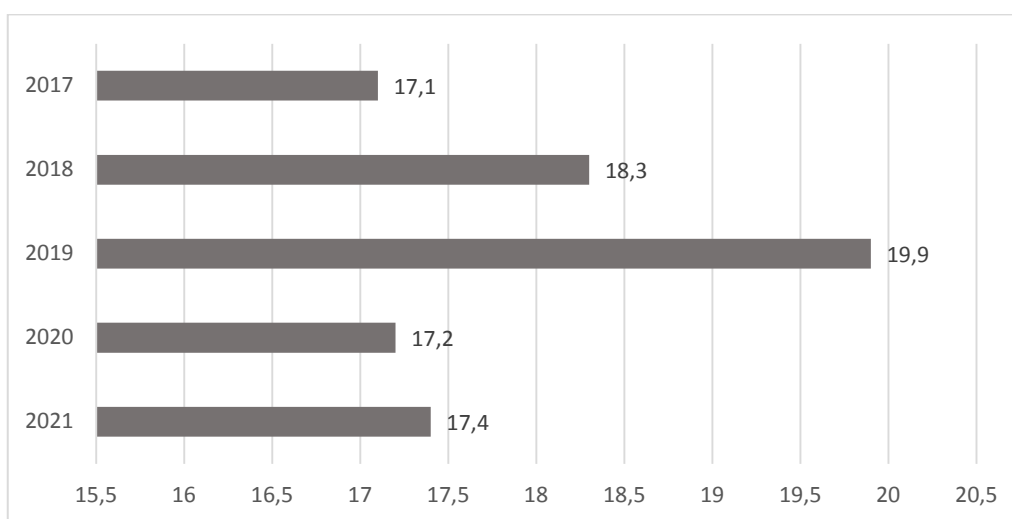

Fig. 2. Share of innovative enterprises in the total number of industrial enterprises, %

Source: [1]

Regrettably, the majority of national companies are not forming innovative strategies in connection with the fact that the development of innovative activity is only beginning to gain popularity among enterprises, and managers use mostly basic strategies (growth, stabilization, survival) without paying attention to innovations that can have a significant impact on their successful and promising development in the future [3].

Summing up the above, the main measures to increase innovation activity at enterprises in Ukraine include:

- enhancement of the system for stimulating innovative work through motivational measures that optimize the structure of collective and personal stimulation;

- legislative changes concerning the system of privileges and incentives in the field of innovation activity;
- development and strengthening of financial and credit activities by institutions providing continuous financing of innovative projects (venture companies, innovative funds);
- creation of innovative infrastructure on the national and regional levels, which would provide effective use of scientific and technical potential and increase the level of innovation and competitiveness of enterprises (business incubators, technoparks, technology transfer centers);
- use of marketing approaches to study future needs for new products and services;
- intensification of international scientific and scientific-technical cooperation;
- training of highly qualified employees and their involvement in active industries to create new technologies;
- management of the formation of a modern organizational structure for the implementation of innovative activity at a national and regional levels.

List of references:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Bilobrova I.O. Problemy motyvatsii innovatsiinoi diialnosti. Svitova praktyka ta ukraïnski realii [Problems of motivation of innovation activity. World practice and Ukrainian realities]. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/14229/1-Bilobrova.pdf?sequence=1>
3. Zakonodavstvo Ukrainy: informatsiina baza [Legislation of Ukraine: information base]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/916-14>

Шаєганрад Е. П., студентка групи ЕБ-21 кафедри ЕПІ,
Національний університет Львівська політехніка

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

XXI століття – це ера бурхливого розвитку науки, техніки та високих технологій. Період формування сучасного інформаційного суспільства, яке характеризується глибоким знанням, високим рівнем розвитку, передовим виробництвом, всебічним розвитком особистості та суспільною свідомістю. Саме тому, у сьогоднішні до найгостріших викликів: екологічних, економічних та соціальних – уряд і кожна людина особисто ставляться відповідально, намагаючись знайти баланс між сучасними потребами людства й наявними ресурсами, і захистом інтересів майбутніх поколінь. На основі такого “шляху до добробуту людства” і були розроблені основні Цілі сталого розвитку та визначені пріоритети глобального зростання на період до 2030 року.

Між станом і тенденцією змін у торгівлі та соціально-економічними параметрами сталого розвитку існує незаперечний взаємозв'язок, що підтверджує висновок підсумкового документу конференції ООН «Ріо+20», згідно з якими “Міжнародна торгівля є однією з рушійних сил розвитку і поступового економічного зростання. Універсальна, заснована на правилах, відкрита, недискримінаційна й справедлива багатостороння торговельна система, а також реальна лібералізація торгівлі можуть зіграти найважливішу роль в стимулюванні економічного зростання і розвитку в усьому світі, що дозволить усім країнам незалежно від рівня розвитку просунути в напрямку сталого розвитку” [1].

Дослідивши історію розвитку багатьох країн світу, можна стверджувати, що в цілому міжнародна торгівля відіграє важливу роль у концепції сталого розвитку. Серед головних факторів, які підтверджують висунуту гіпотезу, є [2]:

1) існування залежності між темпами зростання обсягів торгівлі та ВВП. Зростання реального ВВП та національного доходу на особу є основними економічними показниками процвітання країни та населення. І саме міжнародна торгівля, яка проявляється у формі експорту товарів і послуг може значно збільшувати надходження до бюджету країни. Тобто зовнішня торгівля має прямий зв'язок з ВВП країни.

2) формування ефекту масштабу та раціональне використання ресурсів. У зв'язку з нерівномірним розподілом економічних ресурсів між країнами важливим є їх раціоналізація, тобто використання обмеженої кількості ресурсів для отримання найбільшого сукупного обсягу виробництва, що вимагає виробництво конкретного товару країною, яка володіє порівняльними перевагами (міжнародний поділ праці). Завдяки вільній торгівлі, що базується на принципі порівняльних витрат, світова економіка може досягти більш ефективного розміщення ресурсів і вищого рівня матеріального добробуту.

3) сприяння розповсюдженню нових технік та технологій виробництва.

Запозичення новітніх технологій у інших країн забезпечує модернізацію національного виробництва, що слугує інструментом підвищення продуктивності та прибутковості діяльності господарства, а також удосконалення технологій може мати екологічний характер (зниження енергоспоживання та викидів забруднюючих речовин).

4) збільшення обсягів іноземних інвестицій. Це забезпечує стабільне джерело фінансування; передачу технологій, управлінських навичок, торгових марок, патентів і ліцензій; можливість експортної диверсифікації, переваги для кваліфікованої робочої сили в галузях з високою часткою доданої вартості; розширення зв'язків із зовнішніми ринками; можливість удосконалення власного виробництва.

5) посилення конкуренції. Вільна торгівля є оптимальною політикою конкуренції, тому що вона, по-перше, через збільшення потенційної

конкуренції підвищує тиск на наявних виробників з метою організації ефективного виробництва, по-друге, дозволяє збільшувати обсяги виробництва і при цьому знижувати ціни і сприяти наближенню до досконалої конкуренції, яка характеризується рівністю граничних витрат та ціни [2, с. 35]

6) скорочення бідності. З розвитком міжнародної торгівлі збільшуються обсяги галузевого виробництва, що призводить до зростання загального рівня зайнятості, збільшення заробітної плати та середнього доходу; підвищення рівня життя сприяє поступовому соціальному вирівнюванню. Таким чином, економічне зростання через зростання доходів, збільшення зайнятості призводить до скорочення загального рівня бідності.

7) сприяння людському розвитку. Основні принципи людського розвитку включають продуктивність, рівність, сталість розвитку та повноправну участь людини в житті суспільства. Програма розвитку ООН пов'язує ці принципи з торгівлею, зокрема зростанням продуктивності праці, що частково досягається через вдосконалення систем освіти та охорони здоров'я, розширенням можливостей людей, їх здатність впливати на життєво важливі процеси і події, та зміцненням рівності усіх груп населення від змін у торговельній політиці.

Підсумувавши усе вище зазначене, можемо стверджувати: розвиток міжнародної торгівлі має прямий вплив на економічне зростання країни (зростання ВВП, удосконалення виробництва), а покращення економічного стану в свою чергу зумовлює людський розвиток (підвищення рівня життя, викорінення бідності); і саме таке міжнародне партнерство, економічне процвітання та гідне життя уособлюють сталий розвиток світової економіки.

Список використаних джерел:

1. Офіційний веб-сайт Комітету зі сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй. Майбутнє, яке ми хочемо. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/futurewewant.html>

2. Чернега О.Б, Кожухова Т.В. Міжнародна торгівля як джерело та чинник сталого розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 12. Ч. 3. С. 32–38.

Щолокова Г. В., к.п.н., доц., Університет митної справи та фінансів
Корнеєв М. В., д.е.н., проф., Університет митної справи та фінансів

УЗАГАЛЬНЮЮЧА ОЦІНКА РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ АВТОНОМІЇ ЄС

Однією із складових регулювання соціально-економічного розвитку країни є досягнення певного рівня її фінансової автономії. Оцінити такий рівень за допомогою однозначної системи показників не є можливим. Водночас існують такі аспекти фінансової автономії, які достатньо важко оцінити. Врахування випадкових чинників, що значно спотворюють короткострокову динаміку рівня фінансової автономії країни за різними

показниками є наступним важливим напрямом удосконалення системи оцінок рівня такої автономії. Можна отримати дві додаткові переваги кількісної оцінки рівня фінансової автономії країни (групи країн): одночасно кількісно оцінити рівень фінансової автономії та порівняти його із найбільш імовірним рівнем такої автономії по країні (групи країн); врахувати випадкові коливання рівня фінансової автономії та визначити існування якісної тенденції до зміни фінансової автономії країни (групи країн).

Критеріальний комплекс узагальнюючої оцінки рівня фінансової автономії органів самоврядування країни (групи країн) має наступний вид (рис. 1). Узагальнюючі показники оцінки рівня такої автономії характеризують її значення в цілому по країні (групи країн).

Рис. 1. Комплекс показників узагальнюючої оцінки рівня фінансової автономії

Здійснено розрахунок узагальнюючих показників оцінки рівня фінансової автономії органів самоврядування ЄС, який доповнюється визначенням їх модальних значень та асиметрії (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика показників узагальнюючої оцінки рівня фінансової автономії ЄС

Показник	Модальне значення	Асиметрія			Інтерпретація результатів
		значення	вид	значущість	
X1	0,66	-0,12	лівостороння	підтверджена	Схильність до посилення
X2	1,03	-0,08	лівостороння	підтверджена	Схильність до посилення
X3	0,38	-0,01	лівостороння	Не підтверджена	-
X4	0,34	-0,55	лівостороння	підтверджена	Схильність до посилення
X5	0,31	-0,37	лівостороння	підтверджена	Схильність до посилення

X6	0,14	0,11	правостороння	підтверджена	Схильність до посилення
X7	0,16	-0,78	лівостороння	підтверджена	Схильність до посилення
X8	0,05	-0,48	лівостороння	підтверджена	Схильність до посилення

Примітка. Модальні значення та асиметрії за узагальнюючими показниками оцінки рівня фінансової автономії ЄС були нами визначені без врахування попередніх даних за 2022 рік

Результати узагальнюючої оцінки рівня фінансової автономії ЄС, отримані на основі використання відповідного критеріального комплексу, дають змогу зробити декілька якісних висновків щодо реалізації експліцитної та імпліцитної форм такої автономії в ЄС: в ЄС існує схильність до посилення фінансової автономії при формуванні фінансових ресурсів. Зазначений процес може бути основною причиною посилення бюджетної забезпеченості та податкової автономії, а також створювати передумови для реалізації імпліцитної концепції бюджетного унітаризму; в ЄС існує певна схильність до послаблення автономії використання фінансових ресурсів, що пов'язано з наявною вмотивованістю до посилення утримання фінансових ресурсів у бюджетах країн ЄС; в ЄС існує схильність до посилення фіскальної незалежності, що може свідчити про поступове порушення рівноважного стану між імпліцитною концепцією бюджетного унітаризму та експліцитною концепцією бюджетного федералізму.

Вищезазначені нами результати оцінки дають підставу стверджувати про існування експліцитної форми фінансової автономії ЄС.

Таким чином, результати кількісної оцінки рівня фінансової автономії ЄС, виконаної за допомогою критеріального комплексу узагальнюючої оцінки, підтверджують існування імпліцитної концепції бюджетного унітаризму та експліцитної концепції бюджетного федералізму, а, відтак, домінування прояву експліцитної форми фінансової автономії.

Yurkova K. O., Student of University of Customs and Finance

Bilozubenko V. S., Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of International Economic Relations and Regional Studies of University of Customs and Finance

CURRENT STATE OF FOREIGN TRADE RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND THE EU

Today, the EU is the most important trade partner for Ukraine. This means that there are several opportunities for export and import from the EU to Ukraine and from Ukraine to the EU. Agreements between them increase competitiveness in their markets. In general, for trade in goods, the agreements eliminated the majority of tariffs.

In 2020, the volume of trade in goods between the EU-27 and Ukraine decreased due to the decline of the economy and the reduction of demand against the background of the global pandemic. Export of goods from Ukraine to the EU-27 fell by 10.9%, import of goods to Ukraine from the EU-27 fell by 4.9% [1].

The volume of exports to the EU from Ukraine in 2021 amounted to €24.1 billion, which shows a significant increase of more than 47% compared to 2020. Iron and steel (20.8% of total exports), ores, deer and ash (12.5%), animal and vegetable fats and oils (8.5%), including sunflower oil, electrical machinery (7.8%) and cereals (7.3%) are the main items of Ukrainian exports to the EU [1].

The EU's exports to Ukraine amounted to €28.3 billion in 2021. EU exports to Ukraine have increased by 22.4% since 2020. Machinery (14.8% of total exports), transport equipment and land transport vehicles (10.2%), mineral fuels (9.4%), electrical machinery (9.3%) and pharmaceuticals (5.9%) are the main items of exports of the EU to Ukraine [1].

Currently, the EU is Ukraine's major trading partner. In 2021, the EU accounted for 39% of the international market. Turnover increased by 35% to \$ 62.5 billion [2].

In fact, trade relations between Ukraine and the EU have a tendency to recover. In August 2022, exports to the EU accounted for 90% of the level of exports recorded in August 2021. And in the three quarters of 2022, despite the war, Ukraine exported to the EU even several percent more than in the I-III quarters of 2021[3].

After the start of Russian military aggression against Ukraine, the European Union introduced the most favorable regime for trade with Ukraine, including the cancellation of all tariffs on imports of Ukrainian products and all trade protection measures. The proposal, which is an unprecedented gesture of support for the country at war, also involves the suspension of all EU anti-dumping and safeguard measures on Ukrainian steel exports for the same period [4].

This far-reaching step is designed to help increase the volume of Ukrainian exports to the EU. This will help ease the difficult situation of Ukrainian manufacturers and exporters in the face of Russia's military invasion [4].

The European Commission and EU member states launched the "Paths of Solidarity". These are transport corridors for the export of grain and other agricultural products, as well as the import of necessary goods - from humanitarian aid to animal feed and fertilizers. Thus, it was possible to export about 20 million tons of Ukrainian agricultural products since the beginning of the full-scale war. The European Commission will finance the transportation of 40,000 tons of Ukrainian grain to countries in need as part of the "Grain from Ukraine" initiative. They also introduced "corridors of solidarity" on the borders between the EU and Ukraine, which since May of this year have allowed Ukraine to export more than 33 million tons of products and import more than 11 million tons of necessary goods [4].

All this is happening in conditions of record inflation in the Eurozone. In March 2022, grain prices in the EU increased by 7.5% compared to March 2021.

This is the maximum indicator in the entire history of the existence of the European currency [4].

To curb inflation, especially its product part, Europeans need a greater supply of agricultural products, and opening their market to Ukraine is one of the ways to solve this problem.

The shortage of ferrous metals is acutely felt by European manufacturers, which threatens the loss of tens of thousands of jobs.

Therefore, the cancellation of tariffs and anti-dumping measures against Ukrainian metallurgy can become a lifeline for European industry. Trade liberalization will help Ukrainian exporters strengthen their positions in these and other product niches.

List of references:

1. European Commission. URL: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en

2. Урядовий портал, Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevropejskij-soyuz-oficijno-skasuvav-mita-na-ukrayinski-tovari>

3. Дашборд щодо експорту України. URL: https://export.gov.ua/722-Dashbord_eksportu_ukraini

4. Delegation of the European Union to Ukraine. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_en

Язіна В. А., к.е.н., доц.,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОТЕЛЬНОГО ЛАНЦЮГА CROWN

Готельне господарство – ключовий детермінант галузі гостинності, яке виступає джерелом валютних надходжень до держави, показником розвитку культури та соціально-економічного стану країни.

Формування та розвиток готельного господарства, як головної складової у сфері гостинності потребує особливої уваги, адже саме від ефективності управління залежить успішність ведення будь-якого бізнесу.

Сфера гостинності за останні роки мала високі темпи розвитку та підняла економіку багатьох країн. Скажімо, Австралія у співпраці з Китаєм започаткувала готельний ланцюг Crown, що мав такі результати.

Австралійські курорти добре «виступили» на міжнародному туристичному ринку, особливо Crown Melbourne, з сильним міжнародним VIP-успіхом на курортах. В цілому, результати бізнесу Crown були високими: Crown повідомила про нормалізований чистий прибуток після оподаткування в розмірі 525,5 млн. дол. США за весь рік; австралійські курорти Crown досягли нормалізованого зростання EBITDA (аналітичний фінансовий показник) на 14,1% і нормалізованого зростання виручки на

14,0%; результат Melco Crown став основним фактором зниження нормативного чистого прибутку Crown після сплати податків; частка Crown в нормалізованні чистого прибутку Melco Crown після оподаткування в розмірі 161,3 млн. дол. США знизилася на 129,9 млн дол. США або на 44,6 %; високі результати Melco Crown пояснюється сильними ринковими умовами в Макао [1].

Нормалізовані результати були скориговані таким чином, щоб виключити вплив будь-якого відхилення від теоретичного виграшу на VIP-програму та значущі елементи. Нормалізований прибуток до вирахування відсотків, податків, знецінювання і амортизації. Нормалізований прибуток до сплати відсотків і податків. Чистий прибуток після сплати податків. Істотні питання в розмірі 61,3 млн дол. США (за вирахуванням податків) в 2022 р. складаються з знецінення активів, пов'язаних насамперед з інвестиціями Crown.

У зв'язку з вищезазначеними результатами Crown створила наступну бізнес-стратегію: продовжувати удосконалювати і розширювати портфоліо добре відомих, преміальних брендових активів Crown; використовувати міжнародні операції, мережі, контакти і спільні підприємства Crown для просування комплексних курортів та операцій Crown; оптимізувати вартість міжнародних інвестицій Crown; оптимізувати роботу операцій з ризиками Crown і соціальними іграми в режимі онлайн та вивчити подальші варіанти зростання; продовжити максимізувати продуктивність Crown Melbourne і Crown Perth; управління австралійськими об'єктами для досягнення цілей зростання прибутку шляхом стимулювання відвідувань і жорсткого управління витратами для поліпшення рентабельності; просувати проект Crown Towers Perth, проект Crown Sydney Hotel Resort та пропонований новий готель, розташований поруч з Crown Melbourne, щоб створити цінність для акціонерів; вивчити можливості подальшого зростання на австралійському ринку; просувати проект Alon Las Vegas, щоб забезпечити цінність для акціонерів; продовжувати максимізувати продуктивність Crown Aspinalls; продовжувати працювати з партнером Crown в спільному підприємстві в казино Aspers Group, щоб оптимізувати продуктивність і стимулювати зростання; розробити комплексні маркетингові програми; вивчити подальші можливості зростання на міжнародному ігровому ринку [2].

За останній рік Crown внесла додаткові ресурси в міжнародний маркетинг, що допомогло забезпечити високий показник зростання фінансових оборотів на 41,8% за допомогою вище зазначеної програми удосконалення сфери гостинності. Чистий операційний грошовий потік Crown за цей період склав 634,6 млн. дол. США, а чиста позиція групи (без урахування оборотних коштів) склала 2465,3 млн. дол. США.

Група Crown вважає, що завдяки сильному лідерству з боку державного уряду, триває нарощування значної місцевої і регіональної інфраструктури разом зі зростаючою співпрацею з суспільством гостинність залишається найважливішим на світовому туристичному ринку.

Crown має давню прихильність співтовариства, з якими вона працює. Партнерські відносини Crown, волонтерство співробітників і підтримка некомерційних організацій все підкріплюють прихильність Crown до створення більш сильної спільноти.

Список використаних джерел:

1. Crown.URL: https://www.crownsydney.com.au/?utm_source=google&utm_medium=organic&utm_content=crown_sydney&utm_campaign=gmb
2. Аналіз світового досвіду функціонування готельних ланцюгів. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/05.pdf>

Язіна В. А., к.е.н., доц.,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Університету митної справи та фінансів

Хоцевська В. Р., здобувач, Університет митної справи та фінансів

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРОСУВАННЯ ПОСЛУГ У СВІТОВІЙ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Кожна галузь зазнає технологічної трансформації, і індустрія гостинності нічим не відрізняється. Системи онлайн-бронювання, управління взаємовідносинами з клієнтами, соціальні мережі та смартфони трансформують індустрію гостинності та створюють новий рівень обслуговування клієнтів. У майбутньому розвиток розумних додатків матиме більший вплив. Освітленням, температурою, жалюзі, сигналізацією, телебаченням, радіо та обслуговуванням номерів можна буде керувати з одного планшетного пристрою або з однієї програми, яку гості можуть завантажити та увійти в систему зі свого пристрою. Ефективність і цілеспрямованість впровадження кожної нової технології залежить від рішення кінцевих користувачів (співробітників і клієнтів) прийняти та використовувати її. Попри численні зміни, спричинені цими технологічними інноваціями, вони створені для покращення, а не заміни основних пропозицій готельно-ресторанного бізнесу. Визначено концептуальну основу дослідження впливу технологічних інновацій на гостинний сервіс на основі моделі «Гостьовий цикл». Найвища якість обслуговування клієнтів є основою індустрії, але технології можуть полегшити постійне надання гостям незабутніх вражень [1].

Технології відіграють важливу роль не тільки для клієнтів, але й для власників готелів. Вони схильні використовувати їх з двох основних причин. По-перше, завдяки технологіям менеджери отримують докладні дані про поведінку споживачів, а по-друге, вони забезпечують краще та більш персоналізоване розміщення та послуги для своїх клієнтів. Виявлення моделей поточних і потенційних клієнтів і обслуговування їхніх потреб є одним із способів, якими організації намагаються використовувати інформацію як інструмент впливу на конкурентів. Обсяг даних, доступних компаніям, і їх доступність швидко зростатимуть із прогресом інтелектуальних технологій на смартфонах, переносних

пристрогах. У поєднанні зі штучним інтелектом туристичні бренди зможуть надавати більшу персоналізацію споживачам із більшою швидкістю [2].

Готельєри вірили, що за допомогою потужності мобільного зв'язку вони зможуть налагодити розмову між готелем і гостем, що можна використовувати для побудови особистих стосунків і підвищення лояльності гостей. Багато в чому персоналізація полягає не лише в тому, щоб пропонувати послугу, яку хтось хоче, а в тому, щоб пропонувати її так, як вони хочуть її отримати – і коли вони хочуть її отримати. Це може включати обслуговуючий персонал, який має доступ до необхідних налаштувань гостя, щоб вони могли більш ефективно персоналізувати дотики в номері для кожного гостя, або адміністрація отримує автоматичне сповіщення, коли VIP або дуже лояльний гість зареєструється, щоб вони могли привітати його особисто [3].

З метою підвищення гостинного сервісу та задоволеності клієнтів використовуються спеціалізовані інформаційно-комунікаційні системи, які сприяють підвищенню ефективності технологічних операцій. Експертні системи нагадують та інформують відповідальних співробітників і керівників про поставлені завдання та контролюють їх виконання. Такі системи спрощують управління, документообіг і підготовку готельних звітів. Продуктивність підвищується, проблеми виявляються та аналізуються. Застосування інформаційних систем у готелях стимулює відвідування постійних клієнтів.

Стратегічні управлінські рішення щодо застосування технологічних інновацій у готельному обслуговуванні визначаються складним і різноманітним впливом сучасних технологій на поведінку клієнтів, персоналу та менеджерів. Відносини між індустрією гостинності та технологіями мають бути збалансованими та гармонійними. Технології додають цінності, створюють зручності, персоналізують перебування, але їх перевищення може зруйнувати людські стосунки, яких гості шукають і цінують [4].

Підвищення задоволеності клієнтів завдяки новій доданій вартості, зручності та комфорту шляхом інвестування в технологічні інновації слід ретельно продумати та проаналізувати. Його реалізація повинна стимулювати лояльність споживачів і конкурентоспроможність готельних компаній.

Список використаних джерел:

1. Білгіхан, А., М. Неджад. Інновації в індустрії гостинності та туризму. *Журнал технологій гостинності та туризму*. 2015. С. 182–194.
2. Луканова Г. Соціально-економічні виміри готельного обслуговування: підр. К: Наука і економіка. 2017. С. 59–70.
3. Варол Е., Таркан Е. Емпіричне дослідження прийняття користувачами готельних інформаційних систем. *Туризм*. № 57 (2). С. 115–133.
4. Білгіхан, А., Ф. Окумус, К. Нусейр і Д. Квун. Застосування інформаційних технологій і конкурентна перевага в готельних компаніях. *Журнал технологій гостинності та туризму*. 2011. С. 157–163.

Яровенко Т. С., д.е.н., доц., професор кафедри економіки та управління національним господарством
Кравцов І. Б., студент Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

ОФШОРНІ ЦЕНТРИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Розвиток офшорних центрів, як різновиду сервісних вільно-економічних зон, у сучасних умовах став одним з найбільш впливових чинників трансформації глобальної фінансової системи й міжнародних економічних відносин. Під впливом фінансових криз до послуг офшорних центрів звертаються як транснаціональні корпорації так і приватні інвестори (політики, зірки шоу-бізнесу й футболу, кримінальні лідери тощо). Офшорний бізнес є невід'ємною частиною глобальної економіки та представляє собою як позитивне явище – можливість розширення доступу до міжнародних фінансових ринків, так і негативне – його використання у кримінальній діяльності.

Проблемами розвитку й поширення впливу офшорних зон на економічну безпеку країн світу опікуються багато вітчизняних та іноземних вчених (зокрема, Баймуратова М., Полотенко Д., Бозуленко О., Шамбост Е., Зоріна О., Соїна О., Предборський В., Шереметинська О., Косе Д., Омельчук Е. та інші), а також підприємці-практики, державні органи влади (наприклад, Кабмін України) й міжнародні організації (ЄС; FATF; OECD тощо). Їх внесок у регулювання діяльності офшорних центрів є вагомим, проте ця сфера зазнає певних трансформацій, що обумовлює й актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

У загальному розумінні «офшорний центр» або «офшорна зона» представляє собою країну або її територію (анклав, острів), господарське й податкове законодавство (податковий й валютно-фінансовий режими) якої зорієнтовано на міжнародний бізнес шляхом встановлення пільгового режиму для залучення іноземного капіталу та надання преференційних фінансових й інших послуг нерезидентам для здійснення різних видів діяльності за її межами. Важливою умовою при цьому є повна заборона офшорним компаніям на ведення господарської (особливо виробничої.) діяльності на території країни реєстрації.

Цілями використання офшорів для бізнесу й приватних інвесторів є: зменшення фінансових ризиків й забезпечення безпеки бізнесу; оптимізація, зменшення або уникнення оподаткування; приховування власності та інформації про власників, бенефіціаріїв, банківські рахунки, фінансові операції; швидке, вільне й безконтрольне розпорядження валютними коштами без обмежень; вільний вивіз прибутку; захист міжнародним правом розміщених активів і укладених контрактів; реєстрація компанії з мінімальним обсягом статутного капіталу або лише

його номінальне оголошення (без внесення); спрощення міжнародних розрахунків, зокрема, під час експортно-імпортних операцій тощо.

Для держави розміщення метою впровадження центрів такого типу є – залучення іноземного капіталу, стимулювання інвестиційної діяльності, збільшення надходжень до бюджетів депресивних територій шляхом отримання доходів від реєстрації й управління офшорними компаніями.

Офшорні центри розміщуються у країнах, які надають нерезидентам особливі умови ведення міжнародного бізнесу: низький рівень оподаткування (його відсутність) або лояльна податкова політика (шляхом надання пільг, ліквідації митних зборів); сприятливі валютно-фінансовий та фіскальний режими; зазвичай спрощені вимоги (або їх відсутність) щодо ведення бухгалтерського й фінансового обліку, подання звітності; розвинені банківська та фінансова інфраструктури; мінімальне (або відсутнє) регулювання валютної діяльності; високий рівень фінансової (у першу чергу банківської) конфіденційності; мінімальні вимоги розкриття інформації про компанії та їх власників; легкість реєстрації компаній нерезидентами; зазвичай наявність укладених міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування.

Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України [1] до переліку офшорних зон внесено 43 країни. Це означає, що при укладанні угод з представниками цих країн застосовуються особливі правила оподаткування податком на прибуток. Проте на думку фахівців у питаннях деофшоризації треба говорити не про заборону офшорів, а про створення для бізнесу умов задля відмови від їх послуг шляхом: реформування вітчизняного податкового законодавства, участі у міжнародних ініціативах (зокрема, впровадження рекомендацій BEPS), виконання вимог міжнародних організацій, захисту конкурентоздатності вітчизняних суб'єктів господарювання та формуванням інвестиційно привабливого середовища [2].

Таким чином, для боротьби з негативним впливом офшорних центрів на економічну безпеку країн (зокрема, поширенням можливостей «відмивання» грошей, фінансуванням тероризму, ухиленням від сплати податків) необхідно створення як спеціальних міжнародних інструментів регулювання цієї сфери та й вдосконалення вітчизняної нормативно-правової бази.

Список використаних джерел:

1. Розпорядження від 23.02.2011 р. №143-р «Про віднесення держав до переліку офшорних зон». Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text>
2. Товкун І. М. Особливості правового регулювання діяльності офшорних компаній в умовах деофшоризації. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 3. С. 102–106.

Ясиновська Н., студентка Університету митної справи та фінансів
Редько В. Є., кандидат економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Університету митної справи та фінансів

УПРАВЛІННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ФРАНЦІЇ

З кожним роком туризм набирає все більше популярності і стає зрозуміло, що туризм має значний вплив на економічну складову країни.

І не дивно, що Франція яка має лідируючу позицію по розвитку туризму, має значний рекреаційний потенціал.

Франція уособлює країни з багатою історією, яка залишила слід по всій території країни. Кожна історична епоха, залишала після себе неймовірні пам'ятки, які популярні по всьому світу.

Головне, чим вирізняється Франція, це рекреаційні ресурси. Щоб проаналізувати дані ресурси, треба розібрати саме поняття, що воно означає.

Франція має ряд факторів, які сприяли потужному розвитку рекреаційному туризму (рис 1).

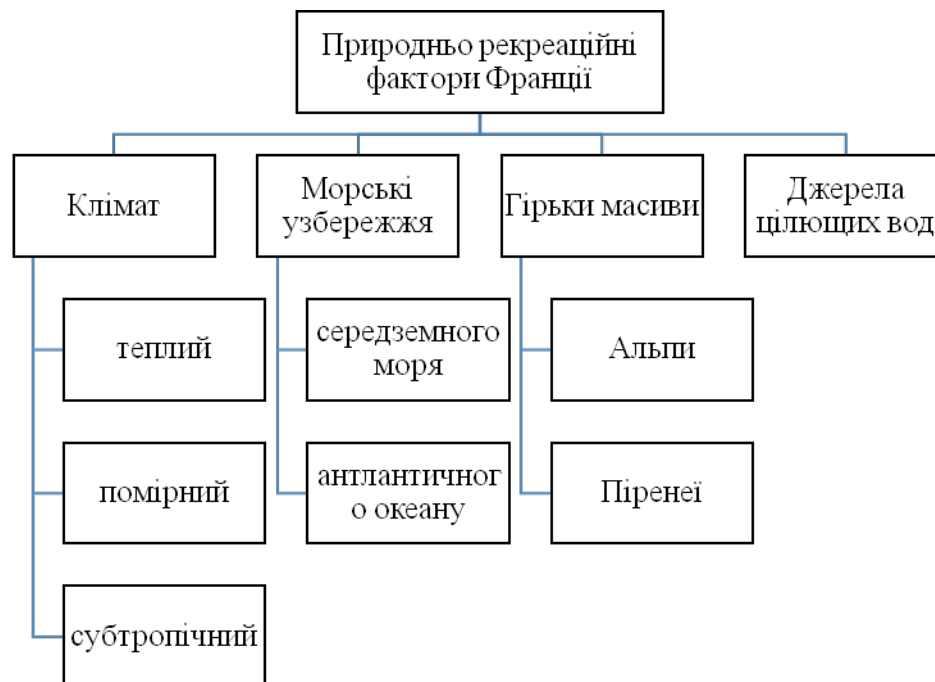

Рис. 1. Природньо-рекреаційні фактори Франції

Як бачимо на схемі вище, то завдяки клімату, рельєфу, гідрологічними ресурсами, у Франції є величезний рекреаційний потенціал.

Також, Франція має добре розвинену туристичну інфраструктуру, яка включає транспорт, заклади харчування, готелі, а також організацію турів, забезпеченість інформацією, картами, сувенірами тощо. Це теж спричинює популяризації рекреаційного туризму.

Але мати ці ресурси і вміти ними управляти, це дуже різні речі. Адже

при недбалому управлінні, країна може понести великі збитки.

Франція в цьому плані дуже просунута. Адже, туристам пропонуються різноманітні види рекреаційного відпочинку, які ґрунтуються декількох пріоритетів: традиції; культурні цінності; соціальні пріоритети.

Територія всієї країни, кожен округ і кантон вміло розрекламовані й освоєні туристами, чому сприяє й влада країни.

Держава активно втручається у процеси захисту рекреаційних ресурсів та їх контролю.

Наприклад, вона приймає певні плани рекреаційного освоєння тих районів країни, які ще відстають у туристичному розвитку, але вони мають гарний потенціал та насичені ресурсами.

Особлива увага приділяється рекреаційному використанню Піренеїв, атлантичного узбережжя, пошуку мінеральних вод для розширення мережі бальнеологічних курортів [2].

Але не тільки держава сприяє рекреаційному розвитку Франції, але й приватні підприємства, такі як Atout France.

Завдяки такому симбіозу, вони вибудували строго орієнтовану систему управління туризмом за провідної ролі національної туристичної організації Atout France, а поєднання трудового законодавства зі значною фінансовою підтримкою туризму як галузі та об'єктів культурної спадщини та безперервної підготовки до атестації працівників індустрії інфраструктури туризму дозволило користуватися значним попитом на турпослуги як всередині країни, так і за кордоном [3].

Список використаних джерел:

1. Особливості управління рекреаційної-туристичної сфери. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kyfjak.htm

2. Регіональні особливості розвитку і розміщення туристичного комплексу Франції. URL : <https://referatss.com.ua/work/regionalni-osoblivosti-rozvitku-i-rozmishhennja-turistichnogo-kompleksu-francii/>

3. Кушнірук Ю. С., Попова В. М., Економічні аспекти туристично-рекреаційного потенціалу Франції. *Вісник НУВГП*. Вип. 3(87). 2019. С. 53.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ
В ЕКОНОМІЦІ, БІЗНЕСІ, СУСПІЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЯХ
ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ»**

**МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 квітня 2023 р.

Том 2

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками. Усі матеріали подаються в авторській редакції. За точність викладених фактів відповідальність покладається на авторів.

**Підписано до друку 25.05.2023. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 12,25. Облік.-вид. арк. 10,89. Тираж 100 прим.
Замовлення № 111.**

**Дніпро: Університет митної справи та фінансів
(свідоцтво про видавничу діяльність ДК № 6198 від 24.05.2018 р.).
49000, м. Дніпро, вул. Володимира Вернадського, 2/4**